فهرست نسخه‌های خطّی

کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی

جلد ۴۷/۲

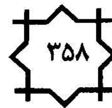
نسخه‌های شمارهٔ ۱۷۱۰۱ - ۱۷۳۰۰

تألیف

محمود نظری

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

بسم الله الرحمن الرحیم

سرشناسه: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی.

عنوان و نام پدیدآور: فهرست نسخه‌های خطّی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی، جلد ۴۷/۲، نسخه‌های ۱۷۱۰۱ـ۱۷۳۰۰

مشخّصات نشر: تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۱

مشخصات ظاهری: ۱۶۳ص.

شابک: 978-600-220-139-3

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

موضوع: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی -- فهرست‌ها

موضوع: نسخه‌های خطی -- ایران -- تهران -- فهرست‌ها

موضوع: نسخه‌های خطّی فارسی -- ایران -- تهران -- فهرست‌ها

موضوع: نسخه‌های خطّی عربی -- ایران -- تهران -- فهرست‌ها

شناسهٔ افزوده: نظری، محمود، ۱۳۴۵

شناسهٔ افزوده: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

رده‌بندی کنگره: ی ۱۳۰۰ ۸م/ z۶۶۲۱

رده‌بندی دیویی: ۰۱۱/۳۱

شمارهٔ کتابشناسی ملّی: ۵۸۵۱ـ۷۸م

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی

جلد ۴۷/۲

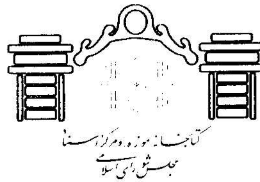
نسخه‌های ۱۷۱۰۱ تا ۱۷۳۰۰

نگارش

محمود نظری

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

تهران، ۱۳۹۱هش

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی

(ج ۴۷/۲)

نسخه‌های ۱۷۱۰۱ تا ۱۷۳۰۰

نگارش: **محمود نظری**

ویرایش فنّی: ناصر گلباز

حروفچینی و صفحه‌آرایی: مؤسّسهٔ نمایه‌ساز

شمارهٔ انتشار : ۳۵۸

ناظر چاپ: نیکی ایّوبی‌زاده

چاپ اول : ۱۳۹۱

شمارگان : ۳۰۰

بها : ۶۰۰۰۰ ریال

شابک: 978-600-220-139-3

انتشارات و توزیع:

مرکز پژوهش کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
خیابان انقلاب، مابین خیابان ابوریحان و دانشگاه، ساختمان فروردین
طبقهٔ ۷، واحد ۲۷ و ۲۸؛ تلفن: ۶۶۹۶۴۱۲۱

نشانی سایت اینترنتی: ***WWW.Majlislib.com(org)***

نشانی پست الکترونیکی: ***Pajoohesh@Majlislib.com***

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحیم

فهرست‌نویسی در ایران رشته‌ای پیشرفته و متکی به تجربه‌های بسیار گرانبهایی است که از استادان بنام و برجسته‌ای مانند صاحب حدائق، دانش‌پژوه، اشکوری، حائری و بسیاری دیگر بر جای مانده است. چنین دانشی گرچه پیشینه‌ای در ایران داشت، و حتی از دورهٔ صفوی و قاجار فهرست‌هایی بر جای مانده است، اما در اصل و به سبک جدید، دانشی است که از غرب برآمد. بیشتر از آن روی که غربی‌ها، به نسخه‌های خطی به عنوان ابزاری برای نگارش تاریخ علم می‌نگریستند و تجربهٔ خود در بارهٔ نسخ خطی لاتین را به تدریج در بارهٔ نسخه‌های عربی و سپس فارسی و ترکی بکار گرفتند. تجربه‌های آنان به ایران منتقل شد و امروز این علم در کشور ما بسیار پیشرفته و دارای متخصصان بنامی است که کمتر در بلاد دیگر یافت می‌شود.

در روزگاری که بسر می‌بریم، فهرست‌نویسانی هستند که افزون بر نگارش فهارس، به کار تدوین مجموعه‌های با ارزشی در حوزهٔ نسخه‌شناسی، چاپ متون کهن، چاپ عکسی از متون قدیمی برمی‌خوریم. برخی از این کارها به خصوص در آثاری است که در بارهٔ علوم پزشکی، نجوم و یا در حوزهٔ ادب فارسی است. هر کدام از این آثار که چاپ می‌شود، خصائص نسخه‌شناسی و کتابشناسی آنها نیز ضمیمه است و این امر بر معلومات ما می‌افزاید. اقدام به نشر این آثار نشانگر پیشرفتی است که در میان فهرست‌نویسان جوان داریم.

پنج دهه قبل وقتی مرحوم صفا تاریخ ادبیات فارسی را می‌نوشت، فهارس زیادی چاپ نشده بود، آن مرحوم فراوان از همان فهارس استفاده کرد و آن کتاب را نگاشت. امروز بر اساس فهرست‌های جدید و همین متونی که منتشر می‌شود، می‌توان و می‌باید یک تاریخ ادبیات جدید نوشت و از این همه معلومات پراکنده در فهرست‌ها بهره برد. همین کار را در بسیاری از حوزه‌های تاریخ علم می‌توان انجام داد.

اما یک چیز مهم است و آن گردآوری تجربه‌های نسخه‌شناسی و فهرست‌نویسی است که باید به صورت یک علم در آید. مقدمات این کار فراهم است، اما یک نظریه پردازی جدی می‌خواهد تا بتواند بر اساس اصول علمی، دانش فهرست‌نویسی را به صورت یک علم منظم در آورد و بدین ترتیب آینده‌ای درخشان را برای آن رقم بزند.

در کنار این کار، لازم است رشته‌های تحصیلی یا گرایش‌هایی که به این حوزه نزدیک باشد، تأسیس شود و دانشجویان و طلاب جوان در آن گرایش به تحصیل بپردازند. این کاری است که برای نخستین بار در گروه تاریخ دانشگاه تهران آغاز شد اما اکنون احساس می‌شود که با وجود امکانات فراوان، نسخ بیشمار و استادان

بنام، کار جدی‌تر شده و حتی دانشکده‌ای برای کار اسنادی و فهرستی تأسیس گردد تا بتوان در سایهٔ تربیت نسل جدید، به مباحث دقیق‌تری در بارهٔ نسخ خطی رسید.

رفاقت و رقابت دوستان فهرست‌نویس در شرایط فعلی، یکی از بهترین فرصت‌هایی است که برای پیشرفت این علم فراهم شده و امید می‌رود که در آینده با برنامه‌ریزی بهتری که صورت خواهد گرفت، این رشته جایگاه بهتر داشته باشد.

از دوست عزیز جناب استاد محمود نظری که کار تدوین و تألیف این فهرست را بر عهده داشتند سپاسگزای کرده آرزوی توفیق و خدمت بیشتر را برای ایشان دارم.

رسول جعفریان

رئیس کتابخانه، موزه و مرکز اسناد

مجلس شورای اسلامی

مقدمه

بسم اللّه الرحمن الرحیم

«ربّ اوزعنی عن اشکر نعمتک الّتی انعمت علیّ»

به فضل و عنایت پروردگار متعال و هستی‌بخش یکتا، مجلّد ۴۷/۲ فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ مجلس که شامل کتابشناسی و نسخه‌شناسی نسخه‌های شمارهٔ ۱۷۱۰۱ تا ۱۷۳۰۰ است تهیه و منتشر گردید. (به جز نسخهٔ شماره ۱۷۲۳۸ که در دسترس نبود).

دوست و همکار فاضل و عزیزم، آقای احسان‌اللّه شکراللّهی طالقانی، فهرست‌نگاری بخش نخست این مجلّد راکه شامل معرفی نسخه‌های شمارهٔ ۱۶۹۰۱ تا ۱۷۱۰۰ بود عهده‌دار شدند که بحمد الله به زیور طبع آراسته گردید.

از آنجا که مجلّد ۴۷/۲ با بضاعت مزجاة نگارنده و در مجال اندک و فشرده نگارش یافته، عـاری از اشکال و ایراد نخواهد بود، علاوه بر اینکه برخی نسـخ نـیاز بـه بـررسی بـیشتری دارد. ضـمن پـوزش از کاستی‌های آن، امید دارم که محققان بزرگوار و میراث پژوهان ارجمند با نقطه نظرات ارزشمند خود، نگارنده را جهت اصلاح و رفع خطاها یاری و مدد فرمایند.

در پایان سپاس و قدردانی خود را نثار و تقدیم می‌نمایم به:

ــ ریاست دانشور و دانش‌پژوه کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی، حجة الاسلام دکتر رسول جعفریان که به امر علم و فرهنگ اهتمام ویژه‌ای دارند.

ــ فهرست‌نگاران بزرگواری که در این چند سال از محضرشان بهره‌ها بردم به ویژه استاد عبدالحسین حائری.

ــ آقای یکه زارع مدیر محترم بخش خطی و همکارانم در ایـن بـخش آقـایان: خـندابـی، طـاهری، سجادیان، مرادی و خانم صیدیه.

ــ آقای گلباز و همکاران محترم ایشان که هر یک در به ثمر رسیدن این اثـر سـهم و نـقش بسـزائـی داشته‌اند.

انه ولی التوفیق

محمود نظری

زمستان ۱۳۹۰

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی

۱۷۱۰۱

مجموعه

۱. تقلید المفتیین (اصول فقه ـ عربی)

= جواب الشیخ محمّد کاظم

(ص ۴ـ۲۴)

از: احمد بن زین‌الدین احسائی (د: ۱۲۴۱هـ).

در پاسخ به شیخ محمّد کاظم بن محمّد علی در بارهٔ اینکه آیا جایز است مقلّد در یک مسأله شرعی از دو مفتی متساوی که در آن مسأله اختلاف دارند تقلید نماید. در نسخ دیگر تاریخ فراغت از تألیف ۱۸ جمادی الثانی ۱۲۱۷هـ یاد شده. در ص ۲۴ و ۲۵ این نسخه مطالبی از نقد الرجال سیّد مصطفی تفرشی قدس سره تحریر شده است.

نک: دنا، ۳/ ۲۵۳ـ۲۵۴؛ مجلس، ش ۱۹/ ۱۱۰ سنا؛ فهرست کتب مشایخ، ۲۴۷ (در این فهرست گفته شده که نسخهٔ این رساله در دست نیست)؛ عکسی مرکز احیاء، ۴/ ۲۴۲ (عکسی متعلق به سنا)؛ الهیات تهران، ۳۴۵؛ عکسی دائرة المعارف، ۱/ ۸۳.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و صلی علی محمد و اله الطاهرین فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسائی انه قد اوقع الی کلام من الشیخ العالم المصنف الشیخ محمد کاظم بن محمد علی... علی مسئلة ذکرها بعض العلماء و قال الفقیر بها و هی ان المقلد یجوز له ان یقلد....

انجام: ...و تأمّل فان الغایة فی العلم فی الدّنیا و الاخرة طلب الصواب فالله الموفق و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

۲. مخازن جواهر التنزیل (فلسفه ـ عربی)

(ص ۲۶ـ۱۱۴)

ز: حسن بن علی قراجه‌داغی مشهور به گوهر[1] (د: ۱۲۶۶هـ).

بیان احوال مبدأ و معاد و شرح گفتار حضرت امیر(ع) «انتهی المخلوق الی مثله و الجأه الطلب الی شکله» در هفت «مخزن» و هر یک در چند «جوهر»، مخزن اول اسرار التوحید در ۹ جوهر. دوم صفاته المتعلقة بالخلق در ۵ جوهر. سوم بیان حقیقة العالم و النفس الناطقه در ۹ جوهر. چهارم الحواس و المشاعر الظاهرة و الباطنة... هفتم فی المعاد و ما یتعلق به در ۱۱ جوهر.

---

۱. در فهرست آستان قدس، ۱۱/ ۴۶ به نقل از طرائق الحقائق، ۳/ ۵۲ آورده که مؤلف در ذیحجه ۱۲۶۶هـ به بیماری وبا در حجاز فوت کرده و از خواص شاگردان سیّد کاظم رشتی بوده است و نیز نک: ذریعه، ۳/ ۸۰؛ ش ۲۴۳ و کرام البررة، ۳۴۱.

این اثر چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۲۰/ ۱۶۵؛ دنا، ۹/ ۲۰۰؛ مرعشی، ۱۹/ ۳۱۲؛ گلپایگانی، ۷/ ۴۱۹۳؛ عکسی دائرة المعارف، ۱/ ۳۴۷ـ۳۴۸؛ آستان قدس، ۱۱/ ۳۷۹؛ مشار عربی، ۸۱۴ (با عنوان المخازن فی احوال المبدأ و المعاد).

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و صلی‌الله علی خیر خلقه محمّد و اله الطاهرین اما بعد فیقول الاحقر الافقر حسن بن علی القراجه داغی الشهیر بگوهر ان هذه خزائن اسرار تشتمل علی کلمات تبیّن سرّ نقطة العلم التی کثرها الجهّال ....

انجام: ... فلما تنقطع النسبة ترتفع التألم و التعذیب و هذا ما اردت ایراده فی هذا المختصر اللهم اجعله ذخرا لیوم القیمة... اللهم صل علی محمد و آل محمد و العن اعدائهم اجمعین ابد الآبدین و دهر الداهرین.

۳. البراهین الساطعة و الادلة اللامعة (کلام و عقاید ـ عربی)

(ص ۱۱۶ـ۱۵۴)

از: حسن بن علی قراجه داغی مشهور به گوهر (د: ۱۲۶۶هـ).

در بیان اصول عقاید مشتمل بر مقدمه و ابوابی چند: اول در اثبات و توحید صانع و دوم در صفات افعال و سوم در نبوت[1].

چنانکه در پایان نسخ آمده مؤلف موفق به اتمام این اثر نشد و در سفر مکه بعد از انجام اعمال حج وفات یافت و در تاریخ فوت او گفته شده به غاب بدر الهدی = ۱۲۶۶هـ.

نک: ذریعه، ۳/ ۸۰ـ۸۱؛ آستان قدس، ۱۱/ ۴۶ـ ۴۷.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین... فیقول العبد الاحقر بن علی حسن الشهیر بگوهر... ان هذه کلمات قلیلة مشتملة علی معان جزیلة تبین اصول الصواب و الرشاد فی احوال المبدأ و المعاد و سمیتها بالبراهین الساطعة و الادلة الامعة....

انجام: ... فتکون العقول آلة تصدیق الرسول صلی الله علیه و آله تم بالخیر الی هنا کتب و بینما هو مشغول بکتابة هذا الکتاب المستطاب اتفق له سفر مکة... اجاب داعی الله... و قیل فی تاریخ وفاته اعلی الله مقامه به غاب بدر الهدی سنة ۱۲۶۶.

۴. اجوبة مسائل ملّا علی البرغانی[2] (گوناگون ـ عربی)

(ص ۱۵۶ـ۱۸۷)

از: کاظم بن قاسم حسینی رشتی (د: ۱۲۵۹هـ).

پاسخ به پرسش‌های ملّا علی برغانی است که در هنگام سفر مؤلف به مشهد الرضا(ع) مطرح شده و تاریخ اتمام آن ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۳۸هـ است. در فهرست کتب مشایخ (ص ۲۹۸) به ۷ مورد از سؤالات مذکور اشاره شده است.

نک: دنا، ۱/ ۲۸۸؛ وزیری، ۳/ ۱۰۶۸؛ عکسی دائرة المعارف، ۱/ ۱۲۱؛ فهرست کتب مشایخ، ۲۹۸ـ۲۹۹.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه و مظهر لطفه... اما بعد فیقول... کاظم ابن قاسم الحسینی الرشتی ان المولی الاجل... علی البرغانی... قد اتی بمسائل صعبه مشکلة قصرت دونها الافهام....

انجام: ... فلا یمکن لما ذکرت فی الحدیث الا ان الاشارة بجمیع ما اردت فقد حصلت... و الحمد لله رب العالمین... قد فرغ من تسویدها مؤلفها و منشیها فی الخامس و العشرین من جمادی الثانیة فی سنه ۱۲۳۸ حامدا مصلیا مستغفرا یا الله یا الله یا الله.

---

۱. مطابق فهرست آستان قدس: مقدمه شامل ۱۷ مطلب و ابواب، باب اول در ۸ فصل، دوم در ۱۲ مقصد و باب سوم در مقدمه و مطالب.

۲. در ص ۱۵۵ نسخه با عنوان رسالة العالم الفاضل ملّا علی البرغانی یاد شده است.

۵. اجوبة مسائل البهبهانی (کلام و عقاید - عربی) = الرسالة البهبهانیة

(ص ۱۹۰-۲۳۷)

از: کاظم بن قاسم حسینی رشتی (د: ۱۲۵۹ه).

در پاسخ به پرسشهای میرزا محمّد باقر طبیب بهبهانی در شهر کربلا است. از جمله پرسش در مراتب توحید و مقام وحدت و تفرید، مراتب مقام ائمه(ع) و جسمانی یا روحانی بودن معاد.

این اثر در ۱۲ ربیع الاول ۱۲۳۸ تألیف شده است.

نک: ذریعه، ۵/ ۱۸۷؛ دنا، ۱/ ۲۵۶؛ عکسی دائرة المعارف، ۱/ ۵۳؛ گلپایگانی، ۱/ ۹۹؛ وزیری یزد، ۳/ ۸۹۴؛ مرعشی، ۲۲/ ۳۲۱؛ مجلس، ش ۳/۶۶ خوئی؛ فهرست کتب مشایخ، ۳۱۰.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه... اما بعد فیقول... کاظم ابن قاسم الحسینی الرشتی ان الدر الفاخر و النور الزاهر و البحر... الأمیرزا محمد باقر الطبیب البهبهانی... قد واجهنی فی مشهد مولینا و سیدنا الحسین....

انجام: ...و ذلک معلوم بهذا البیان التام انشاء الله تعالی... قد وقع الفراغ من تسویدها لمنشیها فی الثانی عشر من شهر ربیع المولود فی سنة ۱۲۳۸ مع کمال اختلال البال و اغتشاش الاحوال... لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

۶. اجوبة المسائل (گوناگون - عربی)

(ص ۲۳۸-۲۶۷)

از کاظم بن قاسم حسینی رشتی (د: ۱۲۵۹ه).

در پاسخ به پرسشهای گوناگون کسی که نامش ذکر نشده و مؤلف با عنوان «بعض الدیانین الذین میّزوا الماء من السراب و فرقوا بین القشور و اللباب» از او یاد کرده است. انجام تألیف شوال ۱۲۵۱ه است. استاد حائری به تفصیل این اثر را معرفی کرده است.

نک: مجلس ش ۱/۶۶ خوئی.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه... فیقول العبد... کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی ان بعض الدیانین....

انجام: ...فان هذه المطالب لیست مذکورة فی کتاب و لا جری علیه خطاب نسئل الله التوفیق... قد فرغت فی صبح یوم الخمیس فی شهر شوال المکرم سنه ۱۲۵۱.

۷. سرّ جعل الائمة من ذرّیة الحسین(ع) (رسالة فی...) (عقاید - عربی)

(ص ۲۶۸-۲۹۰)

از: کاظم بن قاسم حسینی رشتی (د: ۱۲۵۹ه).

پاسخ به این سؤال که چه سرّی است در اینکه ائمه(ع) از ذریهٔ امام حسین(ع) قرار گرفته‌اند در حالی که امام حسن(ع) بزرگتر از ایشان بوده‌اند. نام سائل معلوم نیست و نام پاسخ دهنده در ترقیمه کاتب آمده است.

نک: دنا، ۶/ ۹۰؛ عکسی دائرة المعارف، ۱/ ۲۰۶؛ دانشگاه، ۱۰/ ۱۶۳۲.

آغاز: بسمله قال سلمه الله و ما السر فی جعل الائمة علیهم السلام من ذریة الحسین علیه السلام و روحی له الفداء مع ان الحسن علیه السلام اکبر منه فیکون اعلی منه اقول اما فی الظاهر فلان ذلک کرامة من الله سبحانه....

انجام: ...فافهم فقد اظهر ذلک الرمز المنمنم و السرّ المعمی و الله الموفق للهدایة و الرشاد.

کاتب افزوده: هذا مما افاده السید القمقام... مولینا الحاج السید کاظم اعلی الله مقامه... من شهور سنه ۱۲۷۰.

۸. اجوبة مسائل ملّا رشید (کلام و عقاید - عربی) = الرشیدیة

(ص ۲۹۰-۲۹۴)

از: احمد بن زین‌الدین احسائی (د: ۱۲۴۱ه).

در پاسخ به سه سؤال ملّا محمّد ملقب به رشید در

خصوص اینکه اهل بیت(ع) آیا از وجود مقیدند یا وجود مطلق و... و نیز سؤال از کیفیت حقیقت محمّدی و مشیت و... و اینکه ائمه(ع) چگونه مقامات اللّه و ذات ظاهره به صفاتند.

این اثر در جوامع الکلم چاپ شده است.

در برخی نسخ پایان تألیف ۱۹ شعبان ۱۲۲۵ﻫ یاد شده است.

نک: فهرست کتب مشایخ، ۲۲۳؛ دنا، ۵/ ۸۵۴ـ۸۵۵؛ مـرعشی، ۲۳/ ۱۹۹؛ مـلک، ۹/ ۱۳۰؛ عکسی دائرة المعارف، ۱/ ۱۸۲؛ ملّی، ۸/ ۲۵۳؛ دانشگاه، ۱۲/ ۶۲۵.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين فيقول العبد المسكين احمد بن زين الاحسائى ان ذالراى السديد الملّا رشيد قد عرض على مسائل طلب منى الجواب عنها....

انجام: ... و اغـفرلنا ذنـوبنا مـا مـضى بـمغفرتک و اعصمنا فى بقى من اعمارنا برحمتک يا ارحم الراحمين اللهم صل على محمد و آله... من حيث يعرفون و يشعرون و يعقلون.

۹. الروایات (حدیث ـ عربی)

(ص ۲۹۴ـ۳۰۱)

روایـات و احـادیثی است در خـصوص مـناقب و فضایل اهل بیت(ع) از جمله روایت نبوی(ص): «ان اللـه تبارک و تعالى خلقنى و خلق عليا و فاطمه و الحسن و الحسين و الائمة من نور واحد فعصر ذلک النور الخ» و خطبه امیرالمؤمنین(ع) منقول از مـصباح المـتهجد شـیخ طوسی و غیره.

۱۰. الوصية (عقاید ـ عربی)

(ص ۳۰۲ـ۳۰۴)

از: کاظم بن قاسم حسینی رشتی (د: ۱۲۵۹ﻫ).

صورت وصیت نامه سیّد کاظم رشـتی است یـا بـه تعبیر آقای احمد منزوی اعتقاد نامه ایشان است از بیان شهادت به خداوند، به پیامبر(ص) و ائـمه(ع) و پـذیرفتن مرگ.

نک: دنا، ۱۰/ ۱۰۷۰؛ عکسی دائرة المعارف، ۱/ ۴۰۴.

آغاز: بسمله الحمد لله الذى اختار لنفسه الدوام و البقاء و قهر عباده بالموت و الفناء... اما بعد فهذه وصية العبد المسكين... كاظم بن قاسم الحسينى ابا و الموسوى امّا و الرشتى مولدا و الكربلائى مسكنا و مدفنا ان شاء الله ....

انجام: ... فـليحذروا ان يـجعلوا مـدفنى مـن طـرف الرأس المقدس... و الحشر مع الائمة عـليهم السـلام و السلام.

۱۱. اشعار و ماده تاریخ (عربی)

(ص ۳۰۴ـ۳۰۵)

دو قطعه مرثیه و ماده تاریخ وفات گویا شیخ احمد احسایی سروده آخوند گوهر و دیگری در وفات ظاهراً سیّد کاظم رشتی. در ص ۳۰۶ و ۳۰۷ نیز روایاتی است در مناقب اهل بیت(ع).

آغاز اول:

قلّ ان سحّت دما عيناى طول الدهر سرمد

قلت من تبغى فقال الطهر زين‌الدين احمد

انجام:

فسالت الفكر عن تاريخه يوما فانشد

فزت بالفردوس فوزا يابن زين‌الدين احمد

آغاز دوم:

الا ذا مـقر الحـجى و التقى

و كـنز العـلوم و بحر الندى

انجام:

الا قـل لتـاريخه غـاب نـور

و ان شئت قل غاب بدر الهدى

خط: نسخ و نستعلیق تحریری با قـلم مـتفاوت.

کاتب ش ۱: احمد بن ابوالقاسم خـلیل، تـاریخ

کتابت: ۱۲۶۷ه. ش ۳: ۱۲۶۶ه. کاتب ش ۵: محمّد صادق، تاریخ کتابت: رمضان ۱۲۶۹ه. ش ۶: ۱۲۷۰ه. ش ۷: ۲۴ شوال ۱۲۷۰ه، ش ۸: ۲۶ شوال ۱۲۷۰ه.
عناوین و نشانی‌ها در برخی صفحات ش ۲ شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، در ص ۳ تملک حیدر قلی بن پور محمّد خان کابلی به تاریخ محرم ۱۳۱۷ه. در روی برگ اول یادداشتهایی چند از جمله فهرست رسایل این مجموعه و یادداشتی مبنی بر وفات جعفر علی بن احمد علی به مرض وبا در شب شنبه ششم رجب ۱۳۲۲ه. در ص ۱۵۵ فهرستی دیگر از باقی رسایل. در روی برگ آخر مطلبی به نقل از مقامات النجاة سیّد جزایری.
در روی برگ اول این یادداشت دیده می‌شود: در نسخه معتبره بنظر رسیده که چون مسافر بسفر رود وقت روانه شدن در عقب سر باواز بلند اذان بگویند و این دو بیت که حضرت امیر(ع) تعلیم حضرت خضر(ع) فرموده بخوانند که انشاء اللّه مراجعت نمایند:

و حیث اتّجهتم ساعدتکم سلامة
و یرعاکم الرحمن من کل جانب
یفیض علیکم ما قصدتم من المنی
بنهج سلکتم فی فنون الأسالب

جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.
۱۳×۲۰/۵ سم. ۳۰۸ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۲۶۶)

۱۷۱۰۲

اصول العقاید و جامع الفواید (عقاید ـ فارسی)

از: محمّد هادی بن میرلوحی موسوی حسینی سبزواری (ق ۱۱ه).
در بیان اصول دین مشتمل بر سه باب و خاتمه. باب اول در بیان معرفة اللّه شامل سه فصل، باب دوم در بیان نبوت و باب سوم در بیان امامت مشتمل بر دوازده فصل و خاتمه در بیان دلایل معاد. تاریخ فراغت از تألیف شب ۲۳ رمضان ۱۰۸۳ه می‌باشد.
این اثر چاپ سنگی شده است.
نک: ذریعه، ۲/ ۱۹۸؛ طبقات، ۱۲/ ۸۰۱؛ مشار، ۱/ ۳۷۸؛ مرعشی، ۱۴/ ۲۸۵ و ۲۴/ ۱۶۹؛ فهرستواره، ۹/ ۱۱۱.
آغاز: بسمله حمدی که از فاتحه آن رایحه ختامه مشک ابد و شکری که شکر حلاوت... اما بعد چنین گوید... محمد هادی بن اللرجی (کذا) الموسوی الحسینی....
انجام: ... و سخن درین باب و در هر یک از مطالب سابقه بسیار است اما از جهة اقتصار بهمین مقدار اختصار نمود و هذا آخر ما اردنا ایراده... و اتفق الفراغ من تألیف... محمد هادی بن اللوحی الموسوی الحسینی فی لیلة الثالثة... بمنه وجوده و کرمه آمین رب العالمین.
خط: نسخ، آیات و احادیث معرب، نام کاتب را سیاه و محو کرده‌اند، تاریخ کتابت: یکشنبه ۱۸ رمضان ۱۲۳۸ه.
سرلوح به آب و رنگ در آغاز نسخه ترسیم شده، تمامی صفحات مجدول زر و شنگرف و مشکی، در صفحه آخر چند یادداشت پراکنده که برخی را پاک و محو کرده‌اند. عناوین و نشانی‌ها در برخی صفحات شنگرف.
جلد: تیماج مشکی فرسوده، ترنج با سر و لچکی.
۱۹×۲۹ سم. ۶۷۲ص. ۲۰ س. (ثبت ۲۰۸۲۶۷)

۱۷۱۰۳

کامل التعبیر (تعبیر خواب ـ فارسی)

از: حبیش بن ابراهیم تفلیسی (د: ۶۲۹؟ه).
کتابی است مشهور در تعبیر خواب به ترتیب

حروف تهجی و بیشتر گفته‌های امام صادق(ع)، دانیال و ابن سیرین و دیگران را نقل می‌کند.

این اثر چندین بار چاپ شده است.

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۱۷/ ۲۵۳؛ مرعشی، ۵/ ۲۷۲؛ دنا، ۸/ ۴۴۴؛ دانشگاه، ۱/ ۱۵۶؛ مجلس، ش ۴۹۸۳؛ ملّی، ۳/ ۹۲؛ ملک، ۳/ ۶۰۰؛ گلپایگانی، ۶/ ۳۲۷۷؛ مشار فارسی، ۲۵۹۷.

آغاز موجود: مؤمنان بود و نذیر کافران را و اگر رسول علیه الصلوة و السلام را بیمار یا خشمگین بیند دلیل کند که اهل آن دیار به احکام شریعت و سنتهای پیغمبری بجای آرند... .

انجام موجود: پل بدانکه پل به پارسی مبارز بود ابن سیرین گوید... احوال وی خوب گردد جابر مغربی گوید اگر بیند که با کسی مبارزت همیکرد دلیل کند.

خط: نسخ، جلی. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۳هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، وصالی شده.

جلد: تیماج سبز و عطف مشکی.

۲۱/۵×۳۲/۵سم. ۵۳۰ص. ۲۳س.

(ثبت ۲۰۸۲۶۸)

۱۷۱۰۴

فلک مشحون **(عقاید ـ فارسی)**

= آب حیات کبیر

از: محمّد جعفر شریعتمدار استرآبادی (د: ۱۲۶۳هـ).

در بیان اصول دین بر وفق اصول مذهب جعفری که به نام حاجی عبداللّه (خواجه دربار فتحعلی شاه) در پنج باب و هر باب در یک اصل و هر اصل در پنج فصل و بعد از هر فصل یک وصل نوشته شده است. نگارش یافته است. در این نسخه تاریخ فراغت از تألیف سحر شب پنج شنبه ۷ ربیع الاول ۱۲۴۴هـ ثبت شده است.

نک: ذریعه، ۱۶/ ۳۱۲؛ فهرستواره، ۹/ ۴۶۴ـ۴۶۵؛ دانشگاه، ۹/ ۱۳۴۸؛ آستان قدس، ۱۱/ ۲۵۸؛ مجلس، ش ۳۳۴۵ و ۵۳۱۲؛ مرعشی، ۸/ ۲۸۴؛ دنا، ۷/ ۱۱۳۱ـ ۱۱۳۲.

آغاز: بسمله الحمد لله الواجب الوجود بالذات و صاحب الصفات سیما التی هی عین الذات... اما بعد پس میگوید خادم بساتین مذهب جعفری... که این رساله‌ایست که فلک المشحونست... .

انجام: ... و بقصد طاعت ثواب میدهد از راه فضل و الله العالم و له الحمد الدائم... تمام شد رساله فلک مشحون که آب حیوت کبیر است در وقت سحر از شب پنجشنبه... خادم دین شدم و شاخ نباتم دادند و الحمد لله رب العالمین... و آله الطاهرین.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.

در متن و حاشیه تصحیح شده، احادیث و آیات معرب.

جلد: تیماج قهوه‌ای روشن فرسوده.

۲۰/۵×۳۳/۵سم. ۵۰گ. ۲۳س.

(ثبت ۲۰۸۲۶۹)

۱۷۱۰۵

مجموعه **(نامه نگاری ـ فارسی)**

۱. ترسل = دستور دبیری و نامه نگاری

(ص ۴ـ۴۶)

از: ؟

دستورات لازم به جهت دبیری و نامه نگاری و سپس نمونه‌هایی از منشآت و نامه‌ها و در پایان حساب سیاق تحریر شده است. این اثر توسط حبیب‌اللّه قراجه داغی در ذی حجه ۱۲۸۲هـ کتابت شده. آقای منزوی در فهرست خود از نسخه‌ای یاد کرده به کتابت ۱۲۵۱هـ که آغاز آن با نسخهٔ ما برابر است.

(نک: دانشگاه، فیلم ش ۲۹۶۸) و احتمال داده که میان سال‌های ۱۲۴۰ـ ۱۲۵۰هـ نگاشته شده باشد. هر چند در نسخه ما تاریخ‌های مختلفی از جمله

۱۲۵۷ـ۱۲۸۲ و ۱۲۸۷؟ نیز به چشم می‌خورد. در حواشی نیز مطالبی است پراکنده به نظم و نثر و برخی در ارتباط با متن به تحریر محمّد بن میرزا... قراجه داغی مورّخ ۱۲۸۲ه. نسخه‌ای نیز به کتابت ۱۳۲۳ه از این اثر در کتابخانه آیت‌اللّه مرعشی(ره) موجود است.

نک: منزوی، ۳/ ۲۱۰۰؛ مرعشی، ۲۱/ ۴۸.

آغاز: بسمله حمد و سپاس بی قیاس مر خدایرا که آفریننده جهان و دارنده زمین و آسمان و روزی دهنده انس و جان است غفاری که کرمش صحن و سینه مومنان را....

انجام: ... یوم الخمیس روز پنج شنبه یوم الجمعه روز آدینه.

در ص ۴۷ بندی است با این عبارت: «بدان و آگاه باشی که این فال فال آدم(ع) است بدانکه صاحب این شخص بود...».

و در ص ۴۹ چند سطر از قصه ملکه (رساله دوم) و بندی در مسوخات.

۲. قصهٔ ملکه (داستان ـ فارسی)

= ملکه روم و فقیه[1]

(ص ۵۰ـ۷۴)

از: ؟

داستان ملکه روم و سؤال پیچ کردن خواستگاران و پیروز شدن فقیه ترکستانی و رسیدن او به پادشاهی و همسری با ملکه است. گویا تحریرهای مختلفی از این داستان وجود دارد. در نسخه ما آمده است که این قصه در اصل به زبان ترکی بود و مترجم (که نامش معلوم نیست) آن را به فارسی ترجمه کرده است.

نک: فهرستواره، ۱/ ۴۷۸ـ۴۷۹؛ فهرست مشترک، ۶/ ۱۱۸۷؛ دانشگاه، ۱۶/ ۲۴۹.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... بدانکه این نسخه ایست در بیان چند مقدمات که در ایام سابقه و عدم لاحقه مذکور شده است این رساله را قصه ملکه گویند اما در عبارت ترکیه مذکور بود....

انجام: ... من از ترکستان برای همین آمدم اکنون ببخش و حلال و همت نموده رفت پدر پادشاهی.

خط: نستعلیق با قلم متفاوت. کاتب ش ۱: حبیب‌اللّه قراجه داغی و محمّد بن میرزا... قراجه داغی (هامش). تاریخ کتابت ش ۱: ۱۲۸۲ه، ش ۲: سه شنبه وقت نهار ۱۲۷۷ه.

در آغاز و در حواشی نسخه یادداشتهایی تحریر شده است.

جلد: مقوایی فرسوده و عطف تیماج قهوه‌ای.

۱۶/۵ × ۲۱/۵ سم. ۷۴ص. ۶و ۱۷ س.

(ثبت ۲۰۸۲۷۰)

۱۷۱۰۶

حسن و عشق (داستان و عرفان ـ فارسی)

= تزویج عشق و حسن

از: میرزا محمّد خان نعمت خان عالی شیرازی (د: ۱۱۲۱ه).

داستانی است در بیان حسن و عشق و زناشویی آن دو.

نک: ذریعه، ۷/ ۱۷؛ فهرست مشترک، ۵/ ۲۵۷؛ مجلس، ش ۳/ ۱۲۰ فیروز؛ دانشگاه، ۱۶/ ۲۱۰؛ ملک، ۷/ ۳۵۹؛ دنا، ۴/ ۶۵۲؛ فهرستواره، ۱/ ۳۱۷.

آغاز: بسمله

حدیث عشق شد زیب بیانم
چو شمع افتاد آتش بر زبانم
قلم از جوش این می شد سیه مست
ز من عشقی بهر جا عاشقی هست

عرایس ابکار معانی....

انجام: ... ایمعنی حیفی عظیم می‌بود و مخالف اراء

---

۱. در فهرست دانشگاه آمده که داستان مذهبی است گویا از ق ۱۰ و ۱۱ه.

مستقیمه می‌نمود و این کتا (کذا) تمام شد انشاء حسن و عشق نعمت خان عالی.

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: ۱۲۴۸ه.
در حاشیه تصحیح شده، نسخه اندکی موریانه خوردگی دارد.
۱۵/۵×۲۱/۵ سم. ۴۰ ص. ۱۱ س.
(ثبت ۲۰۸۲۷۱)

۱۷۱۰۷

ردّ مجدّد الف ثانی **(عرفان ـ فارسی)**

از: عبدالحق محدث دهلوی؟ (د: ۱۰۵۲ه).

نقدی است بر برخی از سخنان مجدد الف ثانی (د: ۱۰۳۴ه) در مکتوبات وی.

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

نک: فهرستواره، ۷/ ۳۸۱ ـ ۳۸۲؛ مشترک، ۳/ ۱۴۷۵.

آغاز موجود: ما خلق الله نوری و اول ما خلق الله روحی و اول ما خلق الله عقلی و انا من الله و الخلق منی و انا من نور الله ....

انجام: ...الغرض کلام مجدد الف ثانی بسیار متضاد و متخالف و ناسخ و منسوخ است احتیاج برد کردن کسی ندارد خود بخود رد است خدایتعالی هیچ مسلمانی را درین بلا گرفتار نکند آمین رب العالمین.

خط: نستعلیق به شیوه هندی. تاریخ کتابت: دهم ربیع الثانی... (ناخوانا).
نسخه اندکی رطوبت و آفت حشرات دیده که به متن آسیبی نرسیده است.
۱۳×۲۳ سم. ۱۱۴ ص. ۱۵ س. **(ثبت ۲۰۸۲۷۲)**

۱۷۱۰۸

منتقی الجمان **(حدیث و فقه ـ عربی)**
فی الاحادیث الصحاح و الحسان

از: حسن بن زین‌الدین عاملی (د: ۱۰۱۱ه).

در این اثر اخبار صحیح یا حسن به ترتیب کتاب‌های فقهی از کتاب طهارت تا حج از کتب اربعه انتخاب و سند آنها مورد بررسی قرار گرفته است همراه با ۱۲ مقدمه در بحثهای حدیثی و رجالی در آغاز آن.

این نسخه یک برگ از آغاز افتادگی دارد.

این اثر از جمله به تصحیح مرحوم علی اکبر غفاری چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۲۳/ ۵؛ فهرستگان حدیث، ۶/ ۱۴۴ـ۱۴۹؛ ملک، ۱/ ۷۴۴؛ مجلس، ۱/ ۴۸۸ طباطبائی؛ آستان قدس، ۱۴/ ۵۴۴؛ مرعشی، ۳/ ۳۵۳؛ دنا، ۱۰/ ۱۱۸ـ۱۲۰.

آغاز موجود: حاصله مع السلف الاولین علی طرف النقیض مما هو فیه مع الخلف الآخرین فاکثروا لذلک فیه ....

انجام: ...فیخبرونا بولایتهم و یعرضوا علینا نصرهم تم کتاب الحج من کتاب منتقی الجمان... تألیف الشیخ الفاضل المدقق الشیخ حسن بن الشیخ زین‌الدین بن علی بن احمد بن جمال‌الدین بن تقی‌الدین صالح بن مشرف العاملی... المعصومین.

خط: نسخ. کاتب: محمّد بن محمّد مؤمن جهرمی.
تاریخ کتابت: ۱۱۲۵ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
در حاشیه تصحیح شده، برگ اول اندکی رطوبت دیده و چند سطری پاک و محو شده، در پشت برگ آخر در باره قبله منقول از شرایع و شرح آن (یک صفحه و ناقص).
جلد: تیماج مشکی و عطف تیماج قهوه‌ای.
۱۵×۲۵/۵ سم. ۹۵۴ ص. ۲۶ س.
(ثبت ۲۰۸۲۷۳)

۱۷۱۰۹

مرقّع **(دعا ـ عربی و فارسی)**

در ۱۰ قطعه شامل، بخشی از مناجات منظوم یا المناجات العینیه منسوب به حضرت امیر(ع) با ترجمه

منظوم فارسی در ذیل هر مصراع.

آغاز: الهی انلنی منک روحا و رحمة

آنجا که عنایت الهی باشد
فسق آخر کار پادشاهی باشد
و آنجای که قهر کبریایی باشد
سجاده نشین کلیسیائی باشد

انجام: و ناجاک اخیار بابک رکع... تمت المناجات بتوفیق حضرت قاضی الحاجات اللهم اغفر لکاتبه

یا رب دل ما را تو برحمت جان ده
درد همه را به صابری درمان ده
این بنده چه داند که چه میباید جست
داننده توئی هر آنچه دانی آن ده

خط: نستعلیق زیبا.

تمام قطعات با جداول زرین و الوان، کمند، زمینه حواشی سرخ رنگ، تذهیب کامل و طلا اندازی دندان موشی، در پشت قطعه آخر یادداشتی از نقیب الممالک با امضای وی مورّخ ۲۶/۱۲/۹ با این عبارت: «در اسفند ماه سال یکهزار و سیصد و بیست و شش شمسی حضرت آقای علیمحمد خان پیروزمند بازرس ویژه مجلس شورای ملی این ده قطعه خط را بعنوان یادگاری به این بنده لطف فرمودند».

۱۵/۵ × ۲۳/۵ سم. ۱۰ قطعه. ۱۰ س.

(← تصویر) **(ثبت ۲۰۸۲۷۴)**

۱۷۱۱۰

الانوار لعمل الابرار **(فقه شافعی - عربی)**

از: جمال‌الدین یوسف بن ابراهیم اردبیلی شافعی (د: ۷۹۹ هـ).

کتابی مفصل در فقه شافعی که در این نسخه از کتاب النکاح آغاز و پایان آن کتاب عتق امهات الاولاد می‌باشد.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۱۹۵؛ سپهسالار، ۱/ ۳۶۸؛ مرعشی، ۵/ ۱۱۰.

آغاز: کتاب النکاح و النظر فی اطراف الاول فی خصائص رسول الله صلی الله علیه و سلم و هی اقسام الاول الواجبات و منها السواک و الضحی....

انجام: ...فاذا ماتا فالولاء بین عصبیتها بالسویه و علی لفظ السویة وقع ختم کتابنا و نرجوا ان یستوی الله تعالی امور دیننا علی وجه و نهج یحب و یرضی و الحمد لله رب العالمین... و آله اجمعین.

خط: نسخ با قلم متفاوت. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۳هـ.

عناوین شنگرف، تصحیح شده، توضیح برخی واژگان و عبارتها به عربی و فارسی در متن و حاشیه تحریر شده، نسخه رطوبت دیده و برخی صفحات وصالی شده.

از ص ۵۰۷ تا ۵۱۲ یادداشتهای فقهی پراکنده. در پشت برگ آخر و ذیل یک یادداشت فقهی به تاریخ ذی قعده سنه ۱۲۰۷ دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای روشن و عطف و حواشی گالینگور کرم.

۲۰ × ۳۲ سم. ۵۱۲ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۲۷۵)

۱۷۱۱۱

بیاض **(فارسی)**

مجموعه‌ای بیاضی در مقتل به نظم و نثر شامل مراثی، نوحه‌ها و مجالس روضه سیّدالشهدا(ع).

در ص ۹۸ تا ۱۰۲ فهرستی از نوحه‌ها و اشعار با ذکر شمارهٔ صفحات تحریر شده و در پایان آن آمده: «قد تمت النسخة بید اقل خلق الله محمود بن جعفر شهر شوال المکرم هزار و سیصد و بیست و سه هجری حسب الامر جناب مستطاب علامة العلماء شریعت مدار آقای صدوق الواعظین آقا شیخ اسدالله حائری مسکنا و مدفنا ان شاء الله تعالی بجهت آقازاده مکرم معظم آقا حسین

آقا. بقیه مراثی به همین ترتیب در این مجموعه نوشته خواهد شد...». در ص ۱۱۷ نوحهٔ حضرت مسلم از آقا شیخ علی رشتی حائری طهرانی و از ص ۱۱۸ تا ۳۰۰ مجالسی است منبری در مصائب سیّد الشهداء و اهل بیت(ع) که هر یک با بسمله آغاز می‌شود و شاید از آقا شیخ اسداللّه حائری مذکور باشد و از ص ۳۰۱ تا پایان نیز ادامه نوحه‌ها و مراثی قبلی است و گویا صفحات نسخه جابجا شده باشد.

خط: نسخ و تحریری و برخی به شیوه چلیپا.
کاتب: محمود بن جعفر نوری (ص ۹۷ و ۱۰۲)،
تاریخ کتابت: شوال ۱۳۲۳ه.
در پایان نسخه مهرهایی است به نشان «یا حسین ۱۳۲۷ه» و «ابوالفضل بن علی».
جلد: تیماج مشکی یک لایی و عطف تیماج قهوه‌ای، قطع بیاضی.
۱۱×۱۸ سم. ۳۳۶ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۲۷۶)

۱۷۱۱۲

مجموعه **(عقاید ـ فارسی)**

۱. بهبهانیه

(ص ۱ ـ ۵۸)

از: محمّد بن محمّد کریم کرمانی (د: ۱۳۲۴ه).

در پاسخ یکی از اهالی بهبهان در خصوص اختلاف شیخیه و اصولیون. این رساله در عصر روز شنبه ۲۴ ذی قعده ۱۳۰۷ه نگاشته شده و در کرمان به سال ۱۳۵۱ه چاپ شده.

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

نک: فهرستواره، ۹/ ۱۵۵؛ فهرست مشایخ، ص ۵۱۷، ش ۶۶۴.

آغاز موجود: صورت تعلیقه مجملا حقیر در بهبهان میباشم دو طایفه هستند یکی مشهور است باصولی و دیگری مسمی بشیخی از عالم و عامی اصولی....

انجام: ...و در آنجا درست ظاهر میشود که کی نزاع در میان انداخته حسبی الله و کفی سمع الله لمن... کتب الله لاغلبن انا و رسلی... و قد حصل الفراغ من تسوید هذه الاوراق محمد بن کریم فی عصر یوم السبت... مصلیا مستغفرا.

۲. رسالة فی جواب الملّا عبدالخالق الیزدی = ردّ البابیة **(عقاید ـ عربی)**

(ص ۵۹ ـ ۷۴)

از: محمّد کریم بن ابراهیم کرمانی (د: ۱۲۸۸ه).

در پاسخ نامه عبدالخالق یزدی و در ردّ باب نگاشته. در این نسخه در بخش بعدی با عنوان فصل، برخی از انحرافات و عقاید نادرست باب بر شمرده شده که گویا در ادامه همین مطلب باشد.

نک: مدرسه حجتیه قم، ۱۰۵.

آغاز: بسمله الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فقد اتانی کتابکم المکرم و خطابکم المعظم و اطلعت علی جمیع ما فیه و احطت بظاهره....

انجام: ...اللهم العن اولهم و اخرهم و ظاهرهم باطنهم و السلام علی من اتبع الهدی و اجتنب الغوایة و الهوی.

۳. موعظه **(عقاید شیخیه ـ فارسی)**

(ص ۷۶ ـ ۱۳۰)

از: محمّد بن محمّد کریم کرمانی (د: ۱۳۲۴ه).

در این نسخه که با عنوان موعظه روز بیست و پنجم ماه مبارک رمضان سنه ۱۳۱۰ه آمده مؤلف عقاید و مذهب خود (شیخیه) را بیان کرده است.

نک: فهرست کتب مشایخ، ۵۲۴، ش ۶۸۰.

آغاز: بسمله مسأله ملتفت شدم و بخیالم رسید خواستم که قدری از عقاید خود و مذهبمان را عرض کنم که در این چند ثمر است یک ثمرش اینست که جماعتی....

انجام: ...و اگر کسی یک کلمه پائین و بالا روایت کرده است ملتفت نشده است کلام ما را اینکه از زبان خودم میشنوی راست است و حق است و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ با قلم متفاوت. کاتب: محمّد جواد بن محمّد علی کرمانی. تاریخ کتابت: ربیع الاول ۱۳۱۳ه.

در دو برگ آخر صورت عناوین چند کتاب است که در آغاز آن نوشته شده: «صورت کتب حقیر که ملکی خودم است».

جلد: تیماج زرشکی یک لا، مجدول گرهی.

۱۰/۵×۱۷ سم. ۱۳۰ ص. ۱۵ س.

(ثبت ۲۰۸۲۷۷)

۱۷۱۱۳

الصحیفة الکاملة السجادیة (ادعیه ـ فارسی و عربی)

از: امام سجاد علی بن حسین[ع].

با ترجمه فارسی در ذیل سطور و شرح برخی از عبارتها به فارسی در حواشی.

خط: نسخ خوب مشکی (متن اصلی) و معرب و نستعلیق شنگرف (ترجمه فارسی). تاریخ کتابت: اول محرم ۱۰۷۸ه.

تمامی صفحات مجدول زر و مشکی، در آغاز نسخه سرلوح مذهّب و مرصّع، حواشی و تعلیقات به فارسی.

در حاشیه تصحیح شده، برخی صفحات در آغاز و انجام وصالی شده.

جلد: تیماج مشکی، عطف و حواشی تیماج قهوه‌ای، ترنج با سر، سوخت.

۱۱/۵×۲۰ سم. ۴۴۸ ص. ۱۸ س.

(ثبت ۲۰۸۲۷۸) (← تصویر)

۱۷۱۱۴

نزهة المنشآت (نامه نگاری ـ ترکی)

= دستور ترسل ترکی

از: محمّد رفعت کتبی رومی (د: ۱۳۱۰ه).

نک: ایضاح المکنون، ۶۴۲.

آغاز: جناب ترتیب بخشای اجزای کائنات تعالی و تقدس هر روز سعد اندوز ملوکانه سنی الفه معادل و ذات مقدس پادشاهانه سنی جهات متنوعه....

انجام: ...تحریر وزیر که محرر الاسامی کمیسه لرن مواجهه سنده ید مزبوره یه اعطا قلوی.

خط: رقعه (ظاهراً). تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.

جلد: تیماج سرخ، ترنج، مجدول گرهی.

۱۱×۱۸ سم. ۸۵ ص. ۱۴ س. **(ثبت ۲۰۸۲۷۹)**

۱۷۱۱۵

مجموعه

۱. بیست باب در اسطرلاب (نجوم ـ فارسی)

(ص ۱ـ۴)

از: خواجه نصیرالدین محمّد طوسی (د: ۶۷۲ه).

مختصری است در معرفت اسطرلاب مشتمل بر بیست باب.

این نسخه از پایان ناقص مانده.

دارای حواشی و تعلیقاتی از عبدالعلی بیرجندی و محمّد رازی و جز آن.

نک: ذریعه، ۳/ ۱۸۷ و ۱۸/ ۷۲؛ کشف الظنون، ۱/ ۲۶۴؛ مشار، ۱/ ۸۴۲؛ فهرستواره، ۴/ ۲۸۲۹ـ۲۸۳۱؛ دانشگاه، ۴/ ۸۴۱؛ مجلس، ش ۶۰۷۶/۲؛ ملّی، ۳/ ۱۰۲.

آغاز: بسمله این مختصریست در معرفت اسطرلاب مشتملست بر بیست باب باب اول در القاب الات و خطوط و دوایر اسطرلاب....

انجام: ...چهار درجه بود و در اجزاء تعدیل که چهار نیم است ضرب کردیم هیجده حاصل آمد.

۲. التجرید فی التجوید (تجوید ـ فارسی)
= تجوید حافظ
(ص ۵ـ۲۳)

از: محمّد طاهر بن محمّد مؤمن اصفهانی (ق ۱۲ه).

رساله مختصری در قواعد و ضوابط علم تجوید و رسم قرآن در چند باب که به درخواست یکی از دوستان تألیف شده است.

نک: ذریعه، ۳/ ۳۵۰، ۳۶۸ و ۱۳/ ۳۱۳؛ مجلس، ش ۳۴۵۱/۵؛ گلپایگانی، ۲/ ۷۲۰؛ مرعشی، ۸/ ۴۱۶؛ دنا، ۲/ ۷۹۸.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی نبیه محمد المصطفی و آله اجمعین اما بعد چنین گوید فقیر حقیر حاجی طاهر حافظ اصفهانی عفی الله عنه که این مختصر مشتمل است بر قاعده و ضابطه چند در تجوید و تصحیح قرآن عظیم....

انجام: ...و شعب این مذکورات بسیار است و این نمونه است هر کس این مذکورات کما هو حقه بداند غیر مذکوراترا بر آن قیاس توان کرد و بر وی اشکالی باقی نماند.

در پایان نسخه (ص ۱۲) نیز بندی است در اقسام وقف.

خط: تحریری ریز. تاریخ کتابت ش ۲: ذی حجه ۱۲۲۸ه.
تصحیح شده.
جلد: مقوایی ابر و باد، عطف گالینگور قهوه‌ای.
۱۷/۵ × ۲۱ سم. ۲۴ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۲۸۰)

۱۷۱۱۶

مجالس طریق الحق و الدین لطالبه و سالکه المؤمنین (گوناگون ـ فارسی)

از: کلبعلی بن نوروز علی جوانشیر مشهور به کابلی (ق ۱۳ه).

این نسخه مشتمل است بر سی و نه مجلس در عقاید و اخلاق که از بیانات آقا سیّد محمّد طباطبائی (سیّد مجاهد) ملقب به مقیم‌الدین استفاده و تدوین شده است. بنا به گفته شیخ آقا بزرگ در ذریعه این اثر در دو مجلد یکی در اصول دین و مواعظ و دومی در فروع و اخلاق می‌باشد.

در ص ۱ و ۲ نسخه خطابه‌ای است به عربی و سپس روایاتی منقول از مجموعه ورّام.

این نسخه از انجام افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۱۹/ ۳۶۱ـ۳۶۲؛ مجلس، ش ۹۷۶۶؛ آستان قدس، ۱۴/ ۴۶۶ـ۴۶۷؛ دنا، ۹/ ۲۳ـ۲۴.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی اشرف خلقه... اما بعد قاصر از نیل معانی... عبد جانی کلبعلی ابن نوروز علی جوانشیر... بر الواح خجسته سرائر برادران ایمانی مینگارد که این فقراة....

انجام موجود: ...و اصول دین باید که بعقل و دلیل و برهان از روی بصیرة و یقین دانسته شود بر همه خلق واجبست معرفة.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۳ یا ۱۴ه.
عناوین شنگرف، تصحیح شده، بخش بالایی صفحات رطوبت دیده.
جلد: مقوایی ابر و باد و عطف گالینگور قهوه‌ای.
۱۵/۵ × ۲۱ سم. ۹۴ ص. ۱۸ س.

(ثبت ۲۰۸۲۸۱)

۱۷۱۱۷

شرح ایساغوجی (منطق ـ عربی)
= التعلیقات الیومیة

از: حافظ محمّد حسن سنبهلی (یا نبهلی) اسرائیلی (ق ۱۳ه).

تعلیقات و شرحی است که به گفته شارح ناتمام است بر ایساغوجی اثیرالدین ابهری. از نام شارح در متن

اثری نیست اما در صفحه عنوان نسخه تحریر شده: «التعلیقات الیومیة شرح ایساغوجی للمحقق بحر العلوم العقلیة و النقلیه الموسوی حافظ محمد حسن السنبهلی (یا النبهلی) الاسرائیلی صنفه فی وانپور یوما واحداً...».

این اثر در ۱۰ صفر ۱۲۳۹ه تألیف شده است.

نسخه دیگری از آن در منابع یافت نشد.

آغاز: بسمله حامدین للحامد المحمود المحمد و مصلین علی محموده محمد و آله و اصحابه الذین کل منهم لوجوه الفجار مسود... ثم نروم ان نعلق علی المتن الشهیر بایساغوجی... شرحا ینجبر به المکسور من جروحهم....

انجام: ...او لنوع عرضه الذاتی و لما قال المصنف و لکن هذا آخر الرساله نقول ولیکن هذا آخر شرحها بدءنا بالشرح غدوة عاشر... و قد وقعت اثناء التحریر فقرات و مشاغل عاقتنا عن اتمامها... و قد بقی اقل منه مبناه هذا التعلیقات تعلیقات یومیة علی الرسالة المسمی بایساغوجی و آخر دعوانا... رب العالمین.

خط: نسخ تحریری. کاتب: محمّد امین. تاریخ کتابت: ۱۴ جمادی الاول ۱۳۲۶ه.

حواشی و تعلیقات به شیوه چلیپا و به نشان «منه» و ابوالوفا و غیره. در روی برگ آخر جدول صغریات و کبریات ترسیم شده.

جلد: مقوایی ابر و باد، عطف گالینگور قهوه‌ای.

۱۸×۲۲سم. ۴۹ص. ۱۷س. **(ثبت ۲۰۸۲۸۲)**

۱۷۱۱۸

الاستصحاب (اصول فقه - عربی)

از:؟

مباحث استدلالی مفصلی است در موضوع استصحاب که در پایان ناقص مانده و باید از یکی از متأخرین باشد.

آغاز: بسمله الاستصحاب و هو لغة بمعنی اخذ الشیء مصاحبا و عرفوه فی عرف الاصولیین علی تعاریف عدیدة لایخ حلها لو لم یکن کلها عن اختلال منها ما ذکره الفاضل القمی ره فی القوانین قال استصحاب....

انجام: ... و لیس له وجه صحة عندی فهل الحکم فی هذه الصورة اتمام العمل احتیاطا.

در پایان آمده است: «بیاض صحیح هذه الورقة ظاهراً نجس فینبغی الاحتیاط منها و الله اعلم».

خط: تحریری. کاتب: احتمالاً مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۳ یا ۱۴ه.

تصحیح شده.

جلد: میشن قهوه‌ای یک لا.

۱۱×۱۶/۵سم. ۱۹۱ص. ۲۰س.

(ثبت ۲۰۸۲۸۳)

۱۷۱۱۹

حاشیة القدیمة علی الشرح التجرید (عقاید و کلام - عربی)

= حاشیة شرح تجرید

از: محمّد بن اسعد دوانی (د: ۹۰۸ه).

حاشیه قدیم دوانی است بر شرح جدید ملّا علی قوشچی (د: ۸۷۹ه) بر تجرید العقاید خواجه نصیر طوسی با عناوین «قوله».

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۲۵۲؛ ذریعه، ۶/ ۱۱۶؛ مجلس، ش ۶۶۴ طباطبائی؛ گلپایگانی، ۳/ ۱۴۸۶؛ مرعشی، ۲۴/ ۸۱؛ دانشگاه، ۱۳/ ۳۰۱۰؛ دنا، ۴/ ۳۵۱-۳۵۵.

آغاز موجود: الثانی ان تفصیل معنی الموجود الی معنی المشتق منه و الصیغة معلوم لکل من علم اللغة و الصرف اذ الجزء الاول یعلم من الاول و الثانی من الثانی و لیس ذلک من وظائف المقام قطعا....

انجام: ... و اخری لمجموع فلک الثوابت و ما تحته بحرکتها الحرکة الغربیة و اخری لمجموع الجوزهر و المایل تحرکها بالحرکة الشرقیة.

خط: تحریری. کاتب: ملّا حیدر علی. تاریخ کتابت: ۲۰ ذی حجه ۱۱۴۴ه.
نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، با حواشی و تعلیقات در برخی صفحات از جمله به نشان «منه» و جم (جمال‌الدین محمّد)، خلخالی و جز آنها. در پایان نسخه ۴ صفحه نصاب در لغت (غالب کلمات بی نقطه) و گویا سیاه مشق باشد.
جلد: گالینگور قرمز، عطف و گوشه‌ها تیماج عنابی.
۱۰/۵×۱۹/۵سم. ۵۳۰ص. ۱۶س.
(ثبت ۲۰۸۲۸۴)

۱۷۱۲۰

حاشیة الصحیفه السجادیة (ادعیه ـ عربی)
= شرح الصحیفة

از: میرداماد، محمّد باقر بن محمّد (د: ۱۰۴۱؟ه).
این نسخه دعای ۱۴ تا ۴۴ صحیفه سجادیه را شامل است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.
نک: ذریعه، ۶/ ۱۴۵؛ سپهسالار، ۱/ ۲۳ـ۲۴؛ مجلس، ش ۹۹ خوئی؛ مرعشی، ۴/ ۲۶۰؛ مشار عربی، ۲۸۵؛ آستان قدس، ۶/ ۲۲۸؛ دنا، ۴/ ۳۱۴ـ۳۱۶.
آغاز موجود: خایبا و بخط کف زیاده و هی انک سمیع الدعا قریب مجیب علی کل شیء قریب و فی نسخة له رقیب مکان قریب الدعاء الرابع عشر و کان من دعائه علیه السلام اذا اعتدی ....
انجام: ... و ذلک ان یروغ من هو الید الیوم و الیومین و لا نعیب عن المصر... خوفا.
خط: نسخ. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۲ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده.
جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.
۱۰/۵×۱۶سم. ۱۵۰ص. ۱۵س.
(ثبت ۲۰۸۲۸۵)

۱۷۱۲۱

منتخب حرز الامان (علوم غریبه ـ فارسی)
من فتن الزمان

از: صفی‌الدین علی بن حسین کاشفی (د: ۹۳۹ه).
منتخبی است از کتاب حرز الامان خود مؤلف مشتمل بر «خواص حروف مقطعه قرآنی، اسماء حسنی ربانی و سور ولایات قرآنی» با عناوین مقاله، باب و فصل (هر باب در دوازده فصل).
در این نسخه در صفحه آخر، ادامه مطالب تا رقم کاتب در حواشی تحریر شده و در حاشیه ص ۳ پایان می‌یابد.
در صفحات ۱ تا ۵ نسخه مطالبی است با عناوین هذا اختتام الرؤس الاربعة، هذا خاتم الرؤس الاربعه و رقعة الحبیب.
نک: ذریعه، ۶/ ۳۹۲؛ رشت و همدان، ۱۶۸۹؛ مرعشی، ۳۳/ ۵۸۹؛ دنا، ۴/ ۶۰۵.
آغاز: بسمله مجیب الدعوات و رافع الدرجات و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله مظهر الخیرات و مظهر البرکات اما بعد چنین گوید... علی بن الحسین الکاشع (کذا) ایده الله ما للطف الخفی که این منتخبی است از کتاب حرز الامان ....
انجام (حاشیه ص ۳): ... ملک از معقبات همراه وی باشند که برای وی استغفار نمایند تا وقتی که بوطن بازاید انشاء الله تعالی.
خط: نسخ درشت و ریز خوب و در هامش به شیوه چلیپا.
کاتب: محمّد شفیع محلاتی. تاریخ کتابت: جمادی الثانی ۱۰۹۱ه (حاشیه ص ۳).
عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
جلد: تیماج یشمی.
۱۳/۵×۱۹/۵سم. ۴۱ص. ۹س (متن).
(ثبت ۲۰۸۲۸۶)

۱۷۱۲۲

حقایق الاسرار فی کشف الاستار (حدیث ـ عربی)

از: ؟

در شرح خطبة البیان یا خطبة الانانیه منسوب به حضرت علی(ع) شامل مقدمه و فصولی چند. بر این خطبه شروح متعددی نوشته شده.

این نسخه از انجام افتادگی دارد.

نک: فهرستگان حدیث، ۴/ ۲۸.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی تجلی للقلوب بالعظمة و احتجب عن الابصار بالعزة... اما بعد یقول المفتقر الی الله الهادی المهدی لما اردت ان اکتب علی خطبة البیان المسمی بخطبة الانانیة المنسوب الی امیرالمؤمنین ... .

انجام: ...انا قلب الله ای حجته فکما یقوم الانسان بالقلب فبه علیه السلام یقوم الموجودات لانه علیه السلام قلب الله و حجته.

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۳ه.

در حاشیه تصحیح شده، حواشی نسخه رطوبت دیده.

جلد: مقوایی، عطف و گوشه‌ها تیماج مشکی.

۱۴ × ۲۰ سم. ۴۳ ص. ۱۱ س. **(ثبت ۲۰۸۲۸۷)**

۱۷۱۲۳

التقریرات (اصول فقه ـ عربی)

از: ؟

گویا از یکی از شاگردان صاحب فصول باشد. شامل مباحث وجوب، مقدمه واجب، جواز اجتماع امر و نهی، مسئله اجزاء، دلالت نهی بر فساد منهی عنه.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی خیر خلقه... اختلف الاصولیون فی وجوب مقدمه الواجب علی اقوال یاتی ذکرها انشاء الله و المقدمة بفتح الدال و کسرها مأخوذة من قدّم بالتشدید و المناسب فی المقام هو الاول ... .

انجام: ... فمجموع الایجاب و القبول صحیح فی حق احدهما و فاسد فی حق الآخر و هذا غیر ما منعناه من التفکیک تم و الحمد لله.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.

در حاشیه تصحیح شده.

جلد: تیماج جگری.

۱۷ × ۲۱/۵ سم. ۳۱۹ ص. ۲۱ س.

(ثبت ۲۰۸۲۸۸)

۱۷۱۲۴

مقتل (مقتل ـ فارسی)

این مقتل مجموعه‌ای است به نظم و نثر (متن و حواشی) شامل دو بخش با عناوین:

۱. احیاء الباطن (یا نجاة المذنبین ظاهراً) مشتمل بر بیست مجلس در ذکر مصیبت خامس آل عبا(ع).

۲. سراج الشیعه در سایر مصائب ائمه(ع) از شهادت امام زین العابدین(ع) تا احوال صاحب الامر(ع) و در پایان داستان مختار ثقفی. طبق گفته مؤلف (کاتب نسخه) فاصله بین این دو کتاب بیست سال به طول انجامیده (اولی ۱۲۵۸ه و دومی ۱۲۷۸ه). در حواشی تمام صفحات مثنویاتی است در مراثی اهل البیت(ع) از مولوی فنائی با تخلص مولوی که در پایان هر یک غالباً تاریخ ۱۲۷۸ه ثبت شده. در حاشیه صفحه آخر یادداشتی از مؤلف در باره این اثر و در صفحه ۱۰۲ نیز یادداشت وقف نسخه بر کافه مؤمنین و اجر ثواب آن‌را برای خود و زوجه و فرزند بزرگش خلیل الله واگذارده است. از ص ۱۰۲ تا پایان کتاب نیز مثنویاتی است از خود مؤلف.

این نسخه از آغاز افتادگی دارد. نسخه دیگری از آن در منابع یافت نشد.

آغاز موجود: (متن) و سخاوت و متانت از همگنان ممتاز بود با جماعتی از آنها که از کوفه آمده بودند روانه نمود و فرمودند اگر اهل کوفه بر بیعت من اتفاق نمایند ... .

انجام: ... آنحضرت در همان روز شهید شده بود و برحمت حق واصل شد انا لله... در روز پنجشنبه چهاردهم شهر جمادی الاول من سنه هزار دویست پنجاه هشت... توقع است که کاتب صادق را بدعای خیر... ساکن گردان.

خط: نستعلیق تحریری، عبارات عربی نسخ، حواشی به شیوه چلیپا. کاتب: محمّد صادق بن ملّا خلیل افراپیلی. تاریخ کتابت: ۱۲۵۸ه و ۱۲۷۸ه (حواشی).

تمامی صفحات مجدول شنگرف و لاجورد، کمند، در ذیل رقم کاتب اشعاری از کاتب.

در برخی صفحات و صفحات پایانی کتاب مهرهایی است از جمله به نشان «محمد صادق» و «یا خلیل الله» و «عبدالرزاق...» و نیز یادداشت وقف.

برخی صفحات وصالی شده، در پشت برگ آخر یادداشتهای پراکنده.

جلد: تیماج قرمز.

۲۲×۳۴/۵سم. ۱۰۳گ. ۱۷س (متن).

(ثبت ۲۰۸۲۸۹)

۱۷۱۲۵

مجموعه

۱. صیغ عقد النکاح و الطلاق **(فقه ـ عربی)**

(ص ۲ـ۱۷)

از: محمّد جعفر بن سیف‌الدین استرآبادی (د: ۱۲۶۳ه).

در بیان چگونگی خواندن صیغه‌ها و الفاظ نکاح و طلاق.

نک: ذریعه، ۱۵/ ۱۱۲؛ سپهسالار، ۵/ ۱۸۳؛ گلپایگانی، ۵/ ۲۸۲۴؛ مجلس، ش ۹۶۹۹/۲؛ مرعشی، ۶۴۷/۲۸؛ دنا، ۷/ ۲۲۳ـ۲۲۴.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد صلی الله و آله اجمعین و بعد فیقول... محمد جعفر استرآبادی هذه رسالة فی بیان صیغ عقد النکاح و الطلاق جمعتها علی وجه بلغنا من علمائنا....

انجام: ... لا یمکن لنا الرجوع ابدا و نتزوج الحور العین متنعّمین نعیما سرمدا بحق اشرف الانبیاء و المرسلین محمد و آله الطاهرین.

۲. صیغ العقود و الایقاعات **(فقه ـ عربی)**

(ص ۱۷ـ۳۸)

از: محمّد جعفر بن سیف‌الدین استرآبادی (د: ۱۲۶۳ه).

در بیان چگونگی قرائت صیغه‌ها و الفاظی که در اجرای انواع عقود و ایقاعات باید خوانده شود با تعریف فقهی عقود و ایقاعات و مختصری از احکام آنها را مؤلف یادآور شده است.

نک: ذریعه، ۱۵/ ۱۱۰؛ گلپایگانی، ۵/ ۲۸۱۷؛ مجلس، ش ۹۶۹۹/۳؛ آستان قدس، ۲۱/ ۹۳۴؛ مرعشی، ۴/ ۳۴۳؛ دنا، ۷/ ۲۳۰ـ۲۳۱.

آغاز: بسمله الحمد لله علی نواله و الصلوة و السلام علی رسوله و آله اما بعد فهذه رسالة من العبد العاصی... محمد جعفر الاسترآبادی فی بیان صیغ العقود و الایقاعات لتحصیل التمکن من الاتیان بها علی الوجه المعتبر....

انجام: ... بالمبلغ المعلوم فی المدت المعلوم قبلت الاجارت لموکلی هکذا.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ۱۲۷۶ه.

تصحیح شده.

در آغاز نسخه بندی است در دانستن غره شهور که خواجه نصیر تصنیف کرده است.

جلد: مقوایی آبی، عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای.

۱۶/۵×۲۱/۵سم. ۳۸ص. ۱۵س.

(ثبت ۲۰۸۲۹۰)

۱۷۱۲۶

دیوان الانشائیات (عربی)

از: ابومحمّد قاسم بن علی بن عثمان حریری بصری.

مجموعه‌ای است از خطابه‌ها در پند و اندرز به ترتیب و ویژه ماههای سال (قمری) و برخی ایام خاص با ذکر حمد و تمجید پروردگار و پیامبر اکرم(ص) و در پایان نیز چند خطبه نکاح. نسخه‌ای از این اثر در منابع یافت نشد.

آغاز: بسمله قال الشیخ الامام... الحریری البصری رحمه الله تعالی علیه الخطبه الاولی من شهر المحرم الحمد لله منشی....

انجام: ...و جعل نکاحهما نکاح فاطمة و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم تسلیما کثیراً.

خط: نسخ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده.

جلد: تیماج جگری، ترنج با سر، مجدول گرهی، لولادار.

۱۷/۵ × ۲۴ سم. ۵۰۰ ص. ۱۰ س.

(ثبت ۲۰۸۲۹۱)

۱۷۱۲۷

منهاج النجاة (کلام و عقاید - عربی)

از: محمّد بن شاه مرتضی فیض کاشانی (د: ۱۰۹۱ه).

در شرح حدیث «طلب العلم فریضة علی کل مسلم و مسلمة» و اینکه کدام علم موجب نجات در آخرت می‌شود، شامل مقدمه و دو مقصد و در هر یک پنج باب و در ضمن چند هدایه.

این کتاب چندین بار چاپ شده است.

در این نسخه تاریخ اتمام تألیف سنه ۱۰۵۵ه یاد شده است (حاشیه صفحه آخر).

نک: ذریعه، ۲۳/ ۱۹۹؛ مشار عربی، ۹۲۸؛ ملّی، ۱۰/ ۵۹۱؛ دانشگاه، ۳/ ۶۸۱؛ آستان قدس، ۱۱/ ۴۰۴-۴۰۶؛ گلپایگانی، ۸/ ۴۶۶۷؛ مجلس، ش ۱۰۳۱۵؛ دنا، ۱۰/ ۲۷۵-۲۷۸.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی هدانا للدین القویم و النهج المستقیم و الصلوة علی من بعثه بالملة البیضاء و الحنیفیة السهلة... اما بعد فیقول خادم العلوم الدینیة... محمد بن مرتضی المدعو بمحسن... هذا کتاب منهاج النجاة بینت فیه العلم....

انجام: ...فتهلک هلاکا لا یرجی فلا حک و لا ینتظر صلاحک انتها کلامه اعلی الله مقامه هذا انتهاء منهاج النجاة و هو تاریخ اتمام تصنیفه.

خط: نسخ. کاتب: عبدالواسع بن حاجی محمّد حسین مهماندوستی. تاریخ کتابت: سه شنبه ۱۸ ۱۱۲۱ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده در متن و حاشیه، نشان وقف عام در برخی صفحات، در روی برگ اول یادداشت تملک عبدالله دامغانی و یادداشتهای پراکنده.

جلد: مقوایی و عطف پارچه‌ای مشکی.

۱۲/۵ × ۱۸/۵ سم. ۱۷۱ ص. ۱۵ س.

(ثبت ۲۰۸۲۹۲)

۱۷۱۲۸

النفلیة فی مستحبات الصلاة (فقه شیعه - عربی)

از: شهید اول، محمّد بن مکی (د: ۷۸۶ه).

مؤلف بعد از نگارش الفیه در واجبات نماز، این اثر را در بیان مستحبات آن نگاشته است مشتمل بر مقدمه، سه فصل و خاتمه.

این اثر چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۲۴/ ۲۶۷؛ مرعشی، ۱/ ۸۲؛ آستان قدس، ۲۱/ ۱۶۰۹؛ مشار عربی، ۹۶۳؛ ملک، ۹/ ۴۹؛ مجلس، ش ۱۲۹۳؛ گلپایگانی، ۸/ ۴۸۱۴؛ دنا، ۱۰/ ۷۷۵-۷۷۸.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی ضمّ النشر بجمع الشقات و ارسل خیر البشر و هو الخلق بالبینات و ختمهم... اما بعد فانی لما وقفت علی الحدیثین المشهورین عن اهل بیت النبوة....

انجام: ... ثم یسجد سجدتی الشکر کمل بحمد الله و حوله و الصلوة و السلام علی محمد و آله.

خط: نسخ. کاتب: عبدالصانع بن حاجی محمّد حسین مهمان دوستی. تاریخ کتابت: اول آدینه ۲۰ ذی حجه ۱۱۲۰ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

تصحیح شده، با تعلیقات و حواشی در ذیل سطور و هوامش صفحات.

دارای نشان وقف.

در آغاز نسخه چند یادداشت از جمله بندی در وضو به فارسی، در برگ آخر دستوری منقول از بحر المنافع به جهت زیاد شدن شیر مرضعه. در حاشیه ص ۹۷ یادداشت تملک از عبدالواسع بن حاجی محمّد حسین مهمان دوستی با مهر وی در ذیل آن.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۳×۱۷/۵سم. ۹۸ص. ۱۲ س.

(ثبت ۲۰۸۲۹۳)

۱۷۱۲۹

مجموعه

۱. رسالة فی التجوید (علوم قرآن ـ عربی)

(ص ۲ـ۱۰)

از: ؟

در چند فصل از جمله شامل مباحث اظهار، اخفا، ادغام، ادغام مثلین، ادغام متقاربین، تفخیم[۱] و ترقیق راء، وقف، مدّ و غیره.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد فهذه رسالة یتعلق بالتجوید فصل اعلم فی الاظهار ان النون الساکنة و التنوین....

انجام: ... و حروف المدّ و اللین یمد وقفا مثل موت و خوف و صیف و شیء و ما اشبه.

۲. آداب المتعلمین (اخلاق ـ عربی)

(ص ۱۰ـ۳۰)

از: خواجه نصیرالدین محمّد طوسی (د: ۶۷۲ه).

رساله معروف و مختصری است در آداب تعلیم و تعلّم شامل دوازده فصل.

برخی این اثر را از شیخ برهان‌الدین زرنوجی حنفی می‌دانند.

بارها به چاپ رسیده است.

نک: ذریعه، ۱/ ۲۶ و ۲۸؛ مشار عربی، ۴؛ آستان قدس، ۱/ ۲۶؛ گلپایگانی، ۱/ ۱۶ـ۱۷؛ مجلس، ش ۱۹۳۲/۴؛ دانشگاه، ۱۵/ ۴۱۸۹؛ مرعشی، ۲۸/ ۳۶۳؛ دنا، ۱/ ۴۶ـ۵۱.

آغاز: بسمله احمد الله علی الائه و اشکره علی نعمائه و الصلوة علی سیدنا محمد و آله و بعد فکثیر من طلّاب العلم لا یتیسّر لهم التحصیل و ان اجتهدوا....

انجام: ... فی الطلب الذی جمعه الشیخ الامام ابوالعباس المستغفری فی الکتاب المسمّی بطب النبی(ص) یجده یطلبه و الحمد لله ربّ العالمین.

خط: نسخ. کاتب ش ۲: عبدالواسع بن حاجی محمّد حسین مهمان دوستی. تاریخ کتابت: یکشنبه ۹ رجب ۱۱۱۸ه.

عناوین شنگرف.

در حاشیه و متن تصحیح شده.

جلد: میشن قهوه‌ای یک لا.

۱۲/۵×۱۸سم. ۳۰ص. ۱۵ـ۱۷س.

(ثبت ۲۰۸۲۹۴)

---

۱. در نسخه: تخفیم.

۱۷۱۳۰

توضیح التذکرة = شرح التذکرة (هیئت ـ عربی)

از: نظام‌الدین حسن بن محمّد نیشابوری معروف به اعرج (د: ۷۲۸ ه).

شرح تذکره نصیریه خواجه نصیر طوسی (د: ۶۷۲ه) با عناوین «قال ـ اقول» و همراه با اشکال هندسی و فلکی است که در غره ربیع الاول ۷۱۱ه به پایان رسیده است.

نک: ذریعه، ۴/ ۴۹۲؛ سپهسالار، ۳/ ۵۲۸؛ مرعشی، ۳۰/ ۱۸۲؛ مجلس، ش ۵۴۱ طباطبائی؛ دانشگاه، ۱۷/ ۲۶۱؛ دنا، ۳/ ۴۱۵ـ۴۱۷.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی جعلنا من المتفکرین فی خلق الارض و السموات و شرفنا بالنظر فی هیئة الاجرام المبدعات فهذا بالتفکر فی المصنوعات و التدبر فی امر المدبرات....

انجام: ...فان الاعمال بالنیات و بها تجلب البرکات و ینال الدرجات... و قد اتفق فراغی عن تألیف هذا الکتاب غرة... و انا... الحسن بن محمد یعرف بنظام النیسابوری.

خط: تحریری. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۱ـ۱۲ه.

نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، به علت آفت زدگی در چند برگ آغازین نسخه، اندکی از متن از بین رفته است. چند یادداشت تملک و مهر مالکان در روی برگ اول از جمله تملک عبدالواسع، محسن و مهر وی به نشان «هو محسن» و مهری به نشان «ابوالمجد الطباطبائی» و جز آن.

جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا، ترنج با سر.

۱۳ × ۲۰ سم. ۳۵۷ص. ۲۳ س. **(ثبت ۲۰۸۲۹۵)**

۱۷۱۳۱

شرح الملخص چغمینی (هیئت ـ عربی)

از: موسی بن محمود قاضی‌زاده رومی (د: ۸۱۵ه).

شرح کتاب مختصر و معروف الملخص فی الهیئة محمود چغمینی (د: ۷۴۵ه).

این شرح مکرر چاپ شده است.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۸۱۹؛ مرعشی، ۳/ ۵۳؛ مشار عربی، ۵۶۶؛ ملّی، ۱۶/ ۵۷؛ مجلس، ش ۶۳۴۹/۲؛ دانشگاه، ۴/ ۹۱۷؛ دنا، ۶/ ۱۰۹۳ـ۱۰۹۹.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی جعل الشمس ضیاء و القمر نورا و بسط علی بساط البسیط ظلا....

انجام: ...کما لا یخفی علی من له دریه فی الحساب و هو اسرع الحاسبین.

خط: نسخ ریز. کاتب: مجدالدین (ظاهراً). تاریخ کتابت: ۱۵ صفر ۹۴۹ه.

نشانی‌ها شنگرف، با حواشی و تعلیقات در ذیل سطور و هامش صفحات، تصحیح شده، نسخه رطوبت دیده است. در آغاز نسخه بندی در الزاویة البسیطه و یادداشت تملک و مهری که ناخواناست.

جلد: مقوایی قهوه‌ای.

۱۱/۵ × ۱۹ سم. ۱۷۰ص. ۱۷ س.

(ثبت ۲۰۸۲۹۶)

۱۷۱۳۲

شرح الکافی (حدیث ـ عربی)

از: حسام‌الدین محمّد صالح بن احمد مازندرانی (د: ۱۰۸۶ه).

شرح مزجی مبسوطی است بر کافی کلینی که در ۱۲ جلد با تصحیح مرحوم علی اکبر غفاری و مقدمه آیت‌اللّه شعرانی (ره) به چاپ رسیده است.

این نسخه شامل شرح کتاب العقل و فضل العلم و کتاب التوحید کافی است.

آغاز: بسمله و الحمد لله رب العالمین... فحمدک یا مروح عقول الغافرین بمظاهر کمالک لیلا و نهارا... اما بعد فیقول... حسام‌الدین محمد صالح... انی قد رسمت علی جمیع ابواب الکافی تعلیقات....

انجام: ... و لم یبلغ حده الجبر لان الجبر عندنا منفی کمل کتاب العقل و التوحید... یتلوه کتاب الحجة... رحمه الله تعالی.

خط: نسخ با قلم متفاوت. کاتب: محمّد شریف بن محمّد قاسم. تاریخ کتابت: ۷ ربیع الثانی ۱۰۹۴ھ (ص ۳۴۱).

در حاشیه تصحیح شده، در آغاز نسخه یادداشت تملکی بوده که روی آن‌را سیاه و محو کرده‌اند. در حاشیه ص ۲ تاریخ ۲۸ ذی حجه ۱۲۱۴ھ تحریر شده و مهری بوده که آن‌را محو کرده‌اند.

جلد: پارچه‌ای ضخیم.

۱۸ × ۲۹/۵ سم. ۶۲۲ ص. ۲۷ـ ۳۰ س.

(ثبت ۲۰۸۲۹۷)

۱۷۱۳۳

الالفین الفارق بین الصدق و المین **(کلام ـ عربی)**

از: علّامه حلّی، حسن بن یوسف بن مطهر (د: ۷۲۶ھ).

کتابی مهم و معتبر در اثبات امامت ائمه(ع) و رفع شبهات مخالفان. مؤلف این اثر را به درخواست فرزندش فخرالمحققین محمّد تألیف کرده مشتمل بر مقدمه، دو مقاله و خاتمه.

کتاب به چاپ رسیده است.

نک: توضیحات استاد حائری، ذیل نسخه ش ۱۶۸۶ مجلس؛ ذریعه، ۲/ ۲۹۸؛ مشار عربی، ۸۳ و ۸۴؛ ملّی، ۱۴/ ۲۷۷؛ آستان قدس، ۱۱/ ۳۵؛ گلپایگانی، ۱/ ۴۷۸؛ مجلس، ش ۱۶۵طباطبائی؛ دنا، ۲/ ۱۲۶ـ۱۲۷.

آغاز: بسمله الحمد لله مظهر الحق بنصب الادلة الواضحة و البراهین و موضح الایمان عند اولیائه المخلصین و منطق السنة... اما بعد فان اضعف عباد الله حسن بن یوسف... یقول اجبت سؤال ولدی العزیز محمد....

انجام: ...الی ذلک بالامکان فلا شیء من الامام بغیر معصوم.

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۰ھ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، در آغاز نسخه دو یادداشت تملک هر دو از بهاءالدین محمّد حسینی و مهر وی به نشان «... محمد الحسینی» و نیز تملک محمّد شفیع الحسینی و مهر وی.

جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول گرهی، لولا دار.

۱۴ × ۲۵/۵ سم. ۲۲۰ ص. ۲۰ س.

(← تصویر) **(ثبت ۲۰۸۲۹۸)**

۱۷۱۳۴

بحار الانوار (ج ۱۸) **(حدیث ـ عربی)**

از: محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (د: ۱۱۱۰ھ).

این نسخه جزء ۱۸ و شامل کتاب طهارت و صلات بحار است.

از پایان افتادگی دارد.

برگ آخر این نسخه (ص ۵۵۸ـ۵۵۹) مربوط به پایان مجلد ۱۳ فی احوال الحجه(ع) است که اتمام تألیف آن در رجب ۱۰۷۸ھ ثبت شده. در ص ۱ نیز مطلبی است منقول از محمّد تقی مجلسی در خصوص کتاب فقه رضوی.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی هدانا الی الصلوة لتنهانا عن الفحشاء و المنکر و الی ذکره الذی هو اکبر... اما بعد فیقول الخاطیء العاثر محمد بن محمد المدعو بباقر... هذا هو الجزو الثامن عشر من کتاب بحارالانوار و هو یشتمل علی کتابین کتاب الطهارة و کتاب الصلوة....

انجام موجود: ...(ص ۵۵۷) قال الجوهری علله بالشیء لهابه کما یعلل الصبی بشیء من الطعام یتجزأ به.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۱ھ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، با حواشی و تعلیقات برخی به خط مجلسی،

یادداشت بلغ سماعا در برخی صفحات تحریر شده است. در ص ۲ یادداشت هبه از طرف ابوطالب. در ص ۳۹۳ یادداشت انهاء محمّد باقر مجلسی (مؤلف) برای سیّد محمّد جیلی به تاریخ ۱۱ رجب ۱۰۹۵ھ مبنی بر اینکه در مجالس متعدد سماع و تصحیح شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای و زرشکی.

۲۰×۲۵ و ۲۵/۵سم. ۵۶۱ص. ۱۹ـ۲۲س.

(→ تصویر) (ثبت ۲۰۸۲۹۹)

۱۷۱۳۵

عین الحیات (اخلاق ـ فارسی)

از: محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (د: ۱۱۱۰ھ).

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز موجود: بمکانی که یهودی گفته بود نقل کرد چون صبح یهودی بیامد و آن حالرا مشاهده کرد....

انجام موجود: و همان سخن را گفت شنیدم باز بخواب رفتم در مرتبه سیم مرا صدا زد که.

خط: نسخ درشت و ریز. تاریخ کتابت: ق ۱۲ یا ۱۳ھ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده.

جلد: تیماج جگری (طرف دیگر نسخه بدون جلد)، ترنج با سر، مجدول گرهی و ساده.

۱۵×۲۵/۵سم. ۴۶۶گ. ۱۷ـ۲۰س.

(ثبت ۲۰۸۳۰۰)

۱۷۱۳۶

قرآن کریم

خط: نسخ. کاتب: عبدالعظیم بن محمّد تقی. تاریخ کتابت: ۱۲۴۸ھ.

عناوین سور شنگرف، در ص ۲ دعای قبل از تلاوت، در حواشی صفحات ۳ و ۴ نقوش اسلیمی با آب و رنگ ترسیم شده، در ص ۱ (برگ اضافی الحاقی به نسخه) در دایره الوان یادداشتی است از احمد عظیمی شهرابی فرزند حاج محمّد علی عظیمی مبنی بر ترمیم و مجلّد مجدّد نسخه به تاریخ مرداد ۱۳۶۵ (ذی حجه ۱۴۰۶)، برخی صفحات وصالی شده، تمامی صفحات مجدول شنگرف و لاجورد، کمند شنگرف، در پایان نسخه یادداشت وقف گویا از کاتب که به شنگرف تحریر شده است.

جلد: گالینگور قهوه‌ای، زرکوب.

۱۹×۲۹/۵سم. ۵۸۱ص. ۱۳س.

(ثبت ۲۰۸۳۰۱)

۱۷۱۳۷

دیوان مظهر خوئی (شعر ـ فارسی)

از: عباسقلی بن زین‌الدین خوئی متخلص به مظهر (ق ۱۳ھ).

شامل از جمله غزلیات، قصاید، مثنوی، مراثی، قطعات و رباعیات شاعر است.

این اثر چاپ شده.

نک: ذریعه، ۹/ ۱۰۶۳؛ مشار، ۱/ ۷۵۷؛ منزوی، ۳/ ۲۵۴۳؛ گلپایگانی، ۴/ ۱۹۴۱؛ مجلس، ش ۷۲۴۵؛ ملّی تبریز، ۳/ ۹۸۱؛ دانشگاه، ۱۳/ ۳۰۵۳؛ دنا، ۵/ ۳۸۵ـ ۳۸۶.

آغاز: (وصالی شده‌است)

داده بکف تیر چشم جادو را

بصید شیر برد بامداد آهو را

انجام:

چه خوشست کاید از در بت جنگجوی نیّر

بلبش لبی ز حسرت بنهی و برنداری

خط: نستعلیق خوب. کاتب: عبدالمحمّد بن فضلعلی خان باغمیشه‌ای. تاریخ کتابت: شب یک شنبه ۲۲ ذی قعده ۱۳۲۲ھ.

اشعار دو ستونه، نسخه وصالی شده.

جلد: گالینگور قهوه‌ای، ترنج.
۱۳/۵ × ۲۱ سم. ۱۳۶ ص. ۱۳ س.
(ثبت ۲۰۸۳۰۲)

۱۷۱۳۸

زینة التواریخ (تاریخ ـ فارسی)

از: رضی تبریزی، محمّد رضی بن محمّد شفیع (د: ۱۲۲۲ یا ۱۲۲۳هـ).

در تاریخ ایران باستان و اسلام تا روزگار فتحعلی شاه قاجار. این نسخه شامل بخشی از کتاب (مجلد دوم) بوده و از «بیان احوال شاه اسمعیل بن سلطان حیدر صفوی» آغاز و به «ذکر حکومت لطفعلی خان ولد جعفر خان در فارس و انقراض دولت آن طایفه» پایان می‌یابد و از آخر ناقص و نانوشته است.

نک: ذریعه، ۱۲/ ۹۱؛ دانشگاه، ۱۶/ ۸۵؛ کاخ گلستان، ۳/ ۲۲۲ و ۲۲۵ و ۲۲۸ و ۲۳۰ و ۲۳۳؛ مجلس، ش ۳۴۷ فیروز؛ دنا، ۵/ ۱۲۸۶_۱۲۸۷.

آغاز: عندلیب خامه در بیان این داستان بدینگونه طرانه سنج و نغمه سرا میگردد که شاه اسماعیل بعد از واقعه برادر والانژاد با صوفیان....

انجام: ... بجانب چنین حصاری استوار از رویه سپه‌داری مهجور بود آنحضرت مصلحت در... اشهب گردون.

خط: شکسته نستعلیق ممتاز. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ. (از روی نسخه مؤلف کتابت شده).

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، در حاشیه صفحه اول این یادداشت تحریر شده: «۲۴ آذر ماه ۱۳۱۳ از میر فتح الله خان فشندی در قلعه آذری پنجاه ریال خریداری گردید» و امضای احمد... در ذیل آن ثبت شده است. در برگ آخر این یادداشت آمده: نماز را بحقیقت قضا توان کردن، قضای صحبت جانان نمیتوان کردن کتبه خیرخواه.

جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده.
۱۵ × ۲۱/۵ سم. ۳۳۰ ص. ۱۳ س.
(⟵ تصویر) (ثبت ۲۰۸۳۰۳)

۱۷۱۳۹

نقباء البشر (تراجم ـ عربی)
فی القرن الرابع عشر
= طبقات اعلام الشیعه (ج ۵)

از: علّامه شیخ آقا بزرگ طهرانی (د: ۱۳۸۹هـ).

اثر حاضر رونوشت مجلد پنجم (بخش اول) از نقباء البشر است که یکی از اجزای موسوعه بزرگ طبقات اعلام الشیعه و ویژه عالمان شیعی در سده ۱۴ هجری است. نسخه به خط مؤلف در کتابخانه مجلس موجود است. پیش از این، مجلدات اول تا چهارم نقبا در زمان حیات مؤلف به چاپ رسیده.

نسخه حاضر و نسخ بعدی (شماره‌های ۱۷۱۴۰ و ۱۷۱۴۱) رونوشت از بخش چاپ نشده آن می‌باشد. این مجلد (مجلد پنجم) به طور کامل از حرف «ف» تا «ی» به تحقیق سیّد محمّد طباطبائی بهبهانی (منصور) در سال ۱۳۸۸هـ به چاپ رسید.

نک: ذریعه، ۲۴/ ۲۷۱_۲۷۲ و ۱۵/ ۱۴۶_۱۴۷؛ مشار عربی، ۶۰۵؛ مجلس، ش ۱۵۸۱۳ و ۱۵۸۱۶.

آغاز: بسمله الفاضل الاردکانی اسمه المولی حسین....

انجام: ... و الشیخ اسماعیل ابنا مظفر الدماوندی النجفی المسکن. تم هذا الجزء.

خط: نسخ. کاتب: محمّد بن ابی‌الحسن حسنی حسینی طباطبائی (منصور). تاریخ کتابت: ۱۴۲۲هـ (از روی نسخه اصل به خط مؤلف کتابت شده)

عناوین شنگرف، در روی برگ اول یادداشتی است از استاد عبدالحسین حائری مورّخ ۸۰/۶/۶ش بدین عبارت: بسم اللّه الرحمن

الرحیم از برکت الطاف خداوندی همکار عزیزم آقای سیّد محمّد منصور طباطبائی با قلم شیرین خود به نسخه‌برداری از بخش چاپ نشده نقباء البشر تألیف علّامه حاج شیخ آقا بزرگ تهرانی را آغاز کردند. امیدوارم از برکات این اقدام مبارک این کتاب چاپ و نشر گردد و کار شناسائی مؤلفان بس آسان گردد ان شاء اللّه تعالی.
جلد: گالینگور خاکستری و مشکی.
۲۲/۵ × ۳۴/۵ سم. ۱۹۰ ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۰۴)

۱۷۱۴۰

نقباء البشر **(تراجم - عربی)**
فی القرن الرابع عشر
= طبقات اعلام الشیعه (ج ۵)

از: علّامه شیخ آقا بزرگ طهرانی (د: ۱۳۸۹ه).
این نسخه مجلد پنجم (بخش دوم) از نقباء البشر است.
نک: مجلس، ش ۱۷۱۳۹.
آغاز: بسمله السید محمود الاعتمادی (بعد ۱۳۷۰) العالم الفاضل السید محمود بن السید رضی....
انجام: ... السید هاشم الاردبیلی... و ولده السید ابوالفضل من المشتغلین فی النجف.
خط: نسخ. کاتب: محمّد بن ابی‌الحسن حسنی حسینی طباطبائی بهبهانی (منصور). تاریخ کتابت: ۲۴ جمادی الاول ۱۴۲۳ه = ۱۳۸۱ ش (در کتابخانه مجلس و در محضر استاد عبدالحسین حائری).
عناوین شنگرف.
جلد: گالینگور خاکستری و مشکی.
۱۷ × ۲۴/۵ سم. ۵۵۲ ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۰۵)

۱۷۱۴۱

نقباء البشر **(تراجم - عربی)**
فی القرن الرابع عشر
= طبقات اعلام الشیعه (ج ۵)

از: علّامه شیخ آقا بزرگ طهرانی (د: ۱۳۸۹).
این نسخه بخش آخر از نقباء البشر است.
نک: مجلس، ش ۱۷۱۳۹.
آغاز: بسمله المیرزا هاشم الآملی (د: ۱۳۲۳ه) الشیخ العالم الفاضل المدرس الحاج میرزا هاشم بن الحاج محمد الآملی....
انجام: ...السید یونس الحلو الجزائری (د: ۱۳۱۹ه)... و مر اخوه السید سلمان المتوفی سنه ۱۳۲۳ه.
در پایان کاتب افزوده: هذا تمام ما وجدناه مما برز من المؤلف رحمه الله و استنسخناه من النسخة الاصلیة الموجودة فی مکتبة المجلس تحت رقم ۱۵۸۱۳ و ذلک فی یوم الاربعاء الثامن و العشرین من شهر جمادی الاولی من سنة ۱۴۲۳ هجریه قمریة بید الحقیر محمد بن ابی الحسن الحسنی الحسینی الطباطبائی البهبهانی المدعوّ بمنصور و السلام علی سیدنا محمد و عترته الطاهرین.
خط: نسخ. کاتب: محمّد طباطبائی بهبهانی (منصور). تاریخ کتابت: چهارشنبه ۲۸ جمادی‌الاول ۱۴۲۳ه.
عناوین شنگرف، در آغاز یادداشتی از کاتب با این عبارت: هو حدثنی الصدیق الکریم جناب الشیخ محمّدرضا الانصاری بأنّ السیّد موسی بحرالعلوم النجفی أنشد فی مادة تاریخ فوت العلامة الطهرانی:
کان اسمه ؟ ا,بخه (اقا بزرگ و محسن)
جلد: گالینگور خاکستری و مشکی.
۲۱/۵ × ۳۰/۵ سم. ۶۰ ص (بقیه اوراق سفید و نانوشته). سطور مختلف. **(ثبت ۲۰۸۳۰۶)**

۱۷۱۴۲

جنگ اشعار (شعر ـ فارسی)

از: عنایت اللّه بیک منشی مستوفی (ق ۱۳هـ).

مشتمل بر اشعار شاعران، از جمله در آغاز قصیده‌ای در مدح فتحعلیشاه (شاید از گردآورنده جنگ)، هفت بند جامی، قصاب، مخمسی از عبداللّه بیک که باقی را ظاهراً گردآورنده جنگ سراییده، سعدی، کوثری، خسرو بیک اردلانی، طالب آملی، آذری، عصمت بخارائی، سراپای مهری، شوکت، معراج الخیال علیرضای تجلی، میرزا محمّد سلیم اردلانی، منطق العشاق از کلام ابن عماد، لسانی، حافظ، شفیعا، کلیم، محتشم، قضا و قدر محمّد قلی سلیم، حکیم زلالی، زکی همدانی، ساقی نامه امیدی، صایب شیرازی و غیره.
در صفحه آخر یادداشتی تاریخی از فتح اللّه بیک خطاب به شخصی که نامش برده نشده و در آن از خدمات و مجاهدات خود در خراسان و محاصره و تسخیر قلاع و مجادله و تدمیر محمّد قلیخان و جعفر قلیخان و در پایان از آزردگی خاطر خود سخن رانده است و در پایان آن رقم کاتب بدین عبارت آمده: تمت لیلة الجمعة رابع عشرین من شهر شوال فی دار الخلافه طهران اول السنة الثانیة من سلطنة محمّد شاه قاجار بید اضعف العباد الحقیر محمّد بامر عالیشان فتح اللّه بک سنه ۱۲۵۱هـ.

و نیز این قطعه شعر آمده:

عمدة الاعیان عبدالله ملک
انه لحبّ خیر لشدید
از قتال رومیان با اردلان
زخم خورد از کلّه مرد پلید
بود چندین روز کز شهر ربیع
ارجعی از ملهم رضوان شنید
چون الف بیرون شد اندر جمع و گفت
شد به نیکی منشی عابد شهید
۱۱۹۱

آغاز:

بسمله شبی بکنج محن با دلی ز غصه فکار
برأی عقل شدم غوطه‌ور به بحر فکار
ز اجتماع حواس درون و بیرونی
بحلّ مشکل دشوار اوفتادم کار

انجام:

بر ورق گل به هر توسل کرده منقش خامه سرکش
زاب زر ز تحفه دیگر مدحت حیدری ساخت مرقم

خط: نستعلیق. کاتب: عنایت اللّه بیک منشی مستوفی. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.
عناوین و اسامی شعرا شنگرف، اشعار سه ستونه (و یک ستون به شیوه چلیپا در هر صفحه)، تمامی صفحات مجدول شنگرف.
در آغاز نسخه به شنگرف نام گردآورنده مجموعه تحریر شده.
صفحه اول وصالی شده.
جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج با سر، ضربی.
۲۱ × ۳۲سم. ۱۳۰ص. ۱۷س. **(ثبت ۲۰۸۳۰۷)**

۱۷۱۴۳

فارسی هیئت (هیئت ـ فارسی)
= **هیئت قوشچی**

از: علی بن محمّد قوشچی (د: ۸۷۹هـ).

نک: ذریعه، ۱۶/ ۹۴ و ۲۵/ ۲۵۸؛ مشار، ۵/ ۵۵۴۴ (و دیگر مجلدات)؛ مجلس، ش ۲/ ۳۱۲۱؛ ملک، ۴/ ۸۵۳؛ آستان قدس، ۸/ ۲۴۴؛ مرعشی، ۲۱/ ۲۵۵؛ فهرستواره، ۴/ ۳۱۱۲ و ۳۱۱۵؛ دنا، ۷/ ۸۳۳ـ۸۴۰.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعد این کتاب مشتمل است بر یک مقدمه و دو مقاله مقدمه در بیان آنچه پیش از شروع در این علم دانستنی است و ان دو قسمت قسمت اول آنچه تعلق بهندسیات دارد....

انجام: ...و اصغر ثوابت مرصوده بیست و سه برابر زمین و الله اعلم بحقائق الاشیاء.

خط: نستعلیق. کاتب: محمّد مؤمن بن عبداللّه ترشیزی بردسکنی. تاریخ کتابت: ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۰۹ھ. مکان کتابت: هرات.
عناوین و نشانی‌ها و اشکال هندسی شنگرف، تمامی صفحات مجدول شنگرف، نسخه اندکی رطوبت دیده.
جلد: تیماج عنابی یک لا.
۱۴/۵ × ۱۹/۵ سم. ۱۲۴ ص. ۱۱ س.
(ثبت ۲۰۸۳۰۸)

۱۷۱۴۴

مجموعه

۱. حاشیة المحاکمات (فلسفه ـ عربی)
= حاشیة شرح الاشارات
(ص ۲ـ۲۲۰)

از: حبیب اللّه میرزا جان باغنوی شیرازی (د: ۹۹۴ھ).

حاشیه بر المحاکمات بین شرحی الاشارات (یعنی دو شرح فخر رازی و خواجه نصیر بر اشارات ابن سینا) قطب رازی است با عنوانهای «قال المح[1] ـ اقول».

نک: توضیحات استاد حائری ذیل نسخهٔ ش ۱۷۹۰ مجلس.

این اثر چاپ شده است.

این نسخه شامل بخشی از حاشیه (نمط چهارم) بوده و از پایان افتادگی دارد.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۹۵؛ ذریعه، ۶/ ۱۹۲؛ مجلس، ش ۱۷۹۰؛ گلپایگانی، ۳/ ۱۴۰۲؛ مشار عربی، ۸۱۰؛ دانشگاه، ۱۶/ ۲۶۶ و ۴۹۸؛ مرعشی، ۲۳/ ۱۵۳؛ دنا، ۴/ ۳۹۲ـ۳۹۴.

آغاز: قال المح فیکون هذا النمط فی الوجود المط و الوجودات الخاصة التی هی علله لا یخفی علی الناظر ان المذکور فی هذا النمط لیس هو کون الوجودات الخاصة ....

انجام: ... و بعد ذلک یتصف بهذین الانفصالین ثانیا.

۲. حاشیة حاشیة الدوانی علی تهذیب المنطق (منطق ـ عربی)
= حاشیة شرح التهذیب
(ص ۲۲۶ـ۴۴۸)

از: محمّد بن حسین استرآبادی مشهور به فخرالدین حسینی (د: ۹۶۳ھ).

حاشیه‌ای است بر حاشیه جلال‌الدین دوانی (ق ۱۰ھ) بر تهذیب المنطق تفتازانی با عناوین «قوله ـ قوله».

نسخه از انجام افتادگی دارد.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۵۱۶؛ مرعشی، ۳۲/ ۱۷۰؛ دانشگاه، ۱۶/ ۲۴۵۰؛ ملّی، ۹/ ۲۲۳؛ دنا، ۴/ ۱۶۹ـ۱۷۰.

آغاز: بسمله اما بعد حمد الله مفیض الصور العلمیة و الصلوة علی خیر البریه... فیقول... محمد بن حسین الشهیر بفخرالدین الحسینی ان حاشیة التهذیب لمحقق الدوانی ....

انجام موجود: ... الا انه اختصر فی العباره لظهور.

خط: تحریری با قلم متفاوت، رساله دوم بی نقطه. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۲ھ.
تصحیح شده، با برخی حواشی و تعلیقات. در روی برگ اول این قطعه شعر عربی آمده:

ینفع المرء علمه ابدا
دون ما لا یزال یجمعه
ان ما لایکون ذاسعة
لا یکون الکمال ینفعه

و یادداشت تملک محمّد علی بن حاجی ابراهیم و عبدالرحیم حسینی طباطبائی و مهری در ذیل آن به نشان «الواثق بالله الغنی عبدالرحیم الحسینی الطباطبائی».

در ص ۲۲۵ نیز یادداشتهای پراکنده از جمله تملک ابن محمّد محسن (پاک شده) و مهری به

---

۱. یعنی المحاکمات.

نشان «عبده علی نقی الموسوی» و نیز یادداشتی بدین عبارت تحریر شده: هذه هدیة و تذکرة لدی الحضرة السنیة القمقامیه... امیر الرفیعة القدوسیة شطر کعبة العلم و الحکمة مفیض الکمالات العقلانیه اعنی من ایده اللّه تع و بلغه ذری المعارج الالهیة الاخ الروحانی الشیخ الاجل المدعو بشیخ الاسلام و المسلمین الشیخ محمّد بن خاتون سلمه اللّه عن الآفات من اقل الخلیقه بل لا شیء فی الحقیقة جبرئیل الحسینی المدعو بحکیم الملک.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۰×۱۹/۵ سم. ۴۴۸ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۰۹)

۱۷۱۴۵

دیوان راشد **(شعر ـ ترکی)**

از: شاعری با تخلص راشد؟

این اثر شامل قصایدی است از جمله قصیده طغرا، دو قصیده در مدح مصطفی پاشا، قصیده شتائیه، مدح ابراهیم پاشا، قصیده رامی افندی، مدح علی پاشا، تاریخ حجره افندی، تاریخ ولادت حضرت صالحه سلطان، تاریخ کتابخانهٔ صدر اعظم ابراهیم پاشا[1] در نزد شهزاده سلطان محمّد خان... و غزلیات به ترتیب حروف تهجی و سایر اشعار شاعر است. در ایضاح المکنون (۳/ ۵۰۳) از چهار دیوان راشد از سرایندگان مختلف یاد شده است.

آغاز: قصیده طغرا

چند رسم همایون طرح طغرا کیم آنی

کلک مستثنا حرام حضرت پاشا چکر

انجام:

طفلدر اون دور دنیه کیر سونده کور

راشد اول ما هم نیجه تابان اولور

خط: نستعلیق ریز. تاریخ کتابت: ق ۱۲ یا ۱۳ه. دارای دو سرلوح مذهّب، صفحات مجدول شنگرف، اشعار دو ستونه، در روی برگ اول یادداشت تملک و دو مهر در ذیل آن. نسخه اندکی رطوبت دیده.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۴/۵×۲۳/۵ سم. ۱۷۶ ص. ۱۹ س.

(ثبت ۲۰۸۳۱۰)

۱۷۱۴۶

مجموعه

۱. الرسالة القشیریة **(عرفان و تصوف ـ عربی)**

(ص ۳ـ۴۸۴)

از: عبدالکریم بن هوازن قشیری (د: ۴۶۵ه).

در سیر و سلوک و آداب تصوف و احوال بزرگان صوفیه.

مؤلف این اثر را به جهت جماعت صوفیه در سنه ۴۳۷ه نگاشته است.

این اثر به چاپ رسیده.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۸۸۲؛ معجم المطبوعات، ۲/ ۱۵۱۳؛ مرعشی، ۳۰/ ۶۰ـ۶۱؛ دانشگاه، ۱۷/ ۵۳؛ مجلس، ش ۴۲۳۳؛ دنا، ۵/ ۸۲۶.

آغاز: بسمله قال الامام الاستاذ الاجل جمال الاسلام... ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن القشیری رحمه الله تعالی الحمد لله الذی تفرد بجلال ملکوته و توحد بجمال جبروته و تعزز بعلو احدیته و تقدس بسمو صمدیته ....

انجام:

و اخیبة الآمال ان اقصیتنی

عن بابهم و اخیبه الآمال

---

۱. احتمالاً وی ابراهیم پاشا نوشهرلی (د: ۱۱۴۳ه) صدر اعظم و داماد سلطان عثمانی احمد سوم باشد.

۲. تخمیس (شعر ـ عربی)
القصيدة المنفرجة

(ص ۴۸۵ـ۴۹۱)

گویا از: عبدالله بن نعیم حضرمی قرطبی.

سراینده قصیده منفرجه ابوالفضل یوسف بن محمّد توزری معروف به ابن نحوی (د: ۵۱۳هـ) است و در این نسخه مخمّس این قصیده آمده است. در آغاز نسخه تحریر شده: هذه القصیده المسماة بالمنفرجة.

آغاز: بسمله.

لابد لضیق من فرج   و الصبر مطية كل شجى
و بدعوة احمد فابتهج   اشتدى ازمة تنفرج
قد آذن لیلک بالبلج

انجام:

و سالت الله بحالهم   خوضا لجميع مقالهم
و یوفقنی لفعالهم   یا رب بهم و بالهم
عجل بالنصر و بالفرج

۳. القصيده (شعر ـ عربی)

(ص ۴۹۲ـ۴۹۴)

از: ابوحامد محمّد بن محمّد غزالی (د: ۵۰۵هـ).

سراینده این قصیده را به سبک و سیاق قصیده ابوالخیر محمّد بن نحوی سروده است.

آغاز: بسمله قال الشیخ الامام الحجة العلامة محمد بن محمد الغزالی الطوسی رحمه الله... هذه القصيدة معارضا بها منفرجة الامام العلامة ابوالخير محمد بن النحوی رحمه الله...

الشدة اودت بالمهج   یا رب فعجل بالفرج
و الانفس امست فی حرج   و بیدک تفریج الفرج

خط: نسخ. تاریخ کتابت ش ۱: جمادی الآخر ۱۱۰۱هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در متن و حاشیه تصحیح شده، در آغاز نسخه (ص ۱) فهرستی است از واژه‌های عرفانی و تصوف با عنوان «هذا فهرست الفاظ دائرة بین ارباب التصوف و الصفا» و فهرست دیگری که ابواب الرسالة القشیریه در آن تحریر شده است. در ص ۲ و ۳ اشعاری به عربی و یادداشت تملکی که آن‌را سیاه و محو کرده‌اند و یادداشت تملک محمّد بن حسین بن سلیمان و در ص ۳ (صفحه عنوان) عنوان رساله ش ۱ و مؤلف آن به شنگرف تحریر شده و در ذیل صفحه آمده: ابتداء القراءه یوم الاحد الثانی عشر من رمضان سنه الف و تسع و تسعین. در ص ۴۸۴ و در پایان رساله ش ۱ اشعاری به عربی و یادداشت تملک محمّد حسین بن سلیمان و در برگ پایانی اشعاری از «الشیخ عامر الحطاب شیخ شیخنا الشیخ حسن بن محمد المدنی العمری الازهری...» و «الشیخ علی بهایم من اخوان شیخنا الشیخ حسن و تلمیذ الشیخ عامر الحطاب...».

جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج با سر.

۱۶ × ۲۱ سم. ۴۹۶ ص. ۱۹ س. (ثبت ۲۰۸۳۱۱)

۱۷۱۴۷

صراح اللغة (لغت ـ عربی و فارسی)
= الصراح من الصحاح

از: ابوالفضل محمّد بن عمر بن خالد مدعو به جمال قرشی (ق ۷هـ).

ترجمه و گزیده‌ای است از صحاح اللغه جوهری.

این کتاب چاپ شده است.

این نسخه از انجام افتادگی دارد.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۰۰ـ۱۰۱؛ منزوی، ۳/ ۱۹۹۹؛ آستان قدس، ۱۳/ ۴۸؛ گلپایگانی، ۵/ ۲۷۸۷ـ۲۷۸۸؛ دنا، ۷/ ۱۱۵ـ۱۱۶؛ مجلس، ش ۴۳۶۹؛ معجم المطبوعات، ۱/ ۷۰۷.

آغاز: بسمله قال الفقیر الی مولاه الغنی به عمن سواه الواثق بالمتعالی عن الولد و الوالد ابوالفضل محمد

بن عمر بن خالد المدعو بجمال ان (کذا) القرشی... احمد الله و هو المحمود بکل اللغات و جلّها و اشکر و هو المشکور....

انجام موجود: ... لان حرف النسق لا یدخل بعضهما علی بعض فالوا و للعطف و لا لتاکید النفی و تزاد فیها التاء فیقال لات و قد مر.

خط: نسخ و نستعلیق (با قلم متفاوت). تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۹ یا ۱۰ه.

عناوین و واژه‌ها شنگرف، اوراق وصالی شده، برخی حواشی و تعلیقات در حواشی چند صفحه آغازین نسخه، در روی برگ آغاز نسخه اشعاری به فارسی، در ص ۱ مهری است مربعی در اندازه ۳/۵ × ۴ که نقش آن اسامی الله، محمّد و ائمه(ع)، اعتضادالدوله و ۱۲۱۸ه و غیره حک شده.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۲۰ × ۲۸/۵ سم. ۴۶۶ص. ۲۹ س.

(ثبت ۲۰۸۳۱۲)

۱۷۱۴۸

مجموعه

۱. نصاب (لغت ـ فارسی و ترکی)

(گ ۱ـ۴۸)

از: ؟

غیر از نصاب الصبیان معروف می‌باشد. در ذیل برخی واژه‌ها معادل ترکی آنها نیز تحریر شده.

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

آغاز موجود:

قلیل نزر یسیر اندک حساب شمار
قطاب جیب سراویل ازار خف موزه

انجام:

شکر حق را که شد کتاب نصاب
در زمان شریف سعد ادا

۲. عقائد نسفی (عقاید ـ عربی)

= بداید العقول

(گ ۴۸ـ۶۸)

از: عمر بن محمّد نسفی (د: ۵۳۷ه).

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۱۴۵؛ مرعشی، ۱۱/ ۳۷۷؛ دانشگاه، ۱۶/ ۶۷۹؛ مجلس، ش ۱۶۶۶۴؛ گلپایگانی، ۱/ ۴۳۹.

آغاز: بسمله قال اهل الحق حقایق الاشیاء ثابتة و العلم بها متحقق خلافا للسو فسطائیة و اسباب العلم للخلق ثلثة الحواس السلیمة و خبر الصادق و العقل....

انجام: ...افضل من عامة البشر و عامة البشر افضل من عامة الملائکة.

۳. الفقه الاکبر (عقاید ـ عربی)

(گ ۶۹ـ۷۵)

از: ابوحنیفه نعمان بن ثابت (د: ۱۵۰ه).

رساله کوتاهی در بیان مسائل اعتقادی از دیدگاه مؤلف.

این رساله شروح بسیاری دارد که در کشف الظنون ذکر شده است.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۲۸۷؛ معجم المطبوعات، ۱/ ۳۰۳؛ مرعشی، ۳۷/ ۹۰؛ دانشگاه، ۱۶/ ۱۵۷؛ مجلس، ۴۷۳/۹ سنا؛ دنا، ۷/ ۱۰۷۶.

آغاز: بسمله هذا کتاب الفقه الاکبر من تصنیف الامام الاعظم المقتدی... ابی‌حنیفة نعمان بن ثابت... قال اصل التوحید و ما یصح الاعتقاد علیه یجب ان یقول آمنت بالله و الیوم الآخر....

انجام: ... و سائر علامات القیامة علی ما وردت به الاخبار الصحیح حق کاین و الله یهدی من یشاء... و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

۴. منتخب تذکرة الاولیاء (تراجم ـ فارسی)

(گ ۷۶ـ۱۵۴)

از: ؟
منتخبی است از تذکرة الاولیای عطار نیشابوری (د: ۶۲۷ه).
«به جهت برادران دینی و دوستان یقینی» ترتیب یافته «تا مبتدی را حفظ آسان‌تر باشد».
در این اثر از سخنان هر یک از عرفا «پنج نقل شیرین و پنج قول که به فهم نزدیکتر است اختیار و نبشته شد و سبب توبه و وفات هر یک بر آن موجب کرده ثبت افتاد».
گویا از آغاز افتادگی دارد.
آغاز موجود: ابوعثمان معزی ابوالقاسم نصرآبادی ابوسعید ابوالخیر ابوالحسن قوشنجی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین چون جمع برادران دینی و دوستان یقینی که ذوق این کلمات این طایفه ....
انجام: ... و در جمله علوم حظی وافر داشت بدرجهٔ اعلا و در فقه فقیه الفقها بود.

۵. خطبة عید الفطر (عربی)

(گ ۱۵۴ـ۱۵۵)
این نسخه از انجام افتادگی دارد.
آغاز: سبحان من نوّر قلوب العارفین بنور المعرفة و الایمان و شرح صدور الصادقین بشرح العرفان ....
انجام موجود: ... حتی تؤدّو الفطر من الرجال و النساء الوداع.
خط: تحریری. کاتب: ملّا میر محمّد بن حلیم شیخ (گ ۴۷). تاریخ کتابت: ق ۱۳ه. (۱۲۰۶ه یا ۱۲۲۲ه).
در برگ آخر اشعاری از جامی منقول از هفت اورنگ وی که وصالی شده.
جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول.
۱۰/۵×۱۷ سم. ۱۵۶گ. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۱۳)

۱۷۱۴۹

مجموعه

۱. شرح مختصر وقایه (فقه حنفی ـ فارسی)

= شرح نقایه
(ص ۴ـ۶۱۳)
گویا از: ملّا عبدالرحمن بن احمد جامی (د: ۸۹۸ه).
شرح فارسی مختصر وقایة الروایة فی مسائل الهدایه (النقایة) صدر الشریعه ثانی عبید اللّٰه بن مسعود (ق ۸ه) است. این اثر چاپ سنگی شده.
در این نسخه، غالباً متن اصلی (شرح مذکور) با فاصله یک برگ و در برگ دیگر مسائل و فتاوی فقهی پراکنده به فارسی و عربی تحریر شده است.
نک: مشار، ۲۱۴۰؛ مرعشی، ۳۳/ ۵۵۶.
آغاز: (ص ۴) (وصالی شده) بسمله درجه باشد... عبدالله بهادر خان سلمه الله ....
انجام: ... باز استادن از قلیل و حرام و شبهه و ... پس عفو میداند آنرا و کفاله خدای تعالی... و بر ما و بر جمیع گناه کاران رحمت کناد... بحق محمد و آله الامجاد.

۲. خطبه‌های نماز جمعه و عید رمضان (عربی)

(ص ۶۱۶ـ۶۱۷)

۳. الفرائض السراجیه (فقه ـ عربی)

= فرائض سجاوندی
(ص ۶۱۸ـ۶۵۷)
از: محمّد بن محمّد سجاوندی (ق ۶ه).
رساله مختصری است در بیان احکام ارث.
این اثر به چاپ رسیده است.
نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۲۴۷؛ معجم المطبوعات، ۱/ ۱۰۰۸؛ مرعشی، ۳۰/ ۳۸۴؛ مجلس، ۷۷/۲ طباطبائی؛ آستان قدس، ۲۱/ ۹۹۹؛ دنا، ۷/ ۹۰۹ـ۹۱۰.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین حمد الشاکرین و الصلوة علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین قال رسول الله صلی الله علیه و سلم تعلّموا الفرایض و علّموها الناس ... .

۴. خلاصة الحساب = الحساب (حساب ـ فارسی)

(ص ۶۵۸ـ۶۶۹)

از: محمّد بن بابا مشهور به کلان المفتی.

مؤلف این اثر را به جهت طلبه علم که به مطالعه فرایض مشغول بوده نگاشته که از مؤلف درخواست نمودند که بعضی از اعمال حسابی که در ضبط فرایض ضروری است را بنگارد. این اثر مشتمل است بر شش فصل، اول در بیان تضعیف، دوم تنصیف... ششم قسمت.

نک: الهیات مشهد، ۳/ ۸۷۵؛ نشریه، ۵/ ۶۰۷؛ دنا، ۴/ ۶۳۶.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعده بنده ضعیف محتاج برحمت پروردگار لطیف محمد بن بابا المشهور بکلان المفتی... که بعضی از طلبه علم ... .

انجام: ... هر آن قاضی حساب این... برو انگشترین از دست او بگیر.

۵. اصول علم فرایض و ترکات (باب هفتم در...) (فقه ـ فارسی)

(ص ۶۷۰ـ۶۷۱)

از: ؟

باب هفتم از کتابی است در فقه که شامل مباحث فرایض و ارث است.

آغاز: بسمله باب هفتم در اصول علم فرایض و ترکات و فروع ولی و درین باب یازده فصل است در شرف و فضیلت این علم بدانکه علم فرایض علم شریف ... .

انجام: ...همان هشتیک را در میان ایشان برابر تقسیم باید کرد اما ثلثان فرض جدایی است.

۶. پراکنده‌ها (گوناگون ـ عربی و فارسی)

(ص ۱ـ۳) و (ص ۶۷۲ـ۷۱۴) و (اوراق الحاقی به نسخه).

غالباً مطالب فقهی شامل فتاوی، احکام، سجلات و متفرقات فقهی و غیره به فارسی و عربی. مورّخ ق ۱۱هـ. نیاز به بررسی بیشتری دارد.

خط: تحریری و نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۱هـ. ش ۱: محرم ۱۰۲۶هـ (در جوار مزار میرک جد اعلای شیخ فخرالدین محمّد ابدالی). ش ۴: ۱۵ محرم ۱۰۵۸هـ (در بلاد سمرقند).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، برخی اوراق وصالی شده (از ص ۱ تا ح ۵۰ بیشتر نوشته‌ها از بین رفته و وصالی شده است). برخی مهرها و نوشته‌هایی که در لابلای نسخه دیده می‌شود شاید از جنبه تاریخی مهم باشند.

جلد: گالینگور قهوه‌ای، ترنج با سر.

۲۰ × ۲۶ سم. ۷۱۴ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۱۴)

۱۷۱۵۰

مجموعه

۱. تحفة المحسنین (تجوید منظوم ـ فارسی)

(ص ۱ـ۴۶)

از: محمّد رضا بن محبعلی حافظ قاری سبزواری (د: ۱۰۵۵هـ).

در قواعد علم تجوید که به جهت میرزا محمّد محسن رضوی متولی شاه عباس ثانی در یک شمامه، دوازده رایحه و یک شریطه نگاشته و تاریخ فراغت از تألیف جمعه بیست محرم ۱۰۵۳هـ در مشهد مقدس رضوی ثبت شده است.

در ذریعه آمده که وی استاد ملّا مصطفی قاری بوده است.

نک: ذریعه، ۳/ ۴۶۶؛ آستان قدس، ۲۳/ ۶۴؛ وزیری یزد، ۳/ ۹۶۱؛ دنا، ۲/ ۹۹۷.

آغاز: بسمله

ای رب مهیمن عزیز محسن

هم خالق انسانی و هم رازق جن...

منک الاغاثه حتی نسلک بتوفیقک الصراط المستقیم یا من خلقتنا للدین القویم....

انجام: ... به اتمام رسید این رساله لطیفه موسوم بتحفة المحسنین در یوم الجمعه... علی ید مؤلفه العبد الاحقر... ابن محب علی محمد رضا... برحمتک یا ارحم الراحمین.

۲. حیات جاودانی (تجوید منظوم-فارسی)

(ص ۴۷-۳۵۳)

از: محمّد رضا بن محب علی حافظ سبزواری[1] (د: ۱۰۵۵ه).

وی حرز الامانی شاطبی را به نام شاه سلیمان صفوی به نظم سراییده و در روز شنبه دهم جمادی الثانی موافق با «درة التاجی» به پایان برده است.

نک: ذریعه، ۷/ ۱۱۸؛ مرعشی، ۳/ ۹۳؛ ملّی شیراز، ۲/ ۱۴؛ دنا، ۴/ ۸۰۸.

آغاز: بسمله.

درین منظومه کردم ابتدا اول به بسم الله

کرحمن الرحیم است و ز حال بندگان آگاه

بود حرز الامانی نام آن منظومه وین احقر

حیات جاودانی نام کردم تحفه درگاه

انجام:

چو شد ختم این رساله روز شنبه ساعتی مسعود

قضا را فصل میزان عاشر شهر جمادی بود

مخاطب ساختم او را در آن دم بشنو ای ناجی

برای سال اتمامش بگفتم درة التاجی

همان بهتر که باشد ختم این منظومه بر الله.

۳. تجوید منظوم (تجوید-فارسی)

(ص ۳۵۴-۳۵۸)

از: ؟

آغاز: بسمله.

ابتدا کردم بدانایی که از یک کاف و نون

آفریده بیستون این نه سپهر سرنگون

انجام: ... برای کل نیست از حمزه است و هشام.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری. کاتب: محمود بن علی گنجعلی یارندی. تاریخ کتابت ش ۱: چهارشنبه جمادی الآخر ۱۰۷۲ه (در مشهد مقدس در خدمت ابوی در مدرسه جلالیه مشهور به حنفیه). ش ۲: دوشنبه ۵ ذی قعده ۱۰۷۴ه (در بلده نیشابور در خدمت ابوی در خانه مولا نظری). ش ۳: سلخ جمادی الاول ۱۰۸۴ه (از روی نسخه ملّا حیدر علی، قاری مشهد زمانی که به اصفهان آمده بود).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، در روی برگ اول بندی در تجوید و مهری به نشان «یا امام موسی کاظم» و «محمد بن الفیاض». در پشت برگ اول و پایان نسخه مهری به نشان «عبده محمد جعفر ۱۱۵۳ه».

جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۱۲×۱۹/۵ سم. ۳۵۸ص. ۱۴ س.

(ثبت ۲۰۸۳۱۵)

۱۷۱۵۱

مجموعه

۱. گلشن توحید = شرح مثنوی (شعر-فارسی)

(ص ۱-۱۷۸)

---

۱. در برخی نسخ محمّد رضا قائنی ثبت شده است.

از: ابراهیم دده بن صالح مغلوی متخلص به شاهدی (د: ۹۵۷ه‍).

در شرح و تضمین ابیاتی از مثنوی معنوی ملّای رومی.

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز موجود:

جمله هستیها ز داد نیستی است

نیستی رو بس تو در هستی مه ایست

انجام موجود:

کربلاشان شد و منی عاشور عید

کس چنین عیدی بعالم کی شنید

نک: ذریعه، ۱۸/ ۲۲۵؛ مجلس، ش ۱۳۶۲۰؛ دانشگاه، ۸/ ۵۷۰؛ آستان قدس، ۱۷/ ۳۷۰؛ دنا، ۸/ ۹۴۶_۹۴۷.

۲. رباعیات (شعر ـ فارسی)

(ص ۱۸۱_۱۹۸)

از: خیام نیشابوری، عمر بن ابراهیم (د: ۵۱۷ه‍).

آغاز:

آمد سحری ندا ز میخانه ما

کای رند خراباتی و دیوانه ما

انجام:

سنة بکن و فریضه حق بگذار

وان لقمه که داری ز کسان باز مدار

خط: نستعلیق با قلم متفاوت و ش ۲ به شیوه چلیپا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه‍.

از ص ۱ تا ۱۷۳ تمامی صفحات مجدول شنگرف، اشعار دو ستونه، برخی صفحات دارای وصالی، در حاشیه تصحیح شده.

جلد: تیماج قهوه‌ای، یک لا، مجدول گرهی.

۱۴×۲۲سم. ۲۰۰ص. ۱۶س. (ثبت ۲۰۸۳۱۶)

۱۷۱۵۲

مجموعه

۱. ثمره شجره کفر و ایمان (عقاید ـ فارسی)

(ص ۲_۱۵۸)

از: محمّد علی بن حسین خان مراغه‌ای (ق ۱۳ه‍).

در بیان برخی مسائل اصول و فروع دین که منتخبی است از کتاب عقاید المؤمنین خود نگارنده شامل یک مقدمه، پنج مقصد و یک خاتمه. مقدمه در بیان فرق ما بین ضروری دین اسلام و ایمانی است. مقصد اول اصول دین، دوم صفات ثبوتیه و سلبیه، سوم اقسام فروع دین و توابع آن، چهارم اقسام کفر، پنجم اختیاری بودن کفر و اسلام و ایمان و خاتمه در بیان احکام کفر و اسلام و ایمان.

نک: مرعشی، ۲۶/ ۲۰۰ و ۲۸/ ۳۴۰، جلیلی کرمانشاه، ۶۳.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین معصومین این رساله‌ای است مختصر که مسمی شده بثمر شجره کفر و ایمان و منتخب از رساله که مسمّی بعقاید المؤمنین است که تألیف کرده است انرا برای برادران اهل ایمان....

انجام: ...و اقوی آنست که مجمل کافیست خصوصاً وقتی که بتفصیل بخاطر نداشته باشد.

۲. اربعون سورة منتخبة من التوراة (حدیث ـ عربی)

(ص ۱۶۰_۲۱۰)

در آغاز این نسخه آمده: هذه من الکلمات التی نقلها الشیخ زین الملة و الدین العاملی... و هذه فایده جلیه و موعظه بلیغه و هی اربعون سورة انتخبت من التوراتیة التی کلم اللّه تعالی مع موسی بن عمران...

نک: ذریعه، ۱/ ۲۷۸؛ فهرستگان حدیث، ۷/ ۱۳؛ مشار عربی، ۲۳؛ دانشگاه، ۱/ ۳.

آغاز: بسمله قال الله عز و جل عجبت لمن ایقن بالموت کیف یفرح....

انجام: ... و ثانیهما سفر و لوکان فرسخا و ثالثها دین و لوکان درهما و رابعها سؤال خردلا صدق و صدّق.

خط: نستعلیق با قلم متفاوت. تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.

جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا فرسوده، نیم ترنج، مجدول گرهی.

۱۰×۱۴/۵سم. ۲۱۱ص. ۱۰س.

(ثبت ۲۰۸۳۱۷)

۱۷۱۵۳

مجموعه

۱. رسالهای در پند و اندرز (فارسی)

(ص ۱-۱۲۶)

از: ؟

با عبارات مشتمل بر جناسهای ابتکاری به نثر و نظم و نثر آن با عناوین «لطیفه» و «لطیفه شریفه».

نک: نشریه دانشگاه، ۱۲-۱۱/ ۷۵۱.

آغاز: بسمله ای رب ارباب اربات را از باب درکم گشائی از تاب کنه رهائی ای عفوّ متین عفو خود.... ای پادشاه لم یزل پادشاه در بزل کرم بهانه میخواهد بهانه میخواهد....

انجام:

فرد باری که درو معرفتی نیست مگیر
کاری که درو منفعتی نیست مکن

بتاریخ دهم شهر رمضان المبارک سنه ۱۰۹۸ تمام شد.

۲. دیوان ابوالفرج رونی (شعر-فارسی)

(ص ۱۲۹-۲۳۳)

از: ابوالفرج بن مسعود رونی (ق ۵ه).

این نسخه شامل قصاید اوست و از انجام افتادگی دارد.

دیوان ابوالفرج رونی چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۹/ ۴۷؛ مشار، ۷۱۵؛ منزوی، ۳/ ۲۲۱۴-۲۲۱۶؛ مجلس، ش ۳۴۳ و ۳۴۴؛ ملک، ۸/ ۲۵۲؛ ملّی، ۲/ ۵۱۳؛ دنا، ۵/ ۱۹-۲۱.

آغاز: بسمله.

سپهر دولت و دین آفتاب هفت اقلیم
ابوالمظفر شاه مظفر ابراهیم

انجام موجود:

زورآزمای ساعد ملک ترا بزور
از نور ساق عرش خطاب جدید باد

خط: نستعلیق با قلم متفاوت. تاریخ کتابت ش ۱: رمضان ۱۰۹۸ه.

عناوین شنگرف، در روی برگ آغاز و پایان و برخی صفحات مهر کتابخانه خصوصی فاطمی حک شده.

جلد: تیماج زرشکی فرسوده، ترنج با سر.

۱۱/۵×۱۷/۵سم. ۲۳۳ص. ۱۱س.

(ثبت ۲۰۸۳۱۸)

۱۷۱۵۴

مجموعه

۱. شرح حال اسدالله خان شیرازی (تراجم-فارسی)

(ص ۱-۱۴۳)

از: اسدالله بن ابراهیم خان کلانتر شیرازی (د: ۱۲۸۰ه).

مؤلف شرح حال خود را در این اثر در چهار باب در سال ۱۲۳۹ه تا ۱۲۶۳ه بر حسب درخواست دوستان صادق و یاران موافق و به نام فتحعلی شاه بنگاشت. این چهار باب مطابق آنچه که در نسخه آمده عبارت است از: اول در کیفیت نسب (که نسبش به قوام‌الدین شیرازی می‌رسد)، دوم از زمان ولادت الی اوان مغضوب شدن....، سوم در انحراف مزاج مبارک سلطانی و اثبات حقیت

احکام قضا نظام به ادله و براهین عقلیه، چهارم تفصیل احوال بعد از سیاست... از ص ۴۳ تا ۹۹ شرح حال ملوک عجم که به چهار طبقه تقسیم شده‌اند را ذکر می‌کند. و از ص ۱۰۱ تا ۱۴۰ گویا تکمله‌ای است بر شرح حال خود چنانکه در آن می‌نویسد: «مرا بخیال آمد که بطریق اختصار احوالات ذمیمه سنوات ماضیه را ضمیمهٔ این صحایف سازم...». در پایان نسخه نیز داوری (احتمالاً داوری میرزا کوچک وصال[1]) مرثیه‌ای در فوت مؤلف سراییده است. (ص ۱۴۱_۱۴۳).

نک: منزوی، ۶/ ۴۲۶۶؛ دانشگاه، ۱۰/ ۱۹۵۲_۱۹۵۳؛ مجلس، ش ۸۹۹۹؛ رجال بامداد، ۱/ ۱۱۳_۱۱۴.

آغاز: الا کل شیء ما خلا الله باطل... بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین لا سیما ابن عمه... اما بعد چون چندی بود که بخاطر فاتر و ضمیر قاصر این بنده شرمنده ....

انجام مرثیه:

چار بود گر ترا از تو حق نستاند

تا که پیوسته بود سلسله هفت و چهار

۲. بزم غریب (سفرنامه ـ فارسی)

(ص ۱۴۹_۲۴۹)

از: محمّد علی بن محمّد رضی بروجردی (ق ۱۳ه).

در شرح سفر مؤلف به مکه به سال ۱۲۶۱ه. اسداللّه بن ابراهیم خان کلانتر شیرازی در اواخر شرح حال خود (شماره قبلی) به این اثر و مؤلف آن اشاره‌ای دارد. اسداللّه خان می‌نویسد: «چون وقایع این سفر خیر اثر... در رساله علیحده که معنون باسم نور چشمی حاجی محمد علی که مرا به منزله فرزند است... مسمی به بزم غریبست نگارش پذیرفته بنا بر این به تفصیل نپرداخت». در برخی منابع به اشتباه این اثر از اسداللّه خان دانسته شده.

بزم غریب به تصحیح محمّد مهدی معراجی در مجلد اول پنجاه سفر نامه حج قاجاری به کوشش حجة‌الاسلام رسول جعفریان چاپ شده است.

آغاز: بسمله حمد و سپاس بیرون از قیاس خالقی را سزا و درخور است... اما بعد چنین گوید اقل عباد ابن محمد رضی بروجردی محمد علی که چون از فضل خداوند جلیل ....

انجام: ...برّاً و بحرا یک هزار و چهارده فرسنگ محقق ارباب هوش و فرهنگ است.

خط: نسخ. کاتب: عبداللّه فسائی ابن رئیس محمّد جعفر نوبندگی. تاریخ کتابت: دوشنبه ۱۷ شوال ۱۲۷۹ه.

عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول زر و لاجورد و مشکی و کمند شنگرف، در آغاز نسخه سرلوح و حواشی با آب و زنگار که بخشهای پایینی آن آسیب دیده، نسخه آفت حشرات دیده.

جلد: تیماج جگری.

۱۴×۲۱سم. ۲۵۰ص. ۱۸_۱۹س.

(ثبت ۲۰۸۳۱۹)

۱۷۱۵۵

احقاق الحق للقائم بالحق حجة بن الحسن(ع)[2] (عقاید ـ فارسی)

از: محمّد تقی بن محمّد علی نراقی تاجر همدانی (د: ۱۳۴۰ه).

کتابی است مفصل در ردّ بهائیت و بابیه با خطبه‌ای نسبتاً طولانی (۱۰ صفحه) به عربی در آغاز آن.

مجلد اول کتاب چاپ سنگی شده است.

---

۱. احتمالاً داوری میرزا کوچک وصال این اثر را نگارش کرده است. (نک: دانشگاه، ۱۰/ ۱۹۵۲).

۲. در نسخه (ص ۲۳): احقاق الحق لحجة ابن الحسن(ع) القائم بالحق و اطفاء النیران التی اوقدها و اضرمها صاحب البیان.

نسخه دیگری از این اثر در منابع یافت نشد.

در صدر نسخه آمده که «این نسخه مسوده اول است بعد از او کم و زیاد شده و زیاده از این است و نسخه ثانی صحیح است».

نک: ذریعه، ۱/ ۲۹۰؛ مشار، ۱/ ۱۷۳.

آغاز: بسمله الحمد لله الاول بلا اول کان قبله و الآخر بلا آخر یکون بعده الذی قصرت عن رویته ابصار الناظرین و عجزت عن نعته اوهام الواصفین....

انجام: ... و من ندانستم که کدام حکم این ظهور مبنی براساس مدنیت و ملایم با حفظ جامعه انسانیت است که جناب حاجی خاطی بدین تجرّی و بلند آوازی شهنامه و رجز خوانی می‌نمایند.

خط: نسخ (از ص ۱ـ۶۵۱) و نستعلیق تحریری (ص ۶۵۲ـ۶۶۳).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، از ص ۵۵۵ تا ۵۵۹ اوراق سفید و نانوشته است.

جلد: تیماج جگری، مجدول گرهی.

۱۷/۵ × ۲۲ سم. ۶۶۳ص. ۱۸ و ۲۵ س.

(ثبت ۲۰۸۳۲۰)

۱۷۱۵۶

مجموعه

۱. شرح دعاء السحر (ادعیه ـ عربی)

(ص ۱ـ۱۸۵)

از: محمّد کریم خان بن ابراهیم کرمانی (د: ۱۲۸۸هـ).

شرح دعای سحر معروف «اللهم انی اسألک من بهائک بأبهاه...». این شرح را مؤلف به درخواست نواب حمزه میرزا حشمت‌الدوله نگاشته و پایان فراغت از آن عصر شنبه ۲۹ جمادی الاول سنه ۱۲۷۴هـ یاد شده است. مشتمل بر یک مقدمه و ۲۱ فصل و خاتمه. کتاب در ۱۳۵۱ق در کرمان به طبع رسیده.

نک: فهرست کتب مشایخ، ۳۶۷؛ مشار عربی، ۵۴۷؛ مجلس، ش ۱۲۳۱۷؛ ملک، ۱/ ۲۹۳؛ سپهسالار، ۵/ ۴۵؛ آستان قدس، ۱۵/ ۳۰۴ـ۳۰۵؛ دنا، ۶/ ۶۸۰ـ۶۸۱.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین... و بعد یقول العبد (نام مؤلف را در اینجا محو و پاک کرده‌اند) انه قد القی الیّ کتاب کریم و خطاب عظیم من کافی الکفاة و والی الولاة....

انجام: ... و کان فیما ذکرنا کفایة و بلاغ رایت ان اختم الکتاب هنا فکان الفراغ منه عصر یوم السبت... حامدا مصلیا مستغفرا.

۲. نعیم الابرار و جحیم الفجار (عقاید ـ عربی)

(ص ۱۸۷ـ۲۹۳)

از: محمّد کریم خان بن ابراهیم کرمانی (د: ۱۲۸۸هـ).

در اثبات فضایل اهل بیت(ع) و اینکه رسول خدا(ص) و آل او(ع) اشرف و اول کائناتند، مشتمل بر هشت باب.

در عصر سه شنبه ۱۹ رمضان ۱۲۷۲هـ تألیف آن به پایان رسیده است.

این اثر چاپ سنگی شده است.

نک: فهرست کتب مشایخ، ۳۸۹؛ ذریعه، ۲۴/ ۲۳۵؛ مشار عربی، ۹۶۰؛ وزیری یزد، ۳/ ۱۰۴۷؛ مرعشی، ۹/ ۲۳۱؛ دنا، ۱۰/ ۷۴۳.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد اول الخلق اجمعین... و بعد یقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم انی لما وجدت جمیع فضائل محمد و آل محمد علیهم السلام لعامة و الخاصة و الظاهرة....

انجام:

فاقول یا فالق الحب زد فی مهجتی شغفا
فی حبّ فاطمة الزهراء موفورا

قد وقع عن نظیم هذه الدرر الصافیة... فی یوم عصر الثلثاء تاسع عشر... و الحمد لله رب العالمین کثیرا.

۳. رساله نوریه **(تفسیر ـ فارسی)**

(ص ۲۹۳ـ۳۸۲)

از: محمّد رحیم بن محمّد کریم بن ابراهیم قاجار کرمانی (د: ۱۳۰۷ه‍).

در تفسیر آیه شریفه نور (اللّه نور السماوات و الارض...) و پایان تألیف سنه ۱۳۰۵ه‍ در طهران است.

این اثر در ۱۳۰۵ه‍ چاپ سنگی شده.

نسخه دیگری از آن در منابع یافت نشد.

نک: مشار فارسی، ۵/ ۵۳۴۳؛ فهرستواره، ۸/ ۱۰۵۶.

آغاز: بسمله پس از ستایش یزدان و نیایش پاکان و نکوهش دشمنان نیکان چنین گوید شریف حسینی نسب بنده ناتوان رحیم بن کریم بن ابراهیم بن مهدی قلی بن محمد حسن شاه قاجار....

انجام: ... خداوند هدایت میفرماید بولایت ما هر که را میخواهد تمام شد رساله شریفه نوریه بدست مصنفش رحیم بن کریم بن ابراهیم در دارالخلافه طهران در سنه ۱۳۰۵ حامدا مصلیا مستغفرا.

خط: نسخ. کاتب: محمّد تقی بن محمّد رضا شیرازی. تاریخ کتابت: ۱۳۰۸ه‍.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در هامش صفحات تصحیح شده.

جلد: تیماج قهوه‌ای روشن.

۱۳×۲۱سم. ۳۸۳ص. ۱۹س. **(ثبت ۲۰۸۳۲۱)**

۱۷۱۵۷

مجموعه

۱. زاد المسافرین **(طب ـ فارسی)**

= تدبیر مسافر

(ص ۲ـ۱۶۱)

از: ملّا محمّد مهدی بن علی نقی شریف همدانی طبیب (ق ۱۲ه‍).

این اثر طبی به خواهش میرزا محمّد اسماعیل و پس از روزگار آشوب افغان در شیراز در دو مطلب نگاشته شده است و بارها به طبع رسیده. در این نسخه بخشی از مقدمه در یک صفحه (ص ۲) آمده و ادامه آن و مطالب کتاب تا طریق شناختن ذات الجنب (ص ۳) از نسخه ساقط شده است و گویا از انجام نیز ناقص باشد.

نک: ذریعه، ۱۲/ ۱۰؛ مشار، ۲/ ۲۷۴۰؛ فهرستواره، ۵/ ۳۴۹۳ـ۳۴۹۴؛ دنا، ۵/ ۱۱۴۹ـ۱۱۵۳؛ دانشگاه، ۹/ ۱۳۴۱؛ آستان قدس، ۱۹/ ۲۵۷؛ مجلس، ش ۶۲۰۶؛ مرعشی، ۲۴/ ۲۲۶.

آغاز: بسمله سپاس فزون از خواهش بیماران به شفا و ستایش متجاوز از شوق دردمندان بلقا نثار بارگاه طبیبی است ....

انجام: ...با آب کتیرا سرشته فتیله باریک ساخته در سوراخ غضب (کذا) گذارند نافع است.

۲. تحفهٔ شاهی **(طب ـ فارسی)**

= ترجمه برء الساعة

(ص ۱۶۱ـ۲۲۱)

از: سیّد احمد بن محمّد حسین شریفی تنکابنی (ق ۱۳ه‍).

ترجمه فارسی کتاب برء الساعة محمّد بن زکریای رازی است که به دستور فتحعلی شاه قاجار از عربی به فارسی برگردانده است.

مشتمل بر ۳۰ باب. (هفت باب افزوده شده بر اصل کتاب که بیست و سه باب بوده).

این اثر چاپ شده است.

نک: مشار، ۱/ ۱۲۷۷؛ فهرستواره، ۵/ ۳۳۳۹ـ۳۳۴۰؛ مجلس، ش ۱/ ۱۲۱۴۸؛ مرعشی، ۱۹/ ۲۱۴؛ دنا، ۲/ ۹۶۵؛ آستان قدس، ۱۹/ ۶۷.

آغاز: و به نستعین بسمله حمد بیحد و ستایش لاتحصی نثار بارگاه و ایثار پیشگاه کبریای حکیم جلت قدرته که طبع نوع انسان را از چار طبع مختلفة الطبیعة... اما بعد چنین معروض می‌دارد ابن محمد حسین احمد الشریف الطبیب التنکابونی ....

انجام: ...کافوری سرنح خون سیاوشان روغن کنجد مرهم سازند.

خط: نستعلیق تحریری. کاتب: حسینعلی هیدجی الاصل ابهری المسکن و النجف المدفن.
تاریخ کتابت: ۱۳۲۷ھ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، تمامی صفحات مجدول شنگرف، اوراقی از نسخه ساقط شده است. روی برگ اول نوشتاری است به یکی از خطوط باستانی شاید عبری یا سانسکریت و یا جز آن.
جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، ترنج با سر، مجدول.
۱۷×۲۳سم. ۲۲۲ص. ۱۵س. **(ثبت ۲۰۸۳۲۲)**

۱۷۱۵۸

مجموعه

۱. الاجازه (اجازات ـ عربی)

(ص ۱ـ۳)

اجازه‌ای است از علی آل بحر العلوم طباطبایی نجفی به امام جمعه و جماعت تبریز میرزا علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی. مهر مجیز در پایان اجازه ثبت و حک شده است.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی اضاء مصباح شرع سید المرسلین بانوار السداد و اوضح بنور مصباحه سبیل الرشاد ....

انجام: ...کما لا انساه فی سائر الاوقات لدی مرقد امیر الغزوات ابی الائمة الهدات خلیفه الله فی الارضین و السموات حرره الاقل علی آل بحر العلوم الطباطبائی النجفی.

۲. الاجازه (اجازات ـ عربی)

(ص ۵ـ۶)

اجازه‌ای است از زین العابدین مازندرانی به میرزا علی بن لطفعلی تبریزی. مهر مجیز در پایان اجازه ثبت شده است.

آغاز: الحمد لله الذی جعل اتباع شریعة سید المرسلین وسیلة النجاه فی المعاد و متابعة العلماء اوضح طریق الی الرشاد و خصهم بفضائل ....

۳. رسالة فی التقلید و الاجتهاد (اصول فقه ـ عربی)

(ص ۱۵ـ۲۳)

از: ؟

گویا تقریرات بحث تقلید و اجتهاد است که توسط یکی از علما نگاشته شده و از پایان ناتمام مانده.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... التقلید لغة مشتق من القلادة بالکسر و هو الذی یجعل فی العنق قال فی الصحاح ....

انجام: ...بل لم یمکن حصول قصد التقرب بفعله مط.

۴. تقلید الاعلم (اصول فقه ـ عربی)

(ص ۲۵ـ۴۷)

از: ؟

رساله‌ای مختصر در بیان وجوب یا عدم وجوب تقلید اعلم. این نسخه از انجام ناقص و نانوشته مانده است.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعد فهذه رسالة وجیزة فی بیان وجوب تقلید الاعلم و عدمه و تحقیق الحق فیه علی ما هو مبلغ النظر القاصر ....

انجام: ... و اما کون مرجع تقدیم حکمه الی تقدیم فتواه... فسیجیء ما فیه بعد ذلک.

۵. اصول فقه (اصول فقه ـ عربی)

(ص ۶۵ـ۱۹۲)

پراکنده هایی است در مباحث اصولی و گویا تقریرات درسی یکی از علما و شاید به قلم علی بن

لطفعلی تبریزی مذکور در ش ۱ و ۲ باشد.

خط: نسخ و ش ۱ و ۲ تحریری، در متن و حاشیه تصحیح شده. کاتب: احتمالاً علی بن لطفعلی تبریزی. تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.

اوراق نانوشته و سفید در لابلای نسخه.

جلد: تیماج قهوه‌ای روشن.

۱۵/۵ × ۲۲ سم. ۱۹۷ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۲۳)

۱۷۱۵۹

جنگ ادبی **(عربی)**

گردآورنده: میرزا علی بن لطفعلی تبریزی (پسر امام جمعه) (ق ۱۳ه).

جنگی است به نظم و نثر از جمله شامل:

اشعار و قطعاتی از امیر المؤمنین علی(ع) کتابت شده در ۱۲۶۹ه توسط علی بن لطفعلی (ص ۷)، صفی الدین حلّی (ص ۸ـ۹)، صلاح صفدی، سراج وراق، عنزه، ابن تعاویذی، ابن سکره (ص ۹)، حکایات (ص ۱۰ ـ ۱۳)، قصیده‌ای از امام حسین(ع) (ص ۱۵)، اشعار از ابن رومی، محمّد بن زکریای رازی، ابن حاجب و دیگران (ص ۱۵ـ۱۶)، قصیده‌ای از آمیرزا محمّد جعفر (زنده در زمان گردآورنده، (ص ۱۷)، اشعاری گویا از میرزا علی (گردآورنده و کاتب مجموعه، ص ۱۸ـ۳۸ با تاریخ کتابت ۱۲۴۰، ۱۲۳۹ و ۱۲۳۸، شعری از جدّ گردآورنده آمیرزا احمد (ص ۳۷)، اشعاری از امرءالقیس با ترجمه زیرنویس فارسی در ذیل هر بیت (ص ۳۹)، مرثیه سیّد مهدی بن سیّد مرتضی بن طباطبائی غروی (ص ۴۰)، ابیاتی از لبید در هجای ربیع (ص ۴۲)، ابونواس، کتابت شده در ۱۲۴۰ه (ص ۴۳)، صفی‌الدین حلّی، ابن ابی‌الحدید، شافعی (ص ۴۴ـ۴۵)، خمریه ابن فارض مصری (ص ۴۶ـ۴۷)، قصیدهٔ میمیه فرزدق در مدح امام سجاد(ع) کتابت شده در ۱۲۴۳ه (ص ۴۸ـ۴۹)، ابیات در مدح وزیر ابوالقاسم بن عیسی کتابت شده در ۱۲۳۶ه (ص ۵۰)، شعری از امیرالمؤمنین علی(ع) (ص ۵۶)، ابیات منسوب به شافعی (ص ۵۶)، ابوالعلاء معری (ص ۵۸)، دو بیتی لبعض العامّه و ابیاتی از سیّد مهدی نجفی فی جوابه (ص ۵۹)، ابیاتی از اهل سنت در خصوص فدک و پاسخ شیخ بهائی (منظوم) به آن (ص ۶۰)، اشعار زهیر بن ابی‌سلمی (ص ۶۱)، در ص ۶۲ تا ۱۰۵ شرح قصیده بانت سعاد کعب بن زهیر از لطفعلی بن احمد بن لطفعلی تبریزی (د: ۱۲۶۲ه)، که چاپ شده است.

تاریخ فراغت از تألیف شوال ۱۲۳۴ه ثبت شده است.

احجیة به اسم محمود از علی بن لطفعلی و ابیاتی از وی (ص ۱۰۸ـ۱۰۹)، لغز الزبده از شیخ بهائی (ص ۱۱۰ـ۱۱۶) کتابت شده در ۱۲۳۸ه، لغزی دیگر (ص ۱۱۷ـ۱۲۰)، اشعاری از لبید بن ربیعه (ص ۱۲۱)، قصیده از سعد بن نصر انصاری که در محبس سرایده (ص ۱۲۲ـ۱۲۹)، از ص ۱۲۲تا ۱۲۵ ترجمه فارسی هر یک از ابیات در ذیل آنها آمده است.

گفتاری منقول از ابوبکر بن عبداللّه عزیز بستی در خصوص حضرت علی(ع) و معاویه (ص ۱۳۰ـ۱۳۴)، قصیده از آمیرزا حسین گرمرودی (ص ۱۳۵ـ۱۳۶) در مدح حجه الاسلام و المسلمین عمّی الامجد سلمه اللّه در زمان بازگشت وی از دارالخلافه به تبریز در اواخر شعبان ۱۲۶۸ه. اشعاری در مدح کاتب (ص ۱۳۶)، از ص ۱۳۸ تا ۱۵۳، صفحات سفید و نانوشته مانده، در صفحات ۱۵۴ـ۱۵۵ و ۱۵۸ـ۱۶۱ چند منشآت و نامه ادبی، حکایات و نامه‌های ادبی (ص ۱۶۲ـ۱۷۵)، در ص ۱۸۰ و ۱۸۱ چند تاریخ تولد و وفات قرن ۱۳ ه که برخی مربوط به خاندان گردآورنده و کاتب مجموعه است.

خط: تحریری راسته و چلیپا (با قلم متفاوت).

کاتب: میرزا علی بن لطفعلی تبریزی. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.
تصحیح شده، در ص ۴ دستورات طبی، مهری به نشان «الواثق بالله عبده علی بن لطفعلی» در ص ۳ و در ذیل آن یادداشت «قد انتقل الی اولاد الاحقر» با مهری به نشان «عبده لطفعلی» در همان صفحه. برخی صفحات نانوشته و سفید است.
جلد: تیماج مشکی یک لا.
۱۳/۵ × ۲۰ سم. ۱۸۸ ص. سطور مختلف.
(← تصویر) (ثبت ۲۰۸۳۲۴)

۱۷۱۶۰

تاریخ نگارستان (تاریخ جهان - فارسی)

از: احمد بن محمّد قزوینی غفاری (د: ۹۷۵هـ).
این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.
نک: ذریعه، ۳/ ۲۹۱ و ۲۴/ ۳۰۸؛ مشار، ۱/ ۱۱۵۱؛ ملّی، ۳/ ۳۴۴؛ دانشگاه، ۱۵/ ۴۰۸۸؛ مرعشی، ۲۲/ ۱۱۰؛ مجلس، ش ۴۳۱ سنا؛ دنا، ۱۰/ ۸۱۲-۸۱۵؛ فهرستواره، ۱/ ۶۶۷-۶۶۸.
آغاز موجود: پنجه او اصلاً بهم نمی‌آمد هر چند صنادید اطبا در آن ماده ید بیضا نمودند....
انجام موجود: ...من البدایع چون نوبت سرداری سربداران به خواجه یحیی... از جاده صواب میداد در اثنای.
خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۱هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تمامی صفحات مجدول زر و لاجورد و مشکی، در حاشیه صفحات ۱ تا ۲۵ مثنوی است در وقایع جنگ جمل تا مختار که سراینده آن در نسخه معلوم نیست.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۶ × ۲۳سم. ۲۷۰ص. ۱۵س. (ثبت ۲۰۸۳۲۵)

۱۷۱۶۱

مجموعه

۱. جنگ (فارسی و عربی)

(ص ۱-۱۸۳)
شامل حواشی و تعلیقات و سؤال و پاسخهای غالباً فقهی مربوط به ق ۱۴هـ. نیاز به بررسی بیشتری دارد.

۲. اجازه (اجازات - عربی)

(ص ۱۸۴-۲۰۰)
دو اجازه اجتهاد و قرائت و روایت عبدالرحمن بن محمّد حسینی به شیخ اسدالله (گویا جاپلقی) که یکی مورّخ شنبه شعبان ۱۳۱۰هـ است. مهر مجیز به نشان «عبدالرحمن بن محمد الحسینی» در ذیل هر دو اجازه حک شده و در این اجازات، مجیز سلسله اسناد و مشایخ خود را نام برده است.

۳. النفلیه (چاپ سنگی) (فقه شیعه - عربی)

(ص ۲۰۰-۲۱۲)
از: شهید اول، محمّد بن مکی (د: ۷۸۶هـ).
این نسخه از آخر افتادگی دارد.
خط: تحریری، چاپ سنگی نسخ. کاتب: شیخ اسدالله (ظاهراً). تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.
با حواشی و تعلیقات و اصلاحات در متن، برخی صفحات وصالی شده، مهر کتابخانه شخصی محمّد حسن بیات در پایان نسخه دیده می‌شود.
جلد: تیماج مشکی.
۱۱/۵ × ۱۸سم. ۴۲۴ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۲۶)

۱۷۱۶۲

جنگ (بیاض) (فارسی)

به نثر و نظم و غالباً ادبی، از جمله: منشآت، احتمالاً بخشی از لطایف غیبی محمّد دارابی در شرح دیوان

حافظ و مطالبی با عنوان «آنچه در عهد سلاطین صفویه معمول بوده» (گ ۱۱۴)، و نیز «القاب امرا و اعیان دربار سلطنت...» (گ ۱۱۲)، منظومه‌ای از ملّا محمود طهرانی در علم سیاق (گ ۵۲)، رساله‌ای در علم حساب (گ ۴۵) و غیره. به بررسی بیشتری نیاز دارد.

خط: شکسته و نستعلیق راسته و چلیپا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.

جلد: قطع بیاضی، گالینگور مشکی، ترنج.

۷/۵×۱۵ سم. ۱۱۵گ. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۲۷)

۱۷۱۶۳

مجموعه

۱. بحر طویل (شعر ـ فارسی)

(ص ۱ـ۵ و ۸ـ۹)

گویا از: میرزا محمّد ملک الکتاب شیرازی (ق ۱۳ـ۱۴ه).

در مدح اهل بیت(ع)، با غزلی از مرحوم مجلسی و نیز مرثیه‌ای در قالب غزل در وفات مرحوم آخوند و دیگر اشعار.

آغاز: حمد بیحد سزد آن واحد فرد حمدیرا که ردای عظمت در برش از رافت و وز رحمت پیمبر....

انجام: ...زبان را نبود قدرت که چاوشی دهد شرح برین جور و جفا را.

۲. مثنوی معنوی (دفتر هفتم) (شعر ـ فارسی)

(ص ۸ـ۱۱۵)

از: ؟

عده‌ای از جمله کاتب این نسخه، میرزا محمّد ملک الکتاب، دفتر هفتم را از مثنوی و اثر طبع مولوی دانسته‌اند، اما محققان معاصر و مولوی‌شناسان عصر حاضر این دفتر را غیر اصیل و از شاعری ناشناس می‌دانند (نک: دفتر هفتم مثنوی، به تصحیح و تحقیق منوچهر دانش پژوه). از ص ۱۱۵ تا ص ۱۲۱ مطالبی است از ملک الکتاب میرزا محمّد در خصوص دفتر هفتم و اینکه این دفتر نیز از مولوی است.

خط: نستعلیق. کاتب: احتمالاً میرزا محمّد ملک الکتاب. تاریخ کتابت: ۱۳۰۱ه.

اشعار دو ستونه.

جلد: تیماج سرخ، مجدول.

۱۱/۵×۱۸ سم. ۱۲۱ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۲۸)

۱۷۱۶۴

جام گیتی نما (شعر ـ فارسی)

از: محمّد علی بن عین علی پروشانی (فروشانی) اصفهانی (د: ۱۲۲۰ه).

منظومه‌ای است تاریخی نظیر حملهٔ حیدری در تاریخ حضرت آدم(ع) و حوا و پس از آن تاریخ صدر اسلام و شرح احوال اجداد و آبای پیامبر و زندگانی رسول اکرم(ص).

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد و شامل دو مجلد است.

نک: ذریعه، ۵/ ۲۵؛ منزوی، ۴/ ۲۷۳۷ و ۲۷۳۸؛ آستان قدس، ۷/ ۳۲۲؛ گلپایگانی، ۳/ ۱۱۰۳؛ مجلس، ش ۱۳۷۱۲ و ۱۳۴۹۰؛ دانشگاه، ۱۶/ ۲۰۷؛ دنا، ۳/ ۶۰۸.

آغاز موجود:

گذر کرد از سالها یکهزار
که از خود قلم بود بی اختیار

انجام موجود:

در آنجایکه اشیان ساختند در اشیان بیضه انداختند

خط: تحریری. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.

عناوین شنگرف، اشعار ۴ ستونه، وصالی شده، در حاشیه برخی صفحات نقاشی‌های کودکانه و جز آن.

جلد: تیماج قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر.
۲۱ × ۳۱ سم. ۱۱۹ گ. ۲۳ س. **(ثبت ۲۰۸۳۲۹)**

۱۷۱۶۵

دفتر جمع و خرج (اسناد ـ فارسی)
و دستورالعمل ولایت خمسه

با مهر صدر اعظم در ذیل هر صفحه و مهر ولیعهد، صدر اعظم و وزیر دفتر در پایان آن.
خط: شکسته، اعداد به سیاق. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.
یادداشت وزیر دفتر مورَّخ ۱۳۱۲هـ در پایان نسخه دیده می‌شود.
جلد: گالینگور قهوه‌ای روشن یک لا.
۱۵ × ۲۱/۵ سم. ۹۰ ص با احتساب برگهای اضافی. **(ثبت ۲۰۸۳۳۰)**

۱۷۱۶۶

روضة الشهداء (مقتل ـ فارسی)

از: ملّا حسین کاشفی (د: ۹۱۰هـ).
این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.
آغاز موجود: بران خاک افشانید گوییا کثرت غموم هموم ادمیان و قلت نشاط ایشان بدین سبب گفته‌اند بیت....
انجام موجود: ...در کنار پدر بزرگوار خود نشسته‌ام چون باز کردم ویرا نمی‌بینم مرا بگویید که پدرم کجاست که مرا ازین بیش.
خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۰هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
نسخه رطوبت دیده، برخی صفحات وصالی شده.
در حاشیه برگ آخر مهری که ناخواناست.
جلد: تیماج مشکی عطف قهوه‌ای.
۱۶ × ۲۳ سم. ۳۹۸ ص. ۱۷ س. **(ثبت ۲۰۸۳۳۱)**

۱۷۱۶۷

آثار احمدی (تاریخ اسلام ـ فارسی)

از: احمد بن تاج‌الدین حسن استرآبادی (ق ۱۰هـ).
در تاریخ زندگانی پیامبر و علی(ع) و مختصری از زندگانی دیگر امامان اثنا عشر(ع).
این اثر به کوشش میر هاشم محدث با همکاری دفتر نشر میراث مکتوب سال ۱۳۷۴ش چاپ شده است.
این نسخه از انجام و صفحاتی از آغاز افتادگی دارد.
نک: ذریعه، ۱/ ۶۱؛ مرعشی، ۱/ ۲۹۳؛ مجلس، ش ۷۵۲۷؛ دانشگاه، ۲/ ۴۷۰؛ فهرستواره، ۳/ ۱۵۲۹ـ ۱۵۳۰؛ دنا، ۱/ ۱۱ـ۱۲.
آغاز: بسمله
خدایا ز شکرت زبان کام یافت
ز نام تو هر نامه نام یافت
انجام موجود: ...و از آن جمله است که زید بن علی میگوید که من بیمار بودم و طبیب بر سر خود آوردم بجهت علاج داروی چند.
خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۰ـ۱۱هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، صفحه اول نونویس، وصالی شده.
جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول.
۱۷ × ۲۲/۵ سم. ۵۷۳ ص. ۱۴ س.
(ثبت ۲۰۸۳۳۲)

۱۷۱۶۸

تأجیج نیران الاحزان (تاریخ اسلام ـ فارسی)
= جامع الاحزان (ترجمه...)

ترجمه: ؟
اصل این اثر که به عربی است از عبدالرضا بن‌اوالی بحرانی (ق ۱۲هـ) و در شرح زندگانی و امامت و معجزات و شهادت حضرت امام رضا(ع) است. نام

مترجم در نسخه نیامده ولی پایان به این عبارت ختم می‌شود: «تم ما اراد منی صدر اعاظم الذاکرین الاطیاب اعنی الملا کاظم الملقب لاکرامه بالجناب و الحمد لله اولا و اخرا فی کل باب بجناب عرض می‌شود که خود یکدفعه این را با اصل نسخه بدقت ملاحظه کن شاید خطائی یا سهوی شده باشد و من ملتفت نشده باشم او را اصلاح کن».

نسخه دیگری از این ترجمه در منابع یافت نشد.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین و لعنة الله... و بعد پس سؤال کرد از من بعضی از اخوان اینکه تألیف کنم کتابی که متضمن باشد وفات سید....

انجام: ...و بذکر احوالش نیست حشره الله مع القوم الظالمین و سیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون و الحمد لله رب العالمین.

خط: نستعلیق ریز و عبارات عربی نسخ معرب.

تاریخ کتابت: ق ۱۳_۱۴ه.

مهری به نشان «... کاظم الذکر کثیراً» در صدر نسخه دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۰×۱۷سم. ۶۲ص. ۲۰س. **(ثبت ۲۰۸۳۳۳)**

۱۷۱۶۹

مجموعه **(فارسی و عربی)**

مجموعه‌ای است پراکنده از جمله در علوم غریبه و نیز منظومه‌ای از شیخ بهایی در خصوص اسماء الهی و اسم اعظم (ص ۱۳_۱۷)، خواص آیات و ادعیه، حرزها و طلسمات و غیره.

خط: تحریری، نستعلیق و نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۳_۱۴ه.

جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.

۱۰/۵×۱۷/۵سم. ۱۶۷ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۳۴)

۱۷۱۷۰

قانونچه **(طب ـ عربی)**

= المختصر فی صناعة الطب

از: محمود بن محمّد چغمینی (ق ۸ه).

مؤلف این اثر را از قانون بوعلی سینا (د: ۴۲۸ه) گزین نموده.

مشتمل بر ده مقاله است.

این کتاب به طبع رسیده.

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۱۷/ ۲۰؛ کشف الظنون، ۲/ ۱۳۱۱؛ مشار عربی، ۶۹۷؛ دانشگاه، ۴/ ۷۹۶؛ سپهسالار، ۵/ ۳۹۶_۳۹۷؛ مجلس، ش ۱/۷۷۳؛ مرعشی، ۳۰/ ۴۹۰؛ دنا، ۸/ ۲۹_۳۳.

آغاز موجود: و الشرایین للقلب و الاوردة للکبد و اوعیة المنی للانثیین....

انجام: ...و العجمی غلیظ مولد للسدد.

خط: نسخ. کاتب: ابراهیم بن محمود اخترینی.

مکان کتابت: قسطنطنیه.

عناوین شنگرف.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۱×۱۵/۵سم. ۶۹گ. ۱۳س.

(ثبت ۲۰۸۳۳۵)

۱۷۱۷۱

مجموعه

۱. عین الحیاة **(اخلاق ـ فارسی)**

(بخش هایی از...)

(گ ۱_۲۰۳)

از: محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (د: ۱۱۱۰ه).

این نسخه مشتمل است بر قصه یوذاسف و بلوهر که کاتب آنرا در پنج شنبه ۱۴ رجب ۱۲۶۲ه به جهت فرمایش کربلائی نجفعلی ساکن سعادت حاجی بیک نوشته است (ص ۱_۶۳) و از ص ۶۴ تا ۲۰۳ احتمالاً

بخشهای دیگری است از کتاب عین الحیاة که تاریخ کتابت روز جمعه ۹ رمضان ۱۲۶۲ه ثبت شده است.

آغاز: در ذکر تمثیلاتی که مشتمل است بر توضیح عیبهای بسیار از دنیا....

۲. مصابیح القلوب (بخش هایی از...) **(اخلاق - فارسی)**

(گ ۲۰۴_۲۲۰)

از: ابوسعید حسن بن حسین شیعی سبزواری (ق ۸ه).

این اثر به کوشش محمّد سپهری توسط دفتر نشر میراث مکتوب چاپ شده است.

آغاز: از روی عنایت بی نهایت وعده فرموده که در بهشت زرینه خشت بر تختان مرصع....

۳. [قصص] **(تاریخ - فارسی)**

(گ ۲۲۱_۲۳۰)

این اثر بخشهایی از یک کتاب است که در این نسخه مشتمل است بر فصل اول در بیان عذاب قوم نوح(ع)، دویم عذاب قوم هود(ع)، چهارم عذاب قوم صالح(ع)، پنجم عذاب قوم حضرت ابراهیم(ع)، بیان داستان قلعهٔ خیبر به کتابت ۲۲ صفر ۱۲۶۲ (ص ۲۳۵) و در پایان قصه ایوب (با خطی متفاوت).

خط: نستعلیق تحریری. تاریخ کتابت: ۱۲۶۲ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، وصالی شده، در روی برگ اول ادعیه منقول از حضرت امیر(ع).
جلد: تیماج مرمت شده با گالینگور قهوه‌ای.
۱۵/۵ × ۲۲ سم. ۲۳۱گ. ۱۵س.

(ثبت ۲۰۸۳۳۶)

۱۷۱۷۲

ابومسلم نامه **(داستان - فارسی)**

از: ابوطاهر بن حسن طرطوسی (ق ۶ه).

داستانی است ظاهراً افسانه‌ای درباره ابومسلم خراسانی. تحریرهای متفاوتی از این داستان موجود است.

ابومسلم نامه در ۴ مجلد به اهتمام حسین اسماعیلی در ۱۳۸۰ه چاپ شده است.

این نسخه از آغاز و انجام وصالی شده و افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۴/ ۱۵۰؛ مشترک، ۶/ ۹۴۴؛ دانشگاه، ۸/ ۲۸۰؛ مجلس، ش ۴۲۸ سنا؛ فهرستواره، ۱/ ۱۲۳_۱۲۴.

آغاز موجود: چه رضای خداست چنین باشد... خواست بر مرکب (وصالی شده)....

انجام: ...ای شهریار بدان و آگاه باش... میخواهد که قلعه (وصالی شده).

خط: نستعلیق تحریری. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.
عناوین شنگرف، اوراق آغازین و پایانی نسخه وصالی شده.
جلد: گالینگور حنایی.
۲۰ × ۳۳/۵ سم. ۶۸۳ص. ۱۸_۱۹س.

(ثبت ۲۰۸۳۳۷)

۱۷۱۷۳

تفسیر القمی **(تفسیر روایی - عربی)**

از: علی بن ابراهیم بن هاشم قمی (ق ۴ه).

نک: ذریعه، ۴/ ۳۰۲؛ مشار عربی، ۲۰۶؛ مجلس، ش ۱۲۱۷۶؛ ملّی، ۸/ ۱۲؛ سپهسالار، ۳/ ۴۷۹؛ فهرستگان حدیث، ۳/ ۲۰۶_۲۱۲.

آغاز: بسمله الحمد لله الواحد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق....

انجام: ... حتی لا یستطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا وقد انزل الله فیه.

خط: نسخ مایل به تعلیق. کاتب: محمود بن محمّد علی زریر (؟) المازندرانی. تاریخ کتابت: ۱۰۴۸ه.

مکان کتابت: مکه معظمه بر جبل ابوقبیس.
آیات سر سوره‌ها و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده با ذکر نسخه بدل، نسخه اندکی رطوبت دیده، وسط صفحات آغازین وصالی و مرمت شده.
جلد: تیماج زرشکی، ترنج با سر، عطف و حواشی با گالینگور قهوه‌ای مرمت شده است.
۲۰/۵ × ۳۰سم. ۲۷۲گ. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۳۸)

۱۷۱۷۴

مجموعه

۱. صلوة المسافر (فقه ـ عربی)

(گ ۱ـ۴)

از: ؟

مؤلف در این اثر تقصیر صلاة مسافر را ضمن شش شرط بیان کرده است.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... و بعد فانی حیث اعجلت عن اکمال مطالب خاتمه الالفیة و کان من اهم ما اعجلت عنه ما یتعلق بصلوة المسافر لزم التعرض لها....

انجام: ... و کذا البصرة فی القضا بحال... فیراعی حاله آخر الوقت و الله العالم... و السلام علی محمد و آله الطاهرین.

۲. کتاب الصوم (فقه ـ عربی)

(گ ۴ـ۱۱)

از:؟

احتمالاً بخشی از یک کتاب فقهی باشد. این نسخه مشتمل است بر چند فصل، مبحث و مطلب.

آغاز: بسمله کتاب الصوم و فیه فصول الفصل الاول فی النیه و فیها مباحث الاول هی شرط فیه کغیره من العبادات و حقیقتها الداعی کما مر....

انجام: ... لو کان فی شهر رمضان او قضائه بعد الزوال و هی مثل کفارة شهر رمضان و الله العالم.

۳. کتاب الزکوة و الخمس (فقه ـ عربی)

(گ ۱۱ـ۱۳)

از:؟

گویا بخشی از یک کتاب فقهی باشد. این نسخه شامل ۴ مقام و فصولی چند است و کتاب الخمس نیز ناقص مانده.

آغاز: بسمله کتاب الزکوة و هی قسمان زکوة المال و زکوة الفطرة اما الاول فیقع الکلام فیه فی مقامات الاول ما تجب فیه و هو تسعة اصناف....

انجام: ...و یجوز تخصیص قبیل منهم بنصیب الثلاثه و یعتبر فیهم الایمان او حکمه کتاب الحج.

۴. منتخب الوافی (حدیث ـ عربی)

(گ ۱۷ـ۲۳)

از:؟

مؤلف در آغاز آن می‌گوید: «فهذا مقتضب من بعض ما فی الوافی من الآیات و الاحادیث الواردة فی الصلوة و بعض ما یتعلق بشرحها...». این نسخه از پایان ناقص مانده.

آغاز: بسمله و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین... فبعد فهذا مقتضب....

انجام: ...و فی حدیث قران الحسنه و السیئة تضاعفان یوم الجمعة.

۵. دیوان شیخ الابطح ابی طالب(ع) (شعر ـ عربی)

(گ ۲۵ـ۴۲)

از: ابوهفّان عبدالله بن احمد مهزمی (د: ۲۵۷ه).

دیوان به تحقیق و استدراک شیخ محمود باقر محمودی به چاپ رسیده است.

آغاز: دیوان شیخ الابطح ابی‌طالب(ع) جمع ابی‌هفان عبدالله بن احمد المهزمی العبدی رواه عفیف بن اسعد عن ابی‌الفتح عثمان بن جنی النحوی المتوفی لیلة الجمعة من صفر سنه ۳۹۲... بسمله قال ابوهفان عبدالله... قال ابوطالب و اسمه عبد مناف بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف....

انجام:

فامسی بن عبدالله فینا مصدقا
على سخط من قومنا غير معتب

۶. نبذة فی فضل الیوم التاسع من ربیع الاول و نسب و سیرة الرجل (عربی)

(گ ۴۴_۴۹)

منقول از بحار الانوار مجلسی.

۷. الفصول العشرة (عقاید - عربی)

=کتاب المسائل العشر فی الغیبة

(گ ۵۳_۷۲)

از: محمّد بن محمّد، شیخ مفید (د: ۴۱۳ه).

در اثبات وجوب امامت و ویژگیهای آن و به ویژه بیان و رد شبهاتی است که به اعتقاد امامیه اثنی عشر به غیبت حضرت ولی عصر(ع) وارد شده.

این اثر گویا در مجموعه رسایل مؤلف چاپ شده است.

نک: مرعشی، ۱/ ۹۰ و ۳۲/ ۵۲۰؛ مجلس، ش ۸/۱۸ خوئی؛ دنا، ۷/ ۱۰۳۱.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی ضمن النصر لمن نصره و ایّد بسلطان الحق من عرف سبیله فابصره و سلب التوفیق... و بعد فانی قد خلدت من الکلام فی وجوب الامامة....

انجام: ... لیصح بذلک الحق فیها لیعتبر به من ذوی الالباب و قد وفیت بضمانی فی ذلک و الله الموفق للصواب... الا بالله العلی العظیم.

۸. الدلیل علی وجود الامام صاحب الغیبة (عقاید - عربی)

= الرسالة فی الغیبة

(گ ۷۲_۷۴)

از: محمّد بن محمّد، شیخ مفید (د: ۴۱۳ه).

در پاسخ به این سؤال که دلیل بر وجود حضرت ولی عصر(ع) چیست و چرا در وجود او اختلاف دارند؟

نک: مرعشی، ۱/ ۹۶ و ۳۲/ ۵۲۰_۵۳۱؛ مؤسسه آیت الله بروجردی، ۲/ ۲۷۲؛ دنا، ۷/ ۸۱۸_۸۱۹؛ آستان قدس، ۲۶/ ۴۰۶.

آغاز: بسمله و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیما مسئله سئل الشیخ المفید رضی الله عنه فقال ما الدلیل علی وجود الهمام صاحب الغیبة(ع) فقد اختلف....

انجام: ... لان الحجة لا یکون الا معصوما من الخطأ و الزلل فاذا سلم ذلک کانت الحجه لازمة فی الغیبة. تمت الرسالة فی الغیبة للشیخ المفید.

۹. شرح حدیث «من مات و هو لا یعرف امام زمانه...» = الغیبة (عقاید - عربی)

(گ ۷۴_۷۶)

از: محمّد بن محمّد، شیخ مفید (د: ۴۱۳ه).

در جواب پرسشی است در خصوص اعتبار حدیث نبوی(ص) «من مات و هو لا یعرف امام زمانه...».

نک: مرعشی، ۱/ ۴۹ و ۳۲/ ۵۲۱ و ۵۳۰؛ دنا، ۷/ ۸۱۹؛ آستان قدس، ۲۶/ ۴۰۵.

آغاز: بسمله الحمد لله و صلواته علی عباده الذین اصطفی ان سئل سائل فقال اخبرونی عما روی عن النبی(ص) انه قال من مات و هو لا یعرف... هل هو ثابت صحیح ام هو معتل سقیم....

انجام: ... فیعلم بذلک بطلان ما ظنه الخصوم و بالله التوفیق.

۱۰. مسئلة فی الغیبة (عقاید ـ عربی)

(گ ۷۷ـ۷۹)

از: محمّد بن محمّد، شیخ مفید (د: ۴۱۳هـ).

پرسش و پاسخی است در خصوص ظهور حضرت ولی عصر(ع) هنگامی که اصحابش به عدد اهل بدر برسد.

نک: مرعشی، ۱/ ۹۵ و ۳۲/ ۵۲۲.

آغاز: مسئله فی الغیبة من املاء شیخنا المفید قده. بسمله قال الشیخ المفید رض حضرت مجلس رئیس من الرؤساء فجری کلام فی الامامة فانتهی الی القول فی الغیبة....

انجام: ...من ترک اقامة الحدود و تنفیذ الاحکام لما بیناه حالهم و وصفناه و هذا واضح و الله الموفق للصواب.

۱۱. الغیبة (عقاید ـ عربی)

= سبب طول غیبة الامام

(گ ۷۹ـ۸۱)

از: محمّد بن محمّد، شیخ مفید (د: ۴۱۳هـ).

در پاسخ به برخی مخالفان درباره استتار امام زمان(ع) و طول غیبت ایشان.

نک: مرعشی، ۳۲/ ۵۲۳ و ۱/ ۹۵؛ آستان قدس، ۲۶/ ۴۰۶.

آغاز: بسمله و صلوته علی سیدنا محمد... سئل بعض المخالفین فقال ما السبب الموجب لاستتار امام الزمان(ع) و غیبته التی قد طالت مدتها....

انجام: ...فاذا سلم ذلک کانت الحجة لازمة فی الغیبة.

۱۲. الغیبة (عقاید ـ عربی)

(گ ۸۱ـ۸۶)

از: محمّد بن محمّد، شیخ مفید (د: ۴۱۳هـ).

پاسخ به یکی از علمای معتزله در خصوص غیبت امام عصر(ع).

آغاز: و من کلامه قده فی الغیبة قال قده قال ای شیخ من حذاق المعتزله و اهل التدین بمذهبه منهم ارید ان اسئلک عن مسئله....

انجام: ...کانا هذان الفصلان یسقطان عنه هذه الزیادة.

۱۳. جوابات المسائل الجارودیه و الزیدیة[۱] (عقاید ـ عربی)

(گ ۸۶ـ۹۲)

از: محمّد بن محمّد، شیخ مفید (د: ۴۱۳هـ).

در پاسخ به فرقه جارودیه و زیدیه در باب امامت بعد از امام حسن(ع) و امام حسین(ع).

نک: مرعشی، ۱/ ۲۸۵ و ۹۱، ۲۶۷؛ مجلس، ۸/۱۵ خوئی؛ دنا، ۳/ ۱۰۱۹.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اتفقت الشیعه العلویه من الامامیه و الزیدیة و الجارودیه علی ان الامامة....

انجام: ...و استقصیت فیها الکلام و الله المحمود و هو المستعان... فی عترته الغرر و سلم.

۱۴. شرح حدیث «نحن معاشر الانبیاء لا نُوَرِّث»[۲] (عقاید ـ عربی)

(گ ۹۲ـ۹۳)

از: محمّد بن محمّد، شیخ مفید (د: ۴۱۳هـ).

نک: ذریعه، ۲۰/ ۳۹۶؛ مرعشی، ۱/ ۹۴ و ۲۸۶؛ آستان قدس، ۲۶/ ۳۱۰؛ مجلس، ش ۸/۲۳ خوئی؛ دنا، ۶/ ۶۲۹ـ۶۳۰.

آغاز: بسمله قال رضی الله عنه اذا سلم للخصوم ما

---

۱. در آغاز آن آمده: عدّ النجاشی قده من کتب المفید قده مسائل الزیدیة و لعل الاولی التعبیر بمسائل الجارودیه.

۲. در آغاز آن آمده: عدّ النجاشی من جملة کتب المفید مشتملة فی میراث النبی(ص).

ادعوه علی النبی(ص) من قوله نحن معاشر الانبیاء لا نورث ما ترکناه صدقة....

انجام: ...و لا نورث ما ترکناه هو صدقه.

۱۵. خبر ماریة قبطیة (عقاید ـ عربی)
= جواب الدامغانی

(گ ۹۴_۹۶)

از: محمّد بن محمّد، شیخ مفید (د: ۴۱۳هـ).

در پاسخ به اشکالاتی که معتزله در خصوص قضیه ماریه قبطیه کرده‌اند.

نک: ذریعه، ۲۰/ ۳۸۶؛ مرعشی، ۱/ ۹۶ و ۲۸۶؛ آستان قدس، ۲۶/ ۲۳۴؛ مجلس، ۸/۲۷ خوئی.

آغاز: بسمله الملک الحق المبین سئلنی اطال الله بقاه السید الشریف الفاضل الجلیل ادام الله تأییده... رجل من المعتزله عن الخبر المروی عن النبی(ص) فی قصة ماریة....

انجام: ...و ینبغی للعاقل ان یظلم نفسه بمکابرة الحق و اللجاج... محمد و آله الطاهرین.

۱۶. الرسالة السهویه (عقاید ـ عربی)
= سهو النبی(ص)

(گ ۹۶_۱۰۱)

از: محمّد بن محمّد، شیخ مفید (د: ۴۱۳هـ).

مؤلف در این اثر نظر استاد خود شیخ صدوق را در موضوع سهو پیامبر(ص) مردود می‌شمارد.

قابل ذکر است که اکثر رسایل مؤلف در کنگره شیخ مفید چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۱۲/ ۲۶۷؛ مرعشی، ۱/ ۹۰ و ۳۲/ ۲۷۲؛ مجلس، ۱۴۵۰۵/۸؛ دانشگاه، ۸/ ۷۱۶؛ دنا، ۶/ ۲۶۳.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی اصطفی محمد(ص) لرسالته و اختاره علی علم للاداء عنه و فضله علی کافة....

انجام: ...قریب الی الآفات المسقطة عنهم التکلیف و الله المستعان و هو حسبنا و نعم الوکیل تم جواب اهل الحائر علی ساکنه السلام فیما سئلوا عنه من سهو النبی(ص) فی الصلوة.

۱۷. التعلیقة (فقه شیعه ـ عربی)
علی العروة الوثقی

(گ ۱۰۳_۱۶۵)

از:؟

تعلیقاتی است موجز بر عروة الوثقای سیّدکاظم طباطبائی از کتاب ربا و مباحث بعد از آن با عناوین «قوله» با بیان شماره صفحه و سطر کتاب عروة الوثقی. این تعلیقات ظاهراً به خط مؤلف باشد.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام... وبعد فهذه تعلیقة موجزة علی کتاب الربا و مایلیه من العروة الوثقی... السید محمد کاظم الطباطبائی ص ۳ س ۹ قوله قده و من ذلک....

انجام: ...مع توقف صحة قسمة المجموع علی عدم امکان قسمة الافراد فی کل من تلک الاجناس.

۱۸. مقتضب الاثر (حدیث ـ عربی)
فی النص علی عدد الائمة الاثنی عشر

(گ ۱۶۷_۱۸۲)

از: ابوعبداللّه احمد بن محمّد بن عبداللّه جوهری (د: ۴۰۱هـ).

در بیان نصوص داله برائمه اثنا عشر(ع) که در سه جزء تنظیم شده است.

این کتاب چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۲۲/ ۲۱؛ مشار عربی، ۸۸۹_۸۹۰؛ آستان قدس، ۱۴/ ۵۲۷؛ مجلس، ش ۱۵۳۰۱؛ مرعشی، ۱۴۸/۳۱؛ دنا، ۹/ ۱۱۴۵.

آغاز: بسمله الحمد لله المبتدی خلقه بالنعم و ایجادهم بعد العدم و المصطفی منه من شاء فی الامم....

انجام: ...هذه ما ضمنتا و نالته روایتنا و ان خرج لنا شیء من السماع الحقناه... سیدنا محمد و آله اجمعین.

۱۹. جامع الاحادیث (حدیث ـ عربی)

(گ ۱۸۴ـ۲۰۸)

از: ابومحمّد جعفر بن احمد بن علی قمی رازی (ق ۴ه).

مؤلف در این اثر هزار حدیث نبوی(ص) را به ترتیب الفبایی در اخلاق و مواعظ گرد آورده و جز نخستین حدیث هر باب، اسانید بقیه احادیث را حذف و خود روایت را نقل کرده است. در پایان این نسخه رقم کاتب، عبدالحسین بغدادی مورّخ ۱۳۲۹ه در حاشیه دیده می‌شود.

نک: ذریعه، ۵/ ۳۱؛ آستان قدس، ۱۴/ ۱۹۹؛ ملک، ۹/ ۲۷۲؛ دنا، ۳/ ۵۲۹.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... فقد سالت ادام الله عزک ان اجمع لک طرفا مما سمعت منی فی مجلس المذاکرة عن الفاظ....

انجام: ... (حاشیه) و قال(ص) الید العلیا المعطیة و الید السفلی السائلة.

۲۰. کتاب العروس (حدیث ـ عربی)

(گ ۲۰۹ـ۲۱۵)

از: ابومحمّد جعفر بن احمد بن علی قمی رازی (ق ۴ه).

مختصری است حاوی ۴۱ باب و شامل احادیث در بیان فضیلت روز جمعه.

در ضمن جامع الاحادیث مؤلف چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۱۵/ ۲۵۳؛ مشار عربی، ۶۲۱؛ آستان قدس، ۱۴/ ۳۴۷؛ دانشگاه، ۹/ ۷۶۱؛ فهرستگان حدیث، ۵/ ۲۳ـ۲۴.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی شرف الانام... قال المصنف سئلت اطال الله بقاک هل خص یوم الجمعة بعبادة سوی ایام الاسبوع....

انجام: ... قال اذا قال الرجل یوم الجمعه مه فلا صلاة له.

۲۱. الایضاح (عقاید ـ عربی)

(گ ۲۱۷ـ۲۳۰)

از: فضل بن شاذان (د: ۲۶۰ه).

این اثر معتبر و معروف به همت مرحوم محدث ارموی با مقدمه‌ای مفصل به چاپ رسیده است.

نک: ذریعه، ۲/ ۴۹۰؛ مرعشی، ۳۱/ ۳۱۷ـ۳۲۱؛ سپهسالار، ۳/ ۲۲۷؛ مجلس، ۱/ ۶۶۰ طباطبائی؛ دانشگاه، ۱۶/ ۴۰۱؛ دنا، ۲/ ۳۲۷ـ۳۲۸.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی خلق السموات و الارض و جعل الظلمات و النور ثم الذین کفروا بربهم یعدلون....

انجام: ...فهدی الله الذین آمنوا لما اختلفوا فیه من الحق و الله یهدی.

۲۲. منتخب النهایة (لغت ـ عربی)

(گ ۲۳۵ـ۲۶۵)

از: ؟

در مقدمه آمده است: «فهذه نبذة منتخبة من ملخص بعض مهمات نهایة ابن الاثیر...». در کشف الظنون به برخی از منتخبات و تلخیص‌های این اثر اشاره شده است.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۹۸۹.

آغاز: بسمله و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین... و بعد فهذه نبذة منتخبة... اردت بجمعها تعمیم الفائدة لمن لا یتیسر له الخوض فی مفصلات مطالبها... من کلام علی(ع)....

انجام: ... فلا یجد من ذلک مهربا و الحمد لله المستعان و صلی الله علی محمد و آله و سلم.

خط: نسخ مایل به تعلیق. کاتب ش ۱۸: عبدالحسین بغدادی. تاریخ کتابت: ۱۳۲۹ه.

در متن و حاشیه تصحیح شده، برخی صفحات سفید و نانوشته است.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۱×۱۷/۵ سم. ۲۶۵گ. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۳۹)

۱۷۱۷۵

مجموعه

۱. قرة العیون (کلام و عقاید و عرفان ـ عربی و فارسی)
= مکنونة الکلمات
(ص ۱ـ۱۵۱)
از: ملّا محسن فیض کاشانی (د: ۱۰۹۱ھ).
در بیان معارف و عقاید دینی از توحید تا معاد مشتمل بر دوازده مقاله و هر مقاله در پنج کلمه به نظم و نثر و در سال ۱۰۸۸ھ موافق «مکنونة الکلمات» تألیف آن به پایان رسیده است.
نک: ذریعه، ۱۷/ ۷۵؛ مشار عربی، ۷۰۱؛ دانشگاه، ۹/ ۸۹۹؛ مجلس، ش ۵۴۶۰ و ۱۶۷ خوئی؛ مرعشی، ۲۸/ ۴۷۷؛ ملّی، ۱۳/ ۳۷۹؛ دنا، ۸/ ۱۸۰ـ۱۸۴.
آغاز: بسمله یا مبدع الارکان و الاصول و واهب النفوس و العقول یا مفیض القلوب....
انجام: ...ناسب ان یلقب بمکنونة الکلمات الذی هو تاریخ تألیفها و لله الحمد علی ما هدانا.

۲. لوایح (عرفان ـ فارسی)
(ص ۱۵۲ـ۱۷۷)
از: نورالدین عبدالرحمن جامی (د: ۸۹۸ھ).
نک: ذریعه، ۱۸/ ۳۷۱؛ مشار، ۴/ ۴۴۰۶؛ دانشگاه، ۲/ ۲۱۵؛ ملک، ۸/ ۸۶؛ مجلس، ۱۳۸۳ سنا؛ مرعشی، ۲۶/ ۳۰۲؛ فهرستواره، ۷/ ۸۱۲ـ۸۱۳.
آغاز: سبحانک لا احصی ثناء علیک کیف و کل ثناء یعود الیک....
انجام: ...این لب بگشا به نطق خاکت بدهن.

۳. اشعار پراکنده (شعر ـ عربی و فارسی)
(حاشیه ص ۱۵۲ـ۱۷۱)
از: شیخ بهائی، محمّد بن حسین (د: ۱۰۳۰ھ).
مشتمل بر شیر و شکر، رباعیات و برخی دیگر از اشعار وی.
خط: تحریری ریز. کاتب ش ۱ و ۲: محمّد سعید حسینی. تاریخ کتابت ش ۱: صبح روز جمعه ۲۷ صفر ۱۲۳۶ھ و ش ۲ عصر روز جمعه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، با تعلیقات و حواشی در برخی صفحات از جمله به امضای نوری، نسخه اندکی رطوبت دیده، در پایان نسخه یادداشتهای پراکنده، در روی برگ اول یادداشتی به تاریخ ۱۲۶۴ھ.
جلد: گالینگور عنابی.
۱۰/۵×۱۷ سم. ۱۷۸ ص. ۱۸ س.
(ثبت ۲۰۸۳۴۰)

۱۷۱۷۶

البیان (بلاغت ـ عربی)
= بنیان البیان بهدایة الرحمن
از: ابوبکر رستمی؟
در مباحث مربوط به علم بیان و ارکان اربعه آن. در این نسخه توضیحات و تعلیقات بسیاری در ذیل سطور و حواشی اوراق تحریر شده است.
نک: آستان قدس، ۱۲/ ۵۰۰؛ ملّی، ۱۷/ ۶۴؛ مرکز احیا، ۳/ ۲۸۶؛ دنا، ۲/ ۵۷۸.
آغاز: بسمله الحمد لمن لیس ابتداء الهیته ایساها و الشکر لمن ایس انتهاء الوهیته لیسا....
انجام: ...و لکن المخاطب من نفس اللفظ و غیره من سوقه و خارج الکلام.
خط: نسخ، تعلیقات در حواشی به شیوه چلیپا. کاتب: مصطفی بن ملّا عبدالفتاح. تاریخ کتابت: ۱۲۹۱ھ، فراغت از تألیف در بلده کوی در خدمت استاد کاتب ملّا عبداللّه مشهور به نازنینی.
در اول و آخر نسخه یادداشتهای پراکنده از جمله

تملک خالد مورّخ ۱۳۳۶هـ. نشانی‌ها شنگرف.
جلد: مقوایی ابر و باد، عطف و گوشه‌ها گالینگور قهوه‌ای.
۱۶×۲۲ سم. ۱۳ص. ۶س. (ثبت ۲۰۸۳۴۱)

۱۷۱۷۷

مجموعه

۱. استخراج ضمیر (علوم غریبه ـ فارسی)

(ص ۱ـ۶۸)

از: ؟

آغاز: بسمله اتفاقت مر خداوند این علم را در ضمیر خداوند مسئله از دلیل....

انجام: ...منحوس بود و یا پیوسته بود ماه به خداوند... در شب.

۲. احکام زایچه موالید (علوم غریبه ـ فارسی)

(ص ۶۸ـ۸۲)

از: ؟

آغاز: بسمله اگر صاحب طالعی پیوندد بکوکبی از شرف دلیل کند که مولود با شریفان....

انجام: ...سلطان پیوندد و اگر در نهم باشد این مولود غربت یابد.

خط: نستعلیق با قلم متفاوت. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.
در حاشیه تصحیح شده، در روی برگ اول مهری به نشان «المتوکل علی الله عبده عبدالله».
جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده.
۱۶/۵×۲۱ سم. ۸۲ص. ۱۶س.
(ثبت ۲۰۸۳۴۲)

۱۷۱۷۸

مجموعه

۱. شرح الرسالة العضدیة (بلاغت ـ عربی)

(گ ۱ـ۲۷)

از: ابوالقاسم بن ابوبکر لیثی (ق ۹هـ).

شرحی است مزجی بر رسالهٔ عضدیه عضدالدین ایجی (د: ۷۵۶هـ).

نک: معجم المطبوعات، ۱/ ۱۰۴۴؛ کشف الظنون، ۱/ ۸۹۸؛ آستان قدس، ۱۲/ ۱۵۶؛ ملّی، ۱۶/ ۲۲؛ مجلس، ش ۱۴۱۱۰/۷؛ دنا، ۶/ ۷۴۵.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی خص الانسان بمعرفة اوضاع الکلام و مبانیه... و بعد فلما شاع فی الامصار... الرسالة العضدیة....

انجام: ...مکان بعض اذ المعتبر الوضع.

۲. شرح الرسالة السمرقندیه (بلاغت ـ عربی) = شرح الاستعارات

(گ ۲۷ـ۶۰)

از: عصام‌الدین ابراهیم بن محمّد سمرقندی اسفراینی (د: ۹۵۱هـ).

شرح مزجی است بر رساله سمرقندیه ابوالقاسم لیثی سمرقندی (ق ۹هـ).

نک: کشف الظنون، ۱/ ۸۴۵؛ آستان قدس، ۲۵/ ۹۹؛ مجلس، ش ۵۲۸۴/۱۴؛ ملک، ۶/ ۱۲۳؛ مرعشی، ۲/ ۳۶۱؛ دنا، ۶/ ۷۳۰ـ۷۳۱.

آغاز: بسمله یقول العبد الفقیر الی الطاف ربه الحفیه عصام‌الدین بن محمد....

انجام: ...من طلبته الصلحاء فی الصباح و الرواح تمت رسالة الاستعارة.

خط: نسخ. تاریخ کتابت ش ۲: ۱۱۹۲هـ.
نشانی‌ها شنگرف.
با تعلیقات و حواشی در ذیل سطور و هامش صفحات به شیوه چلیپا.
تصحیح شده.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۶ × ۲۲ سم. ۶۰گ. ۱۲ س.
(ثبت ۲۰۸۳۴۳)

۱۷۱۷۹

حاشية القديمة علی شرح التجريد (کلام - عربی)

از: ملّا جلال‌الدين دوانی (د: ۹۰۸ه).

حاشيه قديم ملّا جلال دوانی است بر شرح جديد ملّا قوشچی بر تجريد العقائد خواجه نصير طوسی.

نک: ذريعه، ۶/ ۱۱۶؛ مجلس، ش ۶۶۴ طباطبائی و ۱۷۵۲؛ مرعشی، ۳۴/ ۵۷؛ سپهسالار، ۴/ ۲۱۵؛ ملک، ۱/ ۲۳۱؛ دنا، ۴/ ۳۵۱-۳۵۴.

آغاز: يا من وفقنا لتجريد الكلام فی تقرير عقائد الاسلام و ايدنا لتشحيد الافهام....

انجام: ...و اخری بمجموع الجوهر و المائل لحركتها الحركة الشرقية.

خط: نستعليق خوب. تاريخ كتابت: احتمالاً ق ۱۱-۱۲ه.

تمامی صفحات مجدول زر و مشكی، در آغاز نسخه سرلوح مذهّب و مرصّع، تصحيح شده، با حواشی و تعليقات.

در روی برگ اول يادداشتهای تملک و نيز مهرهايی كه پاک كرده‌اند و محو شده است.

جلد: گالينگور و در عطف عنوان «تقرير عقايد اسلام» زركوب شده است.

۹ × ۱۷/۵ سم. ۴۶۶ ص. ۱۹ س.

(ثبت ۲۰۸۳۴۴)

۱۷۱۸۰

مجموعه ادعيه (عربی و فارسی)

بياضی است در ادعيه مختلف مروی از اهل بيت(ع) و كتابهای معتبر.

در آغاز نسخه سيّد محمّد علی گلريز قزوينی مقيم تهران و سرهنگ بازنشسته ارتش به سال ۱۳۳۳ شمسی جداولی را با اين عنوان تنظيم كرده: «دستور برای ذكر بعد از نماز كه هر كس بايد طبق نام خودش و كنيه و لقب و طالع خويش آنرا مانند نمونه ذيل ترتيب و تنظيم نمايد....» (ص ۱ و ۲).

خط: نسخ خوب به شيوه چليپا. تاريخ كتابت: ۱۱۲۷ه (در سه جا اين تاريخ ذكر شده است).

تمامی صفحات مجدول زر و مشكی، عناوين و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: پارچه‌ای مخملی و عطف تيماج قهوه‌ای، دور منگنه، با غلاف تيماج عنابی.

۹/۵ × ۱۷ سم. ۱۰۹ ص. ۲۲-۲۳ س.

(ثبت ۲۰۸۳۴۵)

۱۷۱۸۱

حديقه سليمانی (آداب زناشويی و اخلاق - فارسی)

از: محمّد صالح بن عبدالواسع حسينی خاتون آبادی (د: ۱۱۱۶ه).

به قول مؤلف «رساله در بيان مسايل حلال و حرام و آداب سنن مناكحات و مزاوجات و احكام متعلقه به زنان...» به رشته تحرير در آمده و به شاه سليمان صفوی تقديم شده است مشتمل بر هشت باب.

نک: ذريعه، ۶/ ۳۸۵؛ مسجد اعظم قم، ۲/ ۷۸۲.

آغاز: بسمله عقود لالی فاخره... چهره آرای شاهد رعنا حمد خداوند بی مانندی....

انجام: ...از آنكه حربهٔ آهن باطفال بپوشانند و يا بدست ايشان بدهند تمه.

خط: نستعليق. تاريخ كتابت: ۱۲۰۶ه.

نسخه اندكی رطوبت ديده، در پايان نسخه يادداشتهای متفرقه.

برخی اوراق وصالی شده.

جلد: گالينگور قهوه‌ای.

۱۸ × ۲۲ سم. ۲۷۰ گ. ۱۴ س. **(ثبت ۲۰۸۳۴۶)**

۱۷۱۸۲

نهج الحق و كشف الصدق (کلام - عربی)

از: علّامه حلّی، حسن بن يوسف (د: ۷۲۶ه).

در بیان عقاید کلامی و آرای شیعه و موارد اختلاف آن با اهل سنت در هشت مسئله.

این اثر مکرراً چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۲۴/ ۴۱۶؛ مجلس، ش ۷۳۵ طباطبائی؛ دانشگاه، ۸/ ۵۰۵؛ ملک، ۱/ ۴۳۵؛ مرعشی، ۳۰/ ۳۲۹؛ سپهسالار، ۵/ ۷۳۹؛ آستان قدس، ۱۱/ ۴۲۱؛ ملّی، ۱۵/ ۲۲۴؛ دنا، ۱۰/ ۹۰۰ـ۹۰۱.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی غرقت فی بحار معرفته افکار العلماء و تحیرت فی ادراک کنه ذاته ....

انجام: ... و فیما اوردناه فی هذا الکتاب کفایة لمن له ادنی تحصیل فکیف من یستغنی عن کثیر... و الیه المرجع و المآب.

خط: نسخ. کاتب: محمّد رفیع. تاریخ کتابت: ۱۰۶۰هـ. مکان کتابت: شماخی از بلاد شروان.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

تصحیح شده.

نسخه اندکی رطوبت دیده، برخی صفحات وصالی شده.

جلد: تیماج زرشکی و عطف و گوشه‌ها تیماج قهوه‌ای، مجدول گرهی.

۱۴/۵×۲۵سم. ۱۱۰گ. ۲۳س.

(ثبت ۲۰۸۳۴۷)

۱۷۱۸۳

ترجمه و شرح خلاصة الحساب = مصباح اللباب **(ریاضیات ـ فارسی)**

از: مسیب سبزواری (ق ۱۱ـ۱۲هـ).

ترجمه و شرح خلاصه الحساب شیخ بهائی است.

با عناوین «قوله» است.

نک: ذریعه، ۱۳/ ۲۳۳ و ۲۱/ ۱۱۷؛ فهرست مشترک، ۱/ ۱۹۹؛ فهرستواره، ۴/ ۲۶۷۴؛ مرعشی، ۳۴/ ۸۱۳.

آغاز: بسمله حمدی که هیچ عددی احصاء آن نکند و شکری که فکر هیچ محاسبی بمنتهای او نرسد مر واجب الوجودیراست که ذات احدیتش... اما بعد بموجب التماس بعضی از طلبه ....

انجام: ... و نگاه دارد وصیت مرا بسوی تو و خداست جل شانه نگاه دارنده تو. تمام شد ترجمه این رساله بهیه بهاییه.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

در حاشیه تصحیح شده.

برخی صفحات وصالی شده.

در سر آغاز نسخه مهری به نشان «یا محمد حسین» و نیز یادداشتهای تملکی در صفحه عنوان که پاک و محو کرده‌اند.

جلد: تیماج زرشکی، عطف و حواشی تیماج قرمز، مجدول گرهی، لولا دار.

۱۳×۲۳سم. ۲۴۲ص. ۱۷س. **(ثبت ۲۰۸۳۴۸)**

۱۷۱۸۴

دیوان **(شعر ـ فارسی)**

از: میرزا احمد شیدای نائینی فرزند محمّد صادق[1] (ق ۱۳ـ۱۴هـ).

مشتمل بر قصاید و غزلیات شاعر به خط سراینده (در متن و حاشیه کتابت شده است).

نسخه دیگری از آن در منابع یافت نشد.

آغاز: بسمله.

گلستان بار دگر عهد شباب از سر گرفت
دشت و باغ و بوستان خوش زینت و زیور گرفت

انجام:

در حضور تو مگر باد رساند دگرم
که نه اینکار ز بال ست و ز بالان هرگز

خط: نستعلیق راسته و چلیپا.

---

۱. در شرح احوال شاعر نک: حدیقة الشعراء، ۲/ ۹۴۰ـ۹۴۱.

کاتب: شاعر.
تاریخ کتابت: ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۲۹۲هـ.
مکان کتابت: نائین.
تمامی صفحات مجدول شنگرف، اشعار دو ستونه.
در روی برگ اول نامه‌ای است با عنوان «مراسله مشفقانه ایست که دوستی به دوستی نوشته است» گویا از سراینده.
جلد: تیماج سرخ یک لای فرسوده.
۱۷×۲۵ سم. ۴۷ ص. سطور مختلف.
(← تصویر) (ثبت ۲۰۸۳۴۹)

۱۷۱۸۵

مجموعه

۱. حقایق الاصول = معارج الوصول الی حقایق الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: اسماعیل بن محمّد ملک عقدائی یزدی (ق ۱۲ـ۱۳هـ).

کتاب حاضر در مباحث اصول فقه و گویا به خط مؤلف باشد.

این رساله گویا از آخر ناقص و یا افتادگی داشته باشد.

نک: ذریعه، ۷/ ۳۰؛ ملّی، ۱۶/ ۲۵۴؛ گلپایگانی، ۳/ ۱۶۴۱؛ دانشگاه، ۱۶/ ۳۰۴؛ مجلس، ش ۳۰۵۰؛ دنا، ۹/ ۷۷۹ـ۷۸۰.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی هدانا الی فقه الاحکام بالاصل القدیم... فیقول العبد ابن محمد ملک الیزدی اسمعیل معاشر الخلان....

۲. مجموعه‌ای پراکنده در فقه و اصول؟ (فقه و اصول ـ عربی)

شاید از مؤلف قبلی باشد.
نیاز به بررسی بیشتری دارد.
خط: تحریری. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.
در متن و حاشیه تصحیح گردیده.
بر روی برخی واژه‌ها و عبارتها خط کشیده شده.
گویا اوراقی ساقط شده و صفحات جابجاست.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۶×۲۲ سم. ۱۰۳ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۵۰)

۱۷۱۸۶

کتابی در فقه؟ (فقه شیعه ـ عربی)

از: ؟

مشتمل بر کتابهای بیع، اجاره، ضمان، صلح، رهن، حجر، شرکت، مضاربه، مزارعه، مساقات، ودیعه، عاریه، وکالت، هبه، وقف و وصیت است.

از انجام افتادگی دارد.

آغاز: کتاب البیع و هو ثابت کتابا و سنه و اجماعا و هو الاصل فی نقل الاعیان و الیه یرجع عند صدور الصیغة....

انجام موجود: ...اذا لم یتضمن تلف شیء من الترکه یکون التصرف صحیحا فیها یکون للموصی التصرف فیه کان الذی له الولایة علیه.

خط: نسخ و تحریری. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۱ـ۱۲هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
در آغاز نسخه یادداشت تملک بی نام با مهری به نشان «عز من قنع و ذل من طمع».
جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج با سر و لچکی، ضربی فرسوده.
۱۵×۲۱/۵ سم. ۴۷۸ ص. ۲۱ س.
(ثبت ۲۰۸۳۵۱)

۱۷۱۸۷

کشف الغطاء **(فقه ـ عربی)**
عن خفیات مبهمات الشریعة الغراء

از: جعفر بن خضر کاشف الغطاء (د: ۱۲۲۸هـ).
این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.
نک: ذریعه، ۱۸/ ۴۵؛ مشار عربی، ۷۴۱؛ گلپایگانی، ۶/ ۳۳۳۰؛ آستان قدس، ۲۱/ ۱۰۸۷؛ مرعشی، ۳۱/ ۴۸۸؛ مجلس، ش ۹۶۳۶؛ ملّی، ۱۳/ ۱۵؛ دنا، ۸/ ۶۴۱ـ ۶۴۴.

آغاز موجود: و یدور علیها حکم الفاعل و التارک و غیرها من الاعمال و لا شک فی دخولها تحت الاسلام....

انجام موجود: ...او المشرق او المغرب او بینهما عمدا اختیارا او اضطرارا.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.
در حاشیه تصحیح شده.
جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.
۱۴×۲۱سم. ۵۹۴ص. ۲۱س. (ثبت ۲۰۸۳۵۲)

۱۷۱۸۸

مجموعه

۱. رسالة فی علم الحقیقة **(عرفان ـ فارسی)**
(ص ۱ـ۱۳)
از: ؟

آغاز: بسمله برادرم اختیارالدین را روشن باد که این رساله در بیان سرّ حضرت ذات تقدس و تعالی است قال النبی صلی الله علیه و سلم اول ما خلق الله درة البیضاء ای یاقوت الحمراء....

انجام: ... بدرستی و راستی که خدای تعالی مواخذه نکند عاشقانرا آنچه صادر شود از ایشان.

کاتب در رقم خود افزوده: تمت هذه الرسالة فی علم الحقیقة بتاریخ ۸ شهر جمادی اول روز یکشنبه سنه ۱۲۶ (=۱۲۰۶هـ) کاتبه مرید صدیق سک کرکین کمین گوشه نشین مظفر حسین طالب درگاه اله حضرت شاه عبدالحی زنده دل است بمنه و کمال کرمه.

۲. رساله در معرفت عالم **(عرفان ـ فارسی)**
(ص ۱۸ـ۲۵)
از: ؟

آغاز: بسمله الحمد لله هو الحامد و المحمود و الصلواة علی رسوله محمد و آله اجمعین هو الشاهد و المشهود بدانکه سخنی در معرفت عالم از دانش فهم خود در قید کتابت آرم و بگویم که اتفاق جمله سالکان آنست که وجود عالم و بدایت عالم....

انجام: ... قدم گو محمدش خوان استغفر الله استغفر الله من الذل و الخلل و الله اعلم بالصواب این بود بیان معرفت عالم و السلام.

۳. لطیفه غیبیه **(عرفان ـ فارسی)**
(ص ۲۶ـ۶۴)

از: عبد اللّٰه بن حسام‌الدین عبداللّٰه بن رشید معروف به شیخ الشیوخ[1].
در بیان سیر و سلوک و طریق تصوف.
نک: فهرست مشترک، ۳/ ۱۸۴۰.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین المذکور بکل لسان و المحمود فی کل زمان....

انجام:

روزم اینست روزگارم نیست
جویند صیدم و شکارم نیست

خط: نستعلیق. کاتب ش ۱: مظفر حسین. تاریخ کتابت: ۱۲۰۶هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح

---

۱. نسب کامل وی در نسخه بدین شرح آمده: عبداللّٰه بن حسام‌الدین بن عبداللّٰه بن رشید بن ضیاءالدین بن نجم‌الدین بن حماد بن عمر معروف به شیخ الشیوخ.

شده، در آغاز نسخه تحریر شده: «سید السادات حضرت شیخ عبدالحی زنده دل و شیخ کبار الدین بطول بقائه». نسخه اندکی رطوبت دیده.
جلد: گالینگور مشکی.
۱۷×۲۵ سم. ۶۴ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۵۳)

۱۷۱۸۹

مجمع الانشاء؟ **(نامه ها ـ فارسی)**

از: محمّد امین بنی اسرائیلی؟ (ق ۱۲هـ).

مشتمل بر نامه‌ها و منشآت در فصولی چند (در اصل ۳۰ فصل). این نسخه شامل بخشی از فصل چهارم، فصل پنجم رقایم نصایح شمایم، فصل ششم خطوط سلاطین، فصل هفتم در تقدیم مراسم اقسام تهنیت، و فصل هشتم در شکر عطا بوجوه شتی و از آغاز و پایان افتادگی دارد.

نک: مشار، ۴/ ۴۵۳۰؛ مشترک، ۵/ ۳۰۰؛ گلپایگانی، ۶/ ۳۵۵۱.

آغاز موجود: داراد رقعه میرزا طاهر وحید علیه الرحمه تبارک الله این چه لعبت موزون است و پیکر همایون....

انجام موجود: ... و در مقام شکر نعمت غیر مترقب‌تر زبان و عذب و البیان شده از منعم.

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ یا ۱۳هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در برگهای اضافی اول و آغاز نسخه اشعار با عنوان نوحه سینه زنی.
جلد: پارچه‌ای سرخ.
۱۲/۵×۱۸ سم. ۱۳۰ص. ۱۹س.
(ثبت ۲۰۸۳۵۴)

۱۷۱۹۰

منشآت **(منشآت ـ فارسی)**

از: ؟

شامل منشآتی گویا از محقق خوانساری، دیباچه بیاض موسومه به چمن سخن از ظهیرالدین تفرشی، دیباچه رساله رد النصاری و غیره.

آغاز: بسمله تذرو خوش خرام خامه که آهنگ صریر دلپذیرش همداستان صفیر بلبلان کشمیر است....

انجام: ... بر حکیم حقیقت شناس مسلم باد برب العباد.

خط: نستعلیق. کاتب: علی. تاریخ کتابت: ۴ شعبان ۱۲۷۲هـ.
تمامی صفحات مجدول زر و مشکی و کمند مشکی، در آغاز و پایان نسخه یادداشتهای پراکنده.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۴/۵×۲۱ سم. ۱۱۶ص. ۱۲س.
(ثبت ۲۰۸۳۵۵)

۱۷۱۹۱

تحفهٔ رضویه **(ادعیه ـ فارسی)**
= شرح صحیفه سجادیه

از: قاضی بن کاشف‌الدین محمّد یزدی (د: ۱۰۷۵هـ).

این اثر منتخبی است به فارسی از شرح عربی شارح بر صحیفه سجادیه که به شاه عباس صفوی تقدیم شده است.

نک: ذریعه، ۳/ ۴۳۵؛ ملک، ۲/ ۱۰۸؛ آستان قدس، ۱۵/ ۱۳۸؛ ملّی، ۱/ ۲۸۸؛ دنا، ۲/ ۹۴۵.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی جعل الدعاء فی الصحیفه الکاملة زین العابدین... و بعد معتکف زاویه دعا گویی قاضی....

انجام: ... مستوجب شویم بآن گناه که تو ما را عذاب و عقاب کنی... تم.

خط: نسخ و تحریری. تاریخ کتابت: ق ۱۱ـ۱۲هـ.

دو برگ اول و صفحه آخر مجدول شنگرف، در آغاز نسخه سرلوح مذهَّب و مرصَّع، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، مهری به نشان «هو ولیعهد» در صدر نسخه، در پایان نسخه مهری به خط طغرا به نشان «وثوق...» و نیز مهری به نشان گویا «تقی».

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۹/۵ × ۱۹سم. ۲۴۳ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۵۶)

۱۷۱۹۲

مجموعه

۱. مفتاح الفلاح **(ادعیه ـ عربی)**

(ص ۱ـ۱۵۵)

از: شیخ بهائی، محمّد بن حسین (د: ۱۰۳۰ه).

آغاز: بسمله الحمد لله الذی دلنا علی جادّة النجاة و هدانا الی ما یوجب علوّ الدرجات....

انجام: ... فرغت بعون الله تألیفه مع تراکم افواج العلایق... اولا و آخرا و باطنا و ظاهراً.

۲. الذبیحیة **(فقه شیعه ـ عربی)**

= ذبائح اهل الکتاب

(ص ۱۵۵ـ۱۵۶)

از: شیخ بهائی، محمّد بن حسین (د: ۱۰۳۰ه).

از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله الحمد لله علی جزیل افضاله و الصلوة علی اشرف العالمین محمد و آله بعد فقد صدر الامر الاشرف....

انجام موجود: ... بان الاصل فی الاشیاء الاباحة الی ان ثبت التحریم و لم یثبت.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۱ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، در هامش صفحات یادداشتهایی است پراکنده شامل ادعیه، احراز، در روی برگ اول چند روایت و از جمله تاریخ تولد مورّخ شوّال ۱۰۷۸ه و پشت برگ مهرهایی به نشان «محمد حسن»، «شیخ محمد ۱۲۲۰ه» و «عبده الراجی شیخ محمد» و «ظنی بربی حسن...» و در پایان نسخه نیز مهرهای مذکور حک شده است، برخی صفحات وصالی شده.

جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج با سرو لچکی، عطف و حواشی گالینگور قهوه‌ای.

۱۱ × ۱۸/۵سم. ۱۵۶گ. ۱۴ـ۲۶س.

(ثبت ۲۰۸۳۵۷)

۱۷۱۹۳

الکواکب الدریة **(شعر ـ عربی)**

فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة

از: محمّد بن سعید بوصیری (د: ۶۹۶ه).

آغاز: بسمله امن تذکر جیران بذی سلم....

انجام: ... لقد سالتک یا ذاالجود و الکرم.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.

تمامی صفحات مجدول زر و شنگرف و مشکی، کمند لاجورد، در صفحه اول سرلوح مذهَّب و مرصَّع، سطور با زمینه رنگی.

جلد: تیماج مشکی، ترنج با سر و زمینه ترنج «عمل محمد ابراهیم صحاف ۱۱۹۲» نقش شده است.

۹ × ۱۴سم. ۷۵ص. ۵س. **(ثبت ۲۰۸۳۵۸)**

۱۷۱۹۴

مجموعه

۱. پراکنده ها **(فارسی و عربی و ترکی)**

(ص ۱ـ۱۱۶ و ۱۴۳ـ۲۴۲)

پراکنده هایی است به نثر و غالباً نظم فارسی، عربی و ترکی شامل اشعار و مراثی و مجالس در مصائب

الشهداء و وقایع کربلا و اهل بیت(ع) که نیاز بـه بـررسی بیشتری دارد.

۲. نجات الشیعه (عربی)

(ص ۱۱۷-۱۴۲)

از: ابن عزیز اللّه حسینی پیر یحیی؟

مؤلف چنانکه در مقدمه گفته در نظر داشته کتابی را بر حسب ترتیب کتب فقهی به طور موجز و ممزوج بـه فضایل اهل بیت و مصائب ایشان بنگارد.

این نسخه از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی جعلنا من المتمسکین بولایة علی بن ابی‌طالب(ع) و صیّرنا من المتوسلین بوسائل الحسین... قد کنت فی آن من آنات القریبة لشهر رمضان المبارک....

انجام موجود: قـصیدة بـالفارسیه خصابا بـالحدید باللوم... فی ذکر هذه القصیدة و هذه.

خط: نستعلیق راسته و چلیپا. تاریخ کتابت: ۱۲۴۲ه (صفحه آخر).

جلد: تیماج قهوه‌ای، عطف و حواشی گالینگور.

۱۲/۵ × ۲۲ سم. ۲۴۲ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۵۹)

۱۷۱۹۵

نهایة العقول و غایة القبول (علوم غریبه-فارسی)

از: ناصر بن محمّد بن حیدر رمال شیرازی (ق ۷ه).

اثری است در رمل مشتمل بـر دو مـقاله عـلمی و عملی و مقاله علمی شامل یازده فصل و مقاله عملی در بیست و دو فصل که به اشارت حسین بن عـلی عـلوی نگاشته است.

ظاهراً این نسخه از انجام افتادگی دارد.

نک: مجلس، ش ۱۲۵۴۹/۳؛ گلپایگانی، ۸/ ۴۸۲۷؛ دانشگاه، ۳/ ۲۰۵.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی لم یزل و لا یزال و لا یتغیر من الحال... اما بعد چنین گوید مؤلف این کتاب... ناصر بن محمد بن حیدر....

خط: نستعلیق با قـلم مـتفاوت. تـاریخ کـتابت: ق ۱۳ه.

عناوین و نشانی‌ها شـنگرف، در آغـاز و پـایان نسخه یادداشتهای متفرقه از جـمله اشـعاری در رمل و علوم غریبه. وصالی شده.

۱۷ × ۲۵/۵ سم. ۱۵گ. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۶۰)

۱۷۱۹۶

رستم نامه (داستان-فارسی)

از: ؟

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.

نک: مشـترک، ۶/ ۱۱۵۹؛ مشـار، ۲/ ۲۶۰۹؛ فهرستواره، ۱/ ۴۱۳؛ الهیات، ۶۷؛ مـجلس، ش ۴۰۳۶ و ۸۹۶ سنا.

آغاز موجود: لشکر بجای خود رسیدن بـا ضجه بیکبار در پیش تهمورث ابن سیامک....

انجام موجود: ...اجاره کرفته سر راه بر اسلم گرفت و پرسید.

خـط: تـحریری. تـاریخ کـتابت: احـتمالاً ق ۱۳-۱۴ه.

عناوین شنگرف، دارای چند تصویر نقاشی شده با مداد و مرکب رنگی.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۲۱ × ۳۵ سم. ۴۱۸ ص. ۲۲-۲۳ س.

(ثبت ۲۰۸۳۶۱)

۱۷۱۹۷

اشعار و مراثی (شعر-ترکی و فارسی)

شامل مراثی و نوحه‌ها غـالباً بـه تـرکی و بـرخـی فارسی در وقایع کربلا(ع) و اهل بیت(ع).

آغاز: راندا یوخ الی تکیه ایده دور رار... چکنده ناله ایدر ناله نینوای حسین ....

انجام: ... همیشه فرقه بیدرد اهالی رازه حسین.

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

اشعار دو ستونه، برخی صفحات سفید و نانوشته است.

جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج.

۱۱/۵×۱۸ سم. ۲۶۵گ. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۶۲)

۱۷۱۹۸

بیاض اشعار **(شعر ـ فارسی)**

اشعاری است در شهادت حضرت امیر(ع)، امام حسن(ع)، امام حسین(ع) و وقایع کربلا و پس از آن، غالباً از مقبل (آقا شیخا) و زاهد علی و در پایان نسخه اشعاری از نسیم کرمانی.

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز موجود:

بحق قبله ارباب دین علی نقی
بحرمت حسن آن شافع سعید و شقی

انجام موجود:

ز ظلم آن پدرم شد شهید تیغ ستم
قمر بماتم آن در شفق نشست بغم

خط: نستعلیق.

عناوین شنگرف، اشعار دو ستونه.

جلد: بیاض، گالینگور قهوه‌ای.

۱۰×۱۹ سم. ۱۳۳گ. ۱۵س. **(ثبت ۲۰۸۳۶۳)**

۱۷۱۹۹

اثبات رجعت **(عقاید ـ فارسی)**

= چهارده حدیث رجعت

از: محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (د: ۱۱۱۰هـ).

مشتمل بر چهارده حدیث که مؤلف به نام شاه سلیمان صفوی ترجمه و شرح کرده است.

این اثر چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۱/ ۹۰؛ مشار، ۱/ ۴۶ و ۱۵۸؛ ملّی، ۵/ ۸۶؛ مرعشی، ۳۷/ ۴۴؛ مجلس، ۱۳۸/۲ طباطبائی؛ دانشگاه، ۸/ ۵۸۱؛ دنا، ۱/ ۱۳۵ـ۱۳۸.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعد چنین گوید فقیر خاکسار محمد باقر... که چون بر کافه ارباب فطنت و ذکا و....

انجام: ... و سه مرتبه می‌گوئی العجل العجل یا مولای صاحب الزمان.

خط: نستعلیق. کاتب: عبداللّه خوانساری. تاریخ کتابت: ۲۵ جمادی الاولی ۱۲۶۷هـ.

عناوین موجود شنگرف.

جلد: مقوایی ابر و باد، عطف و گوشه‌ها تیماج مشکی.

۱۲×۱۹/۵ سم. ۴۰ص. ۲۱س.

(ثبت ۲۰۸۳۶۴)

۱۷۲۰۰

تنبیه الانام **(مناقب ـ عربی)**

فی الصلاة و السلام

علی خیر الانام... محمّد(ص)[۱]

از: عبدالجلیل بن محمّد بن احمد، مرادی قیروانی (د: ۹۶۰هـ).

اثری است در مناقب و فضایل پیامبر(ص) که هر جمله آن با صلوات بر پیامبر مکرم اسلام(ص) و آل آغاز می‌شود در ابوابی[۲] چند.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۴۸۶؛ ایضاح المکنون، ۱/ ۳۲۴؛ مرعشی، ۳۱/ ۴۰.

---

۱. در کشف الظنون با عنوان تنبیه الانام فی بیان علو مقام نبینا محمد علیه الصلاة و السلام ثبت شده است.

۲. در فهرست کتابخانه آیة اللّه مرعشی(ره)، ۳۸ باب یاد شده است.

آغاز: بسمله اللهم صل و سلم علی سیدنا و مولانا محمد و علی آل سیدنا محمد الذی ابرء شق حبیب بالمسح و آمن خایفه یوم الفتح ....
انجام: ...و صل و سلم علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم تسلیما... و الحمد لله رب العالمین.
خط: نسخ. کاتب: فهد بن احمد محمود شاشی.
تاریخ کتابت: ۱۹ جمادی الاول ۱۲۸۹هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده.
جلد: تیماج فرسوده، ترنج با سر.
۱۸×۲۵سم. ۱۶۲گ. ۱۸س. **(ثبت ۲۰۸۳۶۵)**

۱۷۲۰۱

شرح وقاية الرواية فی مسائل الهداية (فقه حنفی-عربی)

از: صدرالشریعه ثانی عبیداللّه بن مسعود بن تاج الشریعه (د: ۷۵۰هـ).
شرح وقاية الروایه فی مسائل الهدایه از محمود بن عبید اللّه محبوبی حنفی که جدّ شارح است. این اثر شروح متعددی دارد که مشهورترین آن همین شرح صدر الشریعه ثانی می‌باشد.
نک: کشف الظنون، ۲/ ۲۰۲۰؛ معجم المطبوعات، ۲/ ۱۲۰۰؛ مرعشی، ۴/ ۱۰۰؛ دانشگاه، ۱۶/ ۳۳۴؛ مجلس، ش ۱۶۹۵۳؛ ملّی، ۱۴/ ۱۹۰؛ دنا، ۶/ ۱۱۵۰-۱۱۵۲.
آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی خیر خلقه محمد... یقول العبد المتوسل الی الله تعالی باقوی الذریعه عبیدالله بن مسعود ....
انجام: ... لانه لما کرر اعطنی صار بیعین و الله اعلم بالصواب تمت الدفتر الاول و اقل من الثانی من کتاب شرح الوقاية.
خط: نسخ. کاتب: محمّد کریم بن ملّا خان بن دوردی. تاریخ کتابت: ۱۲۹۷هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه و متن تصحیح شده، با حواشی و تعلیقات، ص ۱-۱۷ یادداشتهای متفرقه فقهی و جز آن به فارسی و عربی، ص ۶۱۲ به بعد مطالب پراکنده از جمله خطبه نکاح، در بیان مشروعات و غیر مشروعات، از ص ۶۲۱ تا آخر غالب صفحات سفید و نانوشته.
جلد: تیماج سرخ، ترنج با سر، مجدول گرهی، ضربی.
۱۵×۲۶/۵سم. ۶۶۸ص. ۱۵س.
(ثبت ۲۰۸۳۶۶)

۱۷۲۰۲

خاوران نامه = خاور نامه (شعر-فارسی)

از: محمّد بن حسام‌الدین معروف به ابن حسام (د: ۸۷۵هـ).
منظومه‌ای است حماسی بر وزن شاهنامه فردوسی در تاریخ حضرت امیرالمؤمنین(ع) و فتوحات ایشان.
این نسخه گویا از آغاز و انجام افتادگی دارد.
نک: ذریعه، ۷/ ۱۳۷؛ مجلس، ش ۲/ ۲۶۶۲ و ۱۳۳۴۸؛ مشار، ۲/ ۱۸۵۹؛ منزوی، ۴/ ۲۷۷۷.
آغاز موجود:
نگه کن... کنبد نیل فام
که هرکز ز کشتن نگردید رام
انجام موجود: ...کسانیک چابک روان.
خط: نستعلیق ریز. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۲-۱۳هـ.
عناوین شنگرف.
اشعار چهار ستونه، تمامی صفحات مجدول شنگرف و لاجورد.
نسخه اندکی رطوبت دیده، برخی صفحات وصالی شده.
جلد: گالینگور مشکی.
۱۸/۵×۲۸سم. ۲۷۵گ. ۲۳س.
(ثبت ۲۰۸۳۶۷)

۱۷۲۰۳

مجموعه

۱. عناوین الصور **(فقه ـ فارسی)**

(گ ۱ـ۳۵)

از: محمّد حسن بن محمّد حسین بروجردی (ق ۱۳ـ۱۴هـ).

در شیوه نگارش اسناد و عقود شرعی مانند نکاح نامه، مصالحه نامه، وصیت نامه و عناوین و القاب و غیره. و به قول مؤلف «در بیان صور تحریر اقسام انشاءات» مشتمل بر چند باب و خاتمه. و در روز پنج شنبه ۱۹/ ۱۰۳۱هـ تألیف آن به اتمام رسیده است.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعد پس میگوید اقل الخلیقه... محمد حسن... این کتابیست در بیان....

انجام: ...و آقا خوند ملا فلان اطال الله ایام بقائه بمحمد و آله الاطهار قد تم بالخیر علی ید مؤلفه... فی یوم الخمیس تاسع عشرین من شهر ربیع الثانی فی سنه ۱۰۳۱.

۲. الفوائد الحسنیه **(گوناگون ـ عربی و فارسی)**

(گ ۳۷ـ۲۱۸)

از: محمّد حسن بن محمّد حسین کمازانی بروجردی (ق ۱۳ـ۱۴هـ).

مجموعه‌ای است در علوم مختلف از جمله علوم غریبه، طب، تاریخ، هیأت، نجوم، ادبیات و غیره.

مؤلف در مقدمه انگیزه خود را در تألیف این اثر چنین می‌نگارد: «و جعلتها مرتعا لطلّاب العلوم الدینیه اذا اختل حواسهم (در نسخه حواصهم) و انقص اوضاع عیشهم رجعوا الیها حتی یحصل لهم الفرح و تفریح الانف...».

آغاز: بسمله الحمد لله خالق البرایا لاستکمال نفوسهم بالطاعات و باعث الانبیاء....

انجام: ...انواع دیگر هم هست اصح در نظر حقیر اینهائیست که مسطور شده الحمد لله اولا... و قد وقع الفراغ... علی ید مؤلفه... سنه ۱۳۰۹هـ..

خط: تحریری. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت ش ۱: ۱۳۰۱هـ، ش ۲: ۱۳۰۹هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، مهر مؤلف در پایان نسخه حک شده است. در روی برگ اول یادداشت ابتیاع نسخه همراه با یک جلد قرآن چاپی به تاریخ ربیع الاول ۱۳۳۷هـ و مهری ناخوانا در ذیل آن دیده می‌شود.

جلد: تیماج مشکی یک لا.

۱۱ × ۱۷/۵ سم. ۲۱۸گ. ۱۷ـ۲۵ س.

(← تصویر) **(ثبت ۲۰۸۳۶۸)**

۱۷۲۰۴

مجموعه

۱. الاستفتائات و اجوبتها **(فقه ـ عربی)**

(برگ الحاقی)

صورت چند استفتا از شیخ احمد احسایی و پاسخ‌های وی. در ذیل هر یک مهری به نشان «احمد بن زین‌الدین» حک و ثبت شده است.

در آغاز آن چنین آمده است: «صورت مسایل مستفتاه از شیخنا الاعظم شیخ احمد سلمه الله عن جمیع الآلام سیما عن الرمد فی غرة شهر صفر المظفر که کمترین در سفر سیم کربلای معلی استفتا نموده سنه ۱۲۳۶هـ».

۲. استفتائات و پاسخ آنها **(فقه ـ فارسی)**

(برگ الحاقی)

صورت چند استفتاء از میرزا ابوالقاسم قمی که توسط علی بن ملّا علی میرزا در قم درخواست شده و پاسخ ایشان بدانها.

۳. کتاب من لایحضره الفقیه (حدیث و فقه شیعه ـ عربی)

(ص ۴ ـ ۷۷۱)

از: شیخ صدوق، محمّد بن علی بن بابویه قمی (د: ۳۸۱هـ).

آغاز: بسمله اللهم انی احمدک و اشرک و اومن بک و اتوکل علیک و اقر بذنبی....

انجام: ...عن سعد بن ظریف الخفاف تمت اسانید کتاب من لا یحضره الفقیه.

۴. فهرست رجال مسند کتاب من لایحضره الفقیه (رجال ـ عربی)

(ص ۷۷۲ـ۷۷۷)

از: ؟

در آغاز آمده است: هذا فهرست رجال مسند کتاب من لا یحضره الفقیه راعیت فیه الرجل و الاب و اب الاب مرتب علی حروف التهجی و وضعت ارقاما علی کل اسم فی الاصل بعدده بالترتیب الذی ذکره المصنف ره ثم وضعت علی کل رقم علی اسمه فی الاصل علی تلک الاسم فی هذا الفهرست یستخرج الاسماء و الاطلاع علی الطرق و اشرت الی الاسماء الذین ذکرهم مکررا بعین الطرق الاولی او بغیره.

آغاز: ابان بن تغلب ابان بن عثمان ابراهیم بن ابی‌البلاد....

انجام: ... یونس بن عمار یونس بن یعقوب.

خط: نسخ. کاتب: کلب علی بن شمس‌الدین محمّد اصطهباناتی. تاریخ کتابت: ۴ شوال ۱۰۸۴هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، با حواشی و تعلیقات در تمامی صفحات از جمله به نشانهای «م ت ق»، «م ر»، و جز آن. در آغاز و پایان نسخه یادداشتهای پراکنده به نظم و نثر، در حاشیه ص ۷۷۱ یادداشت وقف فخرالحاج حاجی علی تاجر خویی که این مجلد و ۴۹ مجلد دیگر از کتب شرعیه را برای طلاب علوم دینی وقف کرده مورّخ صفر ۱۲۴۸هـ و مهر وی به نشان «ادرکنی یا علی» در ذیل آن حک شده است. در حاشیه ص ۷۷۶ تاریخ تولد ابوالقاسم به نظم مورّخ ۱۲۳۱هـ، و همچنین تاریخ تولد علی بن ملّا علی میرزا علی در روز هفتم رمضان ۱۱۹۷هـ و دو تاریخ تولد دیگر مورّخ ۱۲۲۶ و ۱۲۳۴هـ. در صفحه پایانی نسخه یادداشتی در تاریخ وفات معین‌الدین فسوی در اصفهان و دفن وی در مشهد رضوی که توسط فرزند مؤلف تحریر شده. در آغاز نسخه صورت استفتائات و پاسخ آنها به فارسی به داخل جلد ملحق شده است و در ذیل آن آمده: «مجموع فتاوی طرفین بخط فقیر است» و مهری به نشان «عبده ابوالقاسم بن حسن» در زیر این یادداشت حک شده است. در برخی صفحات واژه وقف تحریر شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج با سر.

۱۷/۵ × ۲۹/۵ سم. ۷۸۰ص. ۲۵ س.

(ثبت ۲۰۸۳۶۹)

۱۷۲۰۵

ملخص سلطانی[۱] (گوناگون ـ عربی و فارسی)

گویا از: رضی حسینی[۲] (ق ۱۲هـ)

مشتمل است بر منتخباتی از برخی کتب از جمله زهر الربیع سیّد نعمة اللّه جزایری، کشکول شیخ بهایی، لطایف الطوایف علی کاشفی، جامع الحکایات، حدیقه الشیعه منسوب به ملّا احمد اردبیلی، زینة المجالس و غیره.

---

۱. در دفتر کتابخانه با این عنوان ثبت شده است.

۲. نک: نسخه ص ۱۶.

آغاز: بسمله روایة فی کتاب المستطاب المسمی بزهر الربیع من تصانیف السید نعمة الله الجزایری ما هذا لفظه....

انجام: ...و شش هزار دینار را هر سه دوست علی السویه تقسیم نمائید. تمام شد استدعا از ناظران این کتاب آنست که هرگاه غلطی یا قبل بعدی به بینند بلط کرم عمیم خود کاتب را عفو نمایند.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.

نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، در حواشی ص ۴۵ و ۵۵ اشعار از محتشم کاشانی در تاریخ جلوس شاه اسماعیل، در روی برگ اول برگه‌ای ملحق به نسخه است که منقولاتی است در حکمت و اخلاق و دعای «یا دائم الفضل علی البریه...» و نیز این یادداشت به خط نستعلیق «خدمت جناب مقرب خاقان معتمد السلطان مخدوم مکرم معظم و الامقام میرزا حسینقلیخان جنرال آجودان حضور سیادت خدمت و... ارفع افخم صدر اعظم مدظله العالی...».

جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول گرهی.

۲۰ × ۳۰سم. ۲۴۰ص. ۲۷س. (ثبت ۲۰۸۳۷۰)

۱۷۲۰۶

سؤال و جواب (فقه شیعه ـ فارسی)

از: سیّد احمد بن محمّد مهدی موسوی کاشانی (د: ۱۲۷۹هـ).

سؤال و جوابهای فقهی مفصلی است مشتمل بر حل غامضات مسائل و احکام شرعی که به جهت استفاده فارسی زبانان و به ترتیب ابواب و کتابهای مرسوم فقهی نگاشته است. این نسخه از کتاب المتاجر آغاز و به کتاب الدیات پایان می‌یابد.

نک: مرعشی، ۷/ ۶۲ و ۱۶/ ۸ و ۳۷/ ۴۶۰.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام... اما بعد چنین گوید امیدوار برحمت الهی احمد بن محمد مهدی الموسوی که حق تعالی فرمود مرا بجمع این اوراق و تألیف مستطاب....

انجام: ...خواه قن باشد یا مدبّر یا مکاتب یا ام ولد بلکه متعلق است برقبه او و الله العالم.

خط: نسخ با دو قلم. کاتب: ابوالقاسم بن ملّا محمّد حسن. تاریخ کتابت: ۱۲۹۶هـ. به درخواست حاجی سیّد فخرالدین نگاشته است.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، مهری به نشان احمد بن فخرالدین الموسوی در صدر نسخه ثبت و حک شده است.

جلد: تیماج مشکی، عطف و حواشی گالینگور قهوه‌ای.

۲۱/۵ × ۳۴سم. ۲۰۸گ. ۲۷س.

(ثبت ۲۰۸۳۷۱)

۱۷۲۰۷

سؤال و جواب (فقه شیعه ـ فارسی)

=مجموعه فتاوی

از: سیّد محمّد کاظم بن عبدالعظیم یزدی (د: ۱۳۳۷هـ).

سؤال و جوابهایی است فتوایی در اکثر ابواب فقهی که از محمّد کاظم یزدی شده و ایشان به آنها پاسخ داده است.

نک: ذریعه، ۱۲/ ۲۴۸؛ گلپایگانی، ۴/ ۲۳۴۱.

آغاز: بسمله سؤال هرگاه مقلد احکام وقایع و موضوعات را از مجتهدی که مقلد خودش است اخذ نمود آیا بموت مجتهد این احکام باطل خواهد بود....

انجام: ...یا هر دو بعنوان معامله بدهند و بگیرند پس لابد باطل است و نمی‌شود به این نحو تصحیح کرد و الله العالم.

خط: با قلم‌های متفاوت. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ (در زمان حیات سیّد محمّد کاظم یزدی ره).

تصحیح شده.

جلد: مقوایی.
۱۶×۲۲/۵ سم. ۵۹۳ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۷۲)

۱۷۲۰۸

کتاب فی الادعیه؟ (ادعیه ـ عربی)

از: ؟

کتابی در ادعیه گویا مربوط به ق ۱۲ھ. شامل سی و دو فصل از جمله: الاول فی معرفة اوقات الفرایض و النوافل الیومیة، الثانی فی التعقیبات المشترکه، الثالث فی سجدتی الشکر، الرابع فی نافلة الظهر و تعقیبها... الثلاثون فی رقاع الاستخاره و الاستغاثه و الاحراز و الاعواذ، الحادی و الثلاثون فی ذکر ما ورد من الاحادیث فی معرفة ایام الشهور، الثانی و الثلاثون فی المناجات و دعاء التوسل و الزیارات الغیر الموقته.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعد فهذه رسالة مشتمله علی فواید عدیدة مجتناة من اغراس شریدة مرتبة علی اثنین و ثلثین فصلا الفصل الاول ....

انجام: ... فاشفع لی الی ربک عزّ و جلّ فان لک عند الله جاها و شفاعة قال الله تعالی و لا یشفعون الا لمن ارتضی.

در ذیل رقم کاتب این عبارت آمده است: «صورة ما کتب فی آخر النسخة التی انتسخت هذه النسخة منها و قوبلت معها بلغ مقابلة و مطالعة و طلعت بتحقیقات و تدقیقات علی صحة حدیث رجاله و رواته و انا الراجی عفو ربه یوم حشر محمد هاشم البحرانی الحسینی». سپس در ذیل آن آمده: «بلغ قبالا فی نظر مؤلفه و لا یخفی ان الکتابة المذکورة کانت بخط مغایر بخط کاتب الکتاب یلوح من و جناتها انها خط المؤلف قدس سره».

خط: نسخ و ادعیه معرب. کاتب: محمّد علی بن محمّد حسن تبریزی. تاریخ کتابت: ۱۲۹۵ھ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حواشی تصحیح شده، نشان بلاغ دارد.

در روی برگ اول آمده: «بلغ قبالا من الاول الی اول فصل العشرون ثم کل صفحه کتب فی آخرها بلغ فهی قوبلت مع الاصل ایضا فلا تغفل شهر رجب ۱۳۱۱ھ» و یادداشت و مهر تملکی به نشان عبده «لطفعلی».
در روی برگ آخر یادداشت تاریخ قتل و دفن سردار ارشد؟ در مقابل لشکر اسماعیل آقا سمیتکو؟ و در پشت برگ تاریخ تولد فاطمه صغری بنت حاجی میرزا علی در تاریخ ۱۳۲۷ھ.
جلد: تیماج مشکی.
۱۶/۵×۲۱/۵ سم. ۲۵۴گ. ۱۷س.
(ثبت ۲۰۸۳۷۳)

۱۷۲۰۹

مجموعه

۱. التکمله فی شرح التذکرة (هیئت ـ عربی)
= شرح التذکرة النصیریة

(ص ۲ـ۴۷۴)

از: محمّد بن احمد خفری (د: ۹۵۷ھ).

شرحی است بر التذکرة النصیریه خواجه نصیرالدین طوسی (د: ۶۷۲ھ).

این نسخه حواشی دارد از آقا رفیع یزدی، محمّد مهدی حسینی، فتح اللّه و جز آن.

نک: ذریعه، ۴/ ۴۰۹؛ کشف الظنون، ۱/ ۳۹۲؛ سپهسالار، ۳/ ۴۹۵ـ۴۹۶؛ آستان قدس، ۸/ ۱۰۶؛ مجلس، ش ۱۶۵؛ مرعشی، ۱۷/ ۹۵؛ دنا، ۳/ ۲۸۴ـ۲۸۶.

آغاز: تعالیت یا ذالعرش الاعلی و ما اعظم شانک و تبارکت یا مبدع... اما بعد فیقول... محمد بن احمد الخفری لما کان اجلی العلوم بیانا ....

انجام: ... و اما بعد محدب الفلک الاعظم... و فی بعض النسخ و لنختم الکتاب ههنا... و نعم الوکیل.

۲. التعلیقات؟ **(هیئت ـ عربی)**
(ص ۴۷۶_۴۸۳)
از: ؟
تعلیقاتی است ناقص بر کتابی در هیئت با عناوین «قوله».
آغاز: قیل الاستدلال علی کون منطقه الثامن عظیمة انما هو بالحقیقة استدلال علی عظمها....
انجام: ...لم یبلغ الی ذلک فیکون فیه اشارة الی هذا القول.
خط: ش ۱ نسخ. کاتب: ابن میر عبدالفتاح باقر حسینی. تاریخ کتابت: شنبه ۱۵ جمادی الاول ۱۰۹۰هـ.
عناوین و نشانی‌ها و اشکال و دوایر شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، با حواشی و تعلیقات، در روی برگ اول یادداشت تملک ابن محمّد اکبر مدرّس عبداللّه حسینی و مهر وی و نیز یادداشت تملک داود حسینی.
جلد: میشن جگری.
۱۶ × ۲۴ سم. ۴۸۴ ص. ۲۱ س.
(ثبت ۲۰۸۳۷۴)

۱۷۲۱۰

مجموعه

۱. حاشیة **(هیئت ـ عربی)**
شرح الملخص الچغمینی
(گ ۱_۵۶)
از: عبدالعلی بن محمّد بیرجندی (د: ۹۳۴هـ).
حاشیه‌ای است بر شرح قاضی‌زاده رومی بر کتاب الملخص محمود چغمینی که در آن به حل مطالب مشکل پرداخته است.
این نسخه گویا از انجام افتادگی دارد.
نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۸۲۰؛ مجلس، ش ۶۳۸۵/۲؛ مرعشی، ۹/ ۱۳۷؛ ملّی، ۱۷/ ۲۳۲؛ آستان قدس، ۸/ ۱۳۴؛ دنا، ۴/ ۲۹۲_۲۹۵.
آغاز: بسمله الحمد لله رب المشارق و المغارب مزین السماء بزینة الکواکب... فهذه تعلیقات علی المواضع المشکلة و تنبیهات علی رموز المباحث... من شرح الملخص فی الهیئة....
انجام موجود: ...فاذا کانتا الشمس فی تلک البروج کان قوس النهار.

۲. شرح الصفیحة **(اسطرلاب ـ عربی)**
= شرح صفیحة الاسطرلاب
(گ ۵۷_۸۸)
از: جواد بن سعید کاظمی (د: ۱۰۶۵هـ).
شرح رساله صفیحة شیخ بهائی (د: ۱۰۳۰هـ) است.
نک: ملک، ۵/ ۴۶۱؛ آستان قدس، ۱۰/ ۱۱۸؛ شاهچراغ، ۳/ ۱۱۹؛ دنا/ ۶/ ۸۳۶.
آغاز: بسمله... درجات قدسک من ان یصل الی سمت ارتفاعها عنکبوت الخیال... و بعد فیقول... جواد بن سعید الکاظمی لما کان علم الاسطرلاب من علوم الریاضیة....
انجام: ...فی جمیع الاقسام الستة و حیث انتهی کلام المصنف الی هذا المقام فلنقطع الکلام حامدین لله... و الحمد لله رب العالمین.
خط: تحریری. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.
تصحیح شده.
در روی برگ ۵۷ اشعاری است چند از جمله رباعی: در مسلخ عشق جز نکو را نکشند... در روی برگ اول بندی در اعتدال و نیز مطلبی با عنوان برهان علی امتناع لا تناهی از شیخ بهایی تحریر شده است. در پشت برگ آخر مطلبی است در واجب الوجود واحد.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۱ × ۲۰ سم. ۸۸گ. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۷۵)

۱۷۲۱۱

تقویم **(تقویم ـ فارسی)**

دستور استخراج تقویم مطابق با سنه ۱۱۹۲ه است.

آغاز: بسمله استخراج تقاویم و عروض و درجات ممر و طلوع و غروب و بعد از دائره معدل النهار کواکب ...

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ۱۱۹۲ه.

تمامی صفحات مجدول شنگرف.

جلد: گالینگور مشکی.

۲۱/۵×۳۰/۵سم. ۳۴ص. **(ثبت ۲۰۸۳۷۶)**

۱۷۲۱۲

مجموعه

۱. شارع النجاة فی ابواب العبادات **(فقه ـ فارسی)**

(گ ۱ـ۴۶)

از: محمّد باقر بن محمّد میرداماد (د: ۱۰۴۱ه).

رساله عملیه مؤلف است که به درخواست عده‌ای از مؤمنین به ویژه محمّد رضا چلبی تبریزی تألیف کرده مشتمل بر تقدمه، ده کتاب و تختمه. گویا مؤلف موفق به اتمام آن نشده است.

این نسخه از انجام افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۱۳/ ۴؛ مجلس، ش ۲۶۵ طباطبائی؛ سپهسالار، ۵/ ۱۲۸؛ گلپایگانی، ۵/ ۲۳۶۸؛ دانشگاه، ۱۶/ ۴۴۵؛ مرعشی، ۲۸/ ۲۵۳؛ دنا، ۶/ ۳۱۰ـ۳۱۱.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین حمدا تاما فوق حمد الحامدین کما ینبغی... اما بعد احوج خلق الله الیه... محمد باقر الداماد الحسینی میگوید که اخوان دینی ....

انجام موجود: ... زوال عین و اثر شرط است و بقای رائحه منافی حصول طهارت.

۲. الآداب الدینیة للخزانة المعینیة **(حدیث ـ عربی)**

(گ ۴۷ـ۹۲)

از: فضل بن حسن بن فضل طبرسی (د: ۵۴۸ه).

در این اثر آداب و اخلاق دینی از احادیث اهل بیت(ع) با حذف سند و در چهارده فصل جمع‌آوری شده است.

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۱/ ۱۸؛ آستان قدس، ۱۴/ ۲.

آغاز موجود: بن الفضل بن محمود بن مرتضی ضاعف الله تعالی علاءه و کبّت حدته و اعداءه فهنیئاً للدولة الغراء ....

انجام: ... و لا یقدر علیکم نص بعد هذا الکلام و الحمد لله رب العالمین.

خط: نسخ و نستعلیق. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۳ه.

عناوین شنگرف، نسخه رطوبت دیده، در حاشیه تصحیح شده.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۳×۲۰سم. ۹۲گ. ۱۴ـ۱۵س.

(ثبت ۲۰۸۳۷۷)

۱۷۲۱۳

تفسیر التحریر **(هیئت ـ عربی)**

= شرح تحریر مجسطی

از: نظام الاعرج نیشابوری، حسن بن محمّد (د: ۷۲۸ه).

این اثر شرحی است مفصل بر تحریر مجسطی خواجه نصیر طوسی.

نک: مجلس، ش ۴۵۵۵ و ۱۶۰؛ ملک، ۱/ ۱۱۲؛ دانشگاه، ۱۷/ ۳۸۶؛ ملّی، ۹/ ۶۶؛ آستان قدس، ۸/ ۹۴؛ دنا، ۳/ ۱۲۶.

آغاز: بسمله السعد قرین من صدر کلامه بالحمد لواهب السعادة ....

انجام: ... و یجدد له ساعه فساعة کرامة و بشری و یرحم الله عبداً قال امینا و الحمد لله رب العالمین.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۱ـ۱۲هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، با تعلیقات و توضیحات در متن و حواشی صفحات، در برخی صفحات جای اشکال و دوایر مربوطه سفید و نانوشته است.
جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، عطف گالینگور، ترنج با سر.
۲۰/۵×۳۲سم. ۲۰۲گ. ۳۱س.
(ثبت ۲۰۸۳۷۸)

۱۷۲۱۴

شرح حکمة العین (فلسفه ـ عربی)

از: میرک بخاری، محمّد بن مبارکشاه (ق ۸هـ).
شرحی است بر کتاب حکمة العین کاتبی قزوینی (د: ۶۷۵هـ) مشتمل بر قواعد کلی الهیات و طبیعیات.
این نسخه از آغاز یک برگ افتادگی دارد.
نک: کشف الظنون، ۱/ ۶۸۵؛ معجم المطبوعات، ۲/ ۳۶۶؛ ملّی، ۱۳/ ۲۸۴ـ۲۸۵؛ مجلس، ش ۵۲۲۳؛ مرعشی، ۲۱/ ۳۶۶؛ دانشگاه، ۱۷/ ۱۸۷؛ دنا، ۶/ ۶۴۱ـ۶۴۶.

آغاز موجود: بتزکیة الباطن بتخلیته عن الملکات الردتّه و تجلیته بالصفات... فاعلموا اخوانی ان جماعة من رفقای وفقکم الله و ایاهم الاطلاع....
انجام: ... ولیکن هذا آخر ما نورده فی العلم الالهی و یتلوه القسم الثانی فی الطبیعی... ولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی شرح هذا القسم و لواهب العقل... و سلم تسلیما.
خط: تحریری. تاریخ کتابت: ق ۱۲ـ۱۳هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه و متن تصحیح شده، دارای تعلیقات و حواشی.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۸/۵×۲۷سم. ۲۵۱گ. ۱۷س.
(ثبت ۲۰۸۳۷۹)

۱۷۲۱۵

بحار الانوار (ج ۱۸) (حدیث ـ عربی)

از: محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (د: ۱۱۱۰هـ).
شامل بخشی از جلد ۱۸ کتاب صلاة است. این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.
آغاز موجود: له الرب تبارک و تعالی لبیک ما حاجتک، اختیار ابن الباقی عن خدیجة الکبری قالت کانت لیلتی من رسول الله(ص) فاذا انا به ساجدا....
انجام موجود: ... و قال المراد بالقرشی المنسوب الی النضر بن کنانة جد النبی صلی الله علیه و آله و السادة.
خط: نسخ با قلم متفاوت، ادعیه و آیات معرب.
تاریخ کتابت: ق ۱۲هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده با ذکر نسخه بدل، در حاشیه برگ آخر عبارت «بلغ قبالا بتاییده تعالی» به شنگرف تحریر شده است. نسخه اندکی رطوبت دیده.
جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.
۱۸×۲۴/۵سم. ۲۹۰ص. ۲۱س.
(ثبت ۲۰۸۳۸۰)

۱۷۲۱۶

مجموعه

۱. حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة (فقه شیعه ـ عربی)
(ص ۱۰ـ۲۰۵)

از: ؟
حاشیه‌ای است بر کتاب مذکور با عناوین «قوله» که در این نسخه از الفصل الثانی فی الغسل آغاز می‌شود.
آغاز: الفصل الثانی فی الغسل قوله و مس المیت النجس هذا هو المشهور و الاقوی و ذهب السید المرتضی ره الی استحباب غسل المس....
انجام: ... قوله و قبل التطهیر و لو کان کافرا الخ.

۲. تعلیقة علی الروضة البهیة (فقه شیعه ـ عربی)
(ص ۲۰۸ـ۲۱۰)

از: میرزا محمّد باقر صدر سبط سلطان العلماء.

گویا تعلیقه و توضیحی است بر عبارتی در الروضة البهیه شهید ثانی در موضوع استحاضه که شارح مذکور نظر جد خود سلطان العلماء را نیز در آن نقل کرده است.

آغاز: قوله او یصادف الخ قد تصدی جم غفیر من علمائنا الاعلام اعلی الله درجاتهم لتصحیح هذه العبارة....

انجام: ...اقسام قسم منها ای استیفاء اقسام الاستحاضه الکاینة بعد النفاس م ق ر بن سلطان العلمائی رحمه الله.

۳. تحفة الشاهی (تجوید ـ فارسی)
(ص ۲۱۴ـ۲۲۸)

از: عمادالدین علی شریف قاری استرآبادی (ق ۱۰ه).

رساله‌ای در بیان حروف تهجی، مخارج و صفات و قواعد تجویدی و اختلاف قرّاء عشره در فاتحه و اخلاص مشتمل بر مقدمه، دوازده باب و خاتمه.

این نسخه از انجام افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۳/ ۳۷۱ و ۴۴۴ و ۱۷/ ۵۵؛ آستان قدس، ۲۳/ ۵۵؛ مرعشی، ۱۳/ ۱۲۵؛ مجلس، ۲/ ۴۰۷۰؛ ملک، ۶/ ۹۴؛ منزوی، ۱/ ۸۲؛ دنا، ۲/ ۹۶۲ـ۹۶۳.

آغاز:

ای کنه تو برتر از شناسائی ما
وصف تو برون ز حد گویائی ما

انجام موجود: ...در تلفظ ایشان زبان میل پایین میکند و مطبقه ضد منفتحه است و حروف.

۴. المقدمة الجزرية (تجوید ـ عربی)
(ص ۲۳۰ـ۲۵۵)

از: شمس‌الدین محمّد جزری (د: ۸۳۳ه).

منظومه‌ای است به بحر رجز در تجوید که شروح فراوانی دارد. کتابت این رساله در ۹ ربیع الثانی ۱۰۶۰ه انجام شده است.

نک: کشف الظنون، ۱۷۹۹؛ معجم المطبوعات، ۱/ ۶۳؛ مجلس، ش ۵۲۹/۱؛ آستان قدس، ۲۳/ ۱۷۹ـ۱۸۰؛ مرعشی، ۴/ ۲۹۴؛ دنا، ۹/ ۱۱۶۳ـ۱۱۶۶.

آغاز: بسمله.

یقول راجی عفو ربه سامع
محمد بن الجزری الشافع

انجام:

و قد تقضی بظمی المقدمة
منی لقاری القرآن تقدّمه

۵. الکرة المتحرکة لاوطولوقس (ریاضیات ـ عربی)
(ص ۲۶۰ـ۲۸۱)

از: یحیی بن محمّد مغربی (د: ۶۸۵ه).

نک: مجلس، ش ۲۰۸/۱ و ۲۰۹/۱.

آغاز: بسمله هذا کتاب الکرة المتحرکة لاوطولوقس اصلحه ثابت و هو مقاله واحده و اثنا عشر شکلا الصدر النقطة التی تتحرک حرکة معدلة ....

انجام: ...فاذن کل واحدة من دایرتی... و ذلک ما اردناه.

خط: نسخ و نستعلیق با قلم متفاوت. تاریخ کتابت ش ۴: ۱۰۶۰ه. ش ۵: ۱۰۵۳ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، در آغاز نسخه آمده: «از میر سید محمد است کتبه حسن علی».

جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده یک لا.

۱۳×۱۸/۵ سم. ۲۸۲ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۸۱)

۱۷۲۱۷

مجموعه

۱. المعارف فی شرح الصحائف (کلام ـ عربی)
(گ ۱ـ۱۸۳)

از: شمس‌الدین محمّد بن اشرف حسینی سمرقندی (ق ۷ هـ).

شرحی است مفصل گویا بر کتاب الصحائف الالهیه ظاهراً از خود شارح در مباحث عمده علم کلام با عناوین «قال ـاقول» که بر طبق این نسخه تاریخ فراغت از تألیف اواخر ربیع الآخر ۷۰۵ هـ است.

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۰۷۵؛ ملّی، ۱۰/ ۵۰۸ـ۵۰۹؛ مرعشی، ۳۳/ ۱۱۸ـ۱۱۹؛ مجلس، ش ۱۰۴۴۸؛ سپهسالار، ۵/ ۵۹۵.

آغاز موجود: الحکیم الوهاب قال الحمد لله الذی الی آخره اقول خطبه کل کتاب و مفتح کل باب ینبغی ان یکون هنا....

انجام: ...و قد اودع فی هذا الکتاب من الدلایل و الحجج و التحقیقات و التدقیقات ما تفید هذا المطلوب... وقع الفراغ من الشرح فی اواخر ربیع الآخر سنه خمس و سبعمانه و الشارح محمد الحسنی السمرقندی قدس الله روحه و نور ضریحه.

۲. علم الآفاق و الانفس (فلسفه ـ عربی)
(گ ۱۸۴ـ۲۴۲)

از: شمس‌الدین محمّد بن اشرف حسینی سمرقندی (ق ۷ هـ).

در معرفت پروردگار و مخلوقات شامل مقدمه و چهار مظهر که به نام جمال‌الدین محمّد مؤمنی تألیف شده است.

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.

نک: مجلس، ش ۱۰۰۸۵؛ مختارات ترکیا، ۵۱۵ـ۵۱۷.

آغاز موجود: یذکرون الله قیاما و قعودا و علی جنوبهم و یتفکرون فی خلق السموات و الارض....

انجام: ...انه غیر قابل للفصل فیکون آخر.

خط: نسخ کهن. کاتب: بهاء بن جلال بن‌بناکتی خجندی (ص ۱۸۳). تاریخ کتابت: ۲۱ ربیع الاول ح ۷۲۰؟ (به علت آسیب دیدگی رقم یکان مشخص نیست).

نسخه آفت زدگی دارد و وصالی شده و اندکی رطوبت دیده، عناوین و نشانی‌ها و اشکال شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، دارای اشکال هندسی، در آغاز نسخه مهری به نشان «عبده محمد...».

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۸×۱۴ سم. ۲۴۲ گ. ۲۱ س.

(← تصویر) (ثبت ۲۰۸۳۸۲)

۱۷۲۱۸

الاربعون حدیثا (حدیث ـ عربی)
= شرح الاربعین

از: محمّد بن حسین عاملی، شیخ بهایی (د: ۱۰۳۰ هـ).

شرح معروف و مشهوری است بر چهل حدیث که در اصفهان ظهر دوشنبه ۲۳ صفر ۹۹۵ هـ تألیف آن به پایان رسیده.

این اثر چاپ شده و حواشی و شروح و ترجمه‌های متعددی نیز دارد.

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۱/ ۲۱۵؛ مشار عربی، ۳۶؛ مجلس، ش ۹۳۸۴/۴؛ دانشگاه، ۵/ ۱۰۶۶؛ گلپایگانی، ۱/ ۲۸۱؛ مرعشی، ۱۵/ ۷۵؛ فهرستگان حدیث، ۲/ ۱۲۳ـ۱۵۴.

آغاز موجود: بجبل و فی اسفل ذلک البئر ثعبان عظیم متوجه الیه منتظر سقوطه....

انجام: ...اتفق الفراغ من مشّقه مشقه ضحوة یوم الاثنین... و الحمد لله اولا و آخرا و باطنا.

خط: نسخ. کاتب: سیّد علی بن میر محمّد حسینی آرتیمانی نجفی. تاریخ کتابت: پنج شنبه ۱۳ شوال ۱۰۴۰ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، نشان بلاغ و قرائت دارد.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۱×۱۷/۵سم. ۱۵۲گ. ۱۷س.

(ثبت ۲۰۸۳۸۳)

۱۷۲۱۹

مجموعه

۱. رساله صمتیّه (اخلاق ـ فارسی)

(گ ۱ـ۱۰ و ۱۷ـ۲۲)

از: امینای برّی؟

در آغاز آمده: «لهذا اذل عباد الله امینای برّی متصدی تألیف این رساله که موسوم به صمتیه و متضمن بعضی از قول به وصمت و ترک معاشرت بود گردید....» مشتمل بر فصولی چند.

این نسخه به علت افتادگی و جابجایی اوراق شامل بخشی از فصل دوم در غیبت، سیم در بیان غضب، چهارم کذب و پنجم در ریا، فصل یازدهم و فصل دوازدهم در بیان حبّ جاه و حقیقت جاه می‌باشد.

نسخه دیگری از آن در منابع یافت نشد.

آغاز: بسمله بر ارباب دانش و اصحاب بینش واضح است که چون عذرجوئی و پوزش سرائی بتأیید مؤلف القلوب....

انجام موجود: ... پرسیدند از پیغمبر(ص) از سبب و علة اکثر معصیتها.

۲. آداب المتعلمین (اخلاق ـ عربی)

(گ ۱۱ـ۱۶ و ۲۳ـ۲۴)

از: خواجه نصیرالدین محمّد بن محمّد طوسی (د: ۶۷۲ه).

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

آغاز: فیه الانسان و سائر الحیوانات کالشجاعة و القوة و الشفقة....

انجام: ...فی کتابه المسمی بطب النبی(ص) یجده من یطلبه.

۳. الروایات و قضاء امیرالمؤمنین علیه السلام (حدیث ـ عربی)

(گ ۲۴ـ۳۹)

از: ؟

در آغاز نسخه روایاتی پراکنده از اهل بیت(ع) و سپس قضاوتهای حضرت امیر(ع) با عناوین «حکمة» آمده است. در حواشی گ ۲۴ تا ۲۵ قصیده‌ای از عرفی تحریر شده است.

آغاز: قال رسول الله(ص) من صافح طالب العلم حرم الله جسده علی النار... فی بیان الاحکام الذی حکم بها امیرالمؤمنین علی بن ابی‌طالب حکمه(ع) فی الخمسة....

انجام: ...و قضی(ع) فی رجل قتل جماعة... تمت الاحکام بعون الله الملک العلام.

۴. رساله‌ای در تجوید (تجوید ـ فارسی)

(گ ۴۰ـ۴۳)

از: ؟

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعد بدانکه این رساله تجوید قرانست در علم قرائت کلام ملک علام که هر که این قدر نداند....

انجام: ...و از روی اصطلاح التعریف تعرف بشیء و تمیّزه ما سواه.

۵. ده قاعده = ده اصل (عرفان ـ فارسی)

(گ ۴۳ـ۴۷)

از: میر سیّد علی همدانی (د: ۷۸۶ ه).
گویا ترجمه مانندی است از اصول عشره نجم‌الدین کبری دارای ده قاعده.
نک: ذریعه، ۸/ ۲۸۳؛ مشترک، ۳/ ۱۴۶۱.
آغاز: بسمله حمد و ثنای نامتناهی پروردگاریرا که استحکام قواعد اسلام را ملجأ طالبان سعادت و ملکوتی گردانید....
انجام: ... سعد بطاعته و فاز بمحبته انه قریب مجیب و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.

۶. در بیان استعاذه (تفسیر ـ فارسی)
(گ ۴۶)
منقول از ترجمه الخواص علی بن حسن زواره‌ای.

۷. رساله‌ای در تجوید (تجوید ـ فارسی)
(گ ۴۹ـ۷۲)
از: عمادالدین علی شریف قاری استرآبادی (د: ق ۱۰ه).
مشتمل بر دوازده باب.
این نسخه از آغاز افتادگی دارد و شامل بخشی از باب دوم تا باب دوازدهم است. باب سیم در بعضی از احکام تجویدی، چهارم در های کنایت، پنجم، مدّ،... یازدهم در اختلاف قراء عشره در سوره فاتحه، دوازدهم در اختلاف قراء عشره در سوره اخلاص.
آغاز موجود: مطبقه چهار است صاد و ضاء و طا و ظا و غیر از این چهار حرف همه منفتحه باشند....
انجام: ... مگر کسی را که قرآنرا فرا گرفته باشد از استاد حاذق صاحب سلیقه (در نسخه: ثلیقه).

۸. مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین (فقه شیعه ـ عربی)
(گ ۷۳ـ۹۷)
از: شیخ بهائی، محمّد بن حسین (د: ۱۰۳۱ه).
این نسخه شامل کتاب الطهارة است و از آغاز افتادگی دارد.
آغاز موجود: و لا دلاله فیه علی ذلک الا اذا ثبت کون الغسل فیه مرفوعا....
انجام: ... تم کتاب الطهارة من کتاب مشرق الشمسین... و اتفق الفراغ من تأليفه فی الیوم الرابع... و کتب مؤلفه... محمد المشتهر ببهاءالدین العاملی.

خط: نسخ و نستعلیق با قلم متفاوت. کاتب ش ۸: محمّد مؤمن بن سلطانحسین قهپایه. تاریخ کتابت ش ۲: ۱۰۷۰ه. ش ۷: ۱۰۸۰ه. ش ۸: ۷ شوال ۱۰۲۳ه. مکان کتابت: مشهد الرضا(ع).
با یادداشت مقابله و تصحیح در حاشیه نسخه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
در حاشیه تصحیح شده.
در فاصله بین رسایل یادداشتهای پراکنده تحریر شده، در پایان نسخه بندهایی در فقه از جمله منقول از تذکرة الفقها (گ ۹۸) و المنتهی (ص ۹۹) و چند روایت. مهری به نشان «حسین منی و انا من حسین ۱۰۹۰ه» در پایان رساله شماره ۸ حک شده است.
جلد: گالینگور قهوه‌ای، ترنج.
۱۳ × ۲۰ سم. ۱۰۰ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۸۴)

۱۷۲۲۰

[ترجمه و شرح رسائل ارسطو] (فارسی)
گویا از: عوض بن حیدر شوشتری (د: ق ۱۲ه).
در این نسخه که احتمالاً اوراق جابجا شده برگردان و شرح برخی از رسایل ارسطو از تازی به فارسی است (گ ۸۸).
این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.
آغاز موجود: بزمین و بعضی دورتر است و شمار

ستاره‌هائی را که ثوابت‌اند و تحیّر و اختلاف در حرکت ندارند هیچ کس از میان ادراک نمیتواند....

انجام موجود: ... و جسمانیات صافیه باقیه غیر متغیره که اجرام سماویه باشند زیرا که این امور مذکوره همه.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۲ یا ۱۳ه‍.

در حاشیه تصحیح شده، در هامش برخی صفحات تعلیقات و توضیحات به خطی متفاوت با متن و جدیدتر تحریر شده است.

جلد: گالینگور قهوه‌ای، ترنج.

۱۳/۵ × ۲۲/۵ سم. ۹۳گ. ۱۷س.

(ثبت ۲۰۸۳۸۵)

۱۷۲۲۱

المصباح فی اسرار علم المفتاح؟ (کیمیا ـ عربی)

از: علی بن ایدمر جلدکی (د: ۷۶۲ه‍).

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۰۷۷؛ مجلس، ش ۱۲۵۱۶؛ ملک، ۶/ ۲۵۴ و ۳۲۸؛ گلپایگانی، ۸/ ۴۳۶۶؛ دنا، ۹/ ۶۷۱ـ۶۷۲.

آغاز موجود: و هی مذکورة فی اماکن من دیوانه و الشمس المکشوفة عند مبدأ التراکیب و الشمس التی تطلع من المغرب عند القیامة یکون طلوعها....

انجام موجود: ... و الصحیح انه الروح الممازجه للنفس خلا ان کان المدبر برانیا او جوانیا فان جملة مقاصد القوم.

خط: نسخ معرب.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۶ × ۲۲/۵ سم. ۴۱گ. ۲۰س.

(ثبت ۲۰۸۳۸۶)

۱۷۲۲۲

التکملة فی شرح التذکرة (هیئت ـ عربی)

= شرح التذکرة النصیریه

از: محمّد بن احمد خفری (د: ۹۵۷ه‍).

این نسخه از انجام افتادگی دارد.

نک: مجلس، ش ۱۷۲۰۹.

آغاز: بسمله سبحانک تعالیت یا ذاالعرش الاعلی و ما اعظم شانک... اما بعد فیقول... محمد بن احمد الخفری... لما کان اجل العلوم....

انجام: ... فله ذلک بان یضرب الابعاد المعلومة بنصف قطر الارض و عدد فراسخه و هو الف و مائتان و ثلثه و سبعون.

خط: نسخ درشت. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۱ـ۱۲ه‍.

نشانی‌ها شنگرف، برخی صفحات مجدول زر و مشکی.

جلد: تیماج مشکی، ترنج با سر.

۲۱ × ۳۳ سم. ۲۹۴گ. ۱۸س. **(ثبت ۲۰۸۳۸۷)**

۱۷۲۲۳

[تعلیقة فی النذر] (فقه شیعه ـ عربی)

از: جمال‌الدین محمّد بن حسین خوانساری (د: ۱۱۲۵ه‍).

تعلیقه‌ای است بر مسئلهٔ نذر. در آغاز نسخه آمده: هذه من افادات المولی العلامة جمال‌الدین الخوانساری طیب اللّه رمسه فی مسئلة النذر و لیست داخلة فی تعلیقاته علی اللمعة.

آغاز: بسمله اعلم ان المعهود من النذر ان یکون متعلقا بحسب فعله بعد النذر و ان یکون بحیث....

انجام: ... و یخرج احدیهما بنیة احد العبدین و یحکم بقضاها فتأمل.

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: ق ۱۲ه‍.

تصحیح شده.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۳ × ۱۹ سم. ۳۱گ. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۸۸)

۱۷۲۲۴

الرضاعیة = ضوابط الرضاع (فقه شیعه ـ عربی)

از: محمّد باقر بن محمّد، میرداماد (د: ۱۰۴۱هـ).
در مبحث رضاع مشتمل بر تقدمه، تختمه و سه استبانه.
این نسخه از انجام افتادگی دارد.
نک: ذریعه، ۱۱/ ۱۸۹ و ۱۵/ ۱۲۰؛ مرعشی، ۱۳/ ۲۰۹؛ مجلس، ش ۷۹۲۰؛ آستان قدس، ۲۱/ ۹۴۱؛ ملّی، ۱۷/ ۳۰۳؛ دنا، ۵/ ۸۵۹ـ ۸۶۰.
آغاز: بسمله الحمد كله لله رب العالمين ولی كل رشح و مهيمن كل فيض ....
انجام موجود: ...وجوبا عينيا ام له اسقاط عقد.
خط: تحریری. تاریخ کتابت: ق ۱۱ـ۱۲هـ.
نسخه اندکی رطوبت دیده و برخی صفحات آفت زدگی دارد و وصالی شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای، عطف و حواشی گالینگور.
۱۱ × ۱۸/۵ سم. ۱۴۶گ. ۱۷س.
(ثبت ۲۰۸۳۸۹)

۱۷۲۲۵

احکام نجوم؟ (نجوم ـ عربی)

مجموعه یا رساله‌ای در نجوم و احکام نجوم با جداول مربوطه.
از آغاز و انجام افتادگی دارد. به بررسی بیشتری نیاز دارد.
خط: نسخ با قلم متفاوت.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، برخی صفحات نونویس است.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۲/۵ × ۲۰ سم. ۴۶گ. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۹۰)

۱۷۲۲۶

الکشاف عن حقایق غوامض التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: محمود بن عمر زمخشری (د: ۵۳۸هـ).
آغاز آن با تفسیر سوره طه و پایان سوره نحل است و گویا اوراق در این نسخه جابجا شده باشد.
از آغاز و انجام افتادگی دارد.
آغاز: امكثوا انی انست نارا لعلی اتيكم منها بقبس او اجد علی النار هدی فلما اتيها نودی يا موسی ....
انجام: ... و اليوم انا ضعيف و هو قوی و انا فقير و هو غنی و يتخذ علتی بماله.
خط: تحریری. تاریخ کتابت: احتمالاً حدود ق ۹ و ۱۰هـ.
در پایان نسخه اوراق الحاقی مشتمل بر جداول نجومی.
جلد: گالینگور مشکی.
۲۶/۵ × ۳۷ سم. ۳۳۲ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۹۱)

۱۷۲۲۷

سنگلاخ (لغت ـ ترکی، فارسی)

از: میرزا محمّد مهدی خان بن محمّد نصیر منشی استرآبادی (د: ق ۱۲هـ).
فرهنگ لغات ترکی جغتایی است که در نوشته‌های امیر علیشیر نوایی (د: ۹۰۶هـ) به کار رفته.
در پایان نسخه قصیده‌ای در مدح مؤلف و اثرش آمده است مورّخ ۱۱۷۳هـ.
این نسخه از آغاز افتادگی دارد.
نک: ذریعه، ۱۲/ ۲۳۶؛ منزوی، ۳/ ۱۹۹۱؛ ملّی، ۳/ ۱۶۳؛ مجلس، ش ۸۶۰؛ ملک، ۱/ ۶۱۳.

آغاز موجود: سیم ساق و ساک است که علامت متکلم مع الغیر است ... .

انجام: ... یمن برکت و سعادت یوح آفتاب.

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: ق ۱۲ھ.

عناوین و واژه‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده.

جلد: تیماج ضخیم فرسوده.

۲۲ × ۳۳/۵سم. ۱۵۳۰ص. ۱۸س.

(ثبت ۲۰۸۳۹۲)

۱۷۲۲۸

کتابچهٔ صریح الملک[1] **(اسناد ـ فارسی)**

گزارشی است در خصوص مستغلات و املاک موقوفه بقعه شیخ صفی‌الدین اردبیلی. در آغاز آن آمده: «صورت کتابچه صریح الملک مستغلات و املاک موقوفه که در عهد سلطنت و دولت... شاه عباس صفوی انار الله برهانه بتولیت عالیحضرت... شیخ شریف نیک زاهدی متولی ابتیاع و وقف آستانه صفویه نموده صریح الملک علیحده بتاریخ شهر ربیع الاول سنه ۱۰۳۸ھ حسب الامر الاعلی نوشته شده بتفصیلی است که خلاصه آن درین کتابچه نوشته می‌شود...». در روی برگ اول این عبارت تحریر شده: «کتابچه صریح الملک است که مرحوم مغفور جنت مکان میرزا حسینخان لشکرنویس عمو طاب ثراه از دارالارشاد اردبیل نوشته بطهران فرستاده‌اند».

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: ق ۱۴ھ.

جلد: گالینگور آبی.

۱۲/۵ × ۲۰/۵ سم. ۱۱۲ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۳۹۳)

۱۷۲۲۹

تحفهٔ شاهی **(عقاید ـ فارسی)**

از: عبدالخالق قاضی‌زاده کرهرودی (د: ق ۱۱ھ).

مشتمل بر مناظرات مؤلف با قاضی‌زاده خوارزمی در خصوص امامت و مناقب امیرالمؤمنین علی(ع) که در مجالس شاه عباس صفوی صورت گرفته است.

این اثر به طبع رسیده است.

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۳/ ۴۴۳؛ مرعشی، ۱۶/ ۱۸۹؛ فهرستواره، ۹/ ۱۸۲؛ مجلس، ش ۲۱۲ طباطبائی و ۱۰۲۴۴/۱؛ دنا، ۲/ ۹۶۳ـ۹۶۵.

آغاز موجود: داند که ذاتیکه آمیزش وی با حضرت رسول صلی الله علیه و آله ظاهراً و باطنا باین مرتبه رسیده ... .

انجام موجود: ... و مطهر از جمیع آلایش صوری و معنوی و دینی است و دنیویست و از اول عمر عزیز.

خط: نستعلیق.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده.

جلد: تیماج ارغوانی، عطف گالینگور مشکی.

۱۴ × ۱۹سم. ۳۱۴ص. ۱۱س. **(ثبت ۲۰۸۳۹۴)**

۱۷۲۳۰

مجموعه

۱. صحت و مرض **(عرفان ـ فارسی)**

= حسن و دل

(ص ۲ ـ ۲۱)

از: فضولی بغدادی، محمّد بن سلیمان (د: ق ۱۰ھ).

داستانی عرفانی در خصوص سفر روح از عالم لاهوت به ناسوت و تعلق آن به بدن.

این رساله در گنجینه بهارستان، ۱/ ۵۰۳ـ۵۲۴ منتشر شده است.

در آغاز این نسخه آمده است: «این رساله‌ای است در آفاق و انفس امید که بنظر هوشمندان علوم این فنون

---

۱. برای اطلاع بیشتر نک: فهرست اسناد بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی، تألیف استاد عمادالدین شیخ‌الحکمایی.

برسد و مطبوع طبع ایشان گردد و اگر سهوی درو مشاهده نمایند بخامه مرحمت در اصلاح کوشند و کمینه را بدعای خیر یاد نمایند».

نک: ذریعه، ۱۵/ ۱۲؛ فهرستواره، ۱/ ۴۳۵ـ۴۳۶؛ مجلس، ش ۸۷۷/۲؛ ملک، ۸/ ۵؛ دنا، ۵/ ۹۲۶ـ۹۲۹.

آغاز: بسمله حمد بیحد مر خدای را سزاست که ریاض بدن را بآب روان بپرورده....

انجام: ... و هر که دل از دنیا برداشت تخم نکویی در عقبی کاشت.

۲. لمعات قطب شاهی (طبیعیات ـ فارسی)

(ص ۲۲ـ۳۵)

از: محمّد تقی بن حسین بن جمال‌الدین مازندرانی.

در شناخت باران و برف و صاعقه و رنگهای مختلف در ابر و زمین لرزه و کسوف و خسوف که به امر قطب شاه نگارش یافته است.

آغاز: بسمله زیباترین زیبی که در عنوان صحیفه گنجد و روشن‌ترین لمعه که در دیباچه بیاض هر صفحه افتد....

انجام: ... دخان ممتزج به بخار افتد مشتعل شود باقی حالات العلم من عند الله تعالی تمت بالخیر.

۳. تحقیق نفس انسانی (رساله در...) (فارسی)

(ص ۳۵ـ۴۶)

از: ؟

در بیان نفس انسانی از دیدگاههای مختلف.

این نسخه از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله این رساله در تحقیق نفس انسانیست باقوال مختلفه اما بعد کلام سید الانام علیه الصلوة و السلام که یا علی اذا تقرب الناس الی خالقهم....

انجام: ... الناس معادن کمعادن الذهب و الفضة خیارکم فی الجاهلیة خیارکم فی الاسلام.

۴. مرآة المحققین (فلسفه و عرفان ـ فارسی)

(ص ۴۷ـ۷۶)

از: سعدالدین محمود شبستری (د: ۷۲۰ هـ).

در معرفت نفس و خداشناسی آمیخته‌ای از فلسفه و عرفان در هفت باب.

چندین بار چاپ رسیده.

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۲۰/ ۲۸۴؛ مشار، ۴/ ۴۶۷۷؛ فهرستواره، ۶/ ۲۲۹ـ۲۳۰؛ دانشگاه، ۶/ ۲۳۴۱؛ مجلس، ش ۳۱۹/۴؛ ملک، ۷/ ۲۶۰؛ مرعشی، ۲۳/ ۱۳۵.

آغاز موجود: که غذای پخته گردد و کثیف را از لطیف جدا کند و دافعه قوتی را گویند که آنچه از غذا کثیف باشد...

انجام: ...اما چون نظر کنیم آن همه در تصرف امر قدرت یکی بینیم معنی وحدت ظاهر شد تمت.

خط: نستعلیق.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای روشن یک لا.

۱۴/۵×۲۲ سم. ۷۶ ص. ۱۳ س.

(ثبت ۲۰۸۳۹۵)

۱۷۲۳۱

تفسیر سوره یوسف(ع) (تفسیر ـ فارسی)

از: ؟

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

آغاز موجود: واقعه یوسفرا در صحف نشبت مطالعه کرده بود و ندیده عاشق جمال یوسف شده بود و مستجاب الدعوة بود دعا کرد که الهی روح مرا قبض مکن و چندان امانم ده که یوسفرا به بینم و دعای او به اجابت مقرون شده...

انجام: ... حق تعالی برحمت شامله خود نعمت کمال ایمان کرامت فرماید و از رحمت خود محروم ننماید هو

الغفور الرحیم سمت تحریر پذیرفت تفسیر سوره مبارکه یوسف.

خط: نستعلیق. کاتب: محمّد حسن بن میرزا محمّد صالح. تاریخ کتابت: ۱۲۶۳ه.
نسخه وصالی شده.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۶×۲۲ سم. ۱۰۴گ. ۱۷س. (ثبت ۲۰۸۳۹۶)

۱۷۲۳۲

مجموعه

۱. الاعتقادات = طریق النجات (با ترجمه فارسی) (عقاید-عربی و فارسی)

(ص ۲-۱۱۳)

از: محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (د: ۱۱۱۱ه).
ترجمه از: کاظم بن باقر طالخانچه (ق ۱۳ه).

در بیان عقاید شیعه و مذمت صوفیه. در این نسخه ترجمه فارسی اثر در ذیل سطور به شنگرف تحریر شده و مترجم مذکور در پایان انگیزه خود را در ترجمه این اثر در سطوری چند بیان کرده است به تاریخ ۱۲۱۹ه.

نک: ذریعه، ۲/ ۲۲۴؛ مشار عربی، ۲/ ۴۱؛ مرعشی، ۱/ ۸۳؛ گلپایگانی. ۱/ ۴۴۸؛ مجلس، ش ۲۷۹۳/۲؛ دنا، ۲/ ۱۷-۲۲.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی سهل لنا سلوک شرایع الدین و اوضح اعلامه....

انجام: ...و یجعلنا و ایاک ممن یذکر فتنفعه الذکری.

۲. الصدریة (نحو-عربی)

(ص ۱۲۶-۲۰۱)

از: محمّد بن ابوالحسن موسوی (د: ۱۰۴۳ه).

مؤلف ابتدا الرساله الشمسیه را برای فرزندش شمس الدین در قواعد نحوی نگاشت و سپس این اثر را به درخواست فرزند دیگرش صدرالدین به رشته تحریر درآورد. این نسخه از انجام ناتمام است.

نک: ذریعه، ۱۵/ ۲۸؛ آستانه قم، ۱۳۹؛ گلپایگانی، ۵/ ۲۷۸۷؛ ملّی، ۱۴/ ۴۶؛ دنا، ۷/ ۱۱۲.

آغاز: بسمله لک الحمد یا فاعل ما تشاء و لک الشکر یا رافع اسماء الملائکة... اما بعد لما الفت القواعد النحویه و سمیتها بالرسالة الشمسیه سالنی ولدی....

انجام: ...اذا اسند الفعل الی ضمیر یکون.

خط: نسخ و نستعلیق. کاتب ش ۱: کاظم بن باقر طالخانچه. تاریخ کتابت: ۱۲۱۹ه. مکان کتابت: اصفهان، مدرسه شاهزاده‌ها.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده. از ص ۱۱۵ تا ۱۲۴ صفحات سفید و نانوشته است.
جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده، عطف پارچه‌ای.
۹/۵×۱۵سم. ۲۰۲ص. ۱۴س.
(ثبت ۲۰۸۳۹۷)

۱۷۲۳۳

الکافی (حدیث-عربی)

از: ثقة الاسلام محمّد بن یعقوب کلینی (د: ۳۲۸ه).

این نسخه شامل اصول کافی است و از پایان افتادگی دارد.

آغاز: بسمله الحمد لله المحمود لنعمته المعبود لقدرته....

انجام موجود: ...فاستثنوا فیه عنه عن احمد بن ابی‌نصر عن ابی‌الحسن الرضا(ع) انه.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۱ و ۱۲ه.
در متن و حاشیه تصحیح شده، با تعلیقات و حواشی از کتب لغت و از جمله به نشان «م ح ق». در آغاز نسخه یادداشتهای پراکنده از جمله چند یادداشت تملک مورَّخ ق ۱۳ه. در صدر نسخه یادداشت وقف آقا سیّد حسین بن‌علی نقی حسینی... بر اولاد و اوقارب خویش مورَّخ ۱۲۶۲ه و نیز دو مهر کتابخانه بهاءالدوله و زادباوه در نسخه دیده می‌شود.

جلد: تیماج خردلی.
۱۸/۵×۳۰/۵سم. ۵۹۴ص. ۲۵س.
(ثبت ۲۰۸۳۹۸)

۱۷۲۳۴

مجموعه (علوم غریبه ـ فارسی)

مجموعه‌ای است در علوم غریبه، احراز، عـوذات، طلسمات و مانند آن.

خط: تحریری. تاریخ کتابت: ق ۱۳ـ۱۴ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، نسخه وصالی شده، برخی صفحات مجدول.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۷×۲۱/۵سم. ۲۰۷گ. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۳۹۹)

۱۷۲۳۵

شرح غرر الفوائد (فلسفه و حکمت ـ عربی)
= شرح منظومه حکمت

از: هادی بن مهدی سبزواری (د: ۱۲۸۹ه).

شرحی مزجی است بر ارجوزه‌اش موسوم بـه غـرر الفوائد در حکمت الهی و طبیعی. تاریخ اتمام تألیـف در این نسخه جمعه ۲۳ رمضان ۱۲۶۱ه ثبت شده است.

این شرح به چاپ رسیده است.

این نسخه گویا به خط مؤلف باشد.

نک: ذریعه، ۱۴/ ۹۱؛ مشار، ۵۶۶؛ ملّی، ۱۰/ ۲۲۴؛ مجلس، ش ۱۰۵۵۸؛ مرعشی، ۱۳/ ۱۳۹؛ دنا، ۶/ ۸۷۱ـ ۸۷۲.

آغاز: بسمله الحمد لله المتجلی بنور جـماله عـلی الملک و الملکوت....

آغاز شرح: یا واهب العقل لک المحامد الی جنابک انتهی المقاصد....

انجام: ...قصب القـلم خـتامها ای خـتام المـنظومه کبدوها الفلاحة فهدا مصراع الاخیر مادة تاریخ الشروع فی تألیف المنظومه و هو اربعون و ماتان بعد الالف و قد فرغ المؤلف الفقیر... صلی الله علیهم اجمعین.

خط: تحریری. کاتب: مـؤلف (ظـاهراً). تـاریخ کتابت: ۲۳ رمضان ۱۲۶۱ه.

نسخه حک و اصلاحات دارد و تـصحیح شـده، متن منظومه در بالای صفحات تحریر شـده. در آغاز و پایان نسخه مهری به نشان «حسین منی و انا من حسین» حک شده است.

جلد: میشن سبز یک لا.
۱۷×۲۱/۵سم. ۱۶۶ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۴۰۰)

۱۷۲۳۶

حاشیة شرح غررالفوائد (فلسفه و حکمت ـ عربی)
= حاشیة شرح المنظومة

از: هادی بن مهدی سبزواری (د: ۱۲۸۹ه).

حواشی است بر شرح غرر الفوائد شارح با عناوین «قولنا».

این نسخه گویا به خط مؤلف باشد.

به گفته شیخ آقا بزرگ تهرانی (ره) حاشیه مذکور بـا شرح مکرراً چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۶/ ۱۳۶.

آغاز: بسمله قولنا کصورة للعالم الطـبیعی له اربـعة معان احدها ان الصورة ما به الشیء بالفعل کما ان المادة ما به الشیء بالقوة....

انجام: ...قولنا کل الامانات اه اقتباس مـن الکـتاب الالهی ان الله یامرکم... متنا و شرحا حسن الخاتمه اللهم اجعل خاتمة امورنا خیرا بمحمد و آله و الحمد لله عـلی جماله و جلاله.

خط: تحریری. کاتب: مـؤلف (ظـاهراً). تـاریخ کتابت: ق ۱۳ه.

نسخه حک و اصلاحات دارد و تصحیح شده.

در صدر نسخه مهری به نشان «حسین منی و انا

من حسین»، برخی صفحات وصالی شده.
جلد: میشن سبز یک لا.
۱۱×۱۷ سم. ۲۸۵ ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۴۰۱)

۱۷۲۳۷

النشر فی القرآآت العشر (تجوید و قرائت ـ عربی)

از: شمس‌الدین محمّد بن محمّد جزری (د: ۸۳۳ه).

معروفترین و جامع‌ترین کـتاب در عـلم قـرائت و تجوید در دو مجلد و دارای دیباچه و بیست و نه بـاب.

این نسخه به رسم خزانه سلطان نـاصرالدیـن ابـوالفـتح احمد شاه گویا در نیمه ق ۸ه کتابت شده است.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۱۹۵۲؛ مشار، ۹۵۳؛ الظاهریه، ۱/ ۴۷۴ـ۴۷۵؛ مجلس، ش ۱۱۹۷۷ و ۱۲۰۰۸/؛ آستان قدس، ۲۳/ ۱۹۶؛ دنا، ۱۰/ ۶۸۸ـ۶۸۹؛ کشاف الفهارس، ۴۴۰ـ۴۴۳.

آغاز: قال الفقیر الی رحمة الله تـعالی مـحمد بـن محمد بن محمد بن الجـزری... الحـمد لله الذی انـزل القرآن کلامه و یسره و سهل نشره لمن رامه و قدره....

انجام: ...اللهم صل علی سیدنا مـحمد و عـلی آل محمد... انک حمید مجید و الحمد لله رب العالمین تمت کتابه.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۸.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، دو صفحه آغـازین نسـخه (ص ۱۰ و ۱۱) تمام مذهَّب که نام پادشاه به رسم خـزانـه و نـام کتاب و مؤلف با آب طلا در کتیبه و ترنج کتابت شده است. در آغاز نسخه سرلوح مذهَّب، برخی صفحات وصالی شده، نسخه آفت حشرات دیده ولی به متن آسیبی نرسیده است. فهرست ابواب کتاب در آغاز نسخه (ص ۴ و ۵) کـه نـونویس است.

جلد: گالینگور مشکی.
۱۸×۲۹ سم. ۶۶۸ ص. ۲۷ س.
(← تصویر) (ثبت ۲۰۸۴۰۲)

۱۷۲۳۸

این نسخه اکنون در دسترس نمی‌باشد.

۱۷۲۳۹

جنگ (فارسی)

گردآوری و کاتب: اسماعیل بن علیقلی.
به نظم و نثر شامل:

۱. دستورات طبی و کیمیایی (فارسی)

(ص ۲ـ۷)

۲. ترجمه نصایح ابوحیان غرناطی (فارسی)

(ص ۸ـ۹)

آغاز: مرد دانشمند را سزاوار آنست که هـر کس را بظاهر دوست خود دانسته....

انجام: ...و عقل را زیاد کند.

۳. خط و الفبای سریانی

(ص ۱۱)

۴. عروض سیفی (عروض و قافیه ـ فارسی)
= میزان الاشعار

(ص ۱۲ـ۹۸ و ۱۰۷ـ۱۱۲)

از: سیفی بخارایی عروضی (ق ۱۰ه).

در این نسخه اوراق جابجا شده است.

نک: الذریعه، ۹/ ۴۸۶، ۱۵/ ۲۵۴؛ منزوی، ۳/ ۲۱۶۲؛ دانشگاه، ۹/ ۱۳۶۸؛ مجلس، ش ۴۳۱/۱ طباطبائی و ۱/ ۱۰۱۱۶؛ ملّی، ۶/ ۶۹۲؛ دنا، ۷/ ۴۹۵ـ۴۹۷.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی جعل علم العروض میزان الاشعار....

انجام:

امید که باشد همگی صدق و صواب
گر سهو و خطائی شده باشد واقع

و کان اتمام تألیفها فی غرة رمضان المبارک سنه اثنین و تسعین و ثمان مائه... ظاهراً و باطنا.

۵. نصاب الصبیان (لغت منظوم ـ فارسی)

(ص ۹۹ـ۱۰۲ و ۱۱۶ـ۱۲۰)

از: ابونصر مسعود فراهی (د: ۶۴۰ھ).

در این نسخه اوراق جابجا شده است.

آغاز (ص ۱۱۶): بسمله الحمد لله علی نعمه و آلائه... اما بعد

چنین گوید ابونصر فراهی
کتاب من بخوان گر علم خواهی

انجام (ص ۱۰۲):

فرّ ایزد شمر غنیمت را
نامه چون ختم شد بنام خدا

کاتب رساله چند سطری در پایان راجع به زحمات مؤلف و علم و آگاهی وی نوشته است.

۶. لغات مثلثه (لغت منظوم ـ فارسی)

= نصاب بدیعی

(ص ۱۰۳ـ۱۰۶)

از: بدیعی تبریزی (ق ۱۰ھ).

ابیاتی چند از لغات مثلثه را کاتب و گردآورنده جنگ به جهت مفیدتر بودن کتاب در اینجا آورده است.

این منظومه چند بار به چاپ رسیده است.

نک: ذریعه، ۹/ ۱۳۱؛ منزوی، ۳/ ۲۰۲۲؛ دانشگاه، ۱۱۹۸/۹.

آغاز: بسمله.

از پس حمد خداوند علیم غیب دان
در لغت انشا کنم نظمی چه لؤلؤ در جهان

انجام:

این چنین لفظ بدیعی را بدیعی نظم کرد
تا بماند در جهان از وی بسی نام و نشان

۷. عوامل منظوم (نحو منظوم ـ فارسی)

= المائة العاملة

(ص ۱۰۶ و ۱۲۱ـ۱۲۳)

از: ابن حسام خوسفی (ق ۹ھ).

شاعر عوامل نحوی جرجانی را به نظم درآورده است. در این نسخه اوراق جابجا شده است.

نک: ذریعه، ۱۵/ ۳۶۰؛ مرعشی، ۱۲/ ۲۱۴؛ ملّی، ۲۲۳/۱۶.

آغاز: بسمله.

بعد توحید خداوند و درود مصطفی
نعت آل پاک پیغمبر رسول مجتبی

انجام (ص ۱۲۳):

عامل فعل مضارع معنوی باشد بدان
هم چنین تو معنوی و آن عامل اندر ابتدا

۸. اشعار (شعر ـ فارسی)

(ص ۱۱۳ـ۱۱۵ و ۱۲۴)

از: قاآنی و دیگران.

۹. سؤال و جواب (فارسی)

(ص ۱۲۵ـ۱۴۰)

از: سیّد کاظم بن قاسم رشتی (د: ۱۲۵۹ھ).

کاتب در آغاز آن نوشته است: چند فقره مطلب از رساله مرحوم حاجی سیّد کاظم رشتی اعلی اللّه مقامه در رساله موسوم به رسالهٔ شریفه بنظر رسید که بطور سؤال و جواب مرقوم شده بود ما نیز آن‌را ایراد نمودیم.

آغاز: سؤال بفرمایید که اولاد زنا چنانچه از ائمه(ع) مأثور است که داخل بهشت نخواهند شد....

انجام: ... و حقیر را الآن مجالی نبود که مبسوط‌تر از این تفصیل آن‌را بنگارم صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و السلام علی من اتبع الهدی.

۱۰. قضاوتهای حضرت امیر(ع) (فارسی)

(ص ۱۴۱_۱۵۶)

منقول از حدیقه الشیعه (نوشته شده در غره ربیع الاول ۱۲۹۴ه).

۱۱. اقسام حدیث

(ص ۱۵۷)

منقول از احمد بن طاوس.

۱۲. قطعه‌ای به نظم با عنوان نکتهٔ بدیعه (شعر ـ فارسی)

(ص ۱۵۷)

به خط کاتب اسماعیل بن علیقلی. اما این قطعه:

در جهان ده چیز دشوار است نزد عاقلان
کز تصور کردن آن می‌شود دل بی حضور
ناز عاشق زهد فاسق بذل ممسک هزل رذل
عشق معشوق بدشکل و نظر بازی کور
لحن و صوت بی اصولان علم و بحث ابلهان
میهمانی به تقلید و گدایی به زور

۱۳. گلشن راز (شعر ـ فارسی)

(ص ۱۵۸_۲۳۵)

از: محمود بن عبدالکریم شبستری (د: ۷۲۰ه).

در پایان این اثر، کاتب مجموعه، اسماعیل بن علیقلی، احوالات شاعر را از آتشکده آذر نقل کرده و در ص ۲۳۵ تصویر شیخ محمود شبستری به آب و رنگ ترسیم شده است.

آغاز: بسمله.

بنام آنکه جانرا فکرت آموخت
چراغ دل بنور جان برافروخت

انجام:

بنام خویش کردم ختم پایان
الهی عاقبت محمود گردان

۱۴. مقامات حمیدی (ادبیات ـ فارسی)

(ص ۲۳۸_۳۲۸)

از: حمیدالدین عمر بن محمود بلخی (د: ۵۵۹ه).

نک: ذریعه، ۲۲/ ۹؛ مشار، ۴/ ۴۸۷۵؛ سپهسالار، ۲/ ۹۳؛ منزوی، ۵/ ۳۶۳۱.

آغاز: سپاس خداوندی را که بیاراست ارواح ما را بوجود اصلی و به پیراست اشباح ....

انجام: ... و آب به انبان... دیگر حاکم در رد و قبول هر چه کند پادشاه او است. تمام شد.

۱۵. حکایت منظوم (شعر ـ فارسی)

(ص ۳۲۸_۳۳۲)

حکایت رسیدن قافله به سر قبر حاتم.

آغاز:

راوی افسانهٔ اهل کرم
طوطی پر ریخته یعنی قلم

انجام:

خاص ز بهر کرم آمد درم
بر گذر قافیه اینک کرم

۱۶. دیوان حکیم منوچهری (منتخب...) (شعر ـ فارسی)

(ص ۳۳۶_۴۴۰)

از: اسماعیل بن علیقلی (ق ۱۳ه).

به تعبیر کاتب و گردآورنده جنگ، مختصری است از دیوان حکیم منوچهری دامغانی ملقب به شصت کلّه

که به تاریخ محرم ۱۲۰۷هـ نوشته است. (ص ۴۴۰)

آغاز: مسمّطات حکیم منوچهری

آمد بانگ خروس مؤذن میخوارگان
صبح نخستین نمود روی بنظارگان

انجام:

ناله بربط و طنبور شراب
این است کریمی و طریق ادب اینست

۱۷. حکایات؟ (داستان ـ فارسی)

(ص ۴۴۱ـ۴۵۶)

از:؟

آغاز: حکایت، فاخته نطق و بیان یکی از طایران آشیان بلاغت را در سروستان تقریر این روایت چنین مترنم دیدم که در اوقات سلف دو نفر از شعرا و ارباب ظرافت در ولایتی....

انجام: ...و شرطیکه بینی و بین الله با خدا میکنند بجا بیاورند و از حوادث ایام بی خبر نشوند.

۱۸. شیخ صنعان (شعر ـ فارسی)

(ص ۴۶۳ـ۴۷۶ و ۴۵۷ـ۴۶۲)

حکایت شیخ صنعان است منقول از مثنوی منطق الطیر عطار نیشابوری (د: ۶۲۷هـ).

اسماعیل بن علیقلی گردآورنده این جنگ شرح احوال شیخ عطار را در آغاز نسخه آورده و پایان کتابت آن در قصبه طسوج از محال ارونق انزاب به تاریخ ۱۵ ذی حجه ۱۲۹۳هـ است. در این نسخه اوراق جابجا شده است.

۱۹. قطعات شیخ عطار (شعر ـ فارسی)

(ص ۴۷۷ـ۴۷۸)

آغاز:

یکی پرسید از آنشوریده ایام
که تو چه دوست داری گفت دشنام

انجام:

از حال دل خویش خبر می‌ندهم
در خدمت تو است دل تو دانی چون است

۲۰. حکایات از مثنوی مولوی (شعر ـ فارسی)

(ص ۴۷۹ـ۶۴۶)

آغاز: حکایت از کتاب مولوی مثنوی در قصه تاجری که بهندوستان میرفت و پیغام دادن طوطی محبوس بطوطیان، بود بازرگان او را طوطئی....

انجام:

ای تن صد کاره ترک من بگو
عمر من بردی کس دیگر بجو

۲۱. اشعار سعدی (شعر ـ فارسی)

(ص ۶۴۷ـ۶۵۸)

نصایح، قطعات و رباعیات و دیگر اشعار شاعر است.

خط: نستعلیق و شکسته راسته و چلیپا. کاتب: اسماعیل بن علیقلی. تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.

دارای چند مجلس آب و رنگ، اشعار دو ستونه، در آغاز نسخه چند یادداشت تاریخ تولد، در پایان نسخه یادداشتهای پراکنده از جمله راجع به بنا و اندازه مسجد گوهرشاد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۱/۵×۱۸سم. ۶۶۰ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۴۰۴)

۱۷۲۴۰

مجموعه

۱. التوضیح فی حل غوامض التنقیح (اصول فقه ـ عربی)

(ص ۴ـ۳۸۹)

از: صدرالشریعه ثانی، عبیداللّه بن مسعود (د: ۷۵۰هـ).

شرح مزجی است بر کتاب دیگرش تنقیح الاصول که مغلقات و مشکلات آن‌را توضیح و شرح داده است.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۴۹۶؛ معجم المطبوعات، ۱۲۰۰ و ۱۹۶۳؛ آستان قدس، ۱۶/ ۱۰۳_۱۰۴؛ مرعشی، ۱۰/ ۱۸۲ و ۳۲/ ۸۳۷؛ مجلس، ش ۸۹۳۰.

آغاز: بسمله حامداً لله اولا و ثانیا و لعنان الثناء الیه ثانیا و علی افضل رسله محمد و آله مصلیا....

انجام: ...و یجب الضمان لوجود العصمة و الله ولی العصمة و التوفیق.

۲. حاشیة مقدمات الاربع من التلویح (اصول فقه ـ عربی)

(ص ۳۹۲_۴۴۸)

از: عبدالحکیم بن شمس‌الدین سیالکوتی (د: ۱۰۶۷هـ).

در شرح مقدمات اربعه التلویح فی کشف حقائق التنقیح سعدالدین تفتازانی (د: ۷۹۲هـ) است با عناوین «قوله».

نک: کشف الظنون، ۱/ ۴۹۶؛ هدیة العارفین، ۱/ ۵۰۴؛ مرعشی، ۳۷/ ۶۰۴_۶۰۵.

آغاز: بسمله حامدا لمن انزل کتاب الحکیم تبیانا لکل شیء و هدی و مصلیا... یقول الفقیر عبدالحکیم المسکین بن شمس‌الدین انی احسن اجل العلوم بالاختیار....

انجام: ...قوله لاخفاء قد ظهر لک جوابه مما قدمناه فلا نعیده هذا ما قصد ایراده فی هذا المقام و الحمد لله علی الاتمام و الصلوة و السلام علی رسوله خیر الانام و آله الکرام.

۳. ترجمه و شرح قصیده برده بوصیری (ادبیات ـ فارسی)

(ص ۴۵۰_۵۰۸)

از: فضل‌الله بن روزبهان معروف به خواجه مولانا اصفهانی (د: ۹۲۵هـ).

شارح و مترجم در مقدمه گوید که این قصیده را در مدینه در سنه ۸۰۷هـ در یک مجلس بر شیخ شمس الدین محمّد سحاوی قرائت کردم و وی نیز گفت آن‌را بر شیخ عبدالرحیم ضرّات حنفی قرائت کردم، تا سلسله اسناد را به ناظم این قصیده رسانده و آنگاه انگیزه ناظم را در سرودن آن بیان می‌کند و سپس به ترجمه و شرح مختصری از آن می‌پردازد.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلم الاتمان الاکمال... قال فقیر... فضل الله بن روزبهان... قرائت کردم بتوفیق الله جمیع قصیده برده را در مدینه طیبه طاهره....

انجام: ...العیس شتران سفید و سرخ موی و ارحم لناظم هذا النعت و اعف له و اغفر بفضلک یا ذاالجود و الکرم.

خط: تحریری و نسخ با قلم متفاوت. تاریخ کتابت ش ۱: ۱۲۳۶هـ.

نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه و متن تصحیح شده، با حواشی و تعلیقات، در آغاز و پایان نسخه یادداشتهای پراکنده به نظم و نثر.

جلد: تیماج مغز پسته‌ای، ترنج با سر، ضربی و عطف گالینگور قهوه‌ای، مجدول گرهی.

۱۶ × ۲۵/۵ سم. ۵۱۰ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۴۰۵)

۱۷۲۴۱

مجموعه

۱. نخبة العقول فی علم الاصول = السبع المثانی (اصول فقه ـ عربی)

(ص ۴_۸۵)

از: سیّد جعفر بن ابی‌اسحاق کشفی (د: ۱۲۶۷هـ).

در این اثر مؤلف قواعد اصولی را در یک مقدمه، پنج باب و خاتمه تنظیم کرده است. تاریخ اتمام تألیف

«غریب السنة فی غریب السن» مطابق با ۱۲۱۲ھ است.
این نسخه توسط فرزند مؤلف یحیی بن جعفر موسوی در ۱۲۴۱ھ در حیات مؤلف کتابت شده.

نک: ذریعه، ۲۴/ ۹۷؛ مرعشی، ۴/ ۱۶۸؛ ملّی، ۱۹/ ۲۴۷؛ مجلس، ۱۱۳۵/۲ سنا؛ آستان قدس، ۶/ ۹۱؛ وزیری یزد، ۱۲۹۸/۴؛ دنا، ۱۰/ ۶۲۸_۶۲۹.

آغاز: بسمله الحمد لله الاول فلم یقاربه البدایه و الآخر فلا یناسبه النهایة... و بعد فانی رتبت هذا الکتاب المسمی بنخبة العقول فی علم الاصول الملقب بالسبع المثانی....

انجام: ... و یذرون وراءهم یوما ثقیلا و الحمد لله کما هو اهله... حررتها فی غریب السنه فی غریب السن فان عثرتم خللا... و رحمة الله و برکاته.

۲. الشرق و البرق (فلسفه و کلام ـ عربی)

(ص ۸۸_۱۵۳)

از: سیّد جعفر بن ابی‌اسحاق کشفی (د: ۱۲۶۷ھ).

تحقیقی در باره حسن و قبح عقلی که با عناوین «شرق» با استدلال عقلی و «برق» با استدلال نقلی پرداخته است. در سال ۱۲۲۴ھ در نجف اشرف تألیف شده است.

نک: آستان قدس، ۱۱/ ۲۲۱_۲۲۲؛ مجلس، ۱۰۲۱/۳ طباطبائی؛ دانشگاه، ۱۶/ ۴۸۷؛ مرعشی، ۲۴/ ۲۱۱؛ دنا، ۶/ ۱۱۸۰_۱۱۸۱.

آغاز: بسمله الحمد لله و الشکر له و الصلوة علی من عقله و ارسله... و بعد حقیر الآفاق عبدالله المفتاق جعفر ابن ابیه اسحاق یقول هذه شجره تخرج من طور سینا....

انجام: ... و افضل الاوصیاء المرضیین بهم فتح الله و بهم یختم فی النجف الاشرف... فانا زیناه للناظرین... فاتبعه شهاب مبین و الحمد لله رب العالمین... و آله الطیبین.

خط: نسخ. کاتب: یحیی بن جعفر موسوی فاطمی. تاریخ کتابت ش ۱: دوشنبه ۲۶ صفر ۱۲۴۱ھ. ش ۲: پنج شنبه ۲۷ شوال ۱۲۴۲ھ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف.
تصحیح شده، حواشی و تعلیقاتی دارد به نشان «منه».
در آغاز نسخه یادداشت تملک با مهری به نشان «عبده یحیی بن جعفر الموسوی».
جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول گرهی.
۹/۵×۱۹/۵سم. ۱۵۴ص. ۱۴س.
(ثبت ۲۰۸۴۰۶)

۱۷۲۴۲

مجموعه

۱. شرح تهذیب المنطق (منطق ـ عربی)

(گ ۱_۱۳۰)

از: ؟

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

آغاز موجود: حسبی و نعم الوکیل افتتح بحمد الله فیه اشارة الی ان صدور الفعل من الفاعل المختار لابدله من علة باعثة علیه و غایة راعیة الیه....

انجام: ... بل روی اهل النار لیتأذون من ریح العالم التارک لعلمه و ان عقاب العالم غیر العامل اشد من غیره.

۲. خلاصة الحساب (ریاضیات ـ فارسی)

(گ ۱۳۱_۲۰۰)

از: خواجه قطب‌الدین خسروشاه (ق ۹ھ).

در حساب و ریاضیات مشتمل بر مقدمه، دو مقاله و خاتمه و در پایان با ۹۹ مسئله ریاضی.

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۷/ ۲۲۴ و ۲۰/ ۳۷۴؛ فهرستواره، ۴/ ۲۶۷۸؛ آستان قدس، ۸/ ۱۴۳؛ مجلس، ش ۴۷۵۳؛ مرعشی، ۳۱/ ۴۷۹؛ دنا، ۴/ ۹۳۳.

آغاز موجود: بدانکه این کتاب مشتملست بر مقدمه و دو مقاله و خاتمه اما مقدمه در بیان دانستن آنکه قبل از

شروع در مقصود لابد است و آن منوط است به شش تنبیه....

انجام: ...اینست خلاصه آنچه از باب حساب از کتب متفرقه ملخص نموده در این کتاب سمت تحریر یافت... اندیشه کن از حساب و از روی حساب.

۳. [رسالة فی الطب] (طب - عربی)

(گ ۲۰۱_۲۰۴)

از: ؟

آغاز: فنقول انا قد بينا فی غير هذا لموضح من كتابنا هذا ان اوجاع المفاصل لحدث علی الامر الاكثر من الازمان....

انجام: ...و يتجذبها الی خارج علی ما سنذكره من ذلک عند ذكرنا استعمل باليد و سنذكره.

خط: نسخ و تحریری با قلم متفاوت. تاریخ کتابت ش ۱: ۱۲۸۱ه. ش ۲: ۱۳۰۴ه.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۲ × ۱۹/۵ سم. ۲۰۴ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۴۰۷)

۱۷۲۴۳

المحاسن (حدیث - عربی)

از: احمد بن محمّد بن خالد برقی (د: ۲۸۰ه).

آغاز: بسمله الاول من القراين و هو باب الثلاثه احمد بن ابی‌عبدالله البرقی عن معاوية بن وهب عن ابی‌عبدالله عليه السلام قال يا معاويه من اعطی ثلثا....

انجام: ...فليضع مكانها سنّا بعد ان تكون ذكية تم كتاب الموافق من كتاب المحاسن بعون الله و توفيقه.

خط: نسخ. کاتب: زین العابدین بن حاجی دارانی؟ تاریخ کتابت: ۲۸ شوال ۱۰۶۶ه.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، روی برگ اول یادداشتهای تملک از عبداللّه بن‌تقی زین العابدین بن ملّا عبداللّه مجلسی، عبداللّه بن حسن بن علی حسینی مورَّخ رجب ۱۱۶۶ه و محمّد حسین بن محمّد صالح حسینی مورَّخ رمضان ۱۱۱۷ه و جز آن با مهرهای آنان.

جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج با سر.

۱۳ × ۲۴/۵ سم. ۴۵۰ ص. ۲۱ س.

(ثبت ۲۰۸۴۰۸)

۱۷۲۴۴

مجموعه

۱. نفی الوجوب العینی لصلاة الجمعة فی زمن الغيبة (فقه شیعه - عربی)

(ص ۱_۸۵)

از: عبداللّه بن محمّد بشروی خراسانی تونی (د: ۱۰۷۱ه).

در نفی وجوب عینی نماز جمعه در زمان غیبت. این اثر در نیمه شعبان ۱۰۵۸ه نگارش یافته است.

نک: ذریعه، ۱۵/ ۷۴_۷۵؛ ملّی، ۱۰/ ۴۳۹؛ مجلس، ش ۱۲۸/۲ خوئی؛ مرعشی، ۳۳/ ۲۴۸؛ دنا، ۷/ ۱۶۷.

آغاز: بسمله الحمد لله علی جميل ابلائه و له الشكر علی نعمائه و الصلوة علی اشرف انبيائه محمد و الطيبين من آله اما بعد فهذه رسالة مختصرة فی بيان نفی الوجوب العينی....

انجام: ...و يونس بن عبدالرحمن فی كتاب المواريث وليكن هذا آخر ما اردناه فی هذه الرسالة و الحمد لله رب العالمين... و كتب بيده الفانيه مؤلفه... الف من السلام و التحيه.

۲. [التعليقات] (کلام - عربی)

(ص ۹_۱۴ و ۱۷_۲۰ و...)

از: محمّد امین (ابن اخی عبداللّه).

تعلیقاتی است بر رسالهٔ محمّد سراب در رد ادلّهٔ صاحب رساله و اثبات غیبت و در جواب اعتراضات محمّد سراب. این تعلیقات به طور پراکنده در اوراق

سفید الحاقی به نسخه تحریر شده است.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... قوله فالجواب عن الروایة الاولی اقول لفظ الغرض اظهر فی الدلاله علی الوجوب الاصطلاحی....

۳. الردّ علی القائلین بوجوب العینی لصلاة الجمعة (فقه شیعه ـ عربی)

(ص ۹۶ـ۱۰۱)

از: حسین بن علی حسینی اعرجی.

آغاز: بسمله اما بعد حمد الله علی ما انعم و علم و الهم و الصلوة علی محمد و آله مصابیح الظلم فیقول الفقیر... حسین بن علی الحسینی الاعرجی هذا مباحث و نکت نکتت فی الخاطر الفاتر فیما یرد علی القائلین بوجوب الجمعة....

انجام: ...و له امام عادل الحدیث و روت العامه او جائر.

کاتب افزوده: الی هنا کاتب السید ره ثم توفی هکذا فی النسخة التی استنسخت منه.

۴. نماز جمعه (فقه شیعه ـ فارسی)

(ص ۱۰۳ـ۲۷۱)

از: علیرضا بن حسین تجلی شیرازی (د: ۱۰۸۵ه).

مؤلف این اثر را به نام شاه سلیمان صفوی در چند فصل تنظیم کرده است. در پایان نیز مؤلف ردی بر نظریه محمّدباقر سبزواری مبنی بر وجوب عینی نماز جمعه نگاشته است.

نک: ذریعه، ۱۵/ ۷۷؛ کتابشناسی نماز جمعه، جعفریان، ص ۷۶؛ دانشگاه، ۱۴/ ۳۶۰۴؛ مجلس، ش ۱۵۶۳۶ و ۵۳۵۳؛ دنا، ۷/ ۱۶۸.

آغاز: بسمله اما بعد چون از کمال دین پروری پیوسته خاطر ملکوت ناظر... شاه سلیمان الصفوی... متوجه توضیح و تنقیح مسائل شرعیه....

انجام: ...از امثال حضرت آخند که خود را در علوم عقلیه و شرعیه سرآمد میداند بسیار بسیار مستبعد است ربنا افتح... و انت خیر الفاتحین.

خط: تحریری و نستعلیق با قلم متفاوت. تاریخ کتابت: ش ۱، جمعه ۱۶ شوال ۱۲۹۹ه. ش ۴، ۱۸ شوال ۱۲۹۹ه (ص ۱۸۲) و ۱۵ شوال ۱۲۹۹ه (ص ۲۷۱).

شماره اول حواشی دارد به نشان «منه ره».

جلد: میشن سبز ـ قهوه‌ای، مجدول گرهی.

۱۰/۵ × ۱۷/۵ سم. ۲۷۸ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۴۰۹)

۱۷۲۴۵

مجموعه

۱. سلسلة الذهب (عرفان ـ فارسی)

= **سلسلة الاولیاء الصغیرة**

(ص ۲ـ۱۱)

از: سیّد محمّد نوربخش (د: ۸۶۹ه).

گفتاری است عرفانی با سربندهای «ای عزیز».

نک: مشترک، ۲/ ۱۱۹۵؛ دانشگاه، ۱۲/ ۲۵۰۵ و ۱۶/ ۷۲۹.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی نوّر بانوار تجلیات ذاته و صفاته قلوب کل انبیائه....

انجام: ...و نسبت ایشان بجناب سالار انبیا محمد مصطفی صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین الی یوم الدین.

۲. معراجیه (عرفان ـ فارسی)

(ص ۱۲ـ۳۷)

از: سیّد محمّد نوربخش (د: ۸۶۹ه).

نک: مجلس، ش ۱۰۱۹۷/۱۵؛ ملک، ۵/ ۷۰؛ آستان قدس، ۲۶/ ۵۶۴؛ مرعشی، ۳/ ۱۲۲.

آغاز: بسمله سزاوار شکر و سپاس حضرت قادر مختار است که نطفه ذات شریف سید کاینات....

انجام: ... سرور سلاطین آل عبا را بمعرفت حقایق اشیا برساناد و بحرمة کمل اولیائه من الاقطاب و الافراد.

۳. حق الیقین فی معرفة رب العالمین (عرفان و فلسفه ـ فارسی)

(ص ۳۸ـ۸۵)

از: محمود شبستری (د: ۷۲۰ه).

نک: ذریعه، ۷/ ۴۲؛ مشار، ۲/ ۷۶۵؛ دانشگاه، ۱/ ۱۷۷۹؛ فهرستواره، ۶/ ۱۳۵ـ۱۳۶؛ مجلس، ش ۲/ ۱۰۲۳۲.

آغاز: بسلمه

ای پیداتر از هر پیدائی
و ای آشکارتر از هر هویدائی

انجام: ... و الیه تعود هو الاول و الآخر و الظاهر و الباطن و هو بکل شیء علیم و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

۴. غزل (شعر ـ فارسی)

(ص ۸۶)

مشتمل بر دو غزل که غزل دوم با تخلص احمد نامی است.

آغاز غزل اول:

اینخرقه چند پاره ما دوختنی نیست
چون زهد دروهست چرا سوختنی نیست

آغاز غزل دوم:

ای شیخ ریا پند تو آموختنی نیست
در سینه ما مهر تو اندوختنی نیست

۵. حکایت جنید بغدادی و بهلول (فارسی)

(ص ۸۷ـ۹۰)

۶. قصیده (شعر ـ فارسی)

(ص ۹۱ـ۹۳)

از: مظهر علی شاه کرمانی (ق ۱۳ه).

آغاز:

دلا بگذر ز دهر دون از این بنگاه و کیهانش
سمند تیز فهم وهم فکرت کن بجولانش

انجام:

چه مظهر فانی از خود شد خدا در خویشتن بیند
نیاید هیچ در خاطر بجز انوار یزدانش

۷. سراج المنیر (اخلاق ـ فارسی)

(ص ۹۸ـ۲۳۰)

از: قاضی محمّد شریف کاشف شیرازی (د: ۱۰۶۰ه).

در اخلاق.

در ۲۰ لمعه و یک خاتمه. لمعه اول در شرایط ادب، دویم در زهادت، سیم در فواید حلم... نوزدهم در مذمت خدعه، بیستم در ملامت حسد.

نک: ذریعه، ۱۲/ ۱۶۱؛ مشار، ۳/ ۲۹۵۵؛ دانشگاه، ۸/ ۷۳۰؛ ملک، ۸/ ۱۳۷؛ فهرستواره، ۶/ ۴۹۱ـ۴۹۳؛ مجلس، ش ۱۳۷۱۸/۳.

آغاز: ستایش کریمیرا که حلّه حلتش زیوریست زیبنده و رشحهٔ محبتش گوهریست....

انجام:

در این دم که هستیم باشیم شاد
که خواهیم این دو را کرد یاد

۸. صد پند لقمان (اخلاق ـ فارسی)

(ص ۲۳۱ـ۲۳۴)

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... این صد پند سودمند که حضرت لقمان پسر خود را بارتکاب آن وصیت فرموده قبله الکتاب ملا میر علی علیه الرحمه صورت کتابت آن باین ترتیب بجهة یادگار نوشته ای پسر خدای عز و جل را بشناس....

انجام: ... و اوست رستگاری دهنده و نجات بخشنده.

۹. حکایت حاتم اصم و شقیق بلخی (فارسی)
(ص ۲۳۵)

۱۰. نزهة الارواح (عرفان ـ فارسی)
(ص ۲۴۲ـ۳۱۴)

از: حسین بن عالم میرحسینی هروی (د: ۷۱۸ یا ۷۱۹هـ).

در سیر و سلوک به نثر مسجع آمیخته به نظم در ۲۸ فصل.

چند بار چاپ شده است.

این نسخه از انجام افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۲۴/ ۱۱۱؛ مشار، ۵/ ۵۱۹۰؛ منزوی، ۸/ ۱۰۲۶ـ۱۰۲۸؛ دانشگاه، ۱/ ۵۰۷؛ سپهسالار، ۵/ ۷۰۹؛ مجلس، ۳۵۶ سنا.

آغاز: بسمله.

بتوفیقش چو روشن دیدم آواز
سخن را هم بنامش کردم آغاز

انجام موجود: ... مه در چه حسابست ولیکن چه کنم.

خط: نستعلیق. کاتب: سیّد میر باقر حسینی (ظاهراً کل مجموعه به خط او باشد). تاریخ کتابت: ۱۲۸۱هـ، ۱۲۹۳هـ و ۱۲۹۴هـ.

در داخل جلد و آغاز نسخه و پایان آن یادداشتهای پراکنده از جمله فهرست عناوین مجموعه و یادداشتهایی از علی حسینی تفرشی که نسخه را به میرزا داداش اهدا کرده در مورّخ ۱۳۰۴هـ و یادداشت از ویرانعلی تفرشی وجعفر بن... حسینی در تاریخ ۲۲ ع ۱۳۲۱ و مهرهایی به نشان «عبده الراجی جعفر الحسینی ۱۲۷۶» و «کاظم ابن مرتضی الحسینی» و «مرتضی الحسینی» و جز آن.

جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول گرهی.

۱۱×۱۷/۵ سم. ۳۱۶ص. ۱۴ـ۱۶ س.

(ثبت ۲۰۸۴۱۰)

۱۷۲۴۶

مجموعه

۱. حاشیة (معانی بیان ـ عربی)

مختصر تلخیص المفتاح

= **حاشیه مختصر خطایی**

(ص ۴ـ۱۸۴)

از: عثمان بن عبدالله خطایی (د: ۹۰۱هـ).

نک: کشف الظنون، ۱/ ۴۷۳ـ۴۷۶؛ مرعشی، ۱/ ۱۱۳؛ سپهسالار، ۲/ ۴۰۸ـ۴۰۹؛ ملک، ۱/ ۱۷۹.

آغاز: بسمله و صلی الله علی محمد سیدالمرسلین... لان الحمد یعم الفضایل و الفواضل و الشکر یختص بالاخیر فان قلت کما ان الحمد اعم باعتبار المتعلق....

انجام: ... و ان اشترکا فی ان الوضع فیهما تعیین بالقرینة لا تعیین بنفسه فتأمل.

۲. حاشیة (معانی و بیان ـ عربی)

حاشیة الخطائی علی مختصر المعانی

(ص ۱۸۶ـ۳۶۵)

از: ملّا عبدالله بن حسین یزدی (د: ۹۸۱هـ).

نک: کشف الظنون، ۱/ ۴۷۶؛ مرعشی، ۱/ ۱۱۳؛ آستان قدس، ۲۵/ ۳۳؛ مجلس، ش ۱۲۲۵/۱ طباطبائی؛ دنا، ۴/ ۱۴۱ـ۱۴۵.

آغاز: بسمله حمدا لمن خلق الانسان و علمه البیان و شکرا لمن علمه....

انجام: ... و الحمد لله علی توفیق الاتمام... و قد اتفق الفراغ من تعلیق ما وسعه المجال من ذی الحجه سنه اثنین و ستین و تسعمائه من الهجرة.

خط: نستعلیق تحریری. کاتب ش ۱: عبدالله بن شیخ حسین خاقانی. تاریخ کتابت: چهارشنبه ۱۲ محرم ۱۸۰۰هـ. ش ۲: شنبه ۳ ربیع الثانی.

در حاشیه تصحیح شده.

در روی برگ اول مهری به نشان «عبده ابوالحسن محمد بن صادق».

جلد: تیماج جگری.
۱۰/۵ × ۱۸/۵ سم. ۳۶۸ص. ۱۷ س.
(ثبت ۲۰۸۴۱۱)

۱۷۲۴۷

جنگ طبی (پزشکی ـ عربی و فارسی)

مجموعه‌ای از دستورات طبی و رسایل پزشکی از جمله جامع الفوائد یوسفی بن محمّد بن یوسف طبیب (ص ۱۲۸ـ۲۳۰)، قصیده یوسفی در حفظ صحت (ص ۲۳۱) و جز آن. نیاز به بررسی بیشتری دارد.

خط: تحریری. کاتب: عبدالمطلب قاشانی.
تاریخ کتابت: ق ۱۳ه‍ (ص ۲۳۰).
از ص ۲۳۵ تا ۲۸۸ صفحات نانوشته است.
جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.
۱۱ × ۱۸ سم. ۳۳۶ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۴۱۲)

۱۷۲۴۸

المثل السائر (بلاغت ـ عربی)
فی ادب الکاتب و الشاعر (ج ۱)

از: ضیاءالدین نصرالله بن محمّد بن اثیر جزری (د: ۶۳۷ه‍).

در علم بیان مشتمل بر یک مقدمه در ده فصل و دو مقاله.

این اثر چاپ شده است.

این نسخه شامل جزء اول کتاب است.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۵۸۶؛ معجم المطبوعات، ۱/ ۳۵؛ ملّی، ۱۰/ ۶۴۳ و ۸/ ۲۶۶؛ آستان قدس، ۷/ ۷۰۵؛ دنا، ۸/ ۱۲۶۶.

آغاز: بسمله نسئل الله ان یبلغ بنا من الحمد ما هو اهله و ان یعلمنا من البیان ما یقصر عنه... اما بعد فان علم البیان لتالیف النظم و النثر....

انجام: ...و قد قدّمت الیکم بالوعید و لا تجد امثال ذلک فی القرآن الا قلیلا.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ۱۲۸۵ه‍.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده.
جلد: تیماج قهوه‌ای روشن.
۱۵ × ۲۲ سم. ۲۲۳ص. ۱۹ س.
(ثبت ۲۰۸۴۱۳)

۱۷۲۴۹

سیاق التواریخ (فارسی ـ تاریخ)
= تاریخ سیاقی

این نسخه از پیشدادیان آغاز و تا پایان زندیه است.

نک: فهرستواره، ۲/ ۸۷۵ و ۹۸۷؛ آستان قدس، ۷/ ۱۲۶؛ مجلس، ش ۸۱۴۱؛ ملّی، ۵/ ۱۹۷؛ دنا، ۲/ ۷۱۴ـ۷۱۶.

آغاز: بسمله تاریخ پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده‌اند....

انجام: ...او را گرفته نزد آقا محمد خان بردند اولا کور و آخر بقتل رسید.

خط: نستعلیق و سیاق. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه‍.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در آغاز اشعاری بوده که پاک و محو شده است.
جلد: تیماج مشکی فرسوده، ترنج با سر (داخل و خارج)، مجدول گرهی.
۱۷/۵ × ۲۸/۵ سم. ۱۳۰ ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۴۱۴)

۱۷۲۵۰

صراط النجاة (فقه شیعه ـ فارسی)

از: مرتضی بن محمّد امین، شیخ انصاری (د: ۱۲۸۱ه‍).

رساله عملیه شیخ انصاری است که حاج محمّد علی یزدی گردآوری کرده و چاپ نیز شده است.

در آغاز این نسخه آمده: این نسخه رساله نسخه‌ای است که بنظر سرکار شیخ مرتضی دام ظله العالی رسیده چون سابق بر این چند رساله چاپ زدند و به نظر سرکار شیخ نرسیده بود بعد از مقابله پس از آنی که به نظر سرکار جناب شیخ رسیدند تجویز نفرمودند چون فی الجمله غلطی داشتند سرکار شریعت مدار یک نسخه را مطالعه فرمودند بدقت تمام و به مهر شریف خود مزیّن فرمودند این نسخه از روی همان نسخه نوشته من اوله الی آخره مقابله شده و حروفی غلط ندارد بنا بر این واجب است بمقلدین که از روی همین عمل کنند که بی عیب است و بر وفق شرع خواهد بود.

نک: ذریعه، ۱۵/ ۳۸؛ مشار، ۲/ ۲۲۲۰؛ مرعشی، ۲۹/ ۱۲۵؛ دانشگاه، ۱۶/ ۵۷۹؛ مجلس، ش ۲۹۴۷؛ دنا، ۷/ ۱۲۱.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعد چون مرجع احکام اشرف انام درین ایام میمنت فرجام سرکار حجه الاسلام....

انجام: ...و اگر فوت هم شده طفل که باید بورثه دهند بخود ضارب نمی‌رسد چیزی از آن دید.

خط: نسخ. کاتب: اسماعیل بن حسنی دزفولی. تاریخ کتابت: ۲۰ صفر ۱۲۷۶ه.

عناوین شنگرف، حواشی از میرزا دارد. در آغاز نسخه یادداشت تملک ابن محمّد علی موسوی محمّد صادق دزفولی مورّخ ۲۰ صفر ۱۲۷۶ه و مهر وی.

جلد: تیماج قهوه‌ای روشن.

۱۷/۵×۲۱/۵ سم. ۱۷۲ ص. ۲۰ س.

(ثبت ۲۰۸۴۱۵)

۱۷۲۵۱

حاشیة شرح الایساغوجی (منطق ـ عربی)
= حاشیه تالجی

از: محی‌الدین تالجی.

حاشیه‌ای است بر شرح حسام‌الدین حسن کاتی (د: ۷۶۰ه) که بر ایساغوجی اثیرالدین ابهری (د: ۶۶۰ه) نوشته است.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۲۰۶ـ۲۰۷؛ مجلس، ۵۷۲ سنا؛ ملّی، ۱/ ۳۲۲؛ آستان قدس، ۲۴/ ۶۹؛ ملک، ۶/ ۱۸۵؛ دنا، ۱/ ۲۳۳ـ۲۳۵.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... الحمد لله الواجب وجوده افتتح کتابه بالحمد بعد الابتدا، بالتسمیه لان اداء الواجب من شکر نعمائه....

انجام: ...و الغرض من المغالطة تغلیط الخصم و دفعه.

خط: نسخ. کاتب: سیّد قوام‌الدین مشهور به زربه خوان. تاریخ کتابت: ۸ جمادی الاول ۱۳۰۰ه. به جهت فرزندش سیّد اسداللّه نوشته است.

جلد: تیماج مشکی یک لای فرسوده.

۱۷×۲۱/۵ سم. ۹۸ ص. ۱۴ س.

(ثبت ۲۰۸۴۱۶)

۱۷۲۵۲

حاشیة شرح التصریف العزی (صرف ـ عربی)

از: محمّد بن عمر چلبی (د: ۸۵۰ه).

حاشیه‌ای است مزجی بر شرح تصریف ابراهیم زنجانی (ق ۷ه) از سعدالدین تفتازانی (د: ۷۹۱ه) با عناوین «قوله».

نک: گلپایگانی، ۳/ ۱۵۱۴؛ مرعشی، ۲۸/ ۶۱۷؛ وزیری یزد، ۴/ ۱۲۹۴؛ مجلس، ش ۱۸۸۲۶.

آغاز: بسمله نحمد الله علی ان وفقنا صرف الهم نحو المعانی و البیان... اما بعد فیقول... محمد بن عمر الچلبی لما کان مختصر الامام....

انجام: ...مما یحتاج الیه من کشف مشکلاتها و حل معضلاتها و الله اعلم بالصواب.

خط: تحریری. کاتب: محمّد نصیر.

نشانی‌ها شنگرف.

با تعلیقات و توضیحات در هامش برخی صفحات، در برگ آخر خواص آب نیسان.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۲×۱۹ سم. ۷۴ ص. ۲۰ س.
(ثبت ۲۰۸۴۱۷)

۱۷۲۵۳

منهج الاجتهاد فی شرح شرایع الاسلام (ج ۹) (فقه شیعه - عربی)

از: محمّد تقی بن محمّد برغانی (د: ۱۲۶۴ه).
شرح استدلالی مفصلی است بر شرایع الاسلام محقق حلّی (۶۷۶ه) در بیست و چهار مجلد.
این نسخه جلد نهم کتاب است که در ۱۲۳۴ه نوشته شده.
نک: ذریعه، ۱۳/ ۳۱۷ و ۲۳/ ۱۸۲؛ مرعشی، ۷/ ۷؛ ملک، ۱/ ۵۵۴؛ دانشگاه، ۱۰/ ۱۶۴۲؛ آستان قدس، ۲۰/ ۵۱۷؛ مجلس، ش ۷۰۹۶.
آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... قوله القسم الثانی فی العقود و فیه خمسة عشر مصدر ثان....
انجام: ... و اراد بکون النماء للبایع وضعفه ظا تم المجلد التاسع علی ید مؤلفه الخاطی ابن محمد محمد تقی... انشاء الله تعالی سنه ۱۲۳۴.
خط: تحریری. کاتب: عبدالصمد بن محمّد باقر انصاری. تاریخ کتابت: ۱۶ شوال ۱۲۵۸ه.
در حاشیه تصحیح شده. نشانی‌ها شنگرف.
جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده، ترنج با سر، مجدول گرهی.
۲۰/۵×۳۰/۵ سم. ۲۸۶ ص. ۲۵ س.
(ثبت ۲۰۸۴۱۸)

۱۷۲۵۴

بیاض اشعار (شعر - فارسی)

مشتمل بر اشعار شعرای مشهور و غیر مشهور که برخی در مدح اهل بیت(ع) سروده شده است.
نیز از جمله حکایت محمود و ایاز انیسی، قضا و قدر از واله قمی، اشعاری از حیران، هلالی، طوفان و غیره.
نیاز به بررسی بیشتری دارد.
خط: شکسته نستعلیق راسته و چلیپا. تاریخ کتابت: احتمالاً ق ۱۳ه.
جلد: تیماج قرمز، قطع بیاضی.
۱۱/۵×۲۱/۵ سم. ۱۴۸ ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۴۱۹)

۱۷۲۵۵

مجموعه

۱. کتابی در لغت (لغت - فارسی)

(ص ۱-۲۲۵)
از: ؟
آغاز: کتاب الهمزة الباب الاول اب آبق گریزنده ث آثم بزه کار ج آجر خشت پخته....
انجام: ...باب الیاء المکسورة س یسار لغتیست در یسار... و الله اعلم بالصواب.

۲. منظوم اللغة (لغت منظوم - عربی به فارسی)

(ص ۲۲۵-۲۵۶)
از: ؟
در آغاز آن آمده است: بدان که ایدک اللّه این رساله‌ایست منظوم در لغات عربی منقول از اقوال روات ثقات در دین و غیرها امید که حفظ او از فایده بیرون نباشد و آگاه باش که لغت در مصراعی و معنی در مصراعی و لغت را دو معنی بود یا بیشتر و معنی را دو لغت یا بیشتر بود و تقدیم و تاخیر در معنی واقع است.
آغاز: بسمله
ابتداء بحمد دیّانی ای تو باقی و ماسوی فانی

انجام:

یم قصد دست ید یاروق یارق دست تبد
.... یقضه بیداری از خواب

۳. مثلثات منظوم **(لغت منظوم ـ فارسی)**
(ص ۲۵۷ـ۲۶۳)

از: بدیعی تبریزی (ق ۱۰ه).

آغاز: بسمله

از پس حمد خداوند زمین و آسمان
کرده‌ام نظم مثلّث چون لالی عمان

انجام:

هست در وادی حیرت تشنه زاب مغفرت
ساز سیرابش تو ای معبود رب مستعان

خط: تحریری. کاتب ش ۱: جلال‌الدین. تاریخ کتابت: ۱۲۳۷ه. ش ۳ از همان کاتب به فرموده محمود فاوجی؟، ۱۲۳۷ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، اشعار دو ستونه، مهری به نشان «خادم ربیع الاولیا بهار علی شاه» در پایان نسخه، در پشت برگ آخر مهر کتابخانه عبدالعلی... ۱۳۱۶ه حک شده است.

جلد: تیماج مشکی.

۹/۵×۱۵سم. ۲۶۴ص. ۱۴س.

(ثبت ۲۰۸۴۲۰)

۱۷۲۵۶

جواهر الکلام **(فقه شیعه ـ عربی)**
فی شرح شرایع الاسلام

از: محمّد حسن بن باقر نجفی، صاحب جواهر (د: ۱۲۶۶ه).

این نسخه شامل ایقاعات و کتاب الطلاق است.

آغاز: بسمله القسم الثالث من الاقسام التی بنی علیها الکتاب من الایقاعات جمع ایقاع و هو اللفظ الدال علی انشاء خاص... اولها کتاب الطلاق الذی قیل انه لغة....

انجام: ... تم الکتاب الطلاق فی سیزدهم شهر شوال المکرم من شهور سنه ست و ستین و مائتان بعد الالف من الهجرة النبویه المصطفویه سنه ۱۲۶۶.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.

جلد: تیماج مشکی فرسوده، ترنج با سر.

۲۰×۳۰سم. ۲۵۹ص. ۲۵س.

(ثبت ۲۰۸۴۲۱)

۱۷۲۵۷

الفوائد الفناریه **(منطق ـ عربی)**
= الفناری فی شرح الایساغوجی

از: شمس‌الدین محمّد بن حمزه فناری (د: ۸۳۴ه).

شرحی است بر رساله ایساغوجی اثیرالدین ابهری.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۲۰۷؛ معجم المطبوعات، ۱/ ۱۴۶۱؛ آستان قدس، ۲۴/ ۲۰۴؛ سپهسالار، ۵/ ۳۸۶؛ مجلس، ۱۰۳۴۲/۲؛ دنا، ۶/ ۴۸۳ـ۴۸۵.

آغاز: حمدا لک اللهم علی ما لخصت لی من منح عوارف....

انجام: ... و تزییل العقائد الباطله لیس الا به ولیکن هذا آخر الرسالة فی المنطق.

خط: نسخ. کاتب: مصطفی بن حسن بن خلیف قاسم. تاریخ کتابت: ۱۰۵۰ه. مکان کتابت: قریه چانپکان؟

نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، با حواشی و تعلیقات در تمامی صفحات، نسخه وصالی شده، در برگ اول آخر مهری به نشان «عبده الراجی محمد». در حاشیه ص ۱۰۶ یادداشت هدیه نسخه از طرف محمّد... سواره‌ای در بلده قلعه جوالان؟ به احمد توتشی؟ در سنه ۱۱۸۷ه و مهری به نشان «یاتی من بعدی اسمه احمد ۱۱۸۸ه» در ذیل آن. در حاشیه ص ۱۰۷

یادداشت مطالعه نسخه از محمود بن احمد بن الشریف فی خدمت سیّد ملّا عبدالرحمن.
جلد: تیماج قهوه‌ای روشن.
۱۳ × ۲۰/۵ سم. ۱۱۰ ص. ۹ س.
(ثبت ۲۰۸۴۲۲)

۱۷۲۵۸

تحفة الالفاظ **(لغت ـ عربی به فارسی)**

از: ؟
لغت عربی به فارسی است در سی و دو مطلب و چهار قسم به ترتیب حرفهای آغاز کلمات.
این نسخه از انجام افتادگی دارد.
نک: ملک، ۲/ ۱۰۳ و ۵/ ۳۰؛ دانشگاه، ۱۶/ ۶۲۶؛ دنا، ۲/ ۹۱۵.
آغاز: بسمله سپاس منت پروردگاری را که... قلم او در نقات سماوات بی عدد... (به علت پارگی و پوسیدگی از بین رفته است)....
انجام مرجود: ...و بمعنی ابعاد است مثل اسحاق فی السفر ای بعد به و معنی اسماعیل.
خط: نستعلیق.
افتادگی‌ها در حاشیه تدارک شده، نسخه رطوبت دیده، دو برگ آغازین نسخه به علت پوسیدگی آسیب دیده و نیاز به مرمت دارد.
جلد: تیماج ارغوانی یک لا، ترنج با سر، مجدول گرهی.
۹/۵ × ۱۴ سم. ۱۷۲ ص. ۱۲ س.
(ثبت ۲۰۸۴۲۳)

۱۷۲۵۹

خلاصه مجموعه نحو[۱] **(نحو ـ فارسی)**

از: آقا شیخ محمّد رضا نقوسانی تفرشی (ق ۱۳ و ۱۴ه).
رساله‌ای در نحو عربی مشتمل بر فصولی چند برای مبتدیان نوشته شده و تاریخ فراغت از تألیف ۱۳۳۸ه است. در پایان رساله کاتب افزوده: «تمام شد این کتاب مستطاب که از تألیفات مرحوم مبرور حجة الاسلام سید العلماء الاعلام آقای آقا شیخ محمد رضا نقوسانی تفرشی اعلی الله مقامه و قدس سره است برای مبتدی...». نسخه دیگری از آن در منابع یافت نشد.
آغاز: بسمله بدان ای طالب علم هدیک الله نحو السلم که نحو در لغة بمعانی شتی چون قصد و جانب و مثل و غیر اینها آمده است....
انجام: ...و از برای مبتدی همین مقدار که تحریر و ترقیم نمودیم کافی است ان شاء الله تعالی... و قد حصل الفراغ من التقریر و التحریر... فی الثامن عشر من الشهر السادس من السنة الثامنه... صلی الله علی صاحبها و آله.
خط: نستعلیق و نسخ. کاتب: عباس بن نجف.
تاریخ کتابت: ۲۶ محرم ۱۳۵۱ه. مکان کتابت: طهران.
جلد: تیماج سبز یک لا.
۱۲ × ۱۸/۵ سم. ۷۱ ص. ۱۵ س.
(ثبت ۲۰۸۴۲۴)

۱۷۲۶۰

جنگ **(شعر ـ فارسی)**

به نظم و نثر، کتابت شده ق ۱۳ه. مشتمل بر حکایات و اشعار از جمله ساقی نامه، از کلام حاجی قاسم، مشفق، حیدر، مونسی، ملّای روم، فاضل خراسانی، شاهد، جوهری، مفلس، فردوسی، سعدی، جامی، انوری، حافظ، کاشف، فیض، وحشی، نظیری، تقی، حیرت، ابن حسام و دیگران. در روی برگ ۲۸ حکایتی است که به جهت خالی بودن صفحه توسط نجم‌الدین واعظ‌زاده در سنه ۱۳۳۴ه تحریر شده.
خط: نستعلیق خوب به شیوه چلیپا. کاتب:

---
۱. این عنوان در آغاز نسخه آمده است.

موسی مازندرانی (ص ۱۴۱). تاریخ کتابت: ۱۲۷۶ه و ۱۲۶۶ه.
برخی صفحات مجدول.
جلد: تیماج ارغوانی، ترنج با سر، مجدول گرهی.
۱۷×۲۶سم. ۱۸۰گ. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۴۲۵)

۱۷۲۶۱

زبدة الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: شیخ بهائی، محمّد بن حسین عاملی (د: ۱۰۳۱ه).
آغاز: بسمله ابهی اصل یبتنی علیه الخطاب و اولی قول فصل ینتمی الیه اولوالالباب....
انجام: ...و الزم ما هو اقرب الی التقوی.
خط: نسخ. کاتب: گویا محمّد جعفر بن ابراهیم (ص ۱). تاریخ کتابت: ۱۲۶۲ه.
تعلیقات و توضیحات در ذیل سطور و حواشی به نشان «منه»، تصحیح شده، در روی برگ اول یادداشت کاتب مورّخ ۵ صفر ۱۲۶۲ه و مهر وی به نشان «عبده الراجی محمد جعفر بن محمد ابراهیم» و نیز مهر خادم ربیع الاولیاء بهار علی شاه.
جلد: تیماج مشکی، ترنج با سر، سوخت.
۱۳×۲۱سم. ۱۱۰ص. ۶س.
(ثبت ۲۰۸۴۲۶)

۱۷۲۶۲

تفسیر قرآن (تفسیر ـ فارسی)

از: ؟
مشتمل بر تفسیر سوره یوسف تا آخر قرآن. گویا دو کتاب باشد.
این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.
آغاز موجود: ابی بن کعب از پیغمبر(ص) نقل میکند که بنده‌گانرا سوره یوسف بیاموزانید که هر مسلمانی که او را تلاوت کرد و اهل خود را تعلیم دهد حق تعالی سکرات مرگ را برو آسان گرداند....
انجام موجود: ...بسمله جمعی از قریش گفتند ای محمد صفت کن از برای ما آن خدای را... چه میخورد و چه می‌آشامد و از که میراث گرفت و میراث او بکه.
خط: تحریری با قلم متفاوت.
نسخه اندکی رطوبت دیده، برخی صفحات وصالی شده، در بالای ص ۲ مهری به نشان «عبده الراجی اسمعیل محمد». در پشت برگ ۷۰ این عبارت آمده: «این دو کلمه بحسب الفرموده آخوند ملا محمد حسین قلمی گردید بتاریخ شانزدهم شهر صفر المظفر سنه ۱۱۵۹ه کاتب عبدالحقیر الفقیر عبدالکریم رود سری نوشتم از برای روزگار ما نمانیم خط بماند یادگار».
جلد: گالینگور سرمه‌ای.
۱۳/۵×۲۸سم. ۱۵۳ص. ۲۰س.
(ثبت ۲۰۸۴۲۷)

۱۷۲۶۳

هدایة المسترشدین فی شرح معالم‌الدین (ج ۱) (اصول فقه ـ عربی)

از: محمّد تقی بن عبدالرحیم اصفهانی (د: ۱۲۴۸ه).
شرح استدلالی مفصلی است بر کتاب معالم الاصول حسن بن زین‌الدین عاملی (د: ۱۰۱۱ه) با عناوین «قوله».
این نسخه مجلد اول کتاب می‌باشد.
نک: ذریعه، ۲۵/ ۱۹۵ و ۶/ ۲۰۵؛ مشار عربی، ۱۰۰۳؛ آستان قدس، ۱۶/ ۵۱۹ـ۵۲۶؛ ملّی، ۹/ ۱۹۳؛ مجلس، ش ۱۶۰۷۰؛ دنا، ۱۰/ ۱۱۶۷ـ۱۱۷۰.
آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... الفقه فی اللغة الفهم کما نص علیه الجوهری و غیره....

انجام: ... و لنقطع الکلام فی المجلد الاول من هذا التعلیق الموسوم بهدایة المسترشدین... و یتلوه المجلد الثانی... و ان یجعله خالصا لوجهه الکریم انه هو البر الرحیم.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: شب پنج شنبه ۷ جمادی الآخر ۱۲۷۴ه‍.

تصحیح شده، در آغاز و پایان نسخه یادداشتهای پراکنده.

جلد: تیماج مشکی فرسوده.

۱۴×۲۰سم. ۴۵۴ص. ۲۱س.

(ثبت ۲۰۸۴۲۸)

۱۷۲۶۴

طبّاخی (فارسی)

از: نور اللّه طبّاخ (ق ۱۰ـ۱۱ه‍).

مختصری در باره آشپزی و روش پختن برخی غذاها در یک مقدمه، یک فصل و پنج باب و خاتمه. این نسخه فاقد دیباچه بوده و اوراقی نیز از آن ساقط شده است.

نک: خطی مرکز احیاء، ۱/ ۲۸۹.

آغاز موجود: فصل در بیان آنکه استاد کیست و صفت استاد چیست استاد آن است که به هیچ وجه من الوجوه....

انجام موجود: ... و باقلاواء بزرگ درست نیز می‌پزند... ورق ورق تاره مذکور را بدان ظرف میگذارند و عدس پخته... که نام طباخی نبرد و اسم استادان ماضی را بد نام نکند و الله اعلم.

خط: نسخ و نستعلیق.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، برخی صفحات نونویس، اوراقی از آن ساقط شده.

جلد: گالینگور مشکی.

۱۱×۱۶/۵سم. ۱۲۲ص. ۱۰ـ۱۲س.

(ثبت ۲۰۸۴۲۹)

۱۷۲۶۵

مجموعه

۱. [در باره قیامت] (حدیث ـ فارسی)

(ص ۲ـ۲۸)

دو روایت ابوهریره از پیامبر(ص) در احوالات و حوادث روز قیامت.

آغاز: بسمله چنین روایت می‌کند حضرت ابوهریره رضی الله عنه از رسول صلی الله علیه و سلم و پیغمبر علیه السلام گفتند که ای یاران من بدانید و آگاه باشید ...

انجام: ... و از دل جان از ان اهل بیت و فرزندان او را دوست میدارم و الله اعلم الصواب.

۲. معراج نامه (حدیث ـ فارسی)

(ص ۲۸ـ۴۹)

از: ؟

روایت ابن عباس از پیامبر(ص) در باره معراج حضرت.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین... معراج سید کاینات و آن خلاصه و زبده موجودات و آن ماه روی و الشمس و الضحی....

انجام: ... و منافقان باور نداشتند... تا همه و اهل بیت و یاران و دوستان شادمان شدند.

۳. مثنوی (شعر ـ فارسی)

(ص ۴۹ـ۵۵)

از: ؟

در خصوص آمرزیدن امت به دعای پیامبر(ص) و فاطمه زهرا(س).

آغاز: بسمله.

یک حکایت یاد دارم از رسول
باز مقبول همه اهل قبول
تا که معلوم تو گردد همتش
تا چه خوش باشد براهت شفقتش

انجام:

گر نبودی امتانرا دست گیر
جمله میگشتیم در دوزخ اسیر...

خط: نستعلیق هندی. کاتب: ملّا خدای نظر.
برگ آخر تصویر کپی شده از صفحه آخر است که از نسخه ساقط شده.
جلد: گالینگور سبز.
۱۵×۲۵ سم. ۵۶ص. ۱۹ س.
(ثبت ۲۰۸۴۳۰)

۱۷۲۶۶

جنگ بیاض[۱]

مشتمل بر:

۱. ترجمه لغات قرآن (لغت ـ عربی و فارسی)

(گ ۲ـ۲۱)

از: ؟

ترجمه واژه‌های قرآنی به فارسی است بـه تـرتیب سور قرآن همراه با سوره حمد و ترجمه‌اش در پایان.

آغاز: الاسماع جماعة البصیر بینایی الابصار جماعة الغشاوة پوشش العذاب شکنجه العظیم بزرگ....

انجام: ...الوسواس دیو وسوسه کننده یعنی اندیشه بدل در دل افکنده الجنّة بریان سورة الفاتحه بسمله بنام خداوند آفریدگار و جوآهاء روزی دادن بر عموم و آمرزیدن مؤمنان را خاص... و شهداء و الصالحین و مقصد از آنها که برایشان جهودان و مقصود و ترسایان.

۲. خیال نیک (ادبیات ـ فارسی)

(گ ۲۲ـ۲۳)

از: ظهیرا (ظهیرالدین) بن مراد تفرشی (ق ۱۱ه).

در حالات و خیالات مؤلف با نثری ادبی و مصنوع. نسخه دیگری از آن در منابع یافت نشد.

آغاز: بسمله ناقلی شیرین کلام و همه دانی الوند نام نخلی اصل وجودش از تراب سراب تبریز قد کشیده و شاخ و برگ عمرش همواره در هوای مسافرت بالیده....

انجام:

و گر صد باب حکمت پیش نادان
بخوانی آیدش نارنجه در گوش
الحمد لله اولا... طاهر مطهرا

۳. آغاز و انجام (کلام ـ فارسی)

= مبدأ و معاد

(گ ۲۵ـ۳۴)

از: خواجه نصیرالدین محمّد طوسی (د: ۶۷۲ه).

نک: ذریعه، ۱/ ۳۶؛ مشار، ۲/ ۲۵۴۰؛ فهرستواره، ۶/ ۵۶ـ۵۷.

آغاز: بسمله ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنک رحمة....

انجام: ...و اصلاح سهوهایی که قابل اصلاح باشد بجای آورند و الله ولی التوفیق سبحان ربک رب العزة... و الحمد لله رب العالمین.

۴. تجوید قرآن (تجوید ـ فارسی)

(گ ۴۱ـ۴۲)

از: ؟

شامل قواعد سکته‌ها و وقوف لازم، اقسام مدّ، خاتمه در احصای [کذا].

آغاز: در قواعد سکتها و وقوف لازم... بسمله الحمد لله سکته رب العالمین الرحمن الرحیم مالک سکته....

انجام:

شصت و شش منسوخ باشد این کتاب
فهم کن و الله اعلم بالصواب

---

۱. در دفتر کتابخانه آمده: «از سری بیاضی‌هایی است که قبلاً تعدادی از آن به کتابخانه وارد شده است».

۵. رساله مفید التجوید (تجوید ـ فارسی)

(گ ۴۲ـ۴۵)

از: ؟

نک: دنا، ۹/ ۱۰۹۶ـ۱۰۹۷.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعد بدانکه اتفاق قرّاست که هر گاه قاری ابتدا کند بخواندن قرآن از هر سورة که باشد بسم الله الرحمن الرحیم گفتن واجبست... .

انجام: ... و این صورت از تصرفات استاد العلما مولانا جمال‌الدین محمد استرآبادیست رحمة الله علیه که بر طالبان آسان نموده است و الله اعلم.

۶. جمع القواعد (تجوید ـ فارسی)

(گ ۴۵ـ۴۷)

از: احمد بن محمّد امام کلیجانی.

منظومه‌ای مختصر در تجوید قرآن.

نک: مجلس، ش ۱۴۴۴۶/۲.

آغاز: بسمله قال احمد بن محمد الامام الکلیجانی رحمه الله لما التمس منی بعض الاخوان... نظم ایها القاری قرات قرآن... .

انجام: ... و در تلاوت قرآن نهایت اجتهاد بجای آرد و عزت قرآنرا و تعظیم وی از جمله واجبات داند و السلام علی من اتبع الهدی.

۷. تحفة الابرار (تجوید ـ فارسی)

(گ ۴۷ـ۵۹)

از: مصطفی بن ابراهیم قاری تبریزی (ق ۱۱هـ).

مؤلف در ابتدا تحفة القراء را در قرائت عاصم تألیف کرد سپس به علت طولانی بودن آن، اثر مذکور را بنگاشت شامل مقدمه، دو باب و خاتمه. مؤلف در پایان رساله تاریخ تألیف را در سال ۱۰۶۷هـ بعد از مراجعت از حرمین شرفین به ایران در اصفهان و در ماه رمضان بنا بر اشاره جمعی از اهل ایمان در خانه آخوند محمّد باقر خراسانی نوشته است.

نک: ذریعه، ۳/ ۴۶۱؛ منزوی، ۱/ ۸۴ و ۹۷ و ۱۰۲؛ مجلس، ش ۱۴۴۴۶/۵؛ دانشگاه، ۱۳/ ۳۰۵۴؛ مرعشی، ۵/ ۳۳۴؛ گلپایگانی، ۲/ ۷۵۴؛ دنا، ۲/ ۸۹۵.

آغاز: بسمله شکر و سپاس و ستایش بیقیاس مر قادری را و حکیمی را سزد و شاید که بمقتضای قدرت کامله... .

انجام: ... و در عقبی همه را حشر با محمد و آل محمد باشد... و صلی الله علی محمد و آله الطیبین.

۸. تحفة القاری (تجوید ـ فارسی)

(گ ۵۹ـ۶۲)

از: ملّا محمّد بن حیدر قاری[1] (ق ۱۱هـ).

مختصری است در بیان بعضی از قواعد تجویدی مشتمل بر مقدمه، دوازده باب و خاتمه. این نسخه از پایان ناقص است.

نک: ذریعه، ۳/ ۴۶۱؛ مجلس، ش ۱۵۱۶۵/۵؛ آستان قدس، ۲۳/ ۵۹؛ مرعشی، ۳۱/ ۶۲۱؛ دنا، ۲/ ۹۸۷.

آغاز: بسمله حمد و سپاس و شکر بیقیاس واجب الوجودی را جلّ ذکره سزاست که ذات پاکش از مشابهت... .

انجام: ... اما اطباق طا را در امثله مذکوره باقی باید داشت یا ادغام.

۹. نان و حلوای شیخ بهایی (فارسی)

(گ ۶۳)

۱۰. قرّة العیون (ادبیات ـ فارسی)

از: ؟

در امثال فارسی و عربی که به شیوه ثعالبی تألیف شده در چهار قسم و هر قسم در چند فصل. قسم اول در

---

۱. در نسخه ملّا حیدر محمّد قاری تحریر شده است.

امثال، دوم در محاورات، سوم در حکایات قرآن، چهارم آیات و ابیات لایقه.

این نسخه شامل تنها قسم اول است و از آخر افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۱۷/ ۷۴؛ ادبیات، ش ۹۱؛ مرعشی، ۲۰/ ۲۷۰ و ۲۶۳؛ مجلس، ش ۱/ ۶۳۵؛ دنا، ۸/ ۱۷۸ـ۱۷۹.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... چون آثار موهبت و انواع عاطفت مهتری بر کهتری بسیار شود....

انجام موجود: ... لا تحسبن الله غافلا عما... الظالمون وعده گوشمال.

۱۱. دیوان امیرالمؤمنین(ع) (شعر ـ فارسی و عربی)

در این نسخه بخشی از اشعار با زیرنویس فارسی همراه است.

این نسخه گویا از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله قال امیرالمؤمنین و امام المتقین... الناس من جهة التمثال اکفاء....

انجام:

و احلم و الحلم لی اشبه

و انّی لاترک حلّ المقال

خط: نسخ خوب و نستعلیق راسته و چلیپا، کلمات و عبارات عربی معرب، ش ۲ خط شکسته، ۴ رمضان ۱۱۴۶هـ، ش ۳ محمّد علی بن محمّد سعید اشرف، ۲۷ محرم ۱۱۰۵هـ.

تمامی صفحات مجدول زر و مشکی، در آغاز و پایان نسخه دو سرلوح مذهّب و مرصّع. در روی برگ اول نوشته‌ای به عربی با عنوان در مذمة العبید.

جلد: مقوایی ابر و باد قرمز و عطف تیماج مشکی، قطع (بیاضی).

۱۶/۵ × ۳۰سم. ۱۷۸ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۴۳۱)

۱۷۲۶۷

مصابیح القلوب (اخلاق ـ فارسی)

از: حسن بن حسین شیعی سبزواری (د: ۷۹۵هـ).

مؤلف در این اثر ۵۳ حدیث نبوی(ص) را ترجمه و شرح کرده با استناد به آیات، روایات و اشعار.

این کتاب در ۱۳۷۵ش توسط دفتر نشر میراث مکتوب چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۲۱/ ۹۰؛ مجلس، ش ۱۰۰۷۵؛ مرعشی، ۸/ ۱۵۶؛ دانشگاه، ۱۲/ ۲۸۷۰؛ فهرستواره، ۶/ ۶۰۷.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی شمس لشموس الشرقیه شعلة الشرر من شطر الشجر....

انجام: ...که آن آصف برخیا بود خدای را بدین نام بخواند که یا حی یا قیوم بذلک ختم ذلک الکتاب لا ریب فیه.

خط: نسخ. کاتب: ناد علی حسنی. تاریخ کتابت: ۲۶ رجب ۱۲۳۰هـ یا ۱۲۳۵هـ. مکان کتابت: مازندران.

جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج با سر و عطف گالینگور.

۱۵/۵ × ۲۱سم. ۲۸۰گ. ۱۸س.

(ثبت ۲۰۸۴۳۲)

۱۷۲۶۸

کتاب فی الاصول (اصول فقه ـ عربی)

= المحاضرات فی الاصول

از: علی بن عبدالحسین ایروانی (د: ۱۳۵۴هـ).

در مباحث اصولی از جمله اصالة البرائه، اصالة التخییر، اصالة الاشتغال و جز آن.

این نسخه دارای حک و اصلاحاتی است و ظاهراً به خط مؤلف باشد.

تاریخ فراغت از تألیف در این نسخه روز چهارشنبه ۱۰ جمادی الاول ۱۳۴۷هـ در نجف یاد شده است.

نک: عکسی مرعشی، ۱/ ۲۲۶ و ۲۲۷.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمين سئلنى بعض من لا يسعنى مخالفته ان اغير اسلوب تحريرى... (در نسخه بر روى ۴ سطر اول خط كشيده شده)....

انجام: ...فتبقى الاطلاقات فى الميت سليما عن المقيد نسئل الله... قد وقع الفراغ من تسويده لمصنفه... فى الارض المقدس الغرى.

جلد: مقوايى ابر و باد، عطف و گوشه‌ها تيماج عنابى.

۱۳ × ۲۱/۵ سم. ۲۰۸ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۴۳۳)

۱۷۲۶۹

مثنوى **(شعر ـ فارسى)**

از: مير هاشم خسروشاهى (ق ۱۴ه).

در حاشيه ص ۲ نسخه آمده: قطعه مثنوى است در معارف حقه الهيه از مرحوم عليين رتبه آقاى والد حاجى مير هاشم شيخ الاسلام طاب ثراه اللّهم وفقنا باتمامه بحق محمّد و آله غرة شهر حج ۱۳۳۱ه.

آغاز:

طايرى گفتش كه اى مرغ بلند

عشق دلبندى مرا كرده است بند

انجام:

جان عليا قابل علياستى

جسم سفلى مايل سفلاستى

خط: تحريرى. تاريخ كتابت: ق ۱۴ه.

اشعار سه ستونه.

تمامى صفحات مجدول مشكى، با حواشى و تعليقات، تصحيح شده.

جلد: مقوايى قهوه‌اى، عطف و گوشه‌ها و تيماج قهوه‌اى.

۱۸ × ۲۲ سم. ۲۲۵ ص. ۱۶ س.

(ثبت ۲۰۸۴۳۴)

۱۷۲۷۰

مجموعه

۱. الارث **(فقه شيعه ـ عربى)**

(ص ۱ـ۱۳۷)

از: محمّد هادى بن محمّد امين تهرانى نجفى (د: ۱۳۲۱ه).

اثرى است استدلالى و تحقيقى در بيان احكام ارث و ورّاث.

نک: ذريعه، ۱/ ۴۴۹؛ آستان قدس، ۲۰/ ۳۴؛ مجلس، ش ۲۷۵۵/۱؛ مرعشى، ۳۴/ ۷۷۹؛ دنا، ۱/ ۶۴۷ـ۶۴۸.

آغاز: بسمله كتاب الارث و هو القيام بما كان الميت قائما به و ان لم يكن على وجه التبعيه بل قد يكون بالعكس....

انجام: ...فلا يرثها لتحقق السبب و هو الموت قبل الدخول.

۲. رسالة فى الرضاع **(فقه شيعه ـ عربى)**

(ص ۱۳۹ـ۱۷۱)

از: محمّد هادى بن محمّد امين تهرانى نجفى (د: ۱۳۲۱ه).

در بيان مسائل رضاع.

نک: مرعشى، ۲۲/ ۹۷؛ مجلس، ش ۲۷۱۴/۲؛ دنا، ۵/ ۸۶۶.

آغاز: بسمله الحمد لله كما ينبغى لكرم وجهه و عز جلاله... و بعد فيقول المسكين المستكين محمد هادى بن محمد امين... ان هذه رسالة وجيزة فى بيان حقيقة....

انجام: ...حكم اخت الولد من انه قياس نعم الواجب عليه.

خط: ش ۱، نستعليق تحريرى. ش ۲، نسخ. كاتب: على بن عبدالرحمن. تاريخ كتابت: ۱۳۲۱ه.

اصلاح و تصحيح شده.

جلد: تیماج.
۱۶×۲۱/۵ سم. ۱۷۱ ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۴۳۵)

۱۷۲۷۱

مجموعه

۱. مجنّة الطاعون و الوباء (پزشکی ـ عربی)
(ص ۲ـ ۷۲)

از: الیاس یهودی بن ابراهیم اسپانی (ق ۹ه).

در بیان بیماری طاعون و وبا و علل و روش معالجه آنها شامل مقدمه، چهار باب و ۱۰ مبحث. مؤلف از اطبا و ملازمان دربار سلطان ابونصر بایزید بن محمّد خان از سلاطین آل عثمان بود، و در مقدمه از وی یاد کرده است.

نک: آستان قدس، ۱۹/ ۵۱۲ـ۵۱۳؛ مرعشی، ۱۶/ ۲۵۸؛ ادبیات تهران، ۱/ ۴۱۵.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی شرح صدور الاطباء بعلم الابدان... و بعد فیقول اضعف العبید الاذل الیاس الیهودی ابن ابراهیم الاسپانی لما رزقنی الله تعالی معرفة علم الابدان....

انجام: ...و تفصیل هذا البحث مذکور فی شرحنا فی الکتاب الرابع من القانون لابی علی و الله اعلم بحقیقة الحال.

۲. منجزات المریض (فقه شیعه ـ عربی)
(ص ۷۵ـ۹۸)

از: ؟

رساله‌ای است در باره نافذ بودن تصرفات مریض از دیدگاه فقهی.

آغاز: بسمله الحمد لله الملک العلام و ملهم الاحکام الی الرسل و الحکام... اما بعد فقد التمس منی بعض اخوان الصفا و خلان الوفاء....

انجام: ...هذا آخر ما اوردناه فی تحقیق المسئلة و تنقیحها مع تلاطم امواج العوائق و تهاجم افواج العلائق الحمد لله اولا و آخرا... الاخیار الانجبین.

۳. رساله‌ای در جفر (علوم غریبه ـ فارسی)
(ص ۱۰۳ـ ۱۷۴)

از: ؟

آغاز: بسمله بعد از حمد الهی و درود حضرت رسالت پناهی و صلوات نامتناهی بر ائمه اثنی عشر... که این رساله منتخبیست در بیان دعوت دعا کنندگان بطرایق مختلفه....

انجام: ...و عدد آن ده هزار و پانصد و چهارده می‌شود با نتیجه ثانیه که کلمه توحید است.

خط: نسخ با قلم متفاوت. تاریخ کتابت ش ۱: ۱۲۴۷ه.

عناوین و نشانی‌ها در برخی صفحات شنگرف، در روی برگ اول یادداشت تملک از لطفعلی با مهری به نشان «عبده لطفعلی».

جلد: تیماج مشکی یک لا.
۱۰/۵×۱۵ سم. ۱۸۰ ص. ۱۱ س.
(ثبت ۲۰۸۴۳۶)

۱۷۲۷۲

ودایع النبوة فی احکام الشریعه (فقه شیعه ـ عربی)

از: محمّد هادی بن محمّد امین تهرانی نجفی (د: ۱۳۲۱ه).

کتابی مفصل در فقه استدلالی که تنها کتاب‌های صلاة، طهارت، زکات، ارث و صوم و بیع و خیارات آن نوشته شده است. این نسخه مشتمل بر کتاب صلوة و بعد از آن کتاب طهارة است.

نک: ذریعه، ۲۵/ ۶۳؛ مشار عربی، ۹۸۸؛ گلپایگانی، ۸/ ۴۹۲۱؛ مجلس، ش ۲۷۱۲؛ مرعشی، ۲۷/ ۳۹۰؛ دنا، ۱۰/ ۱۰۳۵ـ۱۰۳۶.

آغاز: هذا کتاب الصلوة من ودایع النبوة بسمله الحمد

لله رب العالمین... و بعد کتاب الصلوة و هی فی الاصل العطف و هو من الرب الرحمة....

خط: نسخ مایل به تعلیق. کاتب: میرزا حسین.
تاریخ کتابت: ۱۳۱۲ه.
در متن و حاشیه تصحیح شده.
جلد: تیماج قرمز، ترنج با سر.
۱۵/۵ × ۲۱ سم. ۳۶۵ص. ۲۰ س.
(ثبت ۲۰۸۴۳۷)

۱۷۲۷۳

زبدة العقاید فی کشف مطالب المحقة و المفاسد (کلام ـ فارسی)

از: سیّد هاشم بن حسن موسوی خسروشاهی (د: ۱۳۱۶ه).

مؤلف در مقدمه می‌گوید: «در اوایل سن پنجاه و پنج شروع نمودم به تحریر این رساله که مشتمل است بر اصول دین در عقیده موحدین و چند مسئله مختلفه میان علماء شیخیه و متشرعین و کشف اعتقادات باطله و بیان دلایلات لاطائله از ارباب ادیان و ملل متکاثره و عاطله...».

مشتمل بر مقدمه و شش باب و خاتمه. مقدمه در وجوب اصل معرفت و تحصیل آن. باب اول در اثبات صانع و صفات وی، دوم در توحید، سوم عدل، چهارم نبوت مطلقه، پنجم اثبات امامت، ششم در میعاد و اثبات آن.

این اثر در ۱۳۰۵ه به خواهش عده‌ای از دوستان مؤلف و در عهد سلطنت ناصرالدین شاه که در مقدمه از وی یاد شده تألیف شده و گویا فراغت از تألیف ۱۳۱۲ه باشد.

آغاز: دیباچه کتاب، عالم و خالق بنی نوع آدم مخلوقاترا از عدم بوجود آورده و از میان ایشان بنی نوع بشر را پسندیده و بایشان شرافت بسیار....

انجام: ... حقیر بهمین مقدار اختصار اکتفا نموده دیگر متعرض اطناب نشد... الانسان محل النسیان تمت کتاب بعون الملک المنان فی العاشر فی شهر رمضان... السادات الزکیه سنه ۱۳۱۲ه.

خط: نسخ. کاتب: اسماعیل بن محمّد جعفر بن علی‌همت خسروشاهی الاصل بایرامی المسکن.
تاریخ کتابت: پنج شنبه ۲۶ ذی حجه ۱۳۱۲ه.
عناوین در بالای صفحات تحریر شده، در روی برگ اول یادداشتهایی است از جمله یادداشتهای ذیل: «وفات مؤلف مرحوم طاب ثراه ۲۲ محرم ۱۳۱۶ه روز جمعه آخر ساعت آن در بالای منبر در اثنای موعظه در مسجد دیزج طیب الله رمسه و در این اوقات داعی در نجف اشرف مشغول به تحصیل بودم انا الاحقر محمد باقر الموسوی». و یادداشت دیگر در باره این کتاب از فرزند مؤلف: «این کتاب شریف مناسب بر عوام ساده‌لوح... مسمی بزبدة العقاید از مرحوم والد طاب ثراه آقای حاجی میر هاشم شیخ الاسلام قصبه خسروشاه که به جهت ابتلاء بپاره فوتة؟ کشفیه و غلات از توابع و پیروان احسایی و کرمانی و رشتی بقلم آورده و از کلمات علماء اعلام فرقه ناجیه مذهب جعفریه جمع و ملخص فرمود و بطرزی صحیح و جمیل نوشته و برای عوام خیلی کارساز است و از دیباچه او یک صفحه افتاده تلف شده که اسم مؤلف در آن ثبت بوده... و انا الاحقر محمد باقر بن هاشم الموسوی فی غره شهر حج ۱۳۵۷ه». و نیز یادداشتی گویا ناتمام مبنی بر فوت سیّدباقر موسوی خسروشاهی در بلده خسروشاه روز یکشنبه نزدیک غروب در ۹ شعبان.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۷ × ۲۱ سم. ۹۴۶ص. ۱۵ س.
(ثبت ۲۰۸۴۳۸)

۱۷۲۷۴

مجموعه

۱. مسئلة الحق و الحکم **(اصول فقه ـ عربی)**

(ص ۴ـ۱۸)

از: محمّد هادی بن محمّد امین تهرانی نجفی (د: ۱۳۲۱ه).

در فرق بین حق و حکم. چنانکه شیخ آقا بزرگ در ذریعه گفته مؤلف اولین کسی است که در این موضوع نوشته است.

نک: ذریعه، ۷/ ۳۹؛ آیة الله زنجانی (قم)، ۲۲۴؛ دنا، ۹۳۶/۷.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی احیا ما اندرست من اعلام الدین بالعلماء المجددین... فاقول و بالله التوفیق ان الحق عبارة عن سلطنة الشخص علی غیره....

انجام: ...و لا تنکشف الا بالبسط فی المقاله و التعرض للاقوال و الحمد لله... و ان یجعله ذخرا لیوم الدین بمحمد و آله الطاهرین.

۲. حق الیقین **(فلسفه ـ عربی)**
فی معرفة رب العالمین

(ص ۲۰ـ۷۷)

از: محمّد هادی بن محمّد امین تهرانی نجفی (د: ۱۳۲۱ه).

در بیان اتحاد وجود و ماهیت و استدلال بر بطلان اصالت هر یک از این دو. این نسخه از انجام ناقص است.

نک: ذریعه، ۷/ ۴۱؛ مرعشی، ۸/ ۳۶۳؛ دنا، ۴/ ۶۹۴؛ مجلس، ش ۱۹۵۰ با عنوان ماهیة و وجود.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی دل علی ذاته بذاته و تنزه عن مجانسة مخلوقاته و جلّ عن ان یحجبه حجاب....

انجام: ...فلیس مرادهم من هذا انّ ماهیة شیء من تلک الامور متقدمة علی ماهیة... وجوبه بتقدم و تأخر.

۳. الوجود و الماهیة **(فلسفه ـ عربی)**

(ص ۸۲ـ۹۸)

از: محمّد هادی بن محمّد امین تهرانی نجفی (د: ۱۳۲۱ه).

در تحقیق وجود و ماهیت و دلالت هر موجود بر واجب و مباحث مربوط به آن.

نک: آستان قدس، ۱۱/ ۳۶۹؛ ملک، ۶/ ۱۳۹؛ مجلس، ۱/ ۹۲۰ سنا؛ دنا، ۱۰/ ۹۹۶ـ۹۹۷.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی جعل فی کل شیء آیات علی وحدانیه و الصلوة و السلام علی افضل بریته... فیقول... محمد هادی بن محمد امین... ان هذه رسالة....

انجام: ...العدم معدوم بنفسه موجود فی الذهن بوجود زائد علی ذاته علی ما ذهب الیه الجمهور.

۴. تفسیر آیة النور **(تفسیر ـ عربی)**

(ص ۱۰۲ـ۱۴۴)

از: محمّد هادی بن محمّد امین تهرانی نجفی (د: ۱۳۲۱ه).

در تفسیر و تبیین آیه شریفه اللّه نور السموات و الارض با استناد به آیات و روایات و اقوال علما و بیشتر صبغه فلسفی ـ عرفانی دارد.

این اثر چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۴/ ۳۳۴؛ مشار عربی، ۱۹۸؛ آستان قدس، ۲۲/ ۱۰۳؛ مرعشی، ۲۸/ ۲۱۵؛ دنا، ۳/ ۱۱۳.

آغاز: بسمله قوله عزّ من قائل الله نور السموات و الارض النور ماهیته اجمالا کانیته فی الظهور....

انجام: ...فلیس علی ما انزل فی الذین خلوا من قبل او فی الاحکام او فی المواعظ تمت.

۵. المواهب الثنیة **(فقه شیعه ـ عربی)**
الغریة فی تحقیق مسئلة النیة
و شرح حقیقة قصد القربة

(ص ۱۴۷ـ۲۰۲)

از: محمّد باقر بن هاشم موسوی خسروشاهی (ق ۱۴ه).

این نسخه که به خط مؤلف تحریر شده تحقیقی است در باب نیت و قصد قربت. این اثر در مشهد غری (نجف) در سنه گویا ۱۳۱۵ه به اتمام رسیده است.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... بعد فیقول السید المسکین المستکین محمد باقر بن هاشم الموسوی الخسروشاهی... ان هذه جوهرة نفیسة فی تحقیق مسئله النیة...

انجام: ...هذه جملة ما یلیق ان ینبه علیها فی هذه المسئلة من الفروع الفقهیه و الحمد لله رب الهدایة... تم بید المصنف المسکین... حامدا و مصلیا.

خط: نسخ. کاتب: محمّد باقر بن هاشم موسوی خسروشاهی (ص ۲۰۲). تاریخ کتابت: ق ۱۴ه. ش ۵: ۱۳۱۵ه.

تصحیح شده و ش ۵ دارای حک و اصلاحات مؤلف است.

جلد: تیماج قرمز، ترنج با سر.

۱۴ × ۲۳ سم. ۲۰۴ ص. ۲۱ س.

(ثبت ۲۰۸۴۳۹)

۱۷۲۷۵

مجموعه

مجموعه‌ای است از تألیفات سیّد محمّد باقر بن هاشم موسوی خسروشاهی (ق ۱۴ه) به خط وی. در آغاز نسخه مناجاتی است از مؤلف و فهرستی از عناوین این مجموعه مشتمل بر:

۱. رسالة فی قاعدة من ملک شیئا ملک الاقرار به و قاعدة الید (فقه شیعه - عربی)

(ص ۴-۱۱)

تألیف این رساله در ۱۲ ذی قعده ۱۳۵۷ه به اتمام رسیده است.

آغاز: بسمله الحمد لله علی لطفه العمیم و فضله الجسیم بتأیید علماء دینه القویم... فیقول... محمد باقر بن هاشم الموسوی... انه قد شاعت بین الفقهاء الاساطین رضوان الله علیهم...

انجام: ... و ان کان الفروع و الآثار اکثر مما ذکرنا فان المیسور لا یسقط بالمعسور تم فی اثنی عشر مضت... ۱۳۵۷، ۱۲ ذی القعده الحرام.

۲. مشرعة العلم فی شرح الحق و الحکم (اصول فقه - عربی)

(ص ۱۴-۸۵)

در شرح رسالة الحق و الحکم محمّد هادی بن‌امین تهرانی که گویا استاد مؤلف بوده است.

آغاز: بسمله و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم و الحمد لله الذی خلق الانسان فی احسن التقویم و میّزه قبل الخلق بالبیان... فیقول... محمد باقر بن هاشم الموسوی الخسروشاهی... اذ رأیت ان ما افاده الاستاد المحقق...

۳. تحقیق الوجود و الماهیة (فلسفه - عربی)

(ص ۸۶-۹۰)

آغاز: بسمله الحمد لله ولی الرشد و الهدایة و منه التأیید و التوفیق و العنایة و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله ارکان التوحید و الولایه و بعد ان هذه کلمات حکمیة فی مسئلة الوجود و الماهیة...

انجام: ...و کیف یدرکه من هو بالذات و الوجود صنعه ام کیف یصله من هو فعله و صلته.

۴. المواهب الثنیة الغریة فی شرح حقیقة قصد القربه (فقه شیعه - عربی)

(ص ۹۲-۱۵۷)

نک: مجلس، ش ۱۷۲۷۴/۵.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی جعل محبته فی عرفانه فاحب من عرفه... و بعد فیقول السید... محمد باقر بن

هاشم الموسوی الخسروشاهی ان هذه جوهرة نفیسة من مقتبسات انوار اهل العصمة علیهم السلام فی مسئلة النیة و تحقیق حقیقة قصد القربة ....

انجام: ... و اخرجنا عن حضیض الجهل الی اوج الفضل... بالرأفة و الرحمة انک ارحم الراحمین تم بید المصنف المسکین... فی المشهد الغری... حامدا و مصلیا لله تعالی و رسوله.

۵. شریعة الارث (فقه شیعه ـ عربی)

(ص ۱۶۰ـ۱۸۹)

در بیان مسائل ارث مشتمل بر «مقدمه» در باره ریشه و مبدأ اشتقاق واژه ارث و حقیقت مفهوم آن و «طبقات» در مراتب اسباب و مقتضیات و احکام آن در روایات. در دهه آخر رمضان ۱۳۵۷ﻫ در ایام تحصیل مؤلف در نجف نگارش یافته است.

آغاز: بسمله سبحان من لا شبیه له فی ذاته و لا شریک له فی ملکه... فیقول المسکین المستکین محمد باقر بن هاشم... ان هذه وجیزة خطر بالبال فی ارث الشیعة ....

انجام: ... فاشتراطها به لا وجه له تم ذلک بعون الله... و الحمد لله تعالی اولاً... من سنه سبع و خمسین و ثلثمائه و الف و انا الاحقر محمد باقر بن هاشم الموسوی الخسروشاهی ۱۳۵۷.

۶. السوانح الفقهیة (فقه منظوم ـ عربی)

(ص ۱۹۰)

منظومه فقهی است مشتمل بر کتاب‌های طهارت، صلات، زکات، خمس، صوم، حج و در پایان قضا.

در این نسخه برخی توضیحات و تعلیقات به نشان «منه» در حواشی دیده می‌شود و تاریخ رمضان ۱۳۴۲ﻫ در پایان نسخه تحریر شده است.

طبق یادداشت حاشیه ص ۱۸۹ مجموع ابیات منظومه ۱۱۱۸ بیت است.

آغاز:

باسمه الجامع ذی الجلال
ابتدء الکلام فی المقال

انجام:

رجح بالقبول و التقدیم
من خارج البیان فی الحکیم

وقف هنا القلم وقضی به القدر... شهر صیام محمد باقر الموسوی ۱۳۴۲.

۷. الوظیفة الکافیة فی مقام استنباط الاحکام الشرعیة الفرعیة (اصول فقه ـ عربی)

(ص ۲۵۲ـ۲۵۹)

در باره وظایف فقیه در استنباط احکام فقهی و شرعی.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و اعوذ بالله السمیع العلیم من الشیطان الرجیم و اولیائه الاثیم... و بعد فیقول... اعلم یا طالب المعرفة و علم الیقین و مبتغی المعالی من المعارین الاولیة الواقعیة و القبسات المقتبسة ....

انجام: ... له العلم و الاطمینان بالمحکم من الادلة و الحجج المعمولة المعتبرة ام لا و یبقی.

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴ﻫ.
تصحیح‌شده، تعلیقات و حواشی در برخی جاها.
جلد: تیماج قرمز.
۱۷×۲۰/۵سم. ۲۶۰ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۴۴۰)

۱۷۲۷۶

مجموعه

۱. کتاب البیع (فقه شیعه ـ عربی)

= شرح شرایع الاسلام

(ص ۱ـ۱۴۸)

از: محمّد هادی بن محمّد امین تهرانی نجفی (د: ۱۳۲۱ه).

شرح استدلالی مفصلی است بر شرایع الاسلام محقق حلّی.

نک: ذریعه، ۱۳/ ۱۳۱؛ مجلس، ۲/ ۲۷۱۷ و ۲/ ۱۹۵۰؛ آستان قدس، ۲۰/ ۲۸۵؛ مرعشی، ۳۷/ ۵۳۶؛ دنا، ۲/ ۶۰۶.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... و بعد فیقول... محمد هادی بن محمد امین... ان هذه جملة ما خطر بالبال فی کشف الغطاء عما اشار الیه....

انجام: ...فقد حبسه علیّ خمسة عشر یوماً فق لی ما صنعت بالبغلة قلت رجعته سلیما و الحمد لله اولا.

۲. ذخائر النبوة (خیارات) (فقه شیعه - عربی)

(ص ۱۵۱_۳۳۶)

از: محمّد هادی بن محمّد امین تهرانی نجفی (د: ۱۳۲۱ه).

این نسخه مشتمل بر مباحث خیارات است که به چاپ نیز رسیده است.

نک: ذریعه، ۱۰/ ۸؛ مشار عربی، ۳۴۰؛ مرعشی، ۲۸/ ۲۰۴؛ مجلس، ش ۲۷۱۷/۱؛ دانشگاه، ۵/ ۱۸۸۰؛ دنا، ۵/ ۴۶۵.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی هدانا الی مسالک شرایع الاسلام و نور مدارکه بجواهر الکلام و احکم لنا القواعد....

انجام: ... بکون العوض العوض حرا او مستحقا فافهم.

۳. الرضوان (فقه شیعه - عربی)

(ص ۳۴۲_۴۶۳)

از: محمّد هادی بن محمّد امین تهرانی نجفی (د: ۱۳۲۱ه).

در احکام و مباحث صلح.

نک: مجلس، ش ۱۹۵۰/۱؛ آستان قدس، ۲۱/ ۶۷۶؛ مرعشی، ۱۲/ ۳۱۴؛ دنا، ۵/ ۸۶۹.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... الصلح فی الوضع هو الرجوع الی الموافقة و قطع الخصومة قال فی القاموس الصلاح ضد الفساد کالصلوع صلح کمنع ....

انجام: ...فمن جهة قوة احتمال کون التبعیة فی الجملة ذاتیة... لما فیه من الاستقلال.

خط: نسخ ریز. تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.
تصحیح شده، با برخی حواشی از محمّد باقر موسوی.
جلد: تیماج ارغوانی.
۱۹ × ۲۸/۵ سم. ۴۶۳ ص. ۲۵ س.

(ثبت ۲۰۸۴۴۱)

۱۷۲۷۷

مجموعه

۱. شرح المکاسب (فقه شیعه - عربی)

= التقریرات

(ص ۱_۴۴)

گویا از: هادی بن محمّد باقر موسوی خسروشاهی (ق ۱۴ه).

تعلیقه و شرحی است بر مبحث خیارات مکاسب با عناوین «قوله قده». در پایان آن آمده: تم ما اردنا کتابته من تعلیقة الاستاد دام ظله و نحرر نحن ما استفدناه من درسه مترتبا علیه بترتیب المکاسب فی ۱۱ شهر ربیع الثانی ۱۳۵۳ه.

آغاز: فی الخیارات -خیار التأخیر، بسمله قوله ره الصبر ابدا مظنة الضرر الخ تحقیق المقام انه ان کان مفاد قاعدة....

انجام: ...و لعله اشار فی آخر کلامه الی الامر بالتامل بذلک تمت.

۲. شرح المکاسب = التقریرات (فقه شیعه ـ عربی)

(ص ۴۴ـ۸۸)

گویا از: هادی بن محمّد باقر موسوی خسروشاهی (ق ۱۴ه).

تقریرات درس آیت‌اللّه شیخ محمّد حسین اصفهانی (ظاهراً محمّد حسین بن محمّد حسن معروف به کمپانی (د: ۱۳۶۲ه)) است در مبحث خیارات مکاسب.

آغاز: بسمله الحمد لله رب الذی جعل العلم سراجا للمجتهدین و اضاء قلوبهم بتوفیقاته و قررهم علیه بتأییداته ....

انجام: ... و اما ضمان هذا العیب علی البایع و عدمه فلم یتعرض له.

۳. قول فی المعاملات المتعارف بین الاصحاب (فقه شیعه ـ عربی)

(ص ۹۲ـ۹۴)

آغاز: بسمه تبارک و تعالی بقی الکلام فی المعاملات المتعارف بین الاصحاب فی مقام البحث عنها هو التشقیق بین الاسباب و مسبباتها فقالوا ان المسببات کعنوان البیع و الصلح ....

انجام: ... بالمنتسبین الرابطة للمبتدا به و المبتدأ عنه.

۴. التقریرات (فقه شیعه ـ عربی)

(ص ۹۹ـ۱۰۶)

از: هادی بن محمّد باقر موسوی خسروشاهی (ق ۱۴ه).

در خصوص تقریرات درس آیت اللّه میرزا حسین نائینی است.

مؤلف در آغاز می‌گوید: ان هذه ما خطر ببالی القاصر عند ما اراجع لتقریرات شیخ العلماء... المیرزا محمّد حسین النائینی ادام اللّه تعالی ظلاله.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... و بعد فیقول العبد العاصی هادی بن محمد باقر الموسوی الخسروشاهی ....

انجام: ... فیجب التعیین عن خبر العادل ایضا.

۵. حجیة الظواهر (اصول فقه ـ عربی)

(ص ۱۱۴ـ۱۱۹)

گویا از: هادی بن محمّد باقر موسوی خسروشاهی (ق ۱۴ه).

آغاز: لا ریب فی لزوم اتباع ما یظهر من کلام الشارع و لابد فی توضیحه من تقدیم امور الاول ان شارع بما هو شارع لیس له طریق خاص ....

انجام: ... فصل فی الاجماع المنقول بخبر الواحد... امورا الاول ان الادلة الداله علی حجیة الخبر الواحد.

۶. التقریرات (اصول فقه ـ عربی)

(ص ۱۲۴ـ۱۲۷)

از: هادی بن محمّد باقر موسوی خسروشاهی (ق ۱۴ه).

تقریر درس فقه آیت اللّه میرزا حسین نائینی است که از پایان ناتمام مانده.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... و بعد فهذا ما استفدناه من افادات العالم الوحید شیخنا و ملاذنا المیرزا حسین النائینی... قال دام ظله و مما یخرج عن کونه ....

انجام: ... و اما شرط لتاثیر السبب بعد تمامیة نفس السبب فعلی الاول و الثانی لا.

۷. تاریخ حکما و دانشوران (تراجم ـ فارسی)

(ص ۱۲۸ـ۱۳۴)

گویا از: هادی بن محمّد باقر موسوی خسروشاهی (ق ۱۴ه).

در آغاز نسخه آمده: «در ذکر بیان اسامی و شمهٔ حالات حکمای و دانشورانیکه بعد از ولادت حضرت عیسی(ع) ظاهر شده‌اند...» شامل ۷۰ تن.

انجام: ... (۷۰) اعلیوفس فلسفی که تکمیل فلسفه نموده... و معتزل از مردم بود و پنجاه خطبه از مؤلفات اوست.

۸. اللباس المشکوک (فقه شیعه - عربی)

(ص ۱۳۸ـ۱۵۱)

گویا از: هادی بن محمّد باقر موسوی خسروشاهی (ق ۱۴ھ).

آغاز: بسمله اعلم ان البحث فی اللباس المشکوک یقع من حیث الشک فی کونه من اجزاء ماکول اللحم او غیر مأکول اللحم....

انجام: ... و اذاکان لمتعلقه متعلق اما ان یکون متعلق المتعلق بصرف وجوده کذلک.

۹. منتخبات اشعار (شعر - فارسی)
میرزا حبیب‌اللّه خراسانی

(ص ۱۵۲ـ۱۵۳)

آغاز: بسمله منتخبات از دیوان اشعار خلد آشیان حجة الاسلام مرحوم آقای حاجی میرزا حبیب الله خراسانی قدس سره....

سالها بر کف گرفتم سبحه صد دانه را
تا ببندم زین فسون پای دل دیوانه را

انجام:

توئی را با منی بر خاک ره ریز
که ما را جز تو و من اهرمن نیست

۱۰. اثبات المعاد الجسمانی (کلام - عربی)

(ص ۱۵۵ـ۱۵۹)

از: شیخ محمّد حسین غروی اصفهانی معروف به کمپانی (د: ۱۳۶۲ھ).

این اثر در ۶ ج ۲ ۱۳۳۸ھ تألیف شده است. این نسخه از روی نسخه مؤلف استنساخ شده است.

نک: ذریعه، ۲۱/ ۱۷۳؛ دنا، ۹/ ۷۶۹.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعد اعلم ان اثبات المعاد الجسمانی الذی اطبقت علیه کلمة الفرقة المحقه بل نطقت به ....

انجام: ... لقوله تعالی قال من یحیی العظام و هی رمیم قل یحییها... الی غیر ذلک من الآیات.

کاتب افزوده: تم تصنیفه فی ۶ ج ۲ سنه ۱۳۳۸ھ و تم استنساخه فی ۱۹ صفر سنه ~~۱۳۴۳~~ و تم استنساخه من نسخه العلامه المحقق آیة الله فی... شیخ محمد حسین الاصفهانی دام ظله العالی بید... السید هادی الخسروشاهی تبریزی فی لیله ۱۳ شهر ج ۱ سنه ۱۳۵۳ھ.

خط: تحریری. کاتب: سیّد هادی خسروشاهی تبریزی. تاریخ کتابت: ق ۱۴ھ.

برخی صفحات سفید و نانوشته است.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۳/۵ × ۲۱ سم. ۱۶۱ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۴۴۲)

۱۷۲۷۸

مجموعه

۱. حاشیة الفوائد الفناریه (منطق - عربی)
= حاشیة شرح ایساغوجی
= حاشیة قول احمد

(ص ۷ـ۲۳)

از: قول احمد بن محمّد بن خضر (د: ۷۸۵ھ).

حاشیه‌ای است بر الفوائد الفناریه شمس‌الدین فناری (۸۳۴ھ) که آن نیز شرحی است بر ایساغوجی اثیرالدین ابهری (د: ۶۶۳ھ).

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۲۰۷؛ دانشگاه، ۱۷/ ۴۸۸؛ مرعشی، ۳۰/ ۱۷؛ مجلس، ۳۸۰۴/۱؛ آستان قدس، ۲۴/ ۱۶۶؛ دنا، ۴/ ۳۴۸ـ۳۴۹.

آغاز موجود: بین القضایا بحسب صدقها و تحققها

لا بحسب حملها علی شیء کما عرف فی موضعه فمعنی اعمیة الدائمة ....

انجام: ... و لهذا حصر المصنف العمدیه فی البرهان جعلنا من الواصلین الی الیقین... و ارزقنا معانیه الی الحق الیقین.

۲. شرح ایساغوجی (منطق ـ عربی)
= الفوائد الفناریه علی الرسالة الاثیریة

(ص ۲۴ـ۵۳)

از: شمس‌الدین محمّد بن حمزه فناری (د: ۸۳۴ھ).

شرح مزجی مختصری است بر ایساغوجی اثیرالدین ابهری مشتمل بر ۴ باب.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۲۰۷؛ آستان قدس، ۲۴/ ۲۰۲ـ ۲۰؛ مجلس، ش ۵۴۳۹؛ مرعشی، ۳۴/ ۲۱۳؛ گلپایگانی، ۵/ ۲۴۲۰ـ۲۴۲۱؛ دنا، ۶/ ۴۸۳ـ۴۸۵.

آغاز: بسمله حمدا لک اللهم علی ما لحصّت لی من منح عوارف الافاضل... اما بعد فلما لم ینفعنی التعلل بلعلّ و عسی عن اقتراح اخ لی فی کل صباح ....

انجام: ... و احشرنا فی زمرة السعداء و الصالحین... و الیه المرجع و المآب.

۳. حاشیة شرح ایساغوجی (منطق ـ عربی)
= حاشیة التالجی

(ص ۵۴ـ۱۴۵)

از: محی‌الدین تالجی.

حاشیه‌ای است بر شرح حسام‌الدین حسن کاتی (د: ۷۶۰ھ) بر ایساغوجی اثیرالدین ابهری با عناوین «قال ـ اقول».

نک: کشف الظنون، ۱/ ۲۰۶ـ۲۰۷؛ دانشگاه، ۱۷/ ۲۹۴؛ مجلس، ش ۱۷۶۷۹؛ دنا، ۴/ ۲۳۵ـ۲۳۶.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... قال الحمد لله واجب وجوده اقول افتتح کتابه بعد الابتداء بالتسمیة لان اداء الواجب من شکر نعمائه واجب ....

انجام: ... و الغرض من المغالطة تغلیط الخصم و دفعه.

۴. شرح ایساغوجی (منطق ـ عربی)

(ص ۱۴۶ـ۱۶۹)

از: حسام‌الدین حسن کاتی (د: ۷۶۰ھ).

شرح مختصری است بر ایساغوجی اثیرالدین ابهری (د: ۶۰۶ھ) با عناوین «قال ـ اقول».

این اثر در مجموعهٔ گنجینه بهارستان دفتر دوم چاپ شده است.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۲۰۶؛ آستان قدس، ۲۴/ ۱۹۲؛ مرعشی، ۱۱/ ۳۸۲؛ مجلس، ۳/ ۱۰۱۰۰ و ۳۲۳۵؛ دنا، ۶/ ۴۷۷ـ۴۸۲.

آغاز: بسمله الحمد لله الواجب وجوده الممتنع نظیره الممکن سواه و غیره الصادر باختیاره شرة و خیرة... اما بعد فان کتاب الشیخ ....

انجام: ... هذا آخر ما کتبنا من الاوراق لایضاح باقی فی کتاب ایساغوجی و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ ریز. کاتب: مصطفی بن فضل اللّه بن سلطان. تاریخ کتابت: ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۸ و ۱۱۲۹ھ. مکان کتابت: قریه بارخال به ناحیه پنکوک تورتوم به قرب ارض روم تابع آخسنحه؟ و ش ۱ در مدرسه خسرو پاشا. نشانی‌ها شنگرف.

تصحیح شده، با حواشی و تعلیقات در برخی صفحات. در پایان نسخه یادداشتهایی در منطق از جمله منظومه‌ای در همین موضوع مورَّخ ۱۲۶۸ھ، در آغاز نسخه یادداشت تملک میر هادی خسروشاهی.

جلد: میشن قهوه‌ای، ترنج با سر، مجدول گرهی.
۱۰/۵ × ۲۰ سم. ۱۷۲ ص. ۲۱ س.

(ثبت ۲۰۸۴۴۳)

۱۷۲۷۹

مجموعه

۱. السؤال و الجواب (فقه شیعه ـ عربی)

(ص ۱)

سؤال حسن بن محمّد علی بن جرز بحرانی از شیخ هادی تهرانی درباره مسئله‌ای در رضاع و پاسخ وی بدان.

آغاز: هذه مسئلة نفیسه من بعض تلامذة شیخنا... بسمله ما یقول علامة الزمان... الشیخ هادی... فی جواز نکاح اولاد ابی المرتضع....

انجام (حاشیه): ...او انه یحرم منه ما یحرم من النسب و من القرابه تم بعون الله.

۲. اصول فقه (اصول فقه ـ عربی)

(ص ۳ـ۹۴)

از: ؟

در این نسخه رساله یا رسائلی است در اصول فقه که از آغاز و انجام و وسط افتادگی دارد و نیاز به بررسی بیشتری دارد.

خط: نسخ.

تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

نشانی‌ها در برخی صفحات شنگرف.

در پایان نسخه و درون جلد این ابیات به خط سیّد هادی خسروشاهی نوشته شده:

و ها انا یونس فی بطن حوت
بـبلدة تبریز فی ظل الغمام
فبینی و الفواد و یوم نجن
ظلام فی ظلام فی ظلام

جلد: مقوایی و عطف پارچه‌ای.

۱۷/۵ × ۲۲ سم. ۹۴ ص. ۱۹ ـ ۲۰ س.

(ثبت ۲۰۸۴۴۴)

۱۷۲۸۰

الدرر اللامعة فی شرح الزیارة الجامعة فی تحقیق الولایات الاربعة (ادعیه ـ عربی)

از: محمّد باقر بن هاشم موسوی خسروشاهی (ق ۱۴هـ).

شرح فقرات زیارت جامعه کبیره که از زیارتهای معتبره مروی از امام علی النقی(ع) است و چون دارای مضامین عالیه توحیدی و ولایتی است شارح به درخواست دوستان به شرح آن پرداخته است.

این نسخه که مسوّده و به خط مؤلف بوده شامل دو قسمت است که پایان قسمت اول در ۲۴ ربیع الثانی ۱۳۴۷هـ و قسمت دوم به تاریخ ۱۲ ربیع الثانی ۱۳۵۷هـ مطابق با ۱۳۱۷ شمسی است.

آغاز: بسمله و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم و نحمده علی منه الجسیم... و بعد فیقول... محمد باقر الموسوی الخسروشاهی... التمس منی بعض احبّتی و ترابتی....

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ۱۳۴۷ و ۱۳۵۷هـ.

مسوده مؤلف است و تصحیح شده.

جلد: تیماج مشکی.

۱۷/۵ × ۲۰/۵ سم. ۴۲۷ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۴۴۵)

۱۷۲۸۱

مجموعه رسائل در کیمیا (کیمیا ـ عربی)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲هـ).

۱. کتاب بلیناس الحکیم = سرّ الخلیقه

(ص ۳ـ۱۶۱)

از: بلیناس یا آپلونیوس حکیم.
گویا شرح و ترجمه از جابر بن حیان کوفی.
این اثر با نامهای دیگری نیز در فهارس آمده است.
نک: ملک، ۹/ ۲۵۳؛ دانشگاه، ۴/ ۹۶۵؛ مجلس، ش ۱۴۴۵۶/۱.
آغاز: بسمله و الحمد و التقدیس لربنا اقول علی کتابی هذا واصف الحکمة التی ایدیها لتسمعوا حکمتی و تنفذ فی افواهکم....
انجام: ... فهذه علة النبات کله فی الجملة و بلغت غایتها فی سوسها.

۲. الاسطقس الاول

(ص ۱۶۳_۱۷۳)
از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲هـ).
آغاز: قال جابر بن حیان ان الله تعالی بعزته و اختراعه للاشیاء بقدرته....
انجام: ... فلیقرأ ما لنا فیها علی ما رتبناه فی الفهرست.

۳. الاسطقس الثانی

(ص ۱۷۳_۱۸۶)
از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲هـ).
آغاز: بسمله قال جابر اما بعد فقد سبق لنا قبل کتابنا هذا کتاب فی هذا المعنی علی رأی الفلاسفة....
انجام: ... و بینا بما اتیناه کما رایتم فلیکن الآن آخر هذا الکتاب انشاء الله... العلی العظیم.

۴. الاسطقس الثالث (با ذیل و شرح آن)

(ص ۱۸۶_۱۹۴)
از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲هـ).
آغاز: بسمله الحمد لله لا اله الا الله اما بعد فان الله تبارک و تعالی جعل العالم انا صغر ....
انجام: ... ان یکون الدرس امامک لیلک و نهارک... و فتح علیک بحوله.

۵. تفسیر کتاب الاسطقس = التفسیر الاول

(ص ۱۹۴_۱۹۷)
از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲هـ).
آغاز: بسمله الحمد لله وحده انی عازم فی هذا الکتاب ان اشرح کتابی الاسطقس و هو ثلاثه اجزاء....
انجام: ... ههنا تعریضا بذلک کما رایت و السلام.

۶. کتاب التفسیر الاسطقس الثالث

(ص ۱۹۷_۲۰۱)
از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲هـ).
آغاز: فاول ما ذکرنا فی موضع یقول فیه حرام ان یتم و حقیق ان لا یتم العمل لمن حجر الاجساد....
انجام: ... و اعلم ان حجرنا لا یدخل علیه داخل و لا یخرج منه خارج فافهم ذلک انشاء الله تعالی.

۷. کتاب الملک و اغراضه

(ص ۲۰۱_۲۰۹)
از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲هـ).
آغاز: بسمله الحمد لله الملک مالک الدنیا و الآخرة الجواد الکریم اعلم ایها القاری لشیء من هذه الکتب اضمنا ان نذکر فی کتابنا هذا علل لطلسما و کیف هی....
انجام: ... و اذ قد اتینا علی جمیع ما وعدنا به ولیکن هذا الفصل آخر الکتاب.

۸. کتاب الطبیعة الخامسة

(ص ۲۰۹_۲۳۲)
از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲هـ).
آغاز: بسمله رب اعن بهدایتک الحمد لله و به

نستعین و اومن به... فینبغی ان تعلم انا قد ذکرنا فی کتبنا فی هذه الموازین علی جمیع الآراء و لکل واحد من الاشیاء....

انجام: ...و اذ قد اتینا علی جمیع ما فی هذا الباب فلیکن الآن آخر هذا الکتاب.

۹. کتاب میدان العقل

(ص ۲۳۲ـ۲۴۷)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله رب اعن برحمتک الحمد لله کثیرا کما هو اهله و مستحقه ینبغی ان تعلم فی کتابنا هذا قولنا علی العموم و الخصوص....

انجام: ...و هو لعمری کذلک وفقنا الله و ایاک لما فزت انه جواد کریم.

۱۰. کتاب الموازین

(ص ۲۴۷ـ۲۶۶)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: رب اعن برحمتک الحمد لله تعالی کثیرا کتبنا و لو ذهبنا نصف فضل الله علینا و احسانه الینا....

انجام: ...و شرحته فی مصلحتک و علیک السلام و رحمة الله و برکاته... و آله اجمعین.

۱۱. کتاب الاحجار علی رأی بلیناس الحکیم (الجزو الاول)

(ص ۲۶۶ـ۲۹۳)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله الحمد لله علی تواصل نعمه و ایادیه علینا و منه و... قد کنا نعدک فی غیر کتاب من کتب الموازین برای بلیناس....

انجام: ...و استوفیت لک سایر ما یحتاج الیه ان فهمت ارجو... انه جواد کریم.

۱۲. صنعة المشک و صنعة العنبر

(ص ۲۹۳ـ۲۹۴)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: تأخذ من الابلج المنزوع النوا ما شئت و مثله شاهزج....

انجام: ...فان مزجته بغیرها فاتن حسن انشا الله تعالی.

۱۳. موازین الاحجار علی رأی بلیناس (الجزء الثانی)

(ص ۲۹۴ـ۳۲۲)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله الحمد لله الذی اصطفی محمد انبیا و انتخب له علیا ولیا و... اما بعد فانه قد تقدم قبل کتابنا هذا عدة کتب فی علم الموازین قد استوفینا فی حل واحد منها صدرا صالحا....

انجام: ...و اوضحت و لم ارض علیک شیئا فادم الدرس تصل الی ما تحب انشاء الله تعالی وحده.

۱۴. موازین الاحجار علی رأس بلیناس (الجزء الثالث)

(ص ۳۲۳ـ۳۴۴)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله سبحان المبدی المعید الفعال لما یرید القاری علی کل شی....

انجام: ...اذا لم یؤد حقوقها فاعلم ذلک انشاء الله تعالی.

۱۵. موازین الاحجار علی رأس بلیناس (الجزو الرابع)

(ص ۳۴۴ـ۳۶۹)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... من کان ذاکرا لما ذکرناه فی المنازل الاولی و الثانیة و الثالثه من هذا الکتاب علم انا وعدنا ان نبین فی هذه المنزلة....

انجام: ... قد استوفینا فی هذه فیما قبلها و لکن الآن آخر هذه الاجزاء و الحمد لله رب العالمین... بالاحسان الی یوم الدین.

۱۶. السر المکنون فی الموازین (الجزو الاول)

(ص ۳۷۰_۳۸۷)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله قد کنا یا اخی قدمنا من کتبنا هذه عدد کتب فی فنون کثیرة کل فن منها قایم بنفسه فمنها ما فیه منازعات و شکوک....

انجام: ... فیالیت شعری کیف اعطوها... اسئل الله ان یرزقها ما رزقتم... انه جواد کریم.

۱۷. السر المکنون (الجزو الثانی)

(ص ۳۸۷_۴۰۰)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله سبحان الذی احاط بکل شیء و احصی کل شی عدد....

انجام: ... فان الحده و الطاعنین علی الحکما کثیر و هم سبب الحرمان المستحقین.

۱۸. السرّ المکنون

(ص ۴۰۰_۴۱۶)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله اما من خصه الله بشیء من علمه و تفضل علیه بشیء من حکمه فقد اتضح له الطریق....

انجام: ... و اذ قد اتینا بقیة الرسایل الا... فلیکن الآن آخرها.

۱۹. کتاب الراهب

(ص ۴۱۶_۴۲۰)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله الحمد لله النافذ المشیة امضی القضیه... اعلم یا اخی انی خصصت کتابی....

انجام: ... و اذ قد بلغنا الی آخر تدبیر هذا الراهب فلنقطع الکلام... و نعم الوکیل.

۲۰. کتاب السهل

(ص ۴۲۰_۴۲۵)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله الحمد لله المحمود و المشکور علی نعمائه... اعلم انه قد تقدم لنا ضروب من التدابیر....

انجام: ... فی کتاب التلکیس من هذه الکتب... و انتهینا الی هذا المکان... و نعم الوکیل.

۲۱. کتاب السمکة

(ص ۴۲۵_۴۳۰)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله الحمد لله خالق ارض و السماء و ما بینهما من النار و الهواء و الماء... اعلم انا قد کنا ذکرنا....

انجام: ... و اذ قد اتینا الی هذه الغایة فلیکن آخر الکتاب و لناخذ فیما یلیه انشاء الله تعالی... و نعم الوکیل.

۲۲. کتاب القادر

(ص ۴۳۰_۴۳۴)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله الحمد لله خالق الانام و بارء الاجسام ذی العظمة و الکبریا... اعلم وفقک الله تعالی و ارشدک الی سبیل الهدی انه قد تقدم لنا قبل کتابنا هذا اربعة....

انجام: ... او استمالا بغیر البرهان و اذ قد اتینا بما قد ضمناه فی هذا الکتاب فلنختمه و لنأتی بما بعده انشاء الله عز و جل.

۲۳. کتاب الماجد

(ص ۴۳۴_۴۴۳)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: الحمد لله القدیم العلیم الرؤف الرحیم... اعلم ان سیدی علیه الصلوة و السلام لما امرنی بتألیف هذا الکتاب رتبها لی ترتیبا لا یجوز مخالفته فیها....

انجام: ...فلا نسبة له بشیء من ذوات النهایات فاعلم ذلک... و نعم الوکیل.

۲۴. کتاب القدیم

(ص ۴۴۳_۴۵۱)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله الحمد لله الازلی با امثال الدائم بلا زوال و صلّی الله علی سیدنا محمد الصادق فی المقال... اعلم ان الکلام فی القدیم و المحدث....

انجام: ...بحسب شرف قدره و جلالة خطره و اذ قد انتهی بنا القول الی هذا المکان فلیکن آخر الکتاب انشا الله تعالی... و نعم الوکیل.

۲۵. کتاب البیان

(ص ۴۵۱_۴۵۶)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله الحمد لله الذی ببیانه اهتدی المهتدون و بعدله نجا المؤمنون... اعلم لما انه لابد لنا فی ترتیب هذه الکتب کما بینا ان ندرج....

انجام: ...و یظهر فیما یلینا فی قران القوس فاعلم ذلک و اذ قد اتینا علی ما فی البیان فلیکن آخر الکتاب انشاء الله تعالی.

۲۶. مطالب پراکنده در کیمیا

(ص ۴۵۷_۴۶۲)

از جمله به نقل از جابر در تکلیس فضه، تصعید الاسرب، تدبیر الرصاص، تکلیس الذهب و غیره.

۲۷. کتاب التصریف

(ص ۴۶۳_۶۴۲)

از: جابر بن حیان کوفی (ق ۲ه).

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... قد تقدم لنا قبل کتابنا کتب کثیرة فی علم الموازین و فیها وجوه انفعالاتها و لم ندل کیف وجه العمل فیها....

انجام: ...مثال ذلک فی المتغیرة ذات السور الکلی واجب ان یکون کل انسان جبار و جابرا او ممتنعا فهذه و فی المتغیرة المهمل.

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: ق ۱۱_۱۲ه. مکان کتابت: حیدرآباد (ص ۲۶۷).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، فهرست رسائل در آغاز نسخه آمده است. مهری به نشان «افوض امری الله عبده محمد محسن» در برخی صفحات حک شده.

جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج با سر و لچکی، مجدول گرهی.

۱۶/۵ × ۲۲ سم. ۶۴۲ص. ۱۸ س.

(ثبت ۲۰۸۴۴۶)

۱۷۲۸۲

المشارع و المطارحات (فلسفه ـ عربی)

از: شهاب‌الدین یحیی بن حبش سهروردی (د: ۵۸۷ه).

در این اثر مؤلف به سه علم الهی، منطق و علم طبیعی پرداخته است. نسخهٔ حاضر شامل دو کتاب دوم طبیعی (تا ص ۴۶۲) و سوم الهی (تا پایان نسخه) است.

این اثر به تصحیح هانری کربن چاپ شده است[۱].

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۷۱۳؛ مجلس، ش ۱۹۶۹؛

---

۱. قابل ذکر است که ترجمه فارسی کتاب مذکور به ترجمه و حاشیهٔ صدرالدین طاهری توسط کتابخانهٔ مجلس در سال ۱۳۸۵هش به چاپ رسیده است.

دانشگاه، ۱۷/ ۹۷؛ ملک، ۶/ ۱۳۶؛ ملّی، ۱۹/ ۳۴۵_ ۳۴۶.

آغاز: بسمله هذا شروعنا فی العلم الثانی من کتاب المشارع و المطارحات و قد سبق هنا القول ان غرضنا فیه البحث....

انجام: ... و لمولانا واجب الوجود مبدع الکل حمد للابد تم العلم الطبیعی[۱] و الحمد لله کما هو اهله و یتلوه الالهی انشاءالله تعالی و الحمد لله وحده.

خط: نستعلیق تحریری. تاریخ کتابت: ق ۱۲_ ۱۳ه.

در روی برگ اول یادداشت تملک علی‌لواسانی به تاریخ ذی قعده ۱۲۶۸ه با مهری به نشان «محمد علی ۱۲۶۵» و مهری به نشان «عبده الراجی اسحق» در برخی صفحات دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده.

۱۲×۲۲ سم. ۵۹۶ص. ۱۸ س.

(ثبت ۲۰۸۴۴۷)

۱۷۲۸۳

مجموعه‌ای در کیمیا (کیمیا ـ فارسی)

ظاهراً مشتمل است بر رسائل منسوب به تنکلوشاه بابلی. این نسخه به علت از بین رفتن شیرازه و درهم شدن و جابجایی اوراق نیاز به چینش مجدد و بازسازی دارد.

نک: منزوی، ۱/ ۶۱۲_۶۴۵.

خط: تحریری. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج یک لای جگری.

۱۲×۲۲ سم. سطور مختلف. **(ثبت ۲۰۸۴۴۸)**

۱۷۲۸۴

مصابیح الحکمه (کیمیا ـ عربی)

از: مؤیدالدین حسین بن علی طغرایی (د: ۵۱۴ه).

در مباحث مختلف کیمیا.

این نسخه از انجام افتادگی دارد.

نک: ملّی، ۶/ ۶۶۹؛ مجلس، ش ۶۰۷/۱۳؛ دنا، ۹/ ۶۲۱_۶۲۲.

آغاز: بسمله من کلام علی علیه السلام ما تقول یا اباالحسن فی الاسرب قال الله و الله ان علیه اسم من اسماء الله تعالی ان الذی یوثقه و باسره فان فیه کنز....

انجام موجود: ... و لو ان هذه الطبیعة التی تصبغ کانت تری اذا اخذ الصبغ من جسدها نقص الجسد من دونه و کان ینبغی للجسد الذی.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.

در حاشیه تصحیح شده.

جلد: تیماج جگری و عطف و حواشی تیماج قهوه‌ای، مجدول گرهی.

۱۴/۵×۲۱/۵ سم. ۲۸۷ ص. ۱۸ س.

(ثبت ۲۰۸۴۴۹)

۱۷۲۸۵

الاعجاز و الایجاز (ادبیات ـ عربی)

از: ابومنصور عبدالملک بن محمّد ثعالبی (د: ۴۹۲ه).

شامل نصایح و حکمیات موجز به نظم و نثر مشتمل بر ده باب.

این اثر به سال ۱۸۹۷م در مصر به چاپ رسیده است.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۱۲۰؛ معجم المطبوعات، ۶۵۷؛ مجلس، ش ۹۵۷ طباطبائی.

آغاز: بسمله اما بعد حمد الله علی آلائه و الصلوة و السلام علی محمد المصطفی و آله فان القاضی الجلیل السید اطال الله بقاه و ان کان فی الادب فرد الدهر....

---

۱. گویا در این نسخه اوراق جابجا شده است.

انجام: و قوله

کم والد یحرم اولاده
و خیره یحظی به الابعد
کالعین لا تبصر ما حولها
و لحظها یدرک ما یبعد

خط: نسخ خوب. تاریخ کتابت: ۲۵ ربیع الآخر ۹۹۹ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در روی برگ اول نام کتاب التجرید فی المحاسن و التفرید ثبت شده و نیز یادداشت تملک و مهری بوده که آن‌را محو کرده‌اند، در حاشیه تصحیح شده.
جلد: تیماج قهوه‌ای یک لای فرسوده.
۱۴/۵ × ۲۱ سم. ۱۰۳ گ. ۹ س.
(ثبت ۲۰۸۴۵۰)
(← تصویر)

۱۷۲۸۶

شرح اربع مقالات بطلمیوس (نجوم - عربی)

از: ابوالحسن علی بن رضوان مصری (د: ق ۵ه).
شرحی است به تفصیل بر مقالات بطلمیوس در خصوص پیش بینی حوادث با توجه به علم نجوم و قواعد آن مشتمل بر ۴ مقاله و هر مقاله در چند باب.
نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۷۸۱؛ ملّی، ۱۰/ ۱۸۵؛ ملک، ۱/ ۲۷۸؛ آستان قدس، ۸/ ۹۲؛ دانشگاه، ۴/ ۸۶۲؛ مجلس، ش ۳۷۸۹.
آغاز: بسمله قال ابوالحسن علی بن رضوان بن علی بن جعفر المتطبب قصدنا ان نشرح اقاویل الحکیم بطلمیوس فی صناعة القضا بالنجوم علی الحوادث....
انجام: فهذه اسیا قد سرحتها (کذا) لک فانعم النظر فیها و تأملها و الله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم.
خط: با قلم‌های متفاوت. تاریخ کتابت: دوشنبه ۲۳ جمادی الاول ۹۱۲ه. مکان کتابت: تبریز.
در حاشیه تصحیح شده.
نسخه اندکی رطوبت دیده.
در آغاز نسخه یادداشت تملک از عبدالواسع بن کلبعلی همدانی و مهر وی به نشان «عبدالواسع»، در پایان نسخه برگ آخر مطالبی منقول از کتاب الثمرة.
جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج با سر، مجدول گرهی.
۱۷/۵ × ۲۵/۵ سم. ۴۳۷ ص. ۲۱ س.
(ثبت ۲۰۸۴۵۱)

۱۷۲۸۷

مجموعه در علوم غریبه

۱. [الجفر] (علوم غریبه - عربی)

(ص ۱-۳۲)
این نسخه از آغاز افتادگی دارد.
آغاز موجود: و الربع الحادی و العشرون و الثلث و النصف مع الکسر ق ن....
انجام: ...و هی تسعة الاحکام الاول حکم الفلک الاطلس و له من الجفر اربع کتب.

۲. قواعد الجفر (علوم غریبه - عربی)

(ص ۳۴-۷۷)
شامل قواعد علم جفر.
آغاز: بسمله قواعد جلیلة من کتاب الجفر و ینبغی ان تعلم ما یتعلق بکل حرف من حروف ا ب ت ث حتی لا تختل المعنی عند اللفظ....
انجام: ...و هی اعظم الاسماء هی هذه یسر فقج مخمت یلفج و مغصیب عفیف بسم الله المش ۲ قورش ۲.

خط: نستعلیق و نسخ. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.
نشانی‌ها شنگرف.
در حاشیه تصحیح شده.
جلد: تیماج یک لا ارغوانی، ترنج با سر.
۱۴ × ۲۲ سم. ۸۰ ص. ۱۸ س.
(ثبت ۲۰۸۴۵۲)

۱۷۲۸۸

مختصر اشارات اسرار الحکماء فی امارات حکم الکیمیاء (کیمیا ـ عربی)

از: حسن بن احمد بن مهیّا حسینی (ق ۱۳ه)

مؤلف چنانکه در مقدمه نوشته کتابی به نام اشارات اسرار الحکماء تألیف کرده سپس آن‌را تلخیص و در ده باب و یک خاتمه در محرم ۱۲۳۹ه نوشته است.

نک: مجلس، ش ۱۲۵۵۲/۱؛ گلپایگانی، ۷/ ۴۱۹۹؛ ملک، ۹/ ۲۸۳.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی فضل بحکمة صنعه کلشیء تفصیلا و رکب الارواح فی الاجساد تقویما... فیقول الفقیر... حسن ابن احمد ابن مهیا الحسینی انی لما الفت کتابی الموسوم....

انجام: ...و ایاک بعد المعرفه و الیقین تفشی سرّ الله و تطفی نور الله... و الله ستم نوره و لو کره الکافرون.

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: ۱۲۸۳ه.

تصحیح شده، عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج خردلی، عطف و حواشی قهوه‌ای.

۱۴×۲۱/۵ سم. ۱۱۹ ص. ۱۲ س.

(ثبت ۲۰۸۴۵۳)

۱۷۲۸۹

مجموعه

۱. شرح شذور الذهب؟ (کیمیا ـ عربی)

(ص ۱ـ۲۲۴)

از: محمّد بن عبداللّه انصاری.

گویا شرحی است بر قصیده شذور الذهب ابوالحسن علی بن موسی اندلسی (د: ۵۹۳ه) که به صورت سؤال و پرسش مطرح شده است.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام... اما بعد قال الفاضل... ابوالقاسم محمد بن عبدالله الانصاری... سئلت سیدی... ابوالحسن علی بن موسی الاندلسی... لیس فی قضیة النجوم قضیه اصدق منه عن معنی قوله فی الدیوان الذی....

انجام: ...فلم اتوقف فی ذلک کتوقف جعفر لجابر بل بادرت و احببت الی ذلک و لله الحمد و المنة علی کل حال.

۲. الدّر المنثور فی شرح صدر ابیات الشذور (کیمیا ـ عربی)

(ص ۲۲۷ـ۲۵۸)

از: علی بن ایدمر جلدکی (د: ۷۶۲ه).

شرح ابیاتی است از قصیده شذور الذهب ابوالحسن علی اندلسی (د: ۵۹۳ه).

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۰۲۹؛ ملّی، ۱۰/ ۵۱۴؛ گلپایگانی، ۵/ ۲۶۱۵؛ دنا، ۴/ ۱۱۰۳.

آغاز: بسمله الحمد لله الذی خلق الانسان من علق بالعقل و البیان... و بعد فانی نظرت فی دیوان الشیخ برهان‌الدین علی بن موسی الانصاری الاندلسی فی صدر کتابه الموسوم بشذور الذهب....

انجام: ...و قال بعضهم انه رای من شم رایحته فمات من وقته و ساعته و الحذر ثم الحذر منه فافهم ذلک و الله اعلم بالصواب... محمد و آله اجمعین.

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت ش ۱: ۱۲۷۲ یا ۱۲۷۷ه.

نشانی‌ها شنگرف، در حواشی تصحیح شده، در پایان نسخه نشان بلاغ دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای، مجدول گرهی.

۱۴×۲۱/۵ سم. ۲۵۸ ص. ۱۷ س.

(ثبت ۲۰۸۴۵۴)

۱۷۲۹۰

مجموعه

۱. ساخت اسطرلاب (رساله در...) (اسطرلاب ـ فارسی)

(ص ۱ـ۲۷)

از: ؟

شامل فصولی چند: اول در تحقیق و وضع مدارات و مقنطرات، دوم در پیدا کردن افق شرقی، سوم طریق کشیدن ساعات معوجه (کذا)، طریق کشیدن دوایر سموت و.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... اما بعد این رساله ایست مشتمل بر فصولی چند در بیان ساختن اسطرلاب...

انجام: ...و حدود و وجوه و منازل و طل مستوی و معکوس و غیره را از تخته دستور برداشته اسطرلاب نقل شد.

۲. رسم اسطرلاب (رساله در...) (اسطرلاب ـ فارسی)

(ص ۳۸ـ۵۷)

از: عبدالباقی بن محمّد مهدی لنگرودی جیلانی مشهور به منجم باشی [۱] (ق ۱۳هـ).

این رساله مختصر در کیفیت و چگونگی رسم اسطرلاب نوشته شده است.

تاریخ فراغت از تألیف اواخر رجب ۱۲۴۷هـ و در مشهد حضرت رضا(ع) یاد شده است.

آغاز: بسمله بحول و قوه خداوند شروع می‌نمایم در کیفیت و چگونگی رسم اسطرلاب و میگویم بهر عظمی که خواهند پرگار را فتح داده بر صفحه مدار راس جدی کشند...

انجام: ...و نتیجه را ایراد نموده تا باندک مطالعه طلابی سررشته باشد و انا الفقیر عبدالباقی ابن محمد مهدی... قد فرغت من تألیف هذه المختصر فی مشهد حضرت الرضا... سنه ۱۲۴۷ و هو الموفق و المعین.

خط: نستعلیق و شکسته. کاتب ش ۲: ظاهراً مؤلف. تاریخ کتابت: اواخر رجب ۱۲۴۷هـ. مکان کتابت: مشهد الرضا(ع).

جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع بیاضی.

۸×۱۸سم. ۶۰ص. ۱۲ـ۱۳س.

(ثبت ۲۰۸۴۵۵)

۱۷۲۹۱

منهج الاجتهاد (فقه شیعه ـ عربی)

از: محمّد تقی بن محمّد برغانی (د: ۱۲۶۴هـ).

نک: مجلس، ش ۱۷۲۵۳.

این نسخه شامل کتاب الصلوة بوده و از الفصل الاول فی صلوة الجمعه آغاز و به صلوة المسافر پایان می‌یابد.

پایان فراغت از تألیف سه شنبه ۲۶ ربیع الاول ۱۲۲۵هـ و در طهران است.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین... قوله الفصل الاول فی صلوة الجمعه الخ اعلم ان وجوب صلوة الجمعة فی الجملة مما لا ریب فیه بل هو من ضروریات الدین و مذهبه سید المرسلین...

انجام: ...و بمقتضاهما ترشح منی ما ترشح اظهار النعمة الله و تسلیة للمحصلین فی سبیل الله و قد وقع الفراغ یوم الثلثا... بید مؤلفه... محمد تقی بن محمد البرغانی الساوج بلاغی فی مدینه طهران... و التسعة من ولد الحسین حججک علی الانس و الجان.

خط: نسخ. کاتب: مهدی بن عبدالرحیم. تاریخ کتابت: ۱۲۴۶هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، نسخه اندکی رطوبت دیده، صفحات آغازین و پایانی وصالی شده، در روی برگ آخر خطبه و صیغه نکاح.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۲۱/۵×۳۱/۵سم. ۶۷۲ص. ۲۵س.

(ثبت ۲۰۸۴۵۶)

---

۱. نک: شرح حال مؤلف در المآثر و الآثار ص ۲۲۰ و الذریعه ۸/ ۲۲۱.

۱۷۲۹۲

مجموعه

۱. اجازه (اجازات ـ عربی)
به حسین بن غیاث‌الدین منصور یزدی
(ص ۱)

از: شیخ بهاءالدین محمّد عاملی، شیخ بهائی (د: ۱۰۳۰ه).

صورت اجازه شیخ بهائی است به حسین بن غیاث الدین منصور یزدی (ق ۱۱ه) صاحب شرح خلاصة الحساب. این اجازه به تاریخ اواخر ربیع الآخر ۱۰۲۲ه در اصفهان نگارش یافته است.

آغاز: بسمله اما بعد الحمد و الصلوة فقد اجزت للاخ الاعز الافضل الامجد الاوجد... مولانا حاجی حسین الیزدی....

انجام: ... سنه الف و اثنین و عشرین فی محروسة اصفهان... و باطنا و ظاهراً.

۲. التقریظ (عربی)
علی شرح خلاصة الحساب
(ص ۱)

از: شیخ بهاءالدین محمّد عاملی، شیخ بهائی (د: ۱۰۳۰ه).

تقریظی است از شیخ بهائی بر شرح خلاصه الحساب اثر حسین بن غیاث‌الدین منصور یزدی مذکور در بالا. به تاریخ شعبان ۱۰۲۲ه نگارش یافته است.

آغاز: بسمله احسنت ایها الاخ الاعز الافضل... فیما اودعته فی هذا الشرح من الفوائد الکثیرة....

۳. شرح خلاصة الحساب (ریاضیات ـ عربی)
(ص ۲ـ۵۸)

از: حاجی حسین بن غیاث‌الدین منصور یزدی (ق ۱۱ه).

مؤلف که از شاگردان شیخ بهایی بوده خلاصه الحساب وی را در زمان زندگانی استاد خود شرح کرده است و آن را به شاه عباس صفوی پیشکش نموده. شرح دیگری از خلاصه الحساب از شارح مذکور وجود دارد که در ذریعه به آن اشاره شده است.

این نسخه از انجام افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۱۳/ ۲۲۹؛ ملّی، ۱۱/ ۱۴۱ـ۱۴۲؛ دنا، ۶/ ۶۶۴.

آغاز: بسمله الحمد لله الواحد الاحد الفرد الواحد الصمد... و بعد یقول اضعف حاجی حسین بن غیاث‌الدین منصور الیزدی لماکان الحساب علما لا یکاد یستغنی عنه احد من الانام....

انجام موجود: ... و المکسور اذاکان المخرج زوجا ان ینصف المخرج و یقسم.

۴. خلاصة الحساب (ریاضیات ـ عربی)
(ص ۶۴ـ۹۷)

از: شیخ بهائی، محمّد بن حسین عاملی (د: ۱۰۳۱ه).

مختصری است در علم حساب مشتمل بر مباحث مهم آن شامل مقدمه، ده باب و خاتمه که در این نسخه به سلطان حمزه بهادر خان تقدیم شده است.

نک: ذریعه، ۷/ ۲۲۴ و ۶/ ۸۴؛ مشار عربی، ۳۳۴ـ۳۳۵.

آغاز: بسمله نحمدک یا من لا یحیط نعمه عدد و لا ینتهی تصاعف قسمه الی امد....

انجام: ... عن اکثر اهل الزمان فاحفظ وصیتی الیک و الله حفیظ علیک.

۵. حاشیة تحریر اقلیدس (ریاضیات ـ عربی)
(ص ۹۸ـ۱۱۲)

از: ؟

ظاهراً حاشیه‌ای است بر تحریر اقلیدس خواجه نصیرالدین طوسی.

گویا از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله قوله قدس سره الحمد لله الذی منه الابتداء الخ فیه نوع من براعة الاستهلال اذا ابرا السلف فی التقاسیم بذلک العلم....

انجام موجود: ...و من تساوی الزوایا یلزم تساوی الاضلاع و تلک المقدمات.

۶. حساب = میزان الحساب (ریاضیات ـ فارسی) = زبدة الحساب

(ص ۱۱۸ـ۱۸۸)

از: علاءالدین علی بن محمّد قوشچی (د: ۸۷۹ه).

رساله معروفی است در حساب و هندسه دارای سه مقاله که چند بار چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۲۳/ ۳۸؛ مشار، ۴/ ۵۸۴ و ۲/ ۱۷۴۲؛ فهرستواره، ۴/ ۲۶۵۱ـ۲۶۵۴.

آغاز: بسمله و به ثقتی رب یسر و لا تعسر الحمد لله رب العالمین... اما بعد این کتاب مشتمل است بر سه مقاله اول در حساب اهل هند و آن مشتملست بر مقدمه و دو باب....

انجام: ...و مایل حاصل ضرب قاعده اوست در ارتفاع او.

کاتب این نسخه شمس‌الدین محمّد بن زین‌العابدین باکی از قریه شولستان است که در شب شانزدهم ربیع الاول ۹۹۸ه از نگارش آن فراغت یافته.

۷. مساحت (رساله در...) (ریاضیات ـ فارسی)

(ص ۱۹۴ـ۲۰۵)

از: محمّد طبسی (ق ۹ـ۱۰ه).

در بیان مساحت مشتمل بر سه باب: اول در بیان اشیا که قابل اشارت حسی است، دوم در بیان کیفیت مساحت سطوح، سوم در بیان مساحت اجسام.

نک: ذریعه، ۲۰/ ۳۷۴؛ دانشگاه، ۱۴/ ۳۶۶۶؛ مرعشی، ۲۲/ ۴۰؛ ملک، ۹/ ۱۵۰؛ ملّی، ۶/ ۱۲۲؛ دنا، ۶۰۴/۷.

آغاز: بسمله بعد حمد الله و الصلوة علی رسوله و آله تحریر می‌نماید قایل ضعیف محمد الطبسی که مساحت فنیست شریف و نافع که محتاج است به او عالم و متعلمی و کتاب و دیوانیان....

انجام: ...آنچه باقی ماند مساحت مجسم مجوف است الحمد لله علی الاتمام... و آله للمعصومین.

۸. سی فصل (نجوم ـ فارسی)

(ص ۲۱۲ـ۲۳۵)

از: خواجه نصیرالدین محمّد طوسی (د: ۶۷۲ه).

مختصری است در معرفت تقویم مشتمل بر سی فصل.

این اثر چند بار چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۱۲/ ۲۹۱؛ مشار، ۳/ ۳۱۳۶؛ فهرستواره، ۴/ ۲۹۷۱ـ۲۹۷۴.

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین... اما بعد این مختصریست در معرفت تقویم مشتمل بر سی فصل فصل اول در حساب جمّل....

انجام: ...و ما درین مختصر بدین قدر اختصار کردیم.

۹. جداول نجومی

(ص ۲۳۷ـ۲۴۳)

خط: با قلم‌های متفاوت. کاتب: ش ۶، شمس الدین محمّد بن زین العابدین باکی. ش ۸، زین العابدین شمس‌الدین محمّد استرآبادی. تاریخ کتابت: ش ۴، ذی قعده ۱۰۴۷ه. ش ۶، ۱۶ ربیع الاول ۹۹۸ه. ش ۷، رجب ۱۰۰۰ه حسب الامر شمسا آقا نامی نگارش یافته. ش ۸، جمادی الثانی ۱۰۰۰ه.

عناوین و نشانی‌ها و جداول در برخی صفحات شنگرف، تصحیح شده، حواشی و تعلیقات در برخی صفحات، در فاصله بین رساله‌ها صفحاتی چند نانوشته و سفید است.

در پشت برگ آخر ابیاتی چند به فارسی.
جلد: گالینگور سبز و عطف پارچه‌ای سرخ.
۹/۵×۱۸سم. ۲۴۴ص. ۲۱ س.
(ثبت ۲۰۸۴۵۷)

۱۷۲۹۳

اثبات امامت حضرت امیر(ع) (عقاید ـ ترکی)

از: ؟

در اثبات امامت حضرت علی(ع) شامل یک مقدمه، چند باب و خاتمه با استناد به آیات و روایات و اقوال مخالفان.

آغاز: بسمله الحمد لله علی آلائه... بو پیر رساله در شیعه مذهبنده پیر مقدمیه و پیرنچه بابه و خاتمیه مقدمه پزکه گروه شیعه اثنی عشری اوز اصول دینمزی که برهان عقلی....

انجام: ...اویه سن وانکله حالنکی دویه سن و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نستعلیق خوب. کاتب: محتشم اصفهانی.
تاریخ کتابت: دوشنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۱۰۱هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تمامی صفحات مجدول زر و مشکی.
جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج با سر و لچکی، ضربی.
۱۰/۵×۱۶/۵سم. ۳۴۲ص. ۱۰ س.
(ثبت ۲۰۸۴۵۸)

۱۷۲۹۴

لُباب الحساب (ریاضیات ـ فارسی)

از: محمود بن محمّد عمر لاهوری (حمید مطرز) (ق ۸هـ).

مؤلف این رساله را برای عمدة الوزراء احمد بن مستوفی در سال ۷۲۶هـ در چهار مقاله تألیف کرده: اول در اصول حساب، دوم در نوادر حساب، سوم در مساحت، چهارم در اعداد وفق.

این نسخه از آغاز یک برگ افتادگی دارد.

نک: ذریعه، ۱۸/ ۲۷۹؛ مجلس، ش ۶۱۰۲/۳؛ دانشگاه، ۱۷/ ۱۱۵؛ دنا، ۸/ ۱۰۰۰.

آغاز موجود: خبر رسول علیه السلام علم دواست چنانکه میگوید العلم علمان علم الابدان و علم الادیان و این هر دو علم محتاجاند به حساب چنانکه ابدان که وی علم طبیعی است....

انجام: ...که از دو نسبت بود و این سه نسبت... (وصالی شده) وعده حاصل آید.

خط: نستعلیق. تاریخ کتابت: ۱۰۹۴هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، نسخه رطوبت دیده، در حاشیه تصحیح شده، برگ آخر وصالی شده، در حاشیه برگ اول یادداشت تملک و مهری است به نشان «ن ص ر ا ل ا ل ه ر ض ا... ل ی».
جلد: تیماج قهوه‌ای، ترنج با سر، مجدول گرهی.
۱۲×۲۰سم. ۳۳۲ص. ۱۷ س.
(ثبت ۲۰۸۴۵۹)

۱۷۲۹۵

مجموعه

۱. کتابی در جغرافیا؟ (جغرافیا ـ فارسی)

(گ ۱ـ۱۰)

از: ؟

این اثر در باره جغرافیا و برخی مباحث مربوط به آن است که به صورت سؤال و جواب تألیف شده همراه با تعلیقات و توضیحات در پایین صفحات و شامل مقدمه که خود در دو قسم است: اول در جغرافیا و اصطلاحات آن و دوم در ارض و سکان آن می‌باشد.

آغاز: س جغرافیا چه چیز است، ج جغرافیا علمی است که بحث می‌کند بر منبت سطح کره ارض....

انجام: ...س موقع اوقیانوس جنوبی کجا است، ج موقعش حول قطب جنوب است.

۲. دیوان رجائی (شعر ـ فارسی)
(گ ۱۱ـ۲۳۴)
از: رجائی[۱] (ق ۱۴هـ).
گویا بخشی از اشعار شاعر باشد شامل مثنوی، ترکیب‌بند، ترجیع‌بند، قصاید و دیگر اشعار از جمله:
ساقی نامه (گ ۱۱ـ۱۹)، مثنوی خطاب به جوانان و فرزندان خود که استقامت افکار داشته باشند و از راه منحرف نشوند (گ ۱۹ـ۲۲)، ترجیع بند در شکایت از وضع روزگار که به حضرت صاحب(ع) عرض شده است (گ ۲۲ـ۲۸)، ترکیب بند که به خواهش آقا سیّد محمود فرزند آقا سیّد عبدالرحمن افندی نقیب بغداد در تاریخ تولد فرزند وی سروده شده است (گ ۲۸ـ۳۲)، دو قصیده در مدح حضرت علی(ع) که به همراهی مرحوم شیخ فتح اللّه متخلص به وفائی عرض و انشا شده است (گ ۳۲ـ۳۶ و ۴۳ـ۴۴)، قصیده‌ای که جهت تعمیر صحن منور کاظمین(ع) بعد از انجام آن عرض شده (گ ۴۷ـ ۵۰)، قصیده‌ای که بنا به خواهش ملّا فتح‌اللّه وفائی (ساکن نجف) سروده شده (گ ۵۰ـ ۵۴)، هفت بند حسب الخواهش دوستان از دوستان امیرالمؤمنین(ع) به پیروی از بندهای ملّا حسین کاشفی سروده (گ ۵۴ـ ۶۰)، قصایدی در مدح حضرت امیر(ع) و غیره.
خط: نستعلیق. کاتب: شاعر و نویسنده. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.
اشعار دو ستونه.
جلد: گالینگور مشکی، ترنج.
۲۱/۵×۲۷/۵ سم. ۱۳۵گ. ۱۲س.
(ثبت ۲۰۸۴۶۰) (← تصویر)

۱۷۲۹۶

مجموعه

۱. خلاصة الصافية فی اصول الجغرافية (جغرافیا ـ فارسی)
(ص ۱ـ۱۵۱)

ترجمه از گویا: محمّد نبی بن محمّد باقر خان (ق ۱۴هـ).
مؤلف که به گفته خود به مترجمی بعضی تحریرات انگلیسی نواب آقا محمّد خان در کاظمیه مفتخر بوده این اثر را به جهت طالبان علوم نگاشته و اقالیم و جبال و انهار و شهرهای مشهور جهان را معرفی کرده است. در مقدمه از ملکه ویکتوریا ملکه بریطانیا و کانسل جنرالی کرنل ماکلر و نواب آقا محمّد خان (در زمان حیات مترجم) یاد کرده است.
آغاز: بنام ایزد بخشاینده مهربان حمد و سپاس بیکران به آفریننده زمین و آسمان و درود بی پایان بر روان پیامبر انس و جان حضرت خاتم الانبیا... در عهد سلطنت علیا حضرت قدر قدرت کیوان....
انجام: ...و چنانچه بعضی قبائل و طوائف آن جزائر بکلی منقرض شدند و این است آنچه ما میخواستیم از علم جغرافیه در این مختصر بکنجانیم و الحمد لله الذی لا یحاط به علما و لا وصفا.

۲. تاریخ ناپلیون سوم امپراطور فرانسه (تاریخ ـ فارسی)
(ص ۱ـ۴۰)
از: ؟
ظاهراً ترجمه‌ای از متن اصلی (زبان انگلیسی) و شاید از همان مترجم قبلی (ش ۱) باشد. تاریخ جمادی الثانی ۱۳۱۴هـ در پایان آمده است.
آغاز: بنام ایزد بخشاینده مهربان، چون ناپلیون اول بر اکثر ممالک قطعه عظمیهٔ فرنگستان استیلا یافت در هنگامیکه او به وسط السماء رفعت و عظمت خود رسیده بود....
انجام: ...و این است تاریخ حالات مجمل ناپلیون سیوم امپراطور فرانسه قل اللهم مالک الملک... قد فرغت

---
۱. تخلص شاعر است.

من ترقیمه بعون الله و تأییده جمادی الثانی ۱۳۱۴هـ.

خط: تحریری. کاتب: ظاهراً مترجم. تاریخ کتابت ش ۲: جمادی الثانی ۱۳۱۴هـ.

واژه‌ها و عبارتهای لاتین شنگرف، در متن حک و اصلاح شده، در پایان نسخه یادداشت ابتیاع از پسر عبدالوهاب عطا به تاریخ جمعه ۳ جمادی الاولی ۱۳۳۸هـ با امضای صحیح؟ منشی‌زاده محمّد رضا.

جلد: مقوایی ابر و باد فرسوده، عطف تیماج عنابی.

۱۶/۵ × ۲۱ سم. ۱۵۱ + ۴۰ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۲۰۸۴۶۱)

۱۷۲۹۷

جُنگ (فارسی)

به نظم و نثر شامل:

۱. فال حضرت امیر(ع)

(گ ۱)

۲. نامه جلال‌الدین اکبر پادشاه مصحوب میر ضیاءالدین محمّد ولد میر رفیع‌الدین قاضی کاشانی

(گ ۲ـ۴)

۳. روایاتی در مناقب حضرت امیر(ع)

(گ ۵ـ۱۹)

۴. روایات و اقوال و حکایات

(گ ۱۹ـ۴۷)

۵. معجزات حضرات ائمه هدی(ع)

(گ ۴۸ـ۶۰)

۶. اشعار

(گ ۶۱ـ۶۲)

از: حاجی محمّد خان قدسی.

آغاز:

عالم از نالهٔ من بتو چنان تنگ فضاست
که سپند از سر آتش نتواند برخاست

۷. مثنوی شیخ صنعان

(گ ۶۲ـ۶۷)

از: شیخ عطار نیشابوری.

۸. غزلیات

(گ ۶۷ـ۷۱)

از: فاضلا.

۹. منتخب مثنوی معنوی

(گ ۷۲ـ۹۳)

از: ؟

آغاز: بسمله.

ای کمینه بخششت ملک جهان
من چگویم چون تو میدانی نهان

انجام:

تا بدریا سیر اسب و زین بود
بعد ازینت مرکب چوبین بود

۱۰. غزلیات

(گ ۹۴ـ۱۰۱)

از: ملّا عرفی.

۱۱. اشعار و حکایات

(گ ۱۰۲ـ۱۱۰)

از جمله اشعاری است از ملّای روم، صایب، نظیری

نیشابوری، از لوایح جامی، ملّا ناجی، سقا، میرمعصوم، میر سنجر.

۱۲. مکاتیب عبداللّه قطب بن محیی
(گ ۱۱۰_۱۲۹)

۱۳. قصیده ترجمة الشوق
(گ ۱۲۹_۱۳۲)

از: عرفی شیرازی.

۱۴. انتخاب چهل حدیث
(گ ۱۳۳_۱۴۸)

از: محمّد رضا مفسّر.

آغاز: ناشر صفات مرتضوی علی بن عیسی الاربلی در کتاب کشف الغمّة آورده که اول کسی که تصدیق دعوت اسلام را اجابة نمود شاه اولیا....

انجام: ... و اعرابی همه را تصرف نموده فرحا و مسرورا متوجه منزل خود گردید و کمال فرح و سرور باهل و عیال او رسید و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین و الحمد لله رب العالمین.

۱۵. احادیث قدسی
(گ ۱۴۹_۱۵۰)

۱۶. حکایت شهرهای حضرت صاحب الامر و کیفیت مخدوم زادگان و سلوک و حکومت ایشان میان مردمان
(گ ۱۵۰_۱۵۶)

در آغاز نسخه آمده است که این حکایت موافق حدیث چهلم از چهل حدیث ملّا رضا ره است.

۱۷. اشعار
(گ ۱۵۷)

از: شوکت.

۱۸. اسماء الحسنی
(گ ۱۵۷_۱۷۳)

از: ؟

آغاز: الحمد لله تخصص به الاسماء الحسنی و الصفات العلیا و تفرد ذاته تعالی بالعظمة... بدان وفقک الله تعالی که اسماء حسنی الهی....

انجام: ... یا سبحان یا حکیم یا مهلک یا باقی.

۱۹. اشعار
(گ ۱۷۴_۳۰۱)

از: میرزا صایب (گ ۱۷۴_۱۸۴)، مولانا نظری (گ ۱۸۴_۱۹۴)، ساقی نامه میرزا ابراهیم ادهم ولد میر رضی آرتیمانی (گ ۱۹۵_۱۹۹)، رباعیات بابا افضل کاشی (گ ۲۰۰_۲۱۶؟)، قصاید شیخ فیضی (گ ۲۱۶_۲۲۶)، غزلیات و تتمه آن از شیخ مغربی (گ ۲۲۶_۲۵۰ و ۲۵۷_۲۵۸)، ترجیعات شیخ مغربی (گ ۲۵۱_۲۵۷)، منتخب غزلیات شیخ فیضی (گ ۲۵۸_۲۶۲)، رباعیات شیخ فیضی (گ ۲۶۲_۲۷۱)، غزلیات میرزا صایب که در سفر مازندران سروده (گ ۲۷۲_۲۹۶)، غزلیات محتشم (گ ۲۹۷_۲۹۹)، قصیده میرزا فصیحی (گ ۲۹۹)، قصاید محتشم (گ ۳۰۰_۳۰۱).

۲۰. نامه ها
(گ ۳۰۲_۳۰۵)

شامل دو نامه: ۱. سواد کتابتی که جان‌دیوانبکی باقی سلطان به بسطام آقا نوشته. ۲. مکتوبی که شاه شجاع به خاقان سعید امیر تیمور گورکان نوشته.

۲۱. اشعار
(گ ۳۰۶_۳۱۲)

از: شیخ فیضی.

خط: نستعلیق و نسخ راسته و چلیپا.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در روی گ ۲ یادداشت تملک محمّد حسن با مهر وی به نشان «محمد حسن بن عبدالکریم»، برخی صفحات وصالی شده.
جلد: گالینگور قهوه‌ای.
۱۶×۲۶/۵ سم. ۳۱۲ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۴۶۲)

۱۷۲۹۸

مجموعه طبی **(فارسی)**

مجموعه‌ای است از رسایل و کتب طبی که در این نسخه اوراق جابجا شده است.
بخشی از آن عبارتست از:

۱. طب؟

(ص ۱)
از: ؟

این نسخه تنها شامل بخش پایانی است و از آغاز افتادگی دارد.
آغاز موجود: داشتن دفع جمله گزندها بکند زهره گرگ با عسل آمیخته ....
انجام: ... تخم ترب دو درم با روغن جوشانیده در بیفق مالند نجس کند تم الکتاب بحمد الله و حسن توفیقه.

۲. طب؟

(ص ۲ـ۴)
از: ؟

این نسخه شامل دوازده باب بوده و احتمالاً بخشی از یک کتاب طبی باشد که گویا از آغاز و انجام افتادگی دارد.
آغاز: باب اول در منفعت جماع و مضرت آن جماع که به مقدار باشد و به آرزو تن را سبک کند ....
انجام: ... باب دوازدهم آنچه بار نهادن آسان کند چون وقت بار نهادن نزدیک آید... شکم او را بروغن یاسمین.

۳. کتابی در طب؟

(ص ۵ـ ۷۰)
از: ؟

آغاز: مقالت سیوم در ذکر ادویه مفرده که بر حروف تهجی نهاده شده باب الالف انگور گرم وتر است غذا بسیار دهد و بدن زود فربه کند....
انجام: ... تمام شد مقالت دوم در علم عملی طب بتوفیق ملک علام و استمداد همت خواجه علیه السلام.

۴. کتابی در طب؟

(ص ۸۶ـ؟)
از: ؟

در آغاز این نسخه آمده: «اما بعد این کتابیست که حکما و اطبا نهاده‌اند و جمع کرده جهت مأمون خلیفه تا مردم را این کتاب فائد باشد...». در این نسخه گویا اوراق جابجا شده باشد و...
خط: تحریری راسته و چلیپا. تاریخ کتابت: ق ۹ـ۱۰ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف. برخی صفحات وصالی شده، افتادگی داشته و اوراق جابجا شده.
جلد: تیماج مشکی فرسوده.
۸×۱۱/۵ سم. ۱۳۴ ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۴۶۳)

۱۷۲۹۹

مجموعه

۱. خورشید خاور

(شعر ـ فارسی)

(ص ۲ـ۱۳۳)

از: ؟

منظومه مفصلی در داستان خورشید خاور، دختر عادل شاه، و شکاررفتن او و عاشق‌شدنش به بهروز شاهزاده خاقان چین.

با گویش لری یا کردی.

نک: گلپایگانی، ۳/ ۱۷۸۱.

آغاز: بسمله.

...... حمد ذات جهان آفرین
بوا چون تعریف شای خاور زمین
شنفتم نه پیر دانای هنرور
پادشاهی بی نه ملک خاور

انجام:

هزاران درود و هزاران سلام
ز ما بر محمد علیه السلام

۲. مطالب پراکنده (فارسی و عربی)

(ص ۱۳۷_۱۷۵)

از جمله خطبه‌های عید اضحی به روایت اهل سنت، خطبه عید رمضان، ادعیه طریقت نقشبندیه، صلوات، فال‌نامه منظوم کلام الله، قصیده مضریه فی ذکر الصلوات علی خیر البریه از محمّد بوصیری (کتابتِ ۱۳۲۸ه) و...

خط: ش ۱، نستعلیق. کاتب: محمود محمّدی.
تاریخ کتابت: از ذی حجه ۱۳۵۹ه تا ۲۶ محرم ۱۳۶۰ه.
به جهت شیخ محی‌الدین نوشته است. ش ۲، نسخ. ق ۱۴ه (۱۳۲۸ و ۱۳۴۴ه).
در ش ۱ عناوین شنگرف، با چند مجلس نقاشی و اشعار دو ستونه.
جلد: مقوایی سرخ، عطف تیماج قرمز.
۱۳/۵×۲۰/۵ سم. ش ۱، ۱۳۳ ص و ۱۲ س.
(ثبت ۲۰۸۴۶۴)

۱۷۳۰۰

مجموعه

۱. رسالة فی الکلام؟ (کلام ـ عربی)

(ص ۱_۳۲)

از: ؟

در بیان اصول مذهب شیعه مشتمل بر پنج اصل: توحید، عدل، نبوت، امامت و اعاده (معاد) و هر یک دارای عناوین متفاوتی است.

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز موجود: و مبادیه التصدیقیه هی المقدمات القیاسیه و التصوریة هی الحدود المستعملة للموضوع ....

انجام موجود: ...و بعدهم عن المفسدة لاثابتهم بالملاطفة فکیف جاز نقض غرضه.

۲. رسائل (فارسی)

(ص ۳۵_۳۲۲)

از: ابوالخیر محمّد حکیم بن عبدالله باقفی مشهور به عماد (ق ۱۱ه).

مجموعه‌ای است از برخی آثار مؤلف که بعضی از آنها در این نسخه مکرر آمده. مؤلف دارای نثری مغلق و ادبی است و در این نسخه از آثار اوست: پنجه آفتاب عالمتاب، خلاصه الاخلاص، مفتاح الصلاح فی تحقیق صلاة الجمعه و غیره.

نک: طبقات اعلام الشیعه، ۵/ ۱۸۹؛ دنا، ۱۱/ ۲۱۸ (عناوین تألیفات).

خط: نسخ و نستعلیق با قلم متفاوت. تاریخ کتابت: ۱۰۷۱ه و ۱۰۷۲ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده، ش ۱ حواشی و تعلیقات به نشان «منه» دارد.
جلد: تیماج فرسوده.
۹/۵×۱۶/۵ سم. ۳۲۳ ص. سطور مختلف.
(ثبت ۲۰۸۴۶۵)

◇◇◇

فهرست الفبایی نسخه‌ها

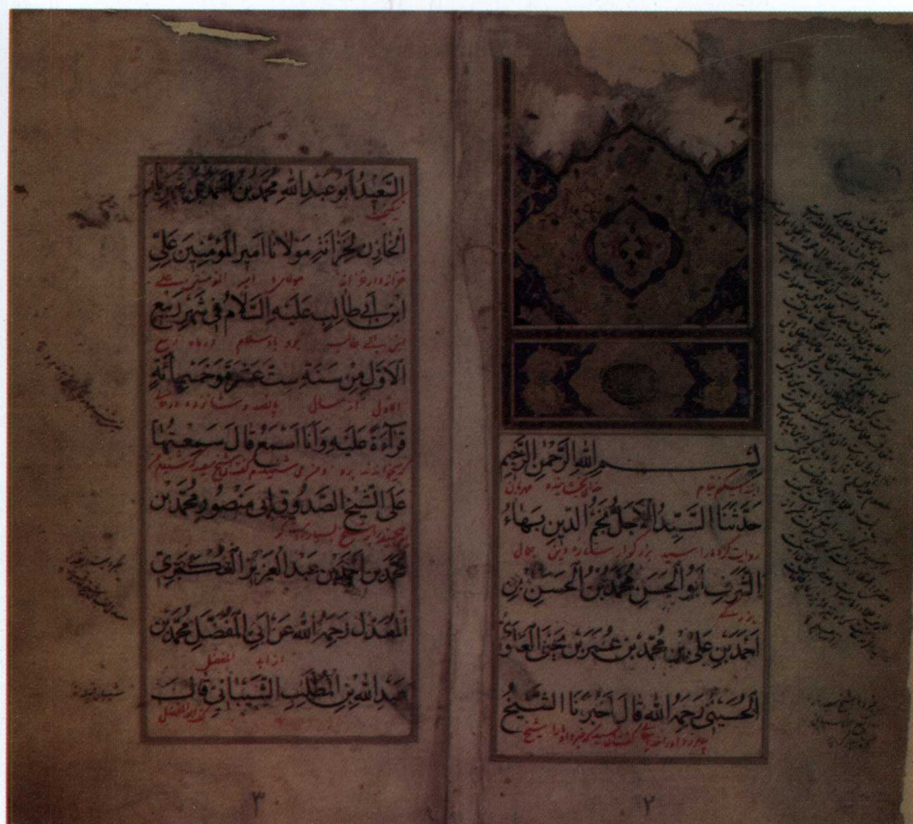
نمایهٔ مؤلفان

◇◇◇

تصویر نسخه‌های خطی

۱۷۱۰۹: آخر مرقع

بسم الله الرحمن الرحيم
حدثنا السيد الأجل نجم الدين بهاء
الشرف أبو الحسن محمد بن الحسن بن
أحمد بن علي بن محمد بن عمر بن يحيى العلوي
الحسيني رحمه الله قال أخبرنا الشيخ

السعيد أبو عبد الله محمد بن أحمد بن شهريار
الخازن لخزانة مولانا أمير المؤمنين علي
ابن أبي طالب عليه السلام في شهر ربيع
الأول من سنة ست عشرة وخمسمائة
قراءة عليه وأنا أسمع قال سمعتها
على الشيخ الصدوق أبي منصور محمد بن
محمد بن أحمد بن عبد العزيز العكبري
المعدل رحمه الله عن أبي المفضل محمد بن
عبد الله بن المطلب الشيباني قال

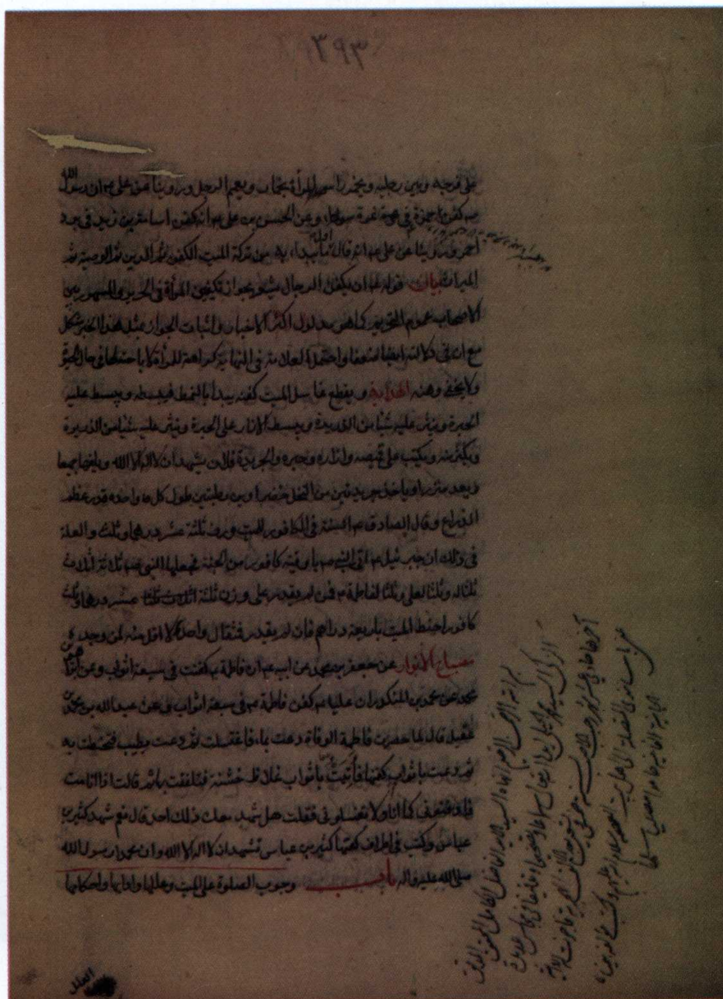
۱۷۱۱۳: صحیفه سجادیه صفحه اول و دوم

۲

بسم الله الرحمن الرحیم

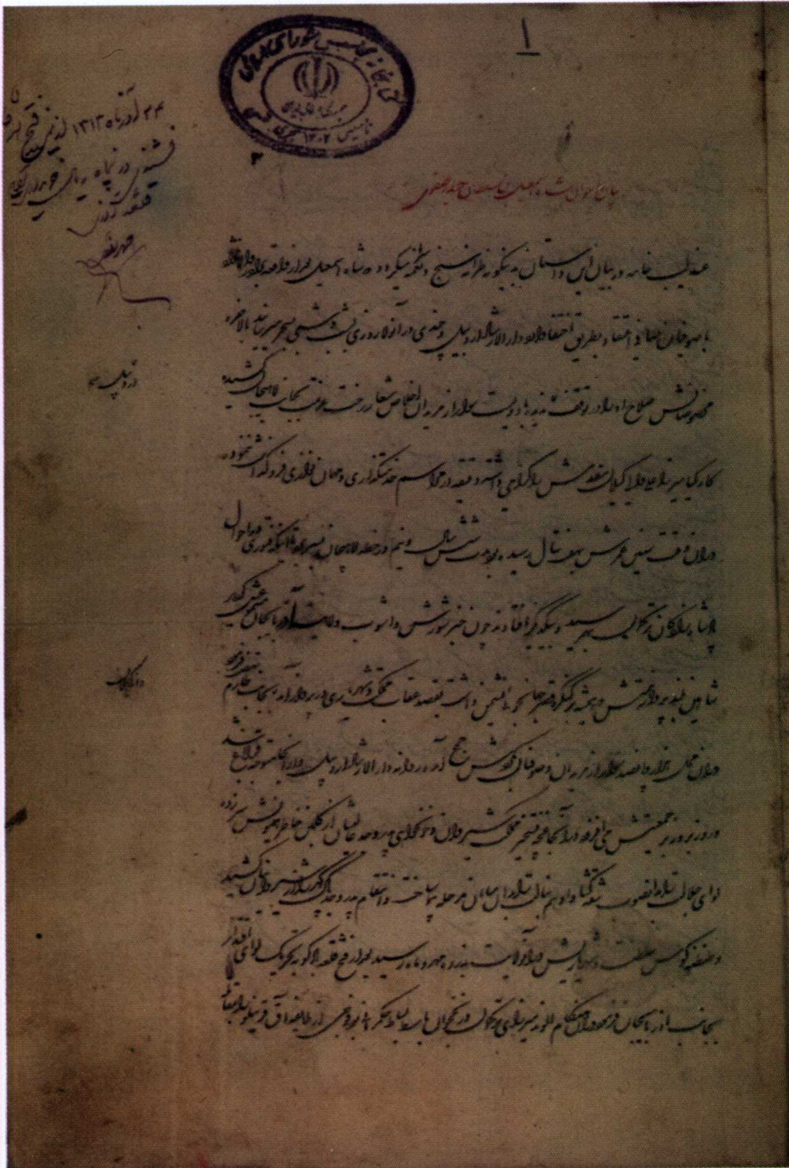
الحمد لله مظهر الحق بنصب الادلة الواضحة والبراهین وموضح الایمان عند اولیائه المخلصین ومحقق
الساترة الشبهة بفساد اعتماد المبطلین الذی شهد بوجوب وجوده عند الصدیقین واقر بقدرته
جمیع العالمین وتکافؤ کثیر من الوجودات مع ابطال سایر الاعتماد بالیقین واوضح عن
وحدانیته انتظام احوال السموات والارضین ووجود الممکنات مع استحالة الترجیح
بلا مرجح بتکثیر العاقلین تعالی الله عن ادراک کماله ابصار بصایر العارفین فظهر من ذلک
عصمة الانبیاء والائمة الطاهرین وصلی الله علی سید المرسلین محمد النبی وآله الطیبین المعصومین
خصوصا علی نفسه بالقرآن النازل الیه علی لسان الروح الامین علی بن ابی طالب
امیر المؤمنین وعلی الاحدی عشر الذین کل منهم هو حبل الله المتین ومصباح الواصلین
وبهم یجاب دعوة الداعین وتحصل النجاة لمحبیهم المخلصین فمن اقر بحقهم فهو فی اعلا
علیین ومن انکر فضلهم فهو فی اسفل سافلین صلاة دائمة متصلة الی یوم الدین
فان اضعف عباد الله حسن بن یوسف بن مطهر الحلی یقول اجبت سؤال ولدی
العزیز محمد اصلح الله له امور دارینه کما هو اسباب الاستعدادات الدنیویة والاخرویة فی
استکمال قواه العقلیة والحسیة واسعفه ببلوغ اقواله وافعاله وجمع له بین الریاستین
کماله فی طرفة عین من املاء هذا الکتاب الموسوم بکتاب الالفین الفارق بین الصدق
والمین فاوردت من الادلة الیقینیة والبراهین العقلیة والنقلیة الف دلیل علی امامة
سید الوصیین علی بن ابی طالب والف دلیل اخری علی ابطال شبه الطاعنین واوردت

۱۷۱۳۳: الالفین الفارق بین الصدق و المین، صفحه اول

۱ـ ۱۷۱۳۴: بحارالانوار، دستخط مرحوم علامه مجلسی در حاشیه، ص ۳۹۳

۲ـ ۱۷۱۳۴: بحارالانوار، دستخط مرحوم علامه مجلسی در حاشیه، ص ۳۹۳

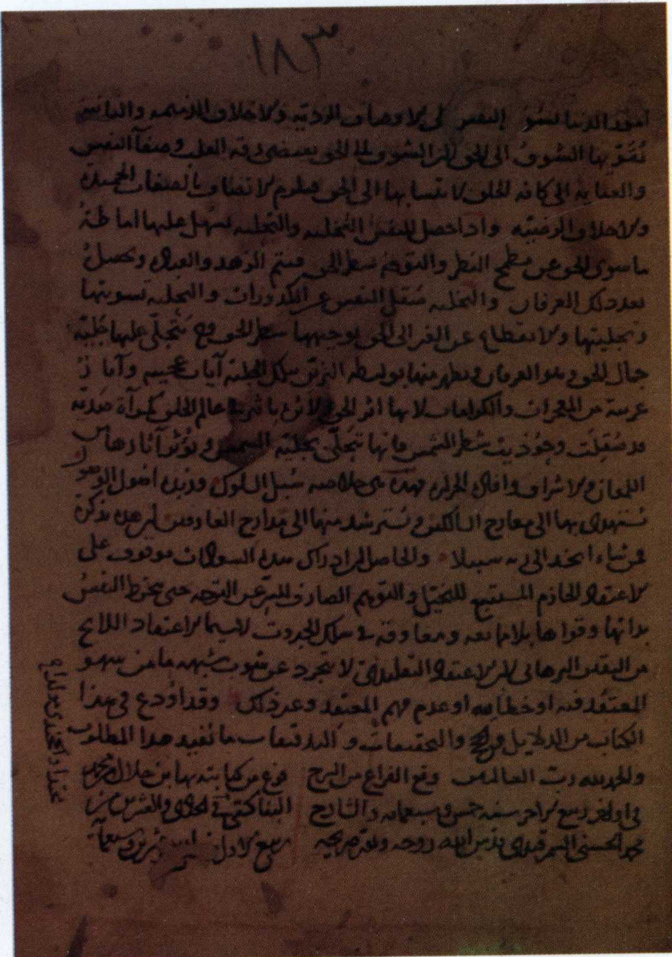

۱۷۱۳۸: زینة‌التواریخ، ص اول

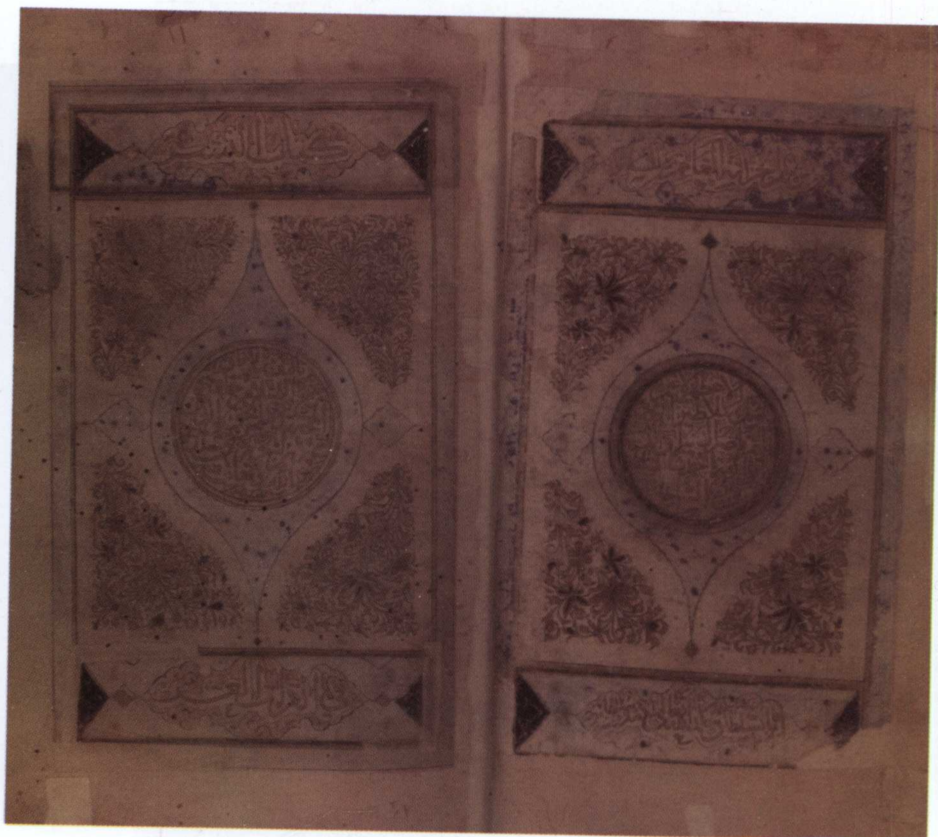
۱۷۱۵۹: جنگ ادبی، صفحه هفتم

۱۷۱۸۴: دیوان شیدای نائینی، ص دوم

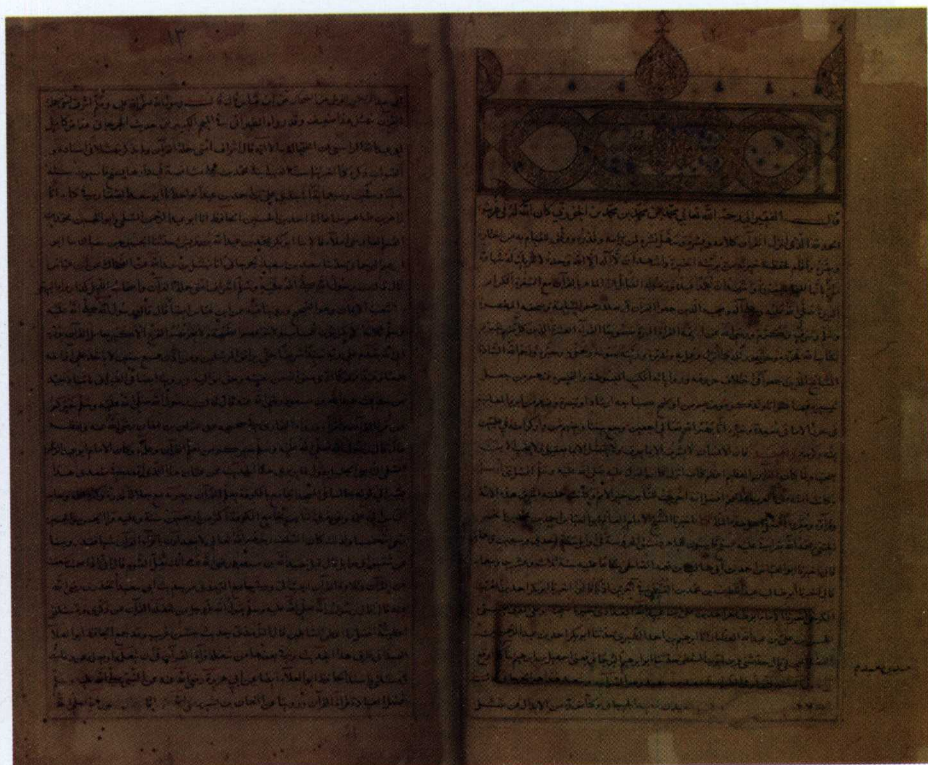
۱۷۲۰۳: عناوین الصور، صفحه اول

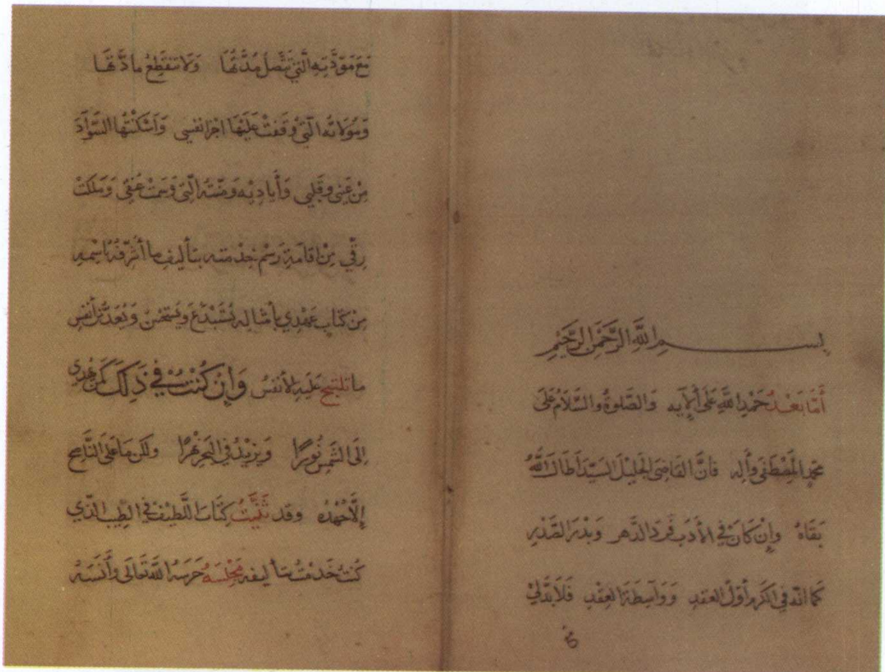
۱۷۲۱۷: المعارف فی شرح الصحائف، ص ۱۸۳ (پایان کتاب)

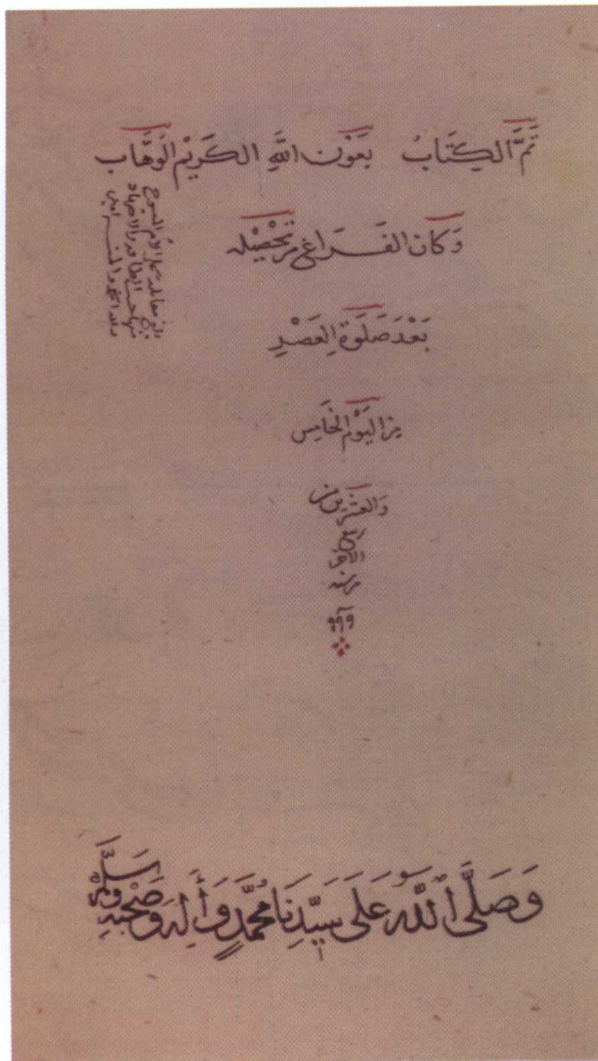
۱ـ۱۷۲۳۷: النشر فی القرائات العشر صفحات ده و یازده

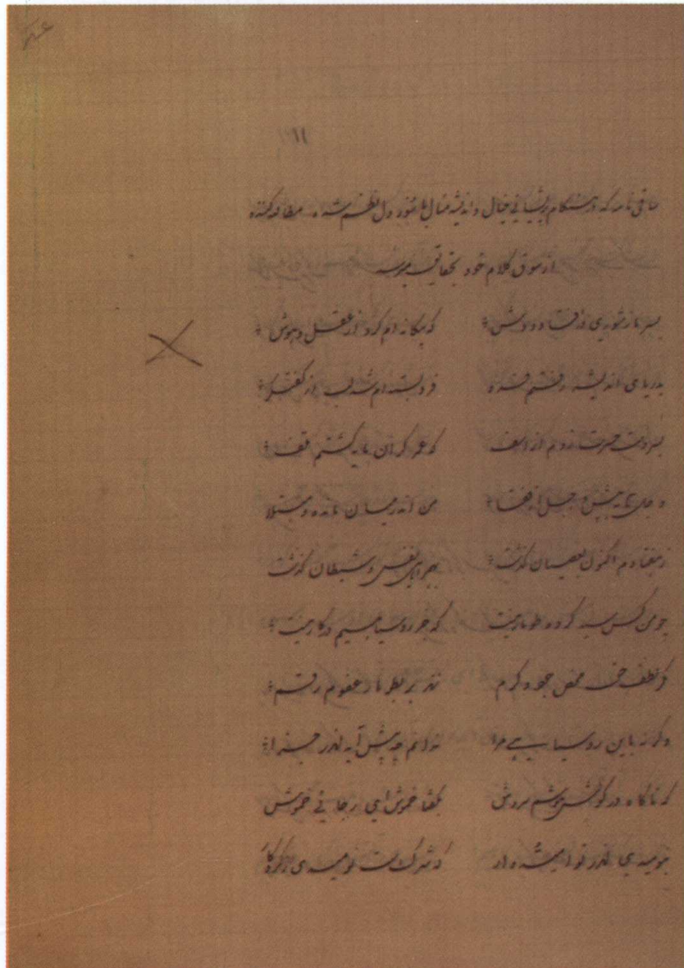
۲ـ۱۷۲۳۷: النشر فی القرائات العشر صفحات دوازده و سیزده

۱ـ ۱۷۲۸۵: الاعجاز و الایجاز، ص اول و دوم

تم الكتاب بعون الله الكريم الوهاب
وكان الفراغ من تحصيله
بعد صلوة العصر
من اليوم الخامس
والعشرين من
ربيع
الآخر
سنة
۹۹۹
وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلم

۲ـ۱۷۲۸۵: الاعجاز و الایجاز، ص آخر

۱۷۲۹۵: دیوان رجائی، ص یازده

The Manuscripts Catalogue of the Islamic Consultative Assembly Library

Vol. 47/2

Mss. No. 17101-17300

Authored by

Mahmoud Nazari

Tehran 2012

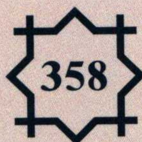
THE MANUSCRIPTS CATALOGUE
of
the Islamic Consultative Assembly Library

Vol.47/2

Mss. No. 17101-17300

Authored by

Mahmoud Nazari

Tehran 2012